

BU SAYIDA

Aylin Grgn Baran
Yaşam Politikası Bağlamında Gençliğin Yeniden İnşası

Güney Nair
Şiddetten Uzak Durma Konusunda Gençlerin Kendine Güven Duygusunun Çeşitli Değişkenler Açısından Değerlendirilmesi (Sivas Merkez İlçe Örneği)

Yaşar Özbay - Didem Aydoğan - Hasan Eşici
Risk Altındaki Suça Bulaşmış Çocuk ve Ergenler: Suça İlişkin Nedenler Ve Politika Önerileri

Fatih Taştan
Yeni Felsefe Mecmuası: Modern Felsefeyi Gençliğin Gözü ile Okumak

Gökhan Tekin
Role of the Mass Communication Tools About Political Participation of Youth

Yusuf Özdemir
Students Perceptions on Public High School Teachers' Classroom Management and Democratic Attitude

www.genclikarastirmalari.gsb.gov.tr
www.gsb.gov.tr

GENÇLİK | araştırmaları
d e r g i s i

GAD
GENÇLİK | araştırmaları
d e r g i s i

JOURNAL OF YOUTH RESEARCH

ISSN 2147-8473

JOURNAL OF YOUTH RESEARCH

Hâkimiyet kayıtsız şartsız milletindir.

SAYI
09

ISSN 2147-8473
SAYI
09
Yıl:4 Cilt: 4

TAZİYE

15 Temmuz 2016 Cuma gecesi FETÖ'cü hain teröristlerce milletimizi, demokrasiyi, sarsılmaz birlik ve beraberliğimizi hedef alan, milli irade karşısında kirli emeline ulaşamayan darbe teşebbüsüne karşı dururken şahadete yürüyen tüm vatandaşlarımıza, ülkesi ve milleti için canını ortaya koyan tüm şehitlerimize Gençlik ve Spor Bakanlığımızca Allah'tan rahmet, gazilerimize hayırlı ve sağlıklı ömürler diliyoruz.

Akif Çağatay Kılıç
Gençlik ve Spor Bakanı

Hâkimiyet Milletindir

1 5 Temmuz gecesi Türk Silahlı Kuvvetlerimiz içerisine sızmış bir grup FETÖ mensubu gözü dönmüş teröristin milletimizin canına kastederek kalkıştığı darbe teşebbüsü, destansı bir mücadele ile bertaraf edildi.

O gece, Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan beyefendinin millete seslenişinin ardından, dünyada eşi benzeri görülmemiş bir demokratik direniş gösteren aziz milletimizin, kendini yönetme ve kendisinin iradesinden başka iradelere karşı gelme refleksi, aslında milletimizin yüreğinde bulunan bir inancın eseri idi. Kendi devletine ve milletine vesayeti yakıştıran hain zihniyete, milletimiz imanıyla en ağır cevabı verdi.

İnancımızın gereği bu uğurda ya şehit olacağım ya da gazi olacağım şuuruyla ülkesini vatan hainlerine karşı savunan milletimiz, bir başka hainlik düşünen olmasın diye 15 Temmuz gecesinden sonra da evinde oturmadı. Meydanları boş bırakmayan, şehit kanıyla yoğrulmuş bu toprakları hainlere teslim etmeyen milletimiz, Başbakanımız Sayın Binali Yıldırım beyin de o gece ifade ettikleri gibi; “Ölmek var dönmek yok” dedi.

Güçlenen demokrasisiyle, mazlum coğrafyaların gür sesi olan ve bugün gelinen noktada bölgesel ve uluslararası alanda söz sahibi olan Türkiye’imiz, dimdik ayakta durma dirayetini sahip olduğunu tüm dünyaya göstermiştir.

Dünya demokrasi tarihine geçecek şanlı milletimizin zaferi, şüphesiz ki diğer milletler için de bir ilham kaynağı olmuştur. Bu süreçten demokrasimiz ve milli irademiz güçlenerek çıkmıştır.

Aynı zamanda bu süreçte oluşan millî birlik ve beraberlik ruhu ve vatan sevgisi ile birlikte geleceğe daha güçlü ve daha vakur bir şekilde yürüyoruz.

Milletimiz, Çanakkale ruhunu aradan 100 yıl geçtikten sonra tüm dünyaya tekrar göstermiştir.

Bugüne kadar olduğu gibi bugünden sonra da Türkiye’mizin FETÖ ve diğer tüm terör örgütleriyle kararlı mücadelesi devam edecektir.

Ülkemiz gençliğinin vatan sevgisinden bihaber yetiştiği iddiasında olanlar; vatan, millet, bayrak aşkıyla, canını hiçe sayarak tankların önüne kendini atan gençliğimizi görmüş, sahip oldukları düşüncelerinden dolayı da utanmışlardır. Biz bu gençliğimizle ülkemizin gelecek hedeflerine emin adımlarla ilerliyoruz.

Demokrasi mücadelesinde gençlerimizin sokakları, meydanları doldurması ve her ne pahasına olursa olsun değerlerimizi korumak adına canlarını ortaya koymaktan geri durmamaları bütün dünya gençliğine örnek teşkil edecek değerdedir.

Biz gençliğimizin geriye gittiği, kendi öz kültüründen koptuğu safsatasını her daim reddettik ve gençliğimize her zaman güvendik. Gençlerimiz bu demokrasi mücadelesinin en önemli unsuru olmuş, bu süreçte tüm dünyaya ve Türkiye'ye rüştünü ispatlamıştır.

Bu kahramanlık destanında adından en çok söz edeceğimiz işte bu genç kardeşlerimiz, Türkiye'mizi muasır medeniyetler seviyesinin kat kat üstüne çıkartacak değerimizdir.

Vatan, millet, devlet, demokrasi gibi yüce değerlerine sahip çıkmış olan bu gençliğimizin yarınlarda bu emanetleri nasıl omuzlayacaklarını 15 Temmuz akşamından itibaren hep birlikte gördük. Gençlik ve Spor Bakanlığı olarak milli ve manevi değerler etrafında yetiştirilmesi için gayret sarf ettiğimiz kardeşlerimiz için üzerimize düşen görevleri daima yerine getirmeye devam edeceğiz.

İradesini çiğnetmeyen, vatanını, bayrağını teslim etmeyen aziz milletimize bir kez daha şükranlarımı sunuyorum.

Vatan toprağı ve millet ve mukaddesat aşkıyla canını ortaya koyan tüm şehitlerimize Allah'tan rahmet, gazilerimize hayırlı ve sağlıklı ömür diliyorum. Gece gündüz demokrasi nöbeti tutan aziz milletimize saygı ve selamlarımı sunuyorum.

Akif Çağatay Kılıç
Gençlik ve Spor Bakanı

GENÇLİK ARAŞTIRMALARI DERGİSİ / JOURNAL OF YOUTH RESEARCH

Cilt/Volume: 4 ■ Sayı/Number: 2 (9) ■ Ağustos/August 2016

ISSN 2147-8473

Gençlik Araştırmaları Dergisi uluslararası ve hakemli bir dergidir. Yayımlanan makalelerin sorumluluğu yazarına/yazarlarına aittir.

Journal of Youth Research is the official peer-reviewed, international journal of the Ministry of Youth and Sports of Turkish Republic. Authors bear responsibility for the content of their published articles.

T.C. Gençlik ve Spor Bakanlığı ve Gençlik Araştırmaları Dergisi Adına İmtiyaz Sahibi/Owner

Dr. Hakan Dulkadiroğlu

Genel Koordinatör/General Coordinator

Mehmet Öztürk

Yazı İşleri Müdürü/General Publication Director

Ahmet Cemil Bedir

Baş Editör/Editor-in-Chief

Coşkun Taştan (Polis Akademisi)

Yardımcı Editör/Co-Editor

Emir Osmanoğlu

Çeviri Editörü/English Language Editor

Coşkun Taştan

Yayın Kurulu/International Editorial Board*

Abdullah Topcuoğlu (Selçuk Üniversitesi)

Akif Emre

Aylin Görgün Baran (Hacettepe Üniversitesi)

Besim Fatih Dellaloğlu (Sakarya Üniversitesi)

Ertan Özensel (Selçuk Üniversitesi)

Eugene Kennedy (Louisiana State University)

Hakan Dulkadiroğlu (Gençlik ve Spor Bakanlığı)

İhsan Sezal (TOBB Ekonomi ve Teknoloji Üniversitesi)

İsmail Coşkun (İstanbul Üniversitesi)

Kadir Canatan (İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi)

Mazhar Bağlı (Karatay Üniversitesi)

Mehmet Akif Aydın (İstanbul Medipol Üniversitesi)

Mehmet Eskin (Adnan Menderes Üniversitesi)

Süleyman Seyfi Ögün (Maltepe Üniversitesi)

Şeref Ateş (Sakarya Üniversitesi)

Yasin Aktay (TBMM)

Yusuf Kaplan

*İsme göre alfabetik sırada In alphabetical order by name

Hakem Kurulu/Board of Reviewing Editors*

Ahmet Taşgın (Necmettin Erbakan Üniversitesi), Alev Erkilet (İstanbul Sebahattin Zaim Üniversitesi), Ali Fuat Arıcı (Yıldız Teknik Üniversitesi), Aydın Aktay (Sakarya Üniversitesi), Bedrettin Kesgin (Yalova Üniversitesi), Birsen Şahin (Hacettepe Üniversitesi), Bülent Uçar (Universität Osnabrück), Cevriye Demir Güneş (Gazi Üniversitesi), Coşkun Taştan (Polis Akademisi), Ednan Arslan (Universität Wien), Erdoğan Erbay (Atatürk Üniversitesi), Esra Burcu (Hacettepe Üniversitesi), Fahri Çaku (Balıkesir Üniversitesi), Faruk Taşçı (İstanbul Üniversitesi), Hakan Poyraz (Sakarya Üniversitesi), Halil Ekşi (Marmara Üniversitesi), Hamza Çakır (Erciyes Üniversitesi), Hasan Bozgeyikli (Erciyes Üniversitesi), Hatem Ete (T.C. Başbakanlık), Hayati Beşirli (Gazi Üniversitesi), Hüseyin Pala (RTÜK), İnci Erdem Artan (Marmara Üniversitesi), Mahmut Hakkı Akın (Marmara Üniversitesi), Menderes Kabadayı (Ondokuz Mayıs Üniversitesi), Mete Çamdereli (İstanbul Ticaret Üniversitesi), Metin Pişkin (Ankara Üniversitesi), Muhammet Esat Altuntaş (Erciyes Üniversitesi), Muhammet Murat Özkul (Balıkesir Üniversitesi), Murat Şentuna (İnönü Üniversitesi), Murat Şentürk (İstanbul Üniversitesi), Mustafa Altunoğlu (Anadolu Üniversitesi), Mustafa Orçan (Yıldırım Beyazıt Üniversitesi), Mustafa Otrar (Marmara Üniversitesi), Mustafa Tekin (İstanbul Üniversitesi), Mutlu Türkmen (Bartın Üniversitesi), M. Fatih Aysan (İstanbul Şehir Üniversitesi), Orçun İmga (Polis Akademisi), Ömay Çokluk (Ankara Üniversitesi), Ömer Faruk Ocakoğlu (Kırıkkaleli Üniversitesi), Ömer Muhammet Soysal (Louisiana State University), Ramazan Gözen (Marmara Üniversitesi), Rıdvan Canım (Trakya Üniversitesi), S. Barbaros Yalçın (Necmettin Erbakan Üniversitesi), S. Bekir Gür (Yıldırım Beyazıt Üniversitesi), Selahattin Güven (RTÜK), Sıtkı Yıldız (Kırıkkale Üniversitesi), Susran Erkan Eroğlu (Selçuk Üniversitesi), Tayfun Amman (Sakarya Üniversitesi), Ali Tayfun Atay (Okan Üniversitesi), Tevfik Erdem (Gazi Üniversitesi), Tuba Kancı Doğan (Yıldırım Beyazıt Üniversitesi), Vefa Taşdelen (Yıldız Teknik Üniversitesi), Vehbi Bayhan (İnönü Üniversitesi), Yakup Bilgili (Florida State College), Yaşar Uğurlu (RTÜK), Zafer Çelik (Yıldırım Beyazıt Üniversitesi), Zekeriya Mızırak (Necmettin Erbakan Üniversitesi)

*İsme göre alfabetik sırada In alphabetical order by name

Akademik İçerik Danışmanlığı/Content Advisor
ADAMOR Toplum Araştırmaları Merkezi

Telefon: +90 (312) 285 53 59 **Web:** www.adamor.com.tr **Elektronik posta:** info@adamor.com.tr

Koordinatör/Coordinator
Yusuf Sunar

Tasarım ve Uygulama/Graphic Design
Bekir Ateş

Tashih/Proofreading
Yusuf Sunar

Baskı Öncesi Hazırlık/Prepress
ADAMOR Toplum Araştırmaları Merkezi

Kapak Fotoğrafı: Associated Press/Emrah Gurel

Yayın Türü/Type of Publication
Yerel Süreli Yayın

Yayın Periyodu/Publishing Period

Dört ayda bir (Nisan, Ağustos ve Aralık aylarında) yayımlanır/Three times a year (April, August, & December)

Baskı ve Cilt/Press

Başak Matbaacılık ve Tan. Hiz. Ltd. Şti.

Anadolu Bulvarı Meka Plaza No: 5/15 Gimat Yenimahalle ANKARA T: 0312 397 16 17 ■ F: 0312 393 03 07

Ankara - Ağustos 2016

İletişim/Correspondence

T.C. Gençlik ve Spor Bakanlığı Eğitim, Kültür ve Araştırma Genel Müdürlüğü
Örnek Mahallesi, Oruç Reis Caddesi No:13 Altındağ, Ankara
Telefon: +90 (312) 596-6000 **Web:** http://genclikarastirmalari.gsb.gov.tr

İçindekiler Table of Contents

MAKALELER ARTICLES

Yaşam Politikası Bağlamında Gençliğin Yeniden İnşası	5
Reconstruction of Youth in the Context of Life Policy	21
Aylin Görgün Baran	
Şiddetten Uzak Durma Konusunda Gençlerin Kendine Güven Duygusunun Çeşitli Değişkenler Açısından Değerlendirilmesi (Sivas Merkez İlçe Örneği)	31
Evaluation of Self-confidence Feeling of Youngsters for Refraining from Violence in Respect to Several Variables (A sample of Sivas).....	55
Güney Nair	
Risk Altındaki Suça Bulaşmış Çocuk ve Ergenler: Suça İlişkin Nedenler ve Politika Önerileri	65
Children And Youths At Risk of Involvement or Who Are Already Involved in Juvenile Delinquent: Reasons For Crime And Policy Recommendations	99
Yaşar Özbay - Didem Aydoğan - Hasan Eşici	
Yeni Felsefe Mecmuası: Modern Felsefeyi Gençliğin Gözü ile Okumak	115
Yeni Felsefe Mecmuası [The Journal of New Philosophy]: Reading the Modern Philosophy through the Eyes of Youth	137
Fatih Taştan	
Role of the Mass Communication Tools About Political Participation of Youth	149
Gençlerin Siyasal Katılımında Kitle İletişim Araçlarının Rolü	150
Gökhan Tekin	
Students' Perceptions on Public High School Teachers' Classroom Management and Democratic Attitude	185
Devlet Liseleri Öğretmenlerinin Sınıf Yönetiminde Demokratik Tutumlarına Dair Öğrenci Algıları	186
Yusuf Özdemir	
Yazarlara Notlar	198
Notes for Contributors	200

Copyright © 2016 T.C. Gençlik ve Spor Bakanlığı

<http://genclikarastirmalari.gsb.gov.tr/>

Gençlik Araştırmaları Dergisi • Ağustos 2016 • 4(2) • 5-30

ISSN 2147-8473

Başvuru | 14 Temmuz 2016

Kabul | 21 Temmuz 2016

Makale

Yaşam Politikası Bağlamında Gençliğin Yeniden İnşası

Aylin Görgün Baran^a

Öz

Son dönem Sosyoloji'de refleksivite teorileri ile ilişkisel sosyoloji açıklamaları önem kazanmaya başladı. Günümüz toplumlarının yaşadığı karmaşıklık ve kaotik ortam bu kuram ve paradigmalara aracılığı ile sosyal ilişki ve etkileşimlerimizi daha iyi anlamak ve inşa etmek bakımından önem taşımaktadır. Mesele gençlik olunca düşününsel/dönüşümsel ve ilişkiselliğin önemi gençliğin inşasında daha da ön plana çıkmaktadır. Bu makalede gençlerin içinde buldukları dönemin sorunlarıyla baş edebilmeleri ve kendi yaşamlarına sorumlu bir vatandaş olarak yön verebilmeleri konusunda Giddens'in önerdiği yaşam tarzı, özgülleşim politikası ile yaşam politikası kavramlarından hareket edilmiştir. Yaşam politikası açısından refleksif birey anlayışı hem bireyin hem de yaşamın düşününsel ve dönüşümselliğini ortaya koymaktadır. Bu bakımdan yapı-birey ikiliğinin örgüsüne vurgu yapılmaktadır. Bu örgüye bir de ilişkisellik eklenince meselenin daha iyi anlaşılması açıklık kazanmaktadır. Bu durum gençlere, ötekilerle birlikte yaşamının ve katılımcı demokrasi ilkelerinin kazandırılması açısından bir yaşam politikası geliştirmelerinin mümkün olduğuna işaret etmektedir. Bu makalede gençlerin, gençlik döneminin ve geç modern toplumun sorunlarıyla baş edebilmesinde bir yaşam politikası geliştirmenin önemine değinilmekte ve bu politikanın uygulamasında rehberlik hizmetinin sosyologlar tarafından verilebileceğinin altı çizilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Gençlik • Refleksif birey • Yaşam politikası • Yaşam tarzı • Özgülleşim politikası

a Prof. Dr., Hacettepe Üniversitesi Gençlik Araştırmaları ve Uygulama Merkezi Müdür / H.Ü. Sosyoloji Bölümü Öğretim Üyesi,
E-mail: abaran@hacettepe.edu.tr

Gençlik hem pratik özelliği hem de teorik olarak kavramının içeriği gereği çelişkili bir anlam taşır. Bu anlam diyalektik bir biçimde karşılıklı olarak birbirini dışlama, içerme, eleme ve örme vb. gibi inşa etme sürecinden oluşur. Genç bu süreçte bir yandan gelecek için umudunu diğer yandan geçirmekte olduğu fiziksel, psikolojik ve sosyal değişmelerin yarattığı gerginlikleri ve çatışmaları hem içinde barındırır hem de birbirini besleyerek yürümeye çalışır. Almanca'da "strum und drang" diye bilinen, İngilizce'de "storm and stress" olarak geçen (Jones, 2009, s.) ve Türkçe'ye "fırtına gibi esmek ve baskılamak" olarak çevirebileceğimiz bu terim aslında gencin ne kadar fırtınalı ve çatışmalı bir durum içerisinde olduğuna göndermede bulunur. Bu duygu çatışması durumu genci uç noktalarda dolaşmaya iter. Genç bu uç noktalardan çıkıp kendi yaşam politikasını oluşturabilir mi ya da kendi gelişim seyri içerisinde bir yaşam politikası inşa edebilir mi, sorusunun yanıtı, bu makalede Giddes'in yaşam politikası ve planı görüşü üzerinden verilmeye çalışılmaktadır. Bir yaşam politikası inşa etmenin kolay bir şey olmadığını söylemek gerekir. Fakat günümüz toplumunu anlayabilmek ve iyi okumak adına artık gençlerin kendi yaşam politikalarını oluşturmaları beklenmektedir. Bu konuda rehber olabilecek mesleklerin arasında sosyologların da bulunduğunu hatırlatmakta yarar görülmektedir. Bu makalede "Sosyolog Gençlik Rehberi" olarak kavramsallaştırabileceğimiz bu mesleği genç-rehber sosyolog ilişkisi içerisinde bir yaşam politikası düzenlemenin mümkün olabileceği ileri sürülmektedir. Bu iddia aynı zamanda geleceğin yetişkinleri olan gençlerin, geç modern toplumun sorunlarının üstesinden gelmelerinde ve ötekilerle birlikte yaşamının adımlarının atılmasında etkili olabileceği düşünülmektedir. Bunun için Giddens'in yaşam politikası kavramı gençler açısından da bir çeşit yol haritası çizmektedir.

Çalışmanın Amacı ve Metodu

Bu makalede, refleksif teoriler açısından Giddens'in geç modernlik dediği dönemde (günümüzde) onun geliştirdiği yaşam politikası kavramından hareketle gencin kendini nasıl inşa ederek bir kimlik edinebileceği üzerinde durulmaktadır. Bu çerçevede gencin, düşününsel ve dönüşümsel olarak kendi kimliğini inşa ederek güçlenmesinde, yaşama aktif katılımında ve yaşamını anlamlandırma pratik bir fayda sağlayacağı amacı taşınmaktadır. Gençlik döneminin değişken yapısı bu dönem ile baş etmenin zorluklarını da beraberinde getirmektedir. Bu zorlukları aşmak ve geleceğe

yönelik bir plan yapmak için sembolik etkileşimcilerden (Ritzer, 1996, s. 189-232; Beck, 2011) bu yana sosyolojide sıklıkla kullanılan refleksif birey kavramı Giddens'ın (1991; 2010) geliştirdiği yaşam politikası kavramı ile birleşince gencin içinde bulunduğu zorlukları aşmasında büyük yardımcı olacağı düşünülmektedir.

Bu makalenin temel problemi gencin, gençlik döneminde yaşadığı sıkıntıları gidebilmesi için bir yaşam politikası oluşturulabilip oluşturulamayacağı konusudur. Eğer oluşturabilir ise bunu nasıl ve hangi yolla yapabilir? Ayrıca makalede “sosyolog gençlik rehberi” bir meslek olarak değişen toplum koşulları bağlamında gençlere toplumsal sorunlarını aşmada rehberlik edebilir mi, sorularına yanıt aranmakta ve tartışılmaktadır. Gencin yaşam politikası oluşturması üzerinden kendi kimliğini inşa etmesi toplumda birlikte ve ortak bir yaşam için gence ne/neler kazandırabilir, sorusuna bağlı olarak makalede bu konulara ilişkin bir değerlendirme yapılmaktadır.

Gence ve Gençlik Dönemine İlişkin Görüşler

Bowlby ve Winnicott (Jones, 2009), gençlikteki çatışmalı davranışların doğal olmadığını, sonradan kazanıldığını, çoğunlukla ebeveynlerin yetiştirmesinden kaynaklandığını ileri sürmektedir. Sosyal öğrenme kuramına göre küçük yaşlardan itibaren çocuğa verilen eğitim ve terbiye onun gençlik dönemindeki öğrenmeleriyle birleşir ve ebeveynlerin davranışlarını gencin taklit etmesine neden olur. Taklit, gözlem ve uyarılar gencin davranışlarının şekillenmesinde etkili olur. Rol model olarak aldığı kişi ya da kişilerin davranışlarını yansıtmaya eğilimini taşıyan genç, bu çatışmalı durumun sıkıntılarını aşmak için çaba harcar. Sorunlarıyla baş ettikçe yaşama aktif katılımı gerçekleşir. Sıkıntılarında kurtulamayan genç ise sürekli gerilimli halini devam ettirir. Başka bir deyişle, Coleman (Feild, 2008, s. 33), gençlik kültürünün yetişkin kültürü içinden filizlendiğini, köklerinin oraya dayandığını ifade ederken, anlatmak istediği tam da budur. Diğer taraftan Stanley Hall (Jones, 2009, s.7), ergen/genç, hem toplumun geleceğin umudunu hem de toplumun tehlikeli yanını ifade eder, tanımlamasını yaparken başka bir zıtlık yapısına dikkat çekmek ister. Bu çerçevede gençliğin bir sorun mu, bir potansiyel mi, yoksa bir tehdit mi, bir kaynak mı, olduğu soruları ikili yapıları aşmamız gerektiğini ortaya koyar (Taştan ve Diğerleri 2014, s.164-188; Yücel ve Lüküslü, 2013, s.12-15). Bu gerilimli durum gencin doğası olarak okunabilir. Keza gençliği anlamlı ve önemli kılan meselenin tam da bu ilişkisel bağın kurulmasında aranmalıdır. İlişkisel, sosyal

olgu ve olayların birbirinden kopuk olmadığını çok faktörlü açıklamaların birbiri ile ilişkisinin kurulabileceğini ifade etmektedir. İlişkisel sosyoloji, bu çoklu yapının biraradalığı ve birbirlerine olan ihtiyaçları nedeniyle nasıl kenetlendiklerini ve girift bir yapı sergilediklerini, biri olmazsa diğerinin anlamını kaybedeceğini odağına alan bir açıklama tarzı olduğunu göstermektedir. Böylece etkileşimsel olarak birbirine bağlı olan unsurların açıklamasının daha net anlaşılmasını sağlamayı hedeflemektedir (Bayer, 2012; Crossley, 2015). Bu noktada gençlik çalışmaları her çoklu unsurun birbiri ile bağının kurulması açısından önem taşımaktadır.

Bu açıklamalara bakıldığında, gencin sosyal sınıf ve yaşın görece önemiyle ilgili olumlu ve olumsuz anlamda tartışmaların yapıldığı görülür. Gençlik ile ilgili bazı görüşlerde gençliğin keyfi bir yaş ayrımına dayandığını, bu nedenle konunun boş sözlerle abartılmaması gerektiği üzerinde durulur. Bunlardan biri Bourdieu'dur. Bourdieu (Jones, 2009, s. 3-4; Bourdieu, 2016, s. 173), gençliğin bir laftan ibaret olduğunu, mevcut yaşam evreleri bölünmesinin toplumdaki güç mücadelelerinden kaynaklandığını, yaşlılığın ve gençliğin, yaşlılar ve gençler arasındaki çatışma ve uzlaşma sürecinde sosyal olarak inşa edildiğini söylemektedir. Bourdieu gençliği; ahlaki, çağdaş siyasi ve sosyal meseleleri yansıtan katmanlardan oluşmuş evrim geçiren bir kavram olarak görmekte ve gençliği sosyolojik bir inşa olarak değerlendirmektedir. Bourdieu'nun, gençlik kavramını yapı-bozuma uğratarak tersten bir okuma yaptığı söylenebilir ve gençliği "alan" kavramı çerçevesinde değerlendirir. Bunun iki anlamı olduğuna vurgu yapan Yücel ve Lüküslü'nün belirttiğine göre (2013, s.10), *biri gençlik miti yaratılması diğeri ise gencin, içinde bulunduğu grubun sosyo-kültürel çeşitliliği* anlamında anlaşılması gerektiğidir. Alanın bir süreç olduğu ve mücadeleyi gerektirdiği dikkate alınırsa kuralların ve gencin sahip olduğu kültürel, ekonomik ve sosyal sermayelerin birikim ve hacimlerinin değişebileceği noktası göz ardı edilmemelidir. Bunun anlamı alanın kendini sürekli olarak yenilemesi ve değişmesidir. Bu durum Bauman'ın (Kara, 2013) *akışkan hayat* kavramını anımsatır. Buna rağmen Bourdieu, kuşaklar arası güç ilişkilerinin nasıl cereyan ettiğinin bilinmesinin gençliği anlamada anahtar rol olabileceğini belirtir. Çünkü yaş, bir değişken olarak aynı zamanda bir güç ilişkisinin varlığını da ortaya koyar.

Eisenstadt (Jones, 2009, s. 15) ise, yaş ve yaş farklarının insan yaşamına ilişkin önemli değişkenler olduğunu ifade eder. Bu noktada insan yaşamının süreçsel akışı

içerisinde bebeklik, çocukluk, gençlik, yetişkinlik ve yaşlılık evrelerinden geçtiği bilinmektedir. Bu konuda Duvall ve Hill'in geliştirmiş oldukları yaşam evreleri teorisi açısından konuya bakıldığında bireyin bebeklik, çocukluk, ergenlik, gençlik, yetişkinlik, yaşlılık ve ihtiyarlık olmak üzere yaş ayrımına dayanan yedi evreden geçtiği görülmektedir (Sayın, 1990, s. 62). Ancak Hall ve arkadaşları, Havighurst ve Dreyer'in (Jones, 2009, s. 21)'in yaşam evreleri anlayışına karşı çıkararak ırk, yaş ve sınıf gibi farklılıklar sebebiyle gençlerin çok çeşitli gençlikleri tecrübe ettiğinden dolayı "gençlik sosyolojisi" diye bir şeyin olamayacağını, bir defa çoğulluk diye bir şey ortaya çıktığında gençlik kavramının parçalandığını, hatta gençlik diye bir sosyal kategorinin ampirik anlamda manasızlaştığını iddia etmişlerdir. Bu iddia bize göre, gençliği anlamlı kılan temel bir meselenin var olduğudur. Öyle ki, bu görüş, konuyu gereğinden fazla abartıya dönüştürüp, içeriğini boşaltmak yerine, aksine geç modernlikte çoğulluk ve parçalanmışlığın üzerine hassasiyetle gidilmesi gerektiğini ifşa etmektedir. Bu bakımdan gerilimli yapıların etkileşimi bir mücadeleyi gerektirdiğinden, gençliği anlamlı kılmakta ve geleceği inşa etmede etkili olacağı düşünülmektedir.

Marsland ve Hunter (Jones, 2009, s. 22) da işlevselci teorisyenleri savunmuş, gençliğin anlaşılabilmesi için bir süreç olduğunun kabul edilmesi gerektiğini belirtmişlerdir. Murdock ve Mccron (Jones, 2009, s. 22)'da gençliğin anlaşılabilmesi için yaş konusunun önemini ve bazı tecrübelerin sadece gençliğe özgü olduğunu belirtmişlerdir. Gençlik ile ilgili sosyolojik açıklamalar gençlerin sosyal yapılara nasıl uyduğu keşifleriyle başlar. Psikolojik anlamda adolesan ve "teen" li yaşlar ergenlikle yetişkinlik arasını ifade ederken, sosyolojik anlamda gençlik, ailesi ile birlikte kalan (Fırat, 2013, s, 26), okul yaşamı devam eden ve sosyo-ekonomik anlamda bağımlı olan bir dönemi niteler. Birçok ülkede gençlik, 15 yaş ile 20'li yaşların ortasına kadar ki süreyi işaret etmekle birlikte günümüzde bu yaş sınırının giderek yükseldiği görülmektedir. Örneğin Eurostat olarak bilinen Avrupa Birliği Ülkelerinin istatistiklerinde kullanılan gençlik döneminin aralığı 15-29 yaş olarak kabul edilmiştir (Baran ve Diğerleri, 2013). Öte yandan Fırat'ın (2013, s, 27) İstanbul, Ankara ve İzmir'de orta sınıf kökenli ve 25-35 yaş arasındaki gençlerle yaptığı araştırmada genç yaşını 35'e kadar uzattığı görülmektedir.

Bu açıklamalardan, gençlik konusunu abartıp toplumun beklenti düzeyini yüksek tutmanın yaratacağı olumsuzlukları dikkate alarak gençliğin içinde bulunduğu sosyo-kültürel ve sınıfsal farklılıklarını hesaba katan bir yaklaşımla araştırılması gerektiği

sonucu çıkartılabilir. Gencin bireysel farklılıklarından tutun da aile yapısından, içinde bulunduğu etnik, dini-mezhep kimliklerine varıncaya kadar taşıdığı çoklu kimlik yapısının ve dolayısıyla heterojenliğinin göz ardı edilmemesi gerekir. Zira Bourdieu'nun, alan, habitus, sermayeler, doksa gibi kavramlarla oluşturduğu bu çoklu yapının etkileşimsel ve ilişkiyel bir özellik gösterdiği de hatırdan çıkartılmamalıdır (Tharpe, 2015). Bu makalede, sözü edilen yaklaşım çerçevesinde genç ve gençliğin daha iyi anlaşılabilmesi için Giddens tarafından geliştirilen "yaşam politikası" kavramı ile "soyolog gençlik rehberi" kapsamında toplumla genç arasındaki bağı kuran ve günümüz toplumunun ihtiyaçlarının farkında olan bir gençlik anlayışının yerleştirilmesi öne sürülmektedir. Bu hem gencin yaşamını kolaylaştırmak hem de günümüz toplumunun beklentilerini gerçekleştirmek açısından önemlidir. Bu nedenle gelecek nesillerin daha barışçı bir ortamda yaşam sürmeleri için özgürleştirici nitelikte bir yaşam politikasına ihtiyaç duyulmaktadır.

Geç Modernlikte veya Yüksek Modernlikte Gençlik

Giddens günümüz toplumlarını postmodern olarak nitelemek yerine geç modernlik ya da yüksek modernlik olarak kullanmayı tercih etmektedir. Bu makalede ise daha çok geç modernlik kavramı kullanılmaktadır. Amaç modernlikten farklı bir anlamı içinde barındırmasından kaynaklanmaktadır. Bu anlam ise küresel ve teknolojik gelişmelerin yarattığı risklerin günümüzde giderek artması ve üstesinden gelinmesinde zorluk çekilmesidir.

Gençlik konusundaki tartışmalar tarih içerisinde çok fazla değişiklik göstermiştir. Modern çağın sonuna geldikçe yapısal-işlevselci bakış açısının gitgide etkisinin azaldığı ve farklı kuram ve paradigmaların devreye girdiği görülmektedir. Özellikle sosyal çeşitlilik adına sosyal tabakalaşmanın birçok boyutunun bulunduğu ve kültürel faktörlerin yapısal faktörler kadar önemli olduğu gerçeği ile karşı karşıyayız. Küreselleşme siyaseti, büyük sosyo-ekonomik krizlere ve savaşlara yol açmış ve bu da beraberinde daha büyük göç akımlarını gündeme getirmiştir. Bu akımlar; parçalanmış kimlikler, mekan algısı, yoksulluk, işsizlik gibi sorunların ortaya çıkmasına ve kuşaklararası sosyal bağların zayıflamasına hatta kopmasına yol açmıştır (Jones, 2009, s. 25). Öyle ki, 20. yüzyıl ideolojilerin etkileri ve nükleer savaş korkusu yerini terör karmaşasına ve intihar saldırıları korkusuna bırakmış gözükmektedir.

Bütün bu gelişmeler akabinde postmodernist sosyal bilimciler (Sarup, 2004), postmodern bir çağda yaşadığımızı imlerken, Giddens (1994), Habermas (Held&Simon, 2006) ve Bauman (Kara, 2013) ise içinde bulunduğumuz çağın modernizmin dönüşüm serüvenini ifade eden bir anlamda geç modernlik, yüksek modernlik ve geç kapitalizm olarak nitelemektedirler. Günümüzde gençlik çalışmalarının bu iki ana kol üzerinden yürütüldüğü görülmektedir. Bir yanda gençlik; Giddens (1994), Beck (2005, 2011) ve Bourdieu'nun (Allan, 2006; Bourdieu, 2016) sıklıkla vurguladıkları refleksif kavramı ile gencin kendini düşünümsel ve dönüşümsel olarak inşa edip yetişkinliğe geçişini simgeleyen bir anlam taşıdığını vurgulamaktadırlar. Bu bakış açısı tüm görelilikleri ve çoğulluklarıyla, “bireysel ajan” ya da “özne” kavramını yeniden çerçeveleyerek, sosyal dünyanın birey-yapı ilişkiseliliği üzerinden inşasını savunmaktadır. Diğer taraftan neo-marxist yaklaşımlar tahakküme direnmekten çok mevcut yapılara ve tarzlara odaklanarak, *parçalanmış benlik* kavramının da ortaya atıldığı (Jones, 2009) postmodernist ve postyapısalsal yaklaşımlar gençlik çalışmalarına uygulanmaktadırlar. Refleksif teoriler, yapısal değişkenlerin gücünü kaybettiğini öznenin varlığının ihmal edilmemesi gerektiğini söylemektedir. Bu açıdan Pierre Bourdieu'nun habitus ve kültürel sermaye kavramlarının gençlik çalışmalarına önemli katkıları olmuştur (Field, 2008). Ulrich Beck'in (2011, s. 237-244), başka bir modernliği vurgulayan refleksif modernleşme teorisi, gençlik çalışmalarında sıklıkla kullanılmıştır. Bu teorisinde yapılardan uzak bireyin kendi bireyselliğini oluşturması gerektiğini ama özgürlüğün riskler getirdiğini iddia etmiştir. Giddens (Jones, 2009, s. 25) ise geç modernlikte bireylerin sonsuz sayıda hareket tarzları olduğunu, yaşam geçişlerinin keşif gerektirdiğini ve kişisel ve sosyal değişmeyi birbirine bağlayan refleksif bir süreçle bireyin benliğinin inşa edilebileceğini belirtmiştir. Bu bakımdan öncelikle “refleksif birey” terimi gencin kimliğini inşa etmede önemli bir metafor oluşturmaktadır.

Refleksif Birey ve Yaşam Politikası

Günümüz toplumunun getirdiği riskler ve krizler karşısında insanların hem kendi çevrelerine hem kendi yerel toplumuna hem de küresel gelişmelere uyum konusunda bunalım yaşadığı ileri sürülmektedir. Bauman'ın (Kara, 2013, s.27) vurguladığı *akışkan hayatın* kendisinin belirsizliklerle dolu olması bu hayatla mücadeleyi kaçınılmaz kıl-

maktadır. Bu noktada gençlerin yaşadığı sıkıntıların ihmal edilmemesi gerekir. Bu karmaşıklık ve kaos ortamında bireylerin kendini gerçekleştirme açısından taşıdığı endişeler gelecekte neler yapabileceği konusunda genci bir arayışa iter. Bu bakımdan genç karşılaştığı sorunlarını aşmada yeterli düzeyde bilgi ve donanıma sahip değilse geleceğini planlamakta zorlanır. Giddens, günümüz toplumlarının geç modern dönemi yaşadığını belirtir ve bu dönemin güçlükleri ile nasıl baş edilebileceğini açıklamaya çalışır.

Modernitenin bir risk kültürü yarattığını belirten Giddens, genel anlamda modernite belli alanlar ve yaşam tarzları açısından riskli durumu azaltma girişiminde bulunurken, modern öncesi dönemde büyük ölçüde görülmeyen ve bilinmeyen yeni risk parametrelerini de gündeme getirmiştir. Bu risk parametreleri, Beck'in de (2005) vurguladığı gibi modern çağın küresel süreçlerinin gelişiminden kaynaklanan yüksek etkili riskleri ifade eder. Geç modern dönem, insana dehşet veren ve hayrete düşüren olaylarla iç içe bulunmaktadır. Bunun nedeni, önceki dönemlerde insanlığın karşılaşmadığı risklerle alakalıdır. Önceki dönemden farklı olarak geç modern dönemde ortaya çıkan yeni riskler Giddens'a göre şunlardır: *Birincisi*, yıkıcı ölçüde bir savaş riski; *ikincisi*, tehlikeli boyutlara varan ekolojik felaketlerle ilgili riskler ve *üçüncüsü* ise küresel ekonomik mekanizmaların çökmesi ve totaliter süper devletlerin ortaya çıkması gibi yüksek etkili riskler, günümüz yaşantısının temel problemlerini oluşturmakta ve bu problemler aynı zamanda radikal dönüşümlere zemin hazırlamaktadır (Giddens, 1991; Giddens, 2010: 14-15). Aynı riskleri Beck (2005, 2011) de dile getirmekte ve geç modern dönemi risk toplumu olarak nitelemektedir. Bu açıklamalardan anlaşılacağı üzere Giddens ve Beck, makro çaplı risklerden söz etmekte ve bu risklerin mikro düzeydeki yansımaları üzerinde durmaktadırlar. Ancak bu riskler her yaştaki bireyi kapsadığı gibi gençleri daha çok etkilemekte ve sorunlarla baş etmeleri güçleşmektedir. Bu bağlamda Giddens refleksif benlik tasarımına ilişkin açıklamalarda bulunarak bu dönüşümün nasıl sağlanacağına dair bir kapı açma girişiminde bulunmaktadır. Bu, kapı aralama çalışmamızın odak noktasını oluşturmaktadır.

Geç modern ya da yüksek modern çağda yazılı ve elektronik medya uzak mesafeleri yakınlaştırarak benliğin mahrem yönleri üzerindeki etkilerini artırmıştır. Özellikle elektronik iletişim araçları sayesinde benliğin gelişimi ve sosyal sistemlerin birbirlerine karşı nüfuzu giderek hem artmaya hem de önem kazanmaya başlamıştır. Böylece zaman ve mekan kavramları eski değerini yitirmiş ve bireyin görelisi olarak her zaman ve

her yerde olma olasılığını artırmıştır. Dolayısı ile dünya, birçok bakımdan birleştirici bir deneyim sergilerken aynı zamanda da yeni parçalanma ve dağılma biçimleri ortaya koyarak varlığını sürdürmektedir. Bu durum kendine özgü koşullar çerçevesinde benliğin-kimliğin refleksif olarak inşasını gerekli kılmaktadır. Refleksif benlik tasarımında, birey soyut sistemlerin (semboller, kurumlar vb.) süzgecinden geçerek çeşitli seçenekler içerisinde kendine bir yol açar ve bunu dönüştürmeye çalışır. Buradan hareketle birey, modern dünyada kendine bir “yaşam/hayat tarzı” belirler. Bireylerin kendilerine sunulan seçeneklerin çeşitliliği, bireyin yeni yaşam tarzlarına ulaşma ve bunu kendine dönüştürmesi giderek daha fazla önem kazanmaya başlar. Bireyin refleksif olarak inşa etmeye/tasarlamaya çalıştığı yaşam tarzı bir “hayat-planlaması” haline gelerek bireysel kimliğin yapılaşmasını sağlar, çünkü yaşam tarzı tam da bir refleksif olma örneğidir. Bir yaşam tarzı belirli alışkanlıklar ve yönelimler içeren bir bütünlüğe sahiptir. Bireyin yaşam tarzı bireysel kimliğin özünü oluşturduğu gibi kimliğin inşası ve yeniden inşasını gerektirdiğinden refleksif bir özelliğe sahiptir (Giddens 1991; 2010, s. 15-16). Bir toplumda yaşayan bireyler için hayat fırsatları yaşam tarzına ilişkin seçimleri şekillendirmede etkili olur. Dolayısı ile yaşam tarzı seçimleri hayat fırsatlarının azlık veya çokluğu ile anlam kazanır. Yaşam sürecinde bireyin önüne çıkan fırsatların çeşitliliği yaşam tarzının inşasını etkiler. Örneğin baskıcı bir durumdan özgürleşimci bir duruma geçiş bazı yaşam tarzı biçimlerinin alanını genişletebilir. Bu bağlamda yaşam tarzı seçimleri ve hayat planlaması yalnızca faillerin gündelik hayatı içinde vuku bulmaz, aynı zamanda bireylerin davranışlarını şekillendirmelerine yardımcı olan kurumsal ortamlarda da etkisini gösterir. Hayat planlaması, bireyin özel bir anının organizasyonunu gerektirdiğinden bireysel kimliğin refleksif inşasında geçmişin yorumlanması kadar geleceğe hazırlık yapılmasını da içerir. Çünkü bireyin kendini gerçekleştirme eylemi geçmiş ve gelecek arasında kurduğu bağ ile de ilgilidir. Refleksif kimlik inşası bireyin yaşam sürecinde karşılaştığı durumlara uyumu da zorunlu kılar (Giddens 2010:109-118; Tucker, 1998; Turner, 2003).

Giddens’in yaşam tarzı kavramını hayat-planlaması ile ilişkili olarak zengin gruplar ya da tabakalara atfen söylediği düşünülebilir. Yoksulların yaşam tarzı seçimleri bakımından büyük ölçüde dışlandıkları görülmektedir. Bu tespitin doğru olduğu kabul edilmekle birlikte Giddens, modernitenin farklılık, dışlama ve marjinalleştirme ürettiğini kabul eder. Modernitenin temel eşitsizlik biçimlerinin kendini gerçekleştirme

ve güç kazanma düzeyine göre değişebileceğini savunur. Dolayısı ile yaşam tarzı yoğun maddi kısıtlılıklar içinde alınan kararları ve gidilecek yolları belirlemiş olur. Ancak yaşam tarzı örüntüleri bazen yaygın davranış ve tüketim biçimlerinin bilinçli olarak reddedilmesini de getirebilir.

Giddens'a (Tucker, 1998; Kaspersen, 2000; Turner, 2003) göre modernitenin değişim süreçleri doğası gereği küreselleştirici etkilerle ilişkili olarak büyük dönüşüm dalgaları içinde kaybolma duygusu yaratır. Çünkü yaşam tarzı bakımından bireyin değişim üzerinde kontrol sağlamak için dış dünyadan çekilmek yerine ona katılmaya zorlar. Aksi halde benliğin refleksif olarak inşası mümkün olmaz. Bu bağlamda refleksif benlik tasarımı doğası gereği kırılğan bir özelliğe sahiptir. Bir bireysel kimliğin inşası, gündelik hayatın değişen deneyimleri ve modern kurumların parçalayıcı eğilimleri gibi unsurlar devamlı olarak yeniden düzenlenmeyi gerektirir.

Bireysel kimliğin inşası büyük ölçüde psikolojik bir temellendirmeyi gerekli kılmaktadır. İnsan, her zaman ne yaptığını ve neden yaptığını bilir, önermesi bireyin neyi/niçin yaptığını açıklaması bakımından varoluşsal bir sorunu karşımıza çıkarır. Öyle ki, Giddens (Turner, 2003), bu durumu *refleksif farkındalık* dediği insan olmanın tipik bir özelliği olarak değerlendirir. İnsan kendi yaptığı eylemlerinin koşullarını gözeterik davranışlarını sergiler. Bu çerçevede bireyin gündelik hayat içinde yer alması, hem sözel bilinç hem de pratik bilinç düzeyinde gerçekleşir. Pratik bilinç, bireyin eylemlerini gerçekleştirme bakımından bilinç dışı bir etkinlik olarak yorumlanır. Çünkü pratik bilinç gündelik yaşamın rutinliklerinin ancak akılda tutulan kısmı ile ilgilidir. Bu nedenle gündelik yaşamın pratiklerinin yaşama geçirilmesi bilinçsiz olarak değil, bilinç dışı olarak nitelenmektedir. Birey yaşantısını sürdürebilmek için karşılaştığı sorunları normalde kuşkucu bir bakışla sorgulamaz. Birey, gündelik yaşamın eylem ve söylemlerini “varlıksal güvenlik” bağlamında paranteze alabilir. Yani her şeyi açıktan eylemek zorunda değildir. Bireyin eylemesi kendi çıkarları ile ilgilidir. (Allan 2006; Giddens 1994; Turner, 2003). Bu bakımdan gencin kendini belirleme noktasında yaşam politikası oluşturmaya istekli olması büyük önem taşır.

Giddens, geliştirdiği refleksif benlik tasarımı kavramını iki farklı anlamda kullanır. İlk anlamda *kendini gerçekleştirme* öteki anlamda ise *kendine hakim olma* programlarını üretmeye ilişkindir. Modernitenin kontrol sistemleri benliğe kadar uzanırken ahlaki

bir duruş sergilemediği görülür. Kendini gerçekleştirme belli bir çerçeveyi gerektirmekle birlikte ahlaki açıdan bazı sorunlar taşır. Bu ahlaki sorunlar yeni sosyal hareketlerinin bir taraftan öncülüğünü yaparken öte taraftan bu hareketlerin başlamalarına katkıda bulunan siyasal katılım biçimlerini açığa çıkarır. Bireyin gerek bireysel gerekse kolektif olarak kendini gerçekleştirme durumu belirli bir yaşam politikasını gerekli kılmakta ve bunun yolunun ise özgürleşimci bir girişimden geçtiğini belirtmektedir. Böylelikle özgürleşim bir yaşam politikası programının gerçekleştirilebilmesinin temel koşulu olmaktadır. Özgürleşim için harcanan siyasal çabalar ise yeni yaşam politikası arayışları ile iç içe geçerek önemini bir kez daha ortaya koyar (Giddens 2010, ss. 20-21).

Birey, toplumda yalnız değildir, bir yapı içinde onunla birlikte var olur fakat aynı zamanda bir faildir ve bu da benliğini yaratılmak zorunda olduğu anlamını taşır. Giddens'in görüşüne göre geç modern dünya benliğin süreç içerisinde hem nesne hem de özne olarak fail olmasıyla, öz-kimlikleri şekillendirebilecek yeni mekanizmaların ortaya çıkmasına vesile olur. Kendi kendini yaratma sürecinde bir başka husus ise kendini gerçekleştirme ya da kişinin kendisini olmak istediği şeye dönüştürmesidir. Giddens'a göre kendini gerçekleştirme ve kendine hakim olma, dönüşlülük ya da özdeşünüm/öz-yansıtma nedeniyle mümkündür ama aynı zamanda, genellikle ulaşılmaz güç olan bir hedeftir. Dolayısıyla yapı-fail ilişkisi birbirini besleyen ve dönüştüren bir özellik gösterir (Giddens 1991, s 387; Layer, 2008). Yapı faili etkilediği kadar fail de yapıyı etkilemekte ve ilişkisel bir bağ kurulmaktadır. Şimdi birey açısından bu durumun gerçekleştirilmesinde etkili olan özgürleştirici ve yaşam politikalarının ne anlama geldiğine bakmak gerekir.

Özgürleşimci Politikanın Yaşam Politikasıyla İlişkisi

Modern çağ nispeten bireyin özgürleşmesi ile ilgili düşünceleri harekete geçirmiştir. Aydınlanmanın rasyonel anlam yöntemleri gerek bilim ve teknolojinin gelişmesini gerekse insanın toplumsal yaşam içindeki etkinliklerinin özgürleşimini ön plana çıkarmıştır. Modern siyaset içinde radikalizm, liberalizm ve muhafazakarlık üç temel yaklaşım olarak kabul edilir ise özgürleşimci politikaların bu üç yaklaşımı hakimiyeti altına aldığı görülür. Her üç geleneğin de kendi varsayımları temelinde bir özgürleşim tasarımı sundukları söylenebilir. Giddens'a göre özgürleştirici politika, bireyler

ve grupları yaşam fırsatlarını olumsuz yönde etkileyen baskı ve kısıtlılıklardan kurtarma yaklaşımıdır. Bu yaklaşım iki temel unsur içermektedir:

1. Geçmişin kısıtlayıcı bağlarından kurtulmak ve geleceği dönüştürecek bir tutumun yolunu açmak 2. Bazı birey ve grupları diğerlerinin haksız baskılarından kurtarmak.

Özgürleşme politikaları aslında bir ötekiler politikasıdır ve özü itibarı ile bir şeye ulaşmaktan çok bir şeyden kurtulmaktır. Bu politika hiyerarşik bir güç anlayışı ile işler. İnsanların baskıcı durumlarından özgürleştirilmeleri için ahlaki değerlerin benimsenmesi gerekir. Baskı suçlaması ancak haklı otoritenin ahlaken yanlış olduğunu gösterebileceği durumlarda savunulabilir. Dolayısı ile özgürleşme politikası *adalet, eşitlik ve katılım* ilkelerini içerir. Özgürleşme, ortak yaşamın bireylerin özgür ve bağımsız olabilecek biçimde düzenlenmesi anlamına gelir. Bunun için özgürlük ve sorumluluğun denge içinde yürütülmesi önem taşır (Giddens, 2010, s. 262-263). Bu konu aynı zamanda Bauman'ın (Kara, 2013) öznenin kendi sorumluluğunun karşısındaki bağlamadığına ve bunun insani ve ahlaki bir duruş olduğuna değinmesiyle aynı anlamı taşır. Bu noktada da özgürlük ile sorumluluk arasında ilişkisel bir bağın kurulduğu söylenebilir.

Yaşam politikası, geleneğin oluşturduğu kısıtlılıklardan ve hiyerarşik egemenlik anlayışından uzaklaşılması anlamını taşır. Yaşam politikası bir seçim politikası olarak "yaşam tarzı politikası" bağlamında değerlendirilebilir. Yaşam politikası, geç modern dönemin bir politikasıdır. Bu bağlamda refleksif olarak düzenlenmiş bir ortamda "kendini gerçekleştirme politikası" olarak siyasal sorunlarla ilgilidir. Bu konuda Maslow'un ihtiyaçlar hiyerarşisini hatırlatan açıklamaları Giddens'in yaşam politikasını anlamlandırmak bakımından önem taşıdığı düşünülmektedir. Maslow bu ihtiyaçlar hiyerarşisinde ilk basamaktan başlayarak insan ihtiyaçlarını 5 aşamada tamamlamış ve merdivenleri çıkar gibi fizyolojik, güvenlik, sevgi ve ait olma, saygınlık ve son basamakta kendini gerçekleştirmeyi ön görmüştür. Bireyin bu basamakların her birini doyum sağlayarak tamamlaması gerekmediğini fakat buna rağmen bu basamakları çıkabileceğini vurgular. Ancak her bireyin mutlaka üst basamak olan kendini gerçekleştirme aşamasına da gelemeyeceğini belirtir (Cüceloğlu, 2003). Bu kapsamda Giddens'in refleksif birey kavramına dönersek şunu söyleyebiliriz: Kendini gerçekleştirmenin kolay bir durum olmadığını bunun için mutlaka bir rehberin yön-

lendirmesine ihtiyaç olduğunu belirtmek gerekir. Özellikle Giddens'in kendini gerçekleştirme dediği refleksif birey, toplumun makro ve mikro yapıları arasındaki ilişkisel bağın kurulması ve bu ilişkisel uyumun sağlanması bakımından önem taşır. Onun için rehberlik hizmetine ihtiyaç vardır.

Yaşam politikasına bağlı olarak geliştirilen kendini gerçekleştirme parametresi Maslow'un ihtiyaçlar hiyerarşisindeki son noktayı oluşturmakla birlikte Giddens'in (2010, s. 267-270) bu aşamaya gelinceye kadarki ihtiyaçları göz ardı ettiği söylenebilir. Bebeklik dönemindeki anne-bakıcı ile bebek arasındaki güven, sevgi ve saygı ilişkisinin tatmin edilmesinin önemini vurgulayan Giddens kendi geliştirdiği politikasını üç kategoride açıklamaya çalışır. Buna göre;

1. Seçme özgürlüğüne ve dönüştürme kapasitesine sahip üretken gücün özgürleşmesi, ni olanaklı kılan siyasal kararların alınması (hukukun işleyişini ve siyasal katılımı sağlamak)
2. Küresel ilişkilerin karşılıklı bağımlılığı çerçevesinde daha fazla kendini gerçekleştirmeyi sağlayacak bir yaşam tarzının, ahlaken haklılaştırma yöntemlerinin yaratılması, (eşitsizliklerin giderilmesi, adaletin sağlanması, öteki ve nefret söyleminin yok edilebilmesi açısından bir eğitim politikası geliştirmek)
3. Yerleşik bir düzenin ötesinde nasıl yaşamamız gerekir, sorusuna yönelik olarak varoluşsal sorunlara ilişkin bir ahlakın geliştirilmesinin olanaklı kılınması, (insani açıdan bireyde vicdan ve bir adalet duygusunun yerleştirilmesine imkan hazırlamak için devlet kurumlarını seferber etmek).

Refleksif benlik tasarımı, özgürce seçilen yaşam tarzları ve yaşam politikaları aracılığı ile gerçekleştirilebilir. Özgürleşmenin önündeki engeller ve ahlaki ikilemlerin yer alması yeni bir yaşam politikasını gerçekleştirmenin ne kadar güç olduğunu ortaya koymaktadır. Özgürleşim politikası ve yaşam politikası, benliğin inşası bakımından önemli olmakla birlikte, belki Alain Touraine (2011)'un da sorduğu "bir arada yaşayabilecek miyiz," ya da Habermas (2006; 2013)'in vurguladığı "ötekiyle yaşamak mümkün mü," sorularının yanıtı bakımından değerlendirilebilir. Yine Bauman'ın (Kara, 2013, s. 15, 34) vurguladığı *ötekine karşı sorumlu olmak* ve *ideal bir hedef olarak insanileşme* anlayışı da yaşam politikasının geliştirilmesine büyük katkı oluşturabilir.

Giddens ise bu soruya, yukarıda ayrıntıları ile açıklandığı üzere özgürleşim ve yaşam politikalarının yeniden inşası ile mümkün olabileceği yanıtını vermektedir.

Sonuç

Gençlik döneminin sıkıntılı ve sancılı bir dönem olduğu üzerinde birçok açıklama mevcuttur. Aslında yaşam evreleri kuramına göre her dönemin kendine özgü sıkıntıları ve sınırlılıkları söz konusudur. Toplumlar ekonomik gelişmişlik düzeyine göre bu sorunları farklı biçimlerde yaşarlar. Konu gençlik açısından da böyledir. Bir yönü ile gencin umutları önemsenir, diğer yönü ile gençten gelecek oluşturma beklentileri yükselir. Beck'in (2005; 2011) vurguladığı üzere günümüzde teknik kapasitenin artmasıyla birlikte ortaya çıkan olumsuz sonuçların öngörülememesi ve hesaplanamazlığı, insanlığı yeni risklerle karşı karşıya bırakmıştır. Oysa ki, modernleşme aydınlanma açısından olumlu gelişmelerle kendini toplumlara kabul ettirmişti. Fakat geç modernlikte her alanda teknik kapasitenin artmasından kaynaklanan tehlike ve güvensizliğin ortaya çıkardığı riskler, toplumun tüm kesimlerini dolayısıyla gençleri yakından etkilemiş ve gerek siyasi iradenin gerekse özne olarak gençlerin bu risklerle sistemli bir biçimde mücadele etmesini zorunlu kılmıştır. Modern çağın sonuna geldikçe karmaşıklaşan toplum yapısı, gençlere yönelik anlayışı ve onların davranışlarını nasıl düzenlemeleri ve gelecek için nasıl bir plan yapmalarını zorunlu kılmaktadır. Gençlerin içinde buldukları sıkıntıları aşmanın ve geç modern toplumun olumsuzluklarıyla başa çıkmanın yolunun nasıl olacağı onlara tanınan fırsatlar ve sunulan hizmetlerle doğrudan bağlantılıdır.

Bu makalede gencin, gençlik döneminde yaşadığı sıkıntıları giderebilmesi ve geleceğe yönelik planlarını yapabilmesi için bir yaşam politikasına sahip olması üzerinde durulmaktadır. Giddens'in (2010) geliştirmiş olduğu bu teorinin pratik yaşamda bazı zorlukları bulunsa da gencin yaşam akışını düzenlemesine katkı verilmesi bakımından destek olunması çağımız koşulları için vazgeçilmez gözükmektedir. Özellikle kendini gerçekleştirme ve kendine hakim olma konusu ön plana alındığında yaşam politikası oluşturulmasının toplumdaki her birey için geçerli olduğu söylenemez. Çünkü kendini gerçekleştirmek gencin niteliklerinin farkında olmasını ve kendine saygı duymasını öğrenmesiyle alakalıdır. Maslow'un (Cüceloğlu, 2003) da vurguladığı üzere insanın ihtiyaçları belli bir hiyerarşik düzen oluşturmakla birlikte herkesin

kendini gerçekleştirme fırsatı ve şansı bulunmayabilir. Diğer bir ifade ile kendini gerçekleştirme bir zorunluluk olarak görülmemelidir. Ancak bu işe gönül vermiş istekli gençler/bireyler var ise onlara da yol, yöntem öğretilerek destek verilmesi gerekir. Bu konuda gençlerin kendilerini gerçekleştirme olanağının bulunduğu alanlardan biri de sivil örgütlenmeler ve gönüllü kuruluşlardır. Bu alanlar gençler açısından yaşamla bir çeşit baş etme stratejisi olarak görülebilir. Gönüllü çalışmalar hem gencin sosyal sermayesinin genişlemesine hem de yaşamını anlamlandırmasında yardımcı olur (Warth 2013; Üzmez, 2015; Field, 2008). Bunun farkında olan bireyler ancak kendini gerçekleştirme durumunu gösterebilir.

Yaşam politikası, geleneğin oluşturduğu kısıtlılıklardan ve hiyerarşik egemenlik anlayışından uzaklaşılması anlamını taşır. Yaşam politikası bir seçim politikası olarak “yaşam tarzı politikası” bağlamında değerlendirilebilir ve bir öğrenme sürecini oluşturur. Bu bağlamda refleksif olarak düzenlenmiş bir ortamda kendini gerçekleştirme politikası olarak siyasal yapıyla yakından ilgilidir. Böylece Giddens’in geliştirmiş olduğu yaşam politikası özgürleştirici bir politika ile eş zamanlı olarak gitmektedir. Özgürleşmeci politika, *ötekilerle birlikte yaşayabilmeyi* işaret eder. Yaşam politikası *akışkan hayatın* yeniden düzene sokulması anlamına da gelir. Bu açıklamalar gerek Touraine gerek Bauman ve gerekse Habermas’ın görüşleri çerçevesinde birbirleriyle örtüşen görüşlerdir. Çünkü bu politika adalet, eşitlik ve katılım ilkelerine dayanır. Özgürleşme, ortak yaşamın bireylerin özgür ve bağımsız olabilecek biçimde düzenlenmesi ve birbirlerinin haklarına saygısızlık yapılmaması anlamına gelir. Bunun için özgürlük ve sorumluluğun denge içinde yürütülmesi önem taşır. Bu durum aynı zamanda gencin/bireyin kendini gerçekleştirme kapasitesini göstermesine göndermede bulunur. Dolayısıyla bu konuların çocukluktan itibaren ve yoğun olarak gençlik dönemlerinde bireylere kazandırılması gerekir ki genç, akışkan olan hayatına ilişkin bir yaşam politikası geliştirebilsin ve refleksif birey olmayı becerebilsin.

Bu kapsamda sosyologların da gençlere kılavuzluk edebilecek şekilde; gençlerin yaşamlarına yön verme ve insanlarla iletişim kurmalarına yardımcı olma, sosyal ilişki ağlarını genişletme, vatandaş olarak farklılıklarla birlikte nasıl yaşanabileceğini öğretme, toplumsal sorunlara duyarlı olarak siyasal katılımlarını sağlama, toplumsal korkularından uzaklaştırma ve grup liderliği yapma gibi alanlarda “sosyal sermayele-

rini” (Field, 2008) geliştirmek adına rehberlik yapabilecekleri konusu gündeme gelmiştir. Artık disiplinler arasılığının önemli olduğu ve hayatın akışkanlığından kaynaklanan belirsizliklerin üstesinden gelebilmek için günümüzde sosyologlarla birlikte psikologlar ve sosyal çalışmacıların ortaklaşa çalışması bir zorunluluk halini almıştır. Bunun için Türkiye’de gerek Gençlik ve Spor Bakanlığında gerekse Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığında gençlik rehberliği yapacak sosyologların istihdamına ihtiyaç vardır. Kuşkusuz bu görevler yalnızca devlet kuruluşlarına ihale edilemez. Aynı biçimde özel sektör ve bağımsız çalışan danışman kuruluşların da gençlik rehberi adı altında sosyologlara görev vermeleri önerilmektedir. Böylece Sosyologlar gerek örgün eğitim gerekse yaygın eğitim yollarını kullanarak gençlerin yaşam politikalarını oluşturmalarına yardımcı olacaktır.

Gencin yaşam politikası oluşturması demek, kendi kimliğini inşa etmesi ve toplumda ötekilerle birlikte ortak bir yaşam sürdürmesi anlamına gelir. Bu son derece de insani bir durumdur. Bu durum gelecek açısından bir umut olabilir. Geleceğin yetişkinleri olarak gençler, geliştirdikleri yaşam politikalarıyla insan haklarına saygı duyan, demokratik katılıma özünü kavrayan, kamusal sorumluluklar karşısında aktif vatandaş niteliğini gösteren ahlaklı bireyler olacaktır.

Extended Abstract

Reconstruction of Youth in the Context of Life Policy

Aylin Görgün Baran^a

Abstract

The commentaries related to the reflexivity theories and relational sociology has been important in the recent sociology. The complexity and chaotic order experienced by societies of today are significant for understanding and reconstruction of social relations and interactions by means of these theories. Reflexivity and relationality are more im-portant for construction of youth. This study is based on the life style, liberation policy and life policy concepts proposed by Giddens for youth to cope with problems of today and lead their own lives as responsible citizens. Reflexive individual understanding presents the reflexivity and transformational aspect of both individual and life in terms of life policy. The pattern of duality of life-individual is stressed. The matter is better understood when relationality is added to this pattern. This shows youth that it is possi-ble to live together with the others and develop a life policy to adopt the participatory democracy principles. The importance of development of a life policy for youth to cope with problems of youth and modern society and the guidance service for implementa-tion of such policy may be provided by sociologists in this article.

Keywords: Youth • Reflexive individual • Life policy • Life style • Liberation policy

a Prof. Dr., Hacettepe University, Faculty of Letters, Department of Sociology,
E-mail: abaran@hacettepe.edu.tr

Studies on youth are generally focused on difficulties of youth. Youth should run a marathon or overcome the obstacles to acquire adult status during this period, called as transition period. In fact, individuals experience multiple (seven) stages as babyhood, childhood, adolescence, youth, adulthood, elderliness and senescent based on age discrimination when considered from point of view of life cycles developed by Duvall and Hill (Sayin, 1990, p. 62). Each of these stages is shown in society as life process, but the risks to generalize these stages for all societies are also considered. However, it can be said that the life cycles are important to have an opinion related to the youth stage. Because, each of these stages corresponds to the life of individual in anyway (Jones, 2009). Again, each of these stages has its own difficulties, simplicities and steps to overcome. Although it is accepted that the 'age' variable reflects power relations as expressed by Bourdieu (2016; Allan, 2006), it can be said that it is not possible to avoid from this situation.

Each stage means a transition period including senescence under normal conditions in the scope life cycle theory and involves to acquire a status or identity due to the related age and period in terms of sociology. It is not possible for individual to pass to adulthood stage unless living youth stage in this scope. The conventional statement as 'any child cannot acquire the status of an adult regardless how that child is mature' in society is accepted as a sociological reality. The arrangements due to age seem inevitable to implement the order in society regardless the economic system of society in this context. This point of view may be necessary for survival of relevant system but change is also required. In this context, although youth is subjected to categorical separation, it is stressed that youth has its specific biological, physical, psychological and sociological aspects and none of them should be disregarded (Bourdieu, 2016; Jones, 2009; Baran and others, 2013; Firat, 2013). The complexity of youth stage causes youth to face with difficulties to overcome their problems. The concept of life policy developed by Giddens presents a theoretical frame proper for youth to plan their own futures in this context.

Purpose and Method

The changeable structure of youth stage brings the difficulties to cope with such stage. It is anticipated that the concept of life policy developed by Giddens (2010) combined

with reflexive individual concept, commonly used in sociology by symbolic interactionists (Ritzer, 1996; Beck, 2011) for youth to overcome problems and make plans for future, will help youth to overcome the difficulties. The development of a life policy by youth to overcome the problems during youth stage and risks of the late modern society is the main problem of this article. How and in what way is this policy made by youth? In addition, the position of 'sociologists' as guides for youth to establish life policy is also discussed in the article. The article includes assessment on gain/s of youth for a common life in society as a result of construction of identity through life policy by youth. Therefore, the article includes an assessment based on literature at theoretical level.

Reflexive Individual and Life Policy

While late modernity presents an integrative experience for many aspects, it survives by producing new disruption and disintegration ways at the same time. This makes important the reflexive construction process of individualism/identity in the frame of specific conditions. Reflexive individualism design reasons out abstract systems (symbols, hypothesis, etc) and individual worms own way among various choices and tries to transform this way. Thus, individual determines a 'life style' for him/herself in modern world. The diversity of choices offered to individuals, achieving own life style and transformation of such life style to individualism become more important. The life style, which individual reflexively tries to construct/design, becomes a 'life planning' and builds the identity of individual because life style is precise example for reflexivity. A life style has an integrity including certain habits and tendencies. Life style of individual forms the essence of individual identity and it has a reflexive characteristic since it requires the construction and reconstruction of identity (Giddens 1991; 1994; Tucker, 1998; 2010, s.15-16). Life opportunities are effective on determination of choices to establish life style for individuals in a society. Therefore, choices of life styles have meaning according to the availability of life opportunities. The diversity of opportunities for individuals during life affects the construction of life style. For instance, the transition from oppressive condition to liberation condition may extend the area of some of life styles. In this context, the choice of life style and life planning not only do not occur in daily life of people but also take effect in organizations serving to form the

behaviors of individuals. Since life planning requires the organization of a special moment of individual, it includes not only interpretation of past but also preparation for future in the reflexive construction of individual identity. Because, the self-realization of individual is associated with the link between past and future. Construction of reflexive identity requires individual to adapt to conditions faced with during life process (Giddens 2010:109-118; Kaspersen, 2000, Turner 2003).

The followings can be said when this remark of Giddens is considered for youth. First, youth is individual living in social relationship and interaction in society. It is clear that this individual is affected with the political, economical and technological advances of the time. So, how youth will become a reflexive individual or establish own reflexive individual design? It can be realized that the knowledge and experience of youth may not be sufficient yet while seeking for answers to these questions. If so, youth should have necessary materials and instruments to realize it. The reflexive individual design comes into play at this point and youth needs a guide. The life style, which the youth reflexively tries to construct/design, is a life planning. This planning builds the individual identity and makes it easy to adapt to changeable structure of society. Such a life style is a precise reflexivity example for youth. This life style has an integrity including certain habits and tendencies. Life style of individual forms the essence of individual identity and it has a reflexive characteristic since it requires the construction and reconstruction of identity. How will youth reflexively construct life style? This question points out that the life of an individual does not continue on a straight line and individual/youth should adapt to every changing condition. Life style reflexively presents reflective and transformational characteristics for youth. This reflective and transformational condition becomes a life policy for youth.

The life policy understanding of Giddens (2010, p. 267-270) forms the end point in hierarchy of Maslow (Cüceloğlu, 2003) but it does not disregard the needs up to that point. Giddens, stressing the importance of satisfaction of trust, love and respect relationship between mother-caretaker and baby during babyhood stage, tries to remark his policy in three categories. Accordingly;

- 1.** Political decisions enabled with liberation provided by freedom of choice and political productive power as transformation capacity (enabling the functioning of law and political participation),

2. Creation of ways for ethic justification of life styles for self-realization in the context of global mutual interdependence (development of an education policy for removal of inequalities, marginalization and hate speech),
3. Development of morals based on existential problems for question of how to live in an order beyond traditions (mobilize government organizations to develop the sense of conscience and justice of individual).

The categories of Giddens mostly express the structural aspects of the subject. Youth should guarantee and be desirous for her/him future since Giddens (Lader, 2006) tries to overcome the structure-actor duality. These categories will make it easy for youth to gain strength by reflective and transformational constructing own identity, actively participate in life and give meaning to life since the actions of individual are associated with own interests. The remarks of Giddens on self-realization remind the opinion of Maslow. Because the individual, achieved self-realization, has strong relationships with others and a wider point of view. The individual is agreeable and democrat. He/she may distinguish between good and bad from moral point of view. The individual adopts to be autonomous and gives independence decision, acts natural, thinks solution oriented and is aware of personal and social responsibility and open to experience innovations. Self-realization has a creative feature in this sense (Giddens, 2010; Cüceloğlu, 2003). These parameters require the study on relation between youth, as subject, and authority as structure. It should be stressed in this article that young individual needs a sociologist to guide specialized in social matters, except psychology, for youth to establish a life policy. On the other hand, the structural elements should be arranged and the subject should be effective in this arrangement. Accordingly, it can be said that there is a relational link between psychology and sociology when the remarks of Giddens are considered. In this respect, it can be thought that the structure-actor relation argued by Giddens is an interactive and descriptive theory revealing the relationality.

Relationship Between Liberation Policy and Life Policy

Modern age had relatively triggered the thoughts related to the liberation of individual. The rational meaning methods of enlightenment had brought into the front both the

development of science and technology and liberation of activities of human beings in society. When radicalism, liberalism and conservatism are accepted as three approaches within modern politics, it is seen that the liberation policies domineers these three approaches. It can be said that each of three conventions present a liberation design according to their own assumptions. According to Giddens, liberation policy is the approach to rescue individuals and groups from oppression and restrictions negatively affecting life opportunities. This approach includes two basic elements:

1. Rescue from restrictive links of past and making a way to transform the future
2. Rescue some individuals and groups from unfair oppression of others

In fact, liberation policy is the marginalization policy and aims to rescue from something rather than achievement of something. This policy operates with a hierarchical power understanding. The moral values should be adopted by people to rescue from oppressive conditions. Blaming for oppression may only be defended in cases showing immorality of a fair authority. Therefore, liberation policy includes **justice, equality and participation** principles. Liberation means the arrangement of common life for individuals to act free and independent. Freedom and responsibility should be balanced for this purpose (Giddens, 2010, s. 262-263).

Life policy means to rescue from restrictions of traditions and hierarchical hegemony understanding. Life policy can be considered in the context of 'life style policy' as a choice policy. Life policy is the policy of late modern age. In this sense, it is associated with political problems as a 'self-realization policy' in a reflexively arranged order. It is thought that the remarks of Maslow reminding hierarchy of needs are important to give meaning to the life policy understanding of Giddens. Maslow completes the needs of human beings in five steps beginning from the first step of this hierarchy of needs and these steps are physical security, love, belonging, prestige and the final step is the self-realization. It is stressed that the individual should not satisfy with and complete each of these steps but take these steps in anyway. However, Maslow also states that every individual may not reach at self-realization step as the upper step (Cüceloğlu, 2003). In this scope, it can be said according to the reflexive individual concept of Giddens that the self-realization is not easy and the leading of a guide is required for

this purpose. Particularly, the reflexive individual, defined as self-realization by Giddens, is significant to establish relational link between macro and micro structures of society and provide this relational harmony.

Reflexive individualism design may be realized by means of freely selected life styles and life policies. Obstacles for liberation and moral duality reveal the difficulty of realization of a new life policy. Liberation policy and life policy are essential for construction of individualism and may be considered for answer to questions as ‘can we live together?’ asked by Alain Touraine (2011) or ‘is it possible to live with the other?’ asked by Habermas (2006; 2013). Giddens answers these questions that it is possible by reconstruction of liberation policies and life policies as detailed above.

Conclusion

There are many explanations about how youth stage is troublesome and painful. In fact, each stage has specific problems and limitations according to the life cycles theory. Societies experience these problems at different levels according to the economic development level. This is also same for youth. Expectations of youth are considered but, on the other hand, the expectations from youth to shape future increase. As stressed by Beck (2005; 2011), the unforeseen and unplanned negative outputs as a result of increase in technical capacity of today cause human beings to face with new risks. Yet, modernization was accepted by society because of positive advancements for enlightenment. But the risks because of danger and insecurity caused from increase of technical capacity in every field during late modernity had affected all sections of society, and consequently the youth, and obliged political will and youth to struggle with these risks systematically. The complicated society during the end of modern age requires the determination of understanding for youth, arrangement of behaviors of youth and planning the future. The way for youth to overcome problems and difficulties of late modern society is directly associated with the approaches and services provided for youth.

It is stated in this article that the youth should have a life policy to overcome problems of youth and make plans for future. Although the theory developed by Giddens in-

cludes some difficulties in practice in life, it seems essential to support youth for arrangement of life flow. Especially, there may be difficulties for every individual in society to establish life policy when self-realization is taken into consideration. As emphasized by Maslow (Cüceloğlu, 2003), although the needs of human beings form a certain hierarchical order, everyone may not have opportunity and chance for self-realization. In other words, self-realization should not be considered as an obligation. However, if there are youth/individuals voluntary for self-realization, they should be supported by teaching them the methods for self-realization.

Life policy means to rescue from restrictions of traditions and hierarchical hegemony understanding. Life policy can be considered in the context of 'life style policy' as a choice policy and it is the policy of late modern age. In this sense, it is associated with political structure as a 'self-realization policy' in a reflexively arranged order. In this context, the life policy developed by Giddens is synchronous with a liberation policy. Liberation policy points out to 'live with the others'. This argument corresponds to the arguments of both Touraine and Habermas. Because, this policy is based on justice, equality and participation principles. Liberation means the arrangement of common life for individuals to act free and independent and not to disrespect to the rights of each others. Freedom and responsibility should be balanced for this purpose. This also refers to youth/individual to prove own self-realization capacity. Therefore, youth should be trained in these subjects in the childhood stage and especially in youth stage to develop a life policy for life flow. In this scope, it is discussed that the sociologists may serve as guides for youth to develop their 'social capital' (Field, 2008) to lead their own lives, establish relationships with people, widen social communication networks, learn how to live together with differences as citizens, ensure political participation as being sensitive to social problems, rescue from social fears and act as group leader.

Construction of identity through life policy by youth means to live with the others and continue a common life with the others. This may be promising for future. Youth, as the adults of future, will be the individuals who show respect to human rights, understand the importance of democratic participation and become active citizens for public responsibilities as a result of development of life policies.

Kaynaklar/References

- Allan, K. (2006). *Contemporary social and sociological theory, visualizing social worlds*, Thousand Oaks, California: Pine Forge Press.
- Baran, A. G., Olgun, C. K. Ve Erbuğ, E. (2013). Avrupa ülkelerinde ve Türkiye’de genç işsizliğinin istatistiki göstergelerle analizi, *Gençlik Araştırmaları Dergisi*, 2(1), 62-83.
- Bayer, M. E. (2012). İlişkisel bir sosyoloji için manifesto. İç. *Tözcülüğün tasfiyesi ilişkisel sosyolojide temel yaklaşımlar*. G. Çeğin-E. Göker (Ed.), Ankara: Notebene.
- Beck, U. (2005). *Siyasallığın icadı*. Çev. Nihat Ünler, İstanbul: İletişim Yayınları.
- Beck, U. (2011). *Risk Toplumu, Başka Bir Modernliğe Doğru*, Çev. Kazım Özdoğan& Büle Doğan, İthaki Yayınları: İstanbul.
- Bourdieu, P. (2016). *Sosyoloji meseleleri*. Çev. F. Öztürk, B. Uçar, M. Gültekin, A. Sümer, Ankara: Heretik Yayınları.
- Crossley, N. (2015). Etkileşimler, bitişiklikler ve beğeniler: ilişkisel sosyolojide “ilişkileri” kavramsallaştırmak. Çev. Ö Akkaya, İç. *İlişkisel sosyoloji ontolojik ve teorik yönelimler*, (Ed.) A. Esgin-G. Çeğin. Ankara: Phoenix, ss. 193-223.
- Cüceloğlu, D. (2003). *İnsan ve davranışları*. İstanbul: Remzi Kitabevi
- Feild, (2008). *Sosyal Sermaye*, Çev.B. Bilgen-B. Şen, İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları.
- Fırat, D. (2013). Bit(iril)meyen gençlik. İç. *Gençlik halleri. 2000’li yıllar Türkiye’sinde genç olmak*, (Ed.) D. Lüküslü-H. Yücel, Ankara: Efil Yayınevi.
- Giddens A. (1991). Structuration theory: past, present and future, B.C.&D.J. (Eds.) *Giddens’ theory of structuration: A critical approach*, London:Routledge.
- Giddens, A. (1994). *Modernliğin Sonuçları*. Çev. Ersin Kuşdil, AyrıntıYayınları: İstanbul.
- Giddens, A. (2010). *Modernite ve Bireysel Kimlik, Geç Modern Çağda Benlik ve Toplum*, Çev. Ümit Tatlıcan, Say Yayınları: İstanbul.
- Habermas, J. (2013). “Öteki” olmak “ötekiyle” yaşamak. Siyaset Yazıları Kuramı, (Çev. İlknur Aka), İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.
- Held, D.&Simon, L. (2006). Habermas’ın geç kapitalizme dair kriz kuramı, *Frankfurt Okulu*, (Ed. Emre Bağce), Doğu Batı Yayınları: Ankara, 387-411.
- Jones, G. (2009). *Youth, key concepts*, Cambridge: Polity Press. 25, 22, 19, 15

- Kara, Z. (2013). Bauman'ın izinden: Metaforik uğraklar. *Bauman sosyolojisi* İç. (Der.) Zülküf Kara, İstanbul: Ayrıntı Yayınları.
- Kaspersen B. L. (2000). *Anthony Giddens an introduction to a social theorist*, Translated by S. Sampson, USA: Blackwell Publishers.
- Layder, D. (2006). *Sosyal teoriye giriş*, (Çev. Ümit Tatlıcan), İstanbul: Küre Yayınları.
- Ritzer, G. (1996). *Modern sociological theory*, New York: The McGraw-Hill Companies, Inc.
- Sarup, M. (2004). *Post-yapısalcılık ve postmodernizm*. Çev. A. Güçlü, Ankara: Bilim ve Sanat Yay.
- Sayın, Ö. (1990). *Aile sosyolojisi. Ailenin toplumdaki yeri*, İzmir: Ege Üniversitesi Basımevi.
- Taştan, C., Baran A. G., Canatan, A., Çelik Z., Altunoğlu, M. (2014). Yuvarlak masa toplantısı, gençlik sorun mu, potansiyel mi? *Gençlik Araştırmaları Dergisi*, 2, (2) 4, 164-188.
- Tharpe, C. (2015). İlişkisel bir sosyolojik paradigma uygulamak için eleştirel stratejiler: Bourdieu ve vahşi sosyolojik teorik mücadeleler. Çev. Ö. Akkaya, İç. *İlişkisel sosyoloji ontolojik ve teorik yönelimler*, (Ed.) A. Esgin-G. Çeğin, Ankara: Phoenix, ss.167-191.
- Touraine, A. (2011). *Eşitliklerimiz ve Farklılıklarımızla Birlikte Yaşayabilecek miyiz?* Çev. Olcay Kunal, İstanbul: Cogito Yapı Kredi Yayınları.
- Touraine, A. (2011). *Eşitliklerimiz ve farklılıklarımızla birlikte yaşayabilecek miyiz?* Çev. Olcay Kunal, İstanbul: Cogito Yapı Kredi Yayınları.
- Tucker, K.H. (1998). *Anthony Giddens and modern social theory*, London: Sage Publications
- Turner, J. (2003). *The structure of sociological theory*, California: Thomson Publication.
- Üzmez, A. (2015). Türkiye'de gençlik ve gönüllülük çalışmaları literatürü üzerine bir değerlendirme, *Gençlik Araştırmaları Dergisi*, 5 (3) 3, 5-38.
- Warth, A. (2013). Gençlerin hayatla başetme stratejisi olarak gönüllülük, D. Lüküslü & H. Yücel (Der.), *Gençlik halleri, 2000'li yıllar Türkiye'sinde genç olmak*, İç, Ankara: Elif Yayınevi, s.247-269.
- Yücel, H. Ve Lüküslü, D. (2013). 2000'li yılları gençlik üzerinden okumak, Demet Lüküslü, Hakan Yücel (Der.), *Gençlik halleri, 2000'li yıllar Türkiye'sinde genç olmak*, İç, Ankara: Elif Yayınevi, s.9-24.

Copyright © 2016 T.C. Gençlik ve Spor Bakanlığı

<http://genclikarastirmalari.gsb.gov.tr/>

Gençlik Araştırmaları Dergisi • Ağustos 2016 • 4(2) • 31-63

ISSN 2147-8473

Başvuru | 3 Temmuz 2016

Kabul | 20 Temmuz 2016

Makale

Şiddetten Uzak Durma Konusunda Gençlerin Kendine Güven Duygusunun Çeşitli Değişkenler Açısından Değerlendirilmesi (Sivas Merkez İlçe Örneği)

Güney Nair^a

Öz

Günlük yaşamın hemen her alanında karşımıza çıkan şiddet davranışı tüm toplumların genel sorunu olmakla beraber, insanlık tarihi kadar eskidir. Çeşitli biçimlerde gözlenen, kategorize edilen şiddet davranışının dikkat çeken türlerinden biri gençlik şiddetidir. Özellikle batılı toplumlarda son yıllarda giderek artan, okul ve çeşitli yaşam alanlarında toplu ölümlere neden olan gençlerle bağlantılı şiddet eylemleri bilim insanlarının dikkatini konu üzerinde yoğunlaştırmıştır. Dünya Sağlık Örgütü gençlik şiddetini, dünya toplumlarının en önemli sorunları arasında görmektedir. Uygulayıcıları ve mağdurları ergenler ve genç yetişkinler olduğu için bu şiddet türü gençlerin ailelerini, yakınlarını, arkadaşlarını etkilemekte, geniş çevrelere zarar vermekte, devletlerin sağlık harcamalarında önemli bir gider kalemi oluşturmaktadır. Gerek etki alanları, gerek içeriği ve gerekse gençliğin toplumsal misyonu, gençlik şiddeti olgusunun iyi analiz edilmesini zorunlu kılmaktadır. Gençler arasındaki şiddet olayları giderek artmakta, toplumumuzda dikkat çekici önemli bir sorun haline gelmektedir. Makale gözlenen şiddet davranışları karşısında gençlerin şiddetten uzak durmak konusunda taşıdıkları kendine güven duygusunu yaş, cinsiyet, okul devamsızlığı, akademik başarı, huzursuz aile ortamı, aile büyüklerinden şiddet görme, başkalarından şiddet görme, ihmal edilme, kendini güvende hissettiği yer değişkenleri açısından değerlendirilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Gençlik • Gençlik şiddeti • Şiddetten uzak durma • Kendine güven • Ergenlik

^a Yrd. Doç. Dr., Cumhuriyet Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Sosyoloji Bölümü, Sivas/Türkiye
E-mail: guneynair@gmail.com

Giderek yaygınlaşan ve yaygınlaştıkça da sıradanlaşan gençlik şiddetine çok sayıda sosyo-kültürel etken kaynaklık etmektedir. Dünya Sağlık Örgütü (2002, s.23) tüm toplumlarda gençlik şiddetinin önemli bir toplumsal sorun olduğunu ortaya koymaktadır. Ailede başlayan, okulda süren, sokakta derinleşen şiddet davranışlarının gençlik döneminde sıklıkla görülmesi, bu dönemin fiziki, psikolojik, bilişsel gelişim özellikleriyle birlikte değerlendirilmesini zorunlu kılmaktadır. Gençlik toplumların en sorunlu kesimlerinden biri ve toplumsal sorunlardan en çok etkilenen toplum kesimi kabul edilmektedir (Armağan, 2004, s.1). Sorun, sadece kişilik özellikleri, aile ortamı, okul ya da sokaktaki polisiye önlemlerle çözülemeyecek kadar karmaşıktır. Tüm bu sosyal faktörlerden bir veya ikisinde her şey istendiği gibi olsa da, bir diğerkindeki şiddet anlamındaki olumsuzluk, bireyi şiddet ortamına sürükleyebilmektedir.

Sorun tüm dünyanın ortak sorunudur. *Center for Disease Control and Prevention*'un 2012 Gençlik Raporu (www.cdc.gov) Amerika'da 10-24 yaşları arasında 4828 genç insanın 2010 yılında cinayet kurbanı olduğunu, ortalama her gün 13 gencin öldüğünü, 15-24 yaş grubunda cinayetinin ikinci ölüm nedeni olarak istatistiklere yansımını ortaya koymaktadır. Türkiye'de ise TÜİK verilerine göre 2014 yılında sadece 15-17 yaş grubunda 32.181 yaralama, 378 öldürme olayı istatistiklere yansımıştır (tuik.gov.tr).

Tüm olumsuzluklara karşın gençlerin çeşitli yaşam alanlarında şiddetten uzak durma konusunda taşıdıkları güven duygusunun çeşitli değişkenler açısından ele alınıp irdelenmesi, sorunun bir boyutundan çözüm önerileri üretmeye katkı sağlayacaktır.

Yöntem

Sosyal yaşamın her boyutunda, doğumdan ölüme kadar insanlar şiddet eylemlerinin hem kaynağı hem mağdurudurlar. Gençlik; insan yaşamında dinamik bir evre, uluslararası örgütler ve araştırma kuruluşlarınca 15-25 yaş aralığındaki bireyleri içine aldığı kabul edilen önemli bir kategoridir. Gençlik sadece dinamik bir iş gücü değil aynı zamanda neslin devamlılığının, hısımlık ilişkilerinin en önemli kaynağıdır ve toplumsal bütünleşmeye katkıda bulunur. Bu anlamda gençlik şiddeti toplumlar için çözüm üretilmesi gereken önemli bir sosyal sorundur.

Sivas'ta 2014 yılı içinde gerçekleştirilen “Gençler Arasında Şiddetin Toplumsal Nedenleri” araştırmasının başlığımız ile ilgili bölümü makaleye konu edilmektedir. “Gençlerin şiddetten uzak durma konusunda kendilerine duydukları güven” bağımlı (sonuç) değişkeninin, çeşitli bağımsız (sebebe) değişkenler (yaş, cinsiyet, akademik başarı, okul devamsızlığı, akademik başarısızlığa aile tepkisi, huzursuz aile ortamı, aile büyüklerinden şiddet görme, başkalarından şiddet görme, ihmal edilme, kendini güvende hissettiği yer) ile arasındaki ilişki ortaya konmaya çalışılacaktır.

Araştırmada öncelikle literatür taraması yapılarak ilgili kaynaklara ulaşıldıktan sonra kavramsal model aşamasında problem tanımlanmış, amaç doğrultusunda temel ve alt hipotezler oluşturulmuş, gözlem aşamasında araştırma evreni belirlenmiş, veri toplama teknikleri ve değişkenler saptanmıştır. Araştırmada veri toplama tekniği olarak “anket” kullanılmıştır. Araştırma evrenini Sivas merkez ilçede yaşayan gençler oluşturmaktadır. TÜİK verilerine göre sayısı 66.626 olan evrendeki genç nüfustan, $n = N + t2.p.q : d2 (N-1) + t2 .p.q.$ formülü doğrultusunda örneklem hacmi (n:245) belirlenmiş, araştırma kolaylıkları dikkate alınarak tesadüfi örneklemeyle bu evren içinden 905 gence ait anket formu değerlendirmeye alınmıştır. Örnekleme dahil olan sayılar cinsiyet değişkeni dikkate alınarak aşağıdaki tabloda sunulmuştur. Çözümleme aşamasında elde edilen veriler SPSS 17 programında değerlendirilmiştir.

Uygulama Alanı	Cinsiyet		Örneklem hacmi
	K	E	
Ahmet Ayık Spor Lisesi	8	18	26
Atatürk Anadolu Meslek Lisesi	2	87	89
Cumhuriyet Lisesi	24	16	40
Endüstri Meslek Lisesi (Mevlana)	-	141	141
Gazi Anadolu Lisesi	67	30	97
Gültepe Anadolu Lisesi	33	27	60
İMKB Lisesi	30	42	72
Kongre Lisesi	30	22	52
Sabancı Lisesi	51	37	88
Yenişehir Lisesi	25	28	53
Yüksek Öğrenim Öğrencileri	55	13	68
Organize ve Ata Sanayi Bölgesi	-	51	51
Diğer Sosyal Yaşam Alanları	13	55	68
TOPLAM	338	567	905

Bulgular

Cinsiyet ve Yaş

Tablo 1.

Cinsiyete Göre Şiddetten Uzak Durma Konusunda Kendine Güven Duyuma Durumu Dağılımı

Şiddetten uzak durma konusunda kendinize güvenir misiniz?		Cinsiyet		
		Kız	Erkek	Toplam
Güveniyorum	N	289	434	723
	%	85,5%	77,2%	80,3%
Güvenmiyorum	N	49	128	177
	%	14,5%	22,8%	19,7%
Toplam	N	338	562	900
	%	100,0%	100,0%	100,0%

$X^2=9,15$

$sd=1$

$\chi=0,101$

$P= 0,02$

Araştırmada gençlerin cinsiyetlerinin şiddetten uzak durma davranışı üzerindeki etkisi araştırılmış ve elde edilen veriler ki-kare analizi sonuçlarıyla sınıandığında $p=0,02 < 0,05$ bağlantısında “cinsiyet” ve “şiddetten uzak durma” değişkenleri arasında anlamlı bir ilişki bulunduğu ortaya çıkmıştır.

Tablo (1)'e göre; araştırmaya dahil olan genç kızların %85,5'i şiddetten uzak durma konusunda kendilerine güven duyduklarını belirtirken, erkeklerde bu oran %77,2 olarak gözlenmektedir. Genç kızların %14,5'i, erkeklerin ise %22,8'i şiddetten uzak durma konusunda kendilerine karşı güvensiz olduklarını ifade etmişlerdir.

Cinsiyet ve şiddet olgusu arasındaki doğrudan ilişkiyi yapılan çeşitli araştırmalar da ortaya koymaktadır. Türkiye'de erkekler ve kadınlar genelde farklı sosyalleşme süreçlerinden geçerek toplumsal yaşamda rollerini üstlenmekte, dolayısıyla biyolojik, psikolojik özelliklerinin yanı sıra sosyalleşme sürecindeki farklılıklar sonucunda bireylerin cinsiyet özellikleri şiddet olgusu karşısındaki durumlarını etkilemektedir. Özellikle erkek egemen ve geleneksel toplumlarda kültürel normlar kadını korunması, göz önünde tutulması gereken, güçsüz bir varlık olarak kabul etmekte, erkeklere geniş bir özgürlük alanı sunulmakta, bu çerçevede ailelerin çocuk yetiştirme anlayışı, kız çocuklarını eve kapatırken, erkek çocuğa evin dışında geniş bir hareket alanı sağlamaktadır.

Başbakanlık Aile Araştırma Kurumu'nun (1998, s.81) “Aile İçinde ve Toplumsal

Alanda Şiddet” araştırması kadınların erkeklere oranla anlamlı biçimde düşük şiddet eğilimi içinde olduklarını ortaya koymuştur. Ögel, Tari ve Eke (2004) tarafından İstanbul’da lise 2. sınıf öğrencileri üzerinde yapılan okullarda suç ve şiddet araştırmasının sonuçlarına göre hayatı boyunca en az bir kez bıçak, çakı ya da benzeri kesici alet taşıyan gençlerin oranı %22,6 olarak bulunmuştur. Erkeklerin kesici alet taşıma riskinin kızlara göre 4,2 kat daha fazla olduğu saptanmıştır. Balkıs, Duru ve Buluş’un (2005, s.89) İzmir ve Denizli’de ilköğretim ikinci kademe öğrencileri arasında gerçekleştirdikleri araştırmanın “t testi” analizlerinde erkek öğrencilerin şiddete yönelik tutumlarının daha yüksek olduğu ortaya çıkmıştır. Elazığ’da yapılan diğer bir araştırma (Aygen, 2009, s.80) cinsiyet açısından erkeklerin fiziksel bir kavgada bulunma riskinin kızlara göre beş kat fazla olduğunu ortaya koymuştur. Avcı (2010, s.406) tarafından Küçükçekmece’de öğrenim gören lise öğrencileri üzerinde gerçekleştirilen araştırmada, erkek öğrencilerin saldırganlık ölçeği toplam puan ortalamalarının, kız öğrencilerden yüksek olduğu sonucu elde edilmiştir. Sivas’ta yapılan araştırmada genç erkeklerin %44,2’sinin, genç kızların ise %25,6’sının son bir ay içinde en az bir kez kavga ortamında buldukları (Nair, 2016, s.313) belirlenmiştir.

Tablo 2.

Yaşa Göre Şiddetten Uzak Durma Konusunda Kendine Güven Duyma Durumu Dağılımı

Şiddetten uzak durma konusunda kendinize güvenir misiniz?	Yaş				Toplam
	15-17	18-20	21-23	24-26	
Güveniyorum	N 472	167	49	35	723
	% 80,7%	79,5%	79,0%	81,4%	80,3%
Güvenmiyorum	N 113	43	13	8	177
	% 19,3%	20,5%	21,0%	18,6%	19,7%
Toplam	N 585	210	62	43	900
	% 100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

$X^2=0,23$

sd=3

P= 0,97

Araştırmada gençlerin yaşları ile şiddetten uzak durma konusunda kendilerinde taşıdıkları güven arasında anlamlı bir ilişki olup olmadığına dair elde edilen bulgu-

lar ışığında gerçekleştirilen ki kare analizi sonuçlarına göre (Tablo 2) $p=0,97 > 0,05$ bağlantısında “yaş” ve “şiddetten uzak durma” değişkenleri arasında anlamlı bir ilişki bulunamamıştır.

Gençlik araştırmalarında “yaş” önemli bir değişkendir. Bir kategori olarak gençlik uluslararası örgütler tarafından genel olarak 15-25 yaş aralığında kabul edilmektedir. Ancak, eğitim olanaklarından daha fazla yararlanma, iş yaşamına atılmadaki gecikmeler gibi çeşitli nedenlerden evliliklerin ileri yaşlara bırakılması bu yaş aralığının yakın gelecekte genişletilmesini kaçınılmaz kılmaktadır.

İnsan yaşamı içinde kısa bir zaman dilimi olmakla birlikte bu yaş aralığı (15-25) organizmada köklü fiziki, psikolojik değişikliklerin yaşandığı ergenlik (adolesan) dönemini de içinde barındırmaktadır. Psikoloji alanında yapılan sayısız çalışma ergenlik dönemini, gelişim evreleri içinde fırtınalı bir dönem olarak tanımlanmaktadır. Bu dönemde ergenlerde şiddet eğiliminin daha yoğun olduğu, okullarda şiddete maruz kalan ve şiddet uygulayan ergenlerin sayısının her geçen gün arttığı (Haskan ve Yıldırım, 2012, s.170) ifade edilmektedir. Bu dönem gencin bütün ilişkilerini derinden etkilemektedir.

Gençlerin şiddet davranışından uzak durma duygusu arasında anlamlı bir ilişki kurulamamış olsa da birçok araştırmada gençlerin yaş kategorileri ile şiddet davranışı sergilemeleri arasında ilişki olduğu ortaya konmuştur. Örneğin, Başbakanlık Aile Araştırma Kurumu'nun (1998, s.82) araştırmasında özellikle 15-22 yaş grubunda şiddet ölçeğinden alınan puanların belirgin biçimde daha yüksek olduğu görülmüştür. Balkıs, Duru ve Buluş'un (2005, s.89-93) araştırmasında yaş arttıkça şiddete yönelik tutumun da arttığı, Çetin'in (2004) araştırmasında 14-17 yaş grubundaki ergenlerin, 18-21 yaş grubundaki ergenlere göre şiddete yönelik tutumlarının daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Ögel, Tarı ve Eke'nin (2005, s.7) araştırmasında ise ergen ve çocuklarda görülen şiddetin 15-16 yaşları arasında en yüksek seviyeye ulaştığı bu yaşta çetelere katılma riskinin arttığı ortaya konmuştur. 2007 yılında Odacı tarafından gerçekleştirilen bir başka araştırmada “12-18 yaş grubundaki ergenlerde en düşük suç ve saldırganlık oranının %15,4 ile 12 yaş grubunda olduğu, bu rakamın yaş ilerledikçe arttığı” (Seçer, 2013, s.2) belirlenmiştir. Koç'un (2011, s.239) Erzurum'da gerçekleştirdiği araştırmada öğrencilerin okulda silah ya da kesici alet taşıma oranının yaşlarının ilerlemesine paralel olarak arttığı görülmektedir (14 yaş: %13,6, 17 yaş:%20,1, 18 yaş: %27,4). Kuşada-

s'nda (Özgür vd., 2011, s.56) gerçekleştirilen araştırmada “on birinci sınıfta öğrenim gören öğrencilerin şiddet eğilim puan ortalamalarının (46.41 ± 12.99), dokuzuncu sınıfta (38.54 ± 10.48) ve onuncu sınıfta (42.06 ± 12.08) öğrenim gören öğrencilerin şiddet eğilim puan ortalamalarından daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Sivas'ta (Nair, 2016, s.313) gerçekleştirilen araştırmanın sonuçları da benzer özellikler göstermektedir. “Son bir ayda” kavga ortamında bulunanların %50,5'i 18-20 yaş aralığındaki gençlerden oluşmaktadır. Yaş arttıkça, kavgaya karışma oranı düşmektedir.

Aile ve Okul

Sosyolojik anlamda aile, toplumların temel kurumlarından biri olarak insanlık tarihi boyunca var olmuştur. Bireyin aile içindeki rolleri ve konumu değişse de olgusal düzeyde kendini bir ailenin üyesi olarak hissetme süreci yaşam boyudur ve sosyal doyumluluğunu arttırır.

İki erişkin birey arasında toplumsal olarak tanınan ve onaylanan cinsel birleşme (Giddens, 2005, s.173) olarak tanımlanan evlilik ile kurulan aile, “dayanışmaya bağlı grupların bulunduğu bütün toplumlarda varlığını sürdüren, çocuklar da dahil olmak üzere insanları birbirine bakmaları için bir araya getiren” (Macionis, 2012, s.462) sosyal kurumdur. Aile, akrabalık bağlarının da oluşumunu sağlayarak, farklı aileler arasındaki yakın ilişkilerin güçlenmesine zemin hazırlar. Çeşitli yönleri açısından diğer sosyal yapılardan farklı özellikler gösteren aile kurumunun sınırlı kapsamı, çekirdek özelliği, yaşam boyu süren görev sorumluluğu, sosyal kuralları, sürekli ve geçici özelliği, evrenselliği gibi karakteristik özellikleri (Gökçe, 1991, s.208-209) arasında özellikle duygusal temeli ve bireyi şekillendirme özelliği aile içi ilişkiler açısından dikkat çekicidir.

Öncelikle ailenin duygusal temeli, aile içi ilişkilerde birçok temel duygunun, düşüncenin birincil ve ikincil bağlarla şekillenmesine olanak sağlar. Aile içi sosyal roller, aile üyesi bireylerin birbirini sahiplenmesi ve çeşitli sosyo-ekonomik zorluklar karşısında hep birlikte mücadele gibi faktörlerin kaynağını bu duygusal temel oluşturur. Dünyaya gelen bebeğin kişilik gelişiminin şekillenmeye başladığı, hızla sosyalleşerek “birey” kimliği kazanarak toplumun bir üyesi olma sürecini öğrendiği ilk yerdir aile kurumu. Dolayısıyla ailenin çocuğa kazandırdığı toplumsal değerler, sonraki

yıllarda kişiliğin bir parçası olacağından birey yaşamı boyunca az veya çok bu şekillendirmeyi üzerinde taşıyacaktır. Birey, yaşadığı toplumun yaşam biçimini kültürel öğelerini yaşamı boyunca öğrenmeyi sürdürecektir.

Sanayi devriminin hızla yaygınlaşması, insan emeğine duyulan talebin azalması ve özellikle çocukların iş pazarını tehdit eder hale gelmesiyle öncelikle çocuk çalıştırmayı yasaklayan kanunlar ve ardından okul öğrenimini zorunlu hale getiren yasal düzenlemelerle, o güne kadar ağırlıklı olarak ailelerin elinde bulunan eğitime ve öğretme sorumluluğunu okullar üstlenmişlerdir. Dolayısıyla “genç nüfusa öğrencilik rolü verilmiş, hızla yeni okullar açılmış, eğitim cazip hale getirilmiş ve okullarda okuyan çocuk sayısı artmıştır” (Özkalp, 2005, s.172).

Birey açısından ailede başlayan toplumsallaşma sürecinin, aile dışında gerçekleştiği en önemli alan okuldur. Gençlik yıllarının önemli bir bölümünü okul yaşamı oluşturmakta, gündelik yaşamın önemli bir bölümünü de okulda geçirilen zaman oluşturmaktadır. Bu yüzden gençler açısından okul yaşamı son derece önemlidir. Öğrenciler aile yaşamında şekillenen bireysel kimliğini ortaya koymaya başladığı, arkadaş ve akran ilişkilerinde inisiyatif kullanabildiği, karşılaştığı sorunlarda karar alma ve çözüm üretebilme becerisini geliştirdiği okulda, “arkadaşları tarafından onaylanan, başkalarının dikkatini çeken davranışları tekrarlar ve benimserler” (Kulaksızoğlu, 1998, s.85). Bu anlamda öğrencinin ilişkili olduğu akran gruplarının davranış kalıplarının toplumsalca onaylanan/onaylanmayan özellikleri toplumsal aidiyet üzerinde etkili olacaktır. “Akran gruplarının onayladığı, teşvik ettiği olumsuz davranışlar daha kolaylıkla benimsenmekte ve uygulanmaktadır” (Dahlberg ve Krug, 2002, s.13). Gençlerin üyesi oldukları grupta saldırgan ve şiddet içerikli davranışların kabul görüp, takdir edilmesi, beğenilmesi “kin, nefret, kıskançlık, düşmanlık gibi duyguların artıp, şiddetlenmesinin” (Köknel, 1996, s.66) yolunu açmaktadır. Furlong ve Morrison (2000, s.72) okul ortamında gözlenen şiddet olaylarının gençlerin öğrenme süreçlerini olumsuz etkilemesinin yanında, saldırganlık ve suç olaylarına zemin hazırladığını, gençlerin gelişimini olumsuz etkilediklerini ifade etmektedirler.

Değişen aile ve toplum yapısı, şiddetin toplumsal yaşamda normal kabul edilmesi, uyuşturucu, alkol ve silahlara kolay ulaşım (Johnson ve Johnson, 1995) gibi çeşitli etkenler okullarda şiddet olaylarının artışında rol oynayan temel faktörler olarak karşımıza çıkmaktadır.

Okul şiddetinin toplumsal sorun olarak algılanması okul çevrelerinden sorunun soyutlanması eğilimini gündeme getirmekte, sorunları birinci dereceden hisseden okul idarelerinin, öğretmenlerin, çalışanların çözüm üretimini okul sınırları dışına atmaları sonucunu doğurmaktadır. Özellikle sözel ve fiziksel şiddet olayları okul iklimi içerisinde “doğal” kabul edilir bir noktaya gelmektedir.

Yapılan çeşitli araştırmalar gençlerin okul başarısızlıkları ve okula devamsızlık durumlarıyla şiddet davranışında bulunmaları arasında ilişki olduğunu ortaya koymaktadır. Gençlerin okul devamsızlığı sıklığı ile kavgaya karışma, kavga ortamında bıçak kullanma gibi şiddet eğilimini ortaya koyan değişkenlerle arasındaki pozitif ilişki gençlerin okul devamsızlıkları üzerinde hassasiyetle durulması gerektiğini ortaya koymaktadır. Bu yöndeki sorulara yanıt veren gençler arasında oluşan %17,9'luk oranın (tablo 4) dikkat çekici bir oran olduğunu vurgulamak gerekir.

Tablo 3.
Gençlerin Bir Yıl Önceki Okul Başarı Durumları Dağılımı

Geçen yıl okuldaki başarı durumunuz nasıldı?	n	%	Yığılımlı %
Başarısız	43	4,8	4,9
Orta	346	38,2	39,8
Başarılı	480	53,0	55,2
Toplam	869	96,0	100,0
Cevapsız	36	4,0	
Toplam	905	100,0	

Tablo 4.
Gençlerin Okula Devamsızlık Durumları Dağılımı

Bir gerekçe olmadan okula ne kadar sıklıkla devamsızlık yaparsınız?	n	%	Yığılımlı %
Haftada iki-üç gün	147	16,2	17,9
Ayda iki-üç gün	185	20,4	22,5
Bir dönemde iki-üç gün	416	46,0	50,7
Hiç devamsızlık yapmam	73	8,1	8,9
Toplam	821	90,7	100,0
Cevapsız	84	9,3	

Tablo 4.
Gençlerin Okula Devamsızlık Durumları Dağılımı

Bir gerekçe olmadan okula ne kadar sıklıkla devamsızlık yaparsınız?	n	%	Yığılımlı %
Haftada iki-üç gün	147	16,2	17,9
Ayda iki-üç gün	185	20,4	22,5
Bir dönemde iki-üç gün	416	46,0	50,7
Hiç devamsızlık yapmam	73	8,1	8,9
Toplam	821	90,7	100,0
Cevapsız	84	9,3	
Toplam	905	100,0	

Araştırma kapsamında bir yıl önceki akademik başarı durumlarını değerlendiren gençlerin (n:869) %4,9'u bir yıl önceki akademik süreçlerini "başarısız" olarak değerlendirirken %39,8'i kendilerini "orta" derecede başarılı olarak tanımlamışlardır. Gençlerin %55,2'si bir yıl önce "başarılı" bir öğretim dönemi geçirdikleri inancındadırlar.

Okul devamsızlığı konusundaki bulgular incelendiğinde (tablo 4) bu yöndeki soruya yanıt veren gençlerin (n:821), %17,9'u haftada en az iki-üç gün okul devamsızlığı yaptıklarını belirtmişlerdir. Ayda iki-üç gün devamsızlık yaptığını belirten gençlerin oranı %22,5, bir öğretim dönemi içinde iki-üç gün devamsızlık yapan gençlerin oranı ise %50,7 olarak gözlenmiştir. Bu gruptaki devamsızlıkların daha ziyade ailelerin bilgisi dahilinde zorunlu hollere dayalı devamsızlıklar olduğu belirlenmiştir. Hiç devamsızlık yapmayan öğrencilerin oranı %8,9'dur.

Gençlerin okula devamsızlık konusundaki gerekçeleri arasında anket formunda yer alan seçenekler arasında en dikkat çekici yığılma %14,4 (n:143) "dersleri anlamama" konusundadır. Gençlerin %9,5'i (n:94) "öğretmenlerim beni anlamıyor" seçeneğinde yığılım göstermiştir. Okulda kendini yalnız hissettiklerini belirten gençlerin oranı % 8,9'dur.

Gençlerin okul devamsızlıklarını ailelerinin bilip bilmediği konusundaki bir başka sorunun dağılımı değerlendirildiğinde gençlerin %80,2'si, okul devamsızlıklarını ailelerinin çoğu zaman veya her zaman bildiğini ifade etmişlerdir. T.C. Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı öğretim kurumlarında öğrencilerin devamsızlık yapmaları

durumunda okul idaresi tarafından çeşitli iletişim araçlarıyla (telefon, mektup, e-mail vb) öğrenci velilerine bilgi verilmektedir. Okul idarelerinin kullandığı tüm teknolojik yol ve yöntemlere karşın gençlerin %15,4'ünün okul devamsızlıklarının bazılarını, %4,4'ünün ise devamsızlıklarının tamamını ailelerinden gizliyor olması üzerinde durulması gereken bir noktadır.

Okul devamsızlığı öğrenildiğinde ailelerin ne tür tepkiler gösterdiğinin dağılımı değerlendirildiğinde gençlerin %67,5'i (n:575) sözlü olarak uyarıldıklarını ifade etmişler, %5,6'sı cezalandırıldıklarını, %3,2'si kendileriyle ilgilenilmediğini, %3,1'i çeşitli nedenlerle ailelerinin devamsızlık yapmalarına neden olduğunu, %2'si ailenin bilmezden geldiğini ifade etmişlerdir. Gençlerin %18,2'si (n:155) "başka" seçeneğini işaretlemiştir.

Tablo 5.

Okul Devamsızlığına Göre Gençlerin Şiddetten Uzak Durma Konusunda Kendine Güven Duyuma Durumu Dağılımı

Şiddetten uzak durma konusunda kendinize güvenir misiniz?		Haftada 2-3 gün	Ayda 2-3 gün	Bir dönemde 2-3 gün	Devamsızlık yapmam	Toplam
Güveniyorum	N	111	146	346	64	667
	%	76,0%	79,3%	83,6%	87,7%	81,6%
Güvenmiyorum	N	35	38	68	9	150
	%	24,0%	20,7%	16,4%	12,3%	18,4%
Toplam	N	146	184	414	73	817
	%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

$X^2= 6,51$

sd=3

P= 0,89

Gençlerin okul devamsızlıkları ile şiddetten uzak durma konusunda taşıdıkları güven duygusu arasında anlamlı bir ilişki olup olmadığını test etmek amacıyla gerçekleştirilen ki kare analizi sonuçlarına göre (tablo 5) $p= 0,89 < 0,05$ bağlantısında "okula devamsızlık yapma" ve "şiddetten uzak durma" değişkenleri arasında anlamlı bir ilişki bulunmamıştır. Ancak gözlenen tablo değerleri okula devamsızlık sıklığı ile şiddet davranışına yönelmeye karşı taşınan güvensizlik duygusu arasındaki paralelliği ortaya koymaktadır.

Haftada 2-3 gün okul devamsızlığı yapan gençler arasında şiddetten uzak durma

konusunda kendilerine güven duymayanların oranı %24 olarak belirlenmiştir. Ayda 2-3 gün devamsızlık yaptığını belirten gençler arasında güvensizlik oranı %20,7'ye gerilemekte, bir dönemde 2-3 gün devamsızlık yapan gençlerde oran %16,4 olarak gözlenmektedir.

Öğrencilerin akademik başarıları ile şiddetten uzak durma konusunda kendilerine güven duyma değişkenleri arasındaki ilişkiyi test etmek amacıyla gerçekleştirilen ki kare analizi sonuçlarına göre (tablo 6), $p=0,03 < 0,05$ bağlantısında “akademik başarı” ve “şiddetten uzak durma” değişkenleri arasında anlamlı bir ilişki bulunmaktadır. Oransal dağılım incelendiğinde bir yıl önceki akademik durumlarını “başarısız” olarak yorumlayan gençlerin %74,4’ü, “orta” olarak yorumlayan gençlerin %76’sı, “başarılı” olarak yorumlayan gençlerin %85’i, şiddet davranışından uzak durma konusunda kendilerine güvendiklerini belirtmektedirler. Bu konuda kendilerine güven duymadıklarını belirten gençlerin oransal dağılımı incelendiğinde %25,6’sının bir yıl önceki akademik başarı durumlarını “başarısız”, %24’ünün “orta”, %15’inin “başarılı”, olarak yorumladıkları gözlenmektedir. Gençlerin okul başarısı arttıkça, şiddet davranışından uzak durmaya yönelik öz güvenlerinin de arttığı görülmektedir.

Tablo 6.

Akademik Başarıya Göre Şiddetten Uzak Durma Konusunda Kendine Güven Duyma Durumu Dağılımı

		Geçen yıl okul başarınız nasıldı?			
		Başarısız	Orta	Başarılı	Toplam
Güveniyorum	N	32	260	407	699
	%	74,4%	76,0%	85,0%	80,9%
Güvenmiyorum	N	11	82	72	165
	%	25,6%	24,0%	15,0%	19,1%
Toplam	N	43	342	479	864
	%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

$X^2=11,56$

sd= 2

Cramer’s V=0,116

P= 0,03

Gençlik yıllarının önemli bir bölümünü okul yaşamı, gündelik yaşamın önemli bir

bölümünü de okulda geçirilen zaman oluşturmaktadır. Bu yüzden gençler açısından okul yaşamı son derece önemlidir. Okul yaşamında gözlenen olaylar, gençlerin kişilik gelişimi üzerinde de etki bırakmaktadır.

Avrupa Konseyi'nin Okullarda Şiddetin Önlenmesi ve Şiddetle Mücadele İçin Yerel Ortaklıklar Konferansı Sonuç Bildirgesi'nde (11/12/2002) şiddet içeriğindeki artışa vurgu yapılmakta, okul şiddetinin birbirinden farklılıklar gösteren değişik biçimlerde ortaya çıktığı belirtilmektedir. Okullarda sıklıkla karşılaşılan şiddet türleri konusunda Özcebe, Çetik ve Üner'in (2006) gerçekleştirdikleri araştırmada, erkeklerde tokat atma, tekme atma, çelme takma ilk üç sırada yer alan şiddet davranışları olarak belirlenirken, kızlarda saçını çekme, itme, çimdikleme ilk üç sırada yer almıştır. Erkek öğrencilerle (%31,5) kız öğrencilerin (%27,6) şiddet uygulama sıklığı birbirine yakın oranlarda bulunmuştur. Öğrencilerin en fazla fiziksel şiddet (%22,4-%5,1) uyguladıkları gözlenmiştir. Ancak gençler arasında sözel şiddetin de yaygın olarak görüldüğünü çeşitli araştırma bulguları ortaya koymaktadır. Lise ikinci sınıf öğrencileri üzerinde yapılan bir araştırmada kavgaya giren erkek öğrenci oranı %68,8, kız öğrenci oranı %29,7 fiziksel kavga ortamında en az bir kişiyi yaralayanların oranı %26,3 en az bir kez yaralananların oranı %15,4 olarak belirlenmiştir (Ögel vd, 2005, s.6-8). Kepenkçi ve Çınkır (2005), lise öğrencilerinin öğrenim gördükleri okullarda %35,5'inin fiziksel olarak en az bir kez şiddete başvurduklarını ifade ederken, Solak (2008, s.188) tarafından üniversite birinci sınıf öğrencileri üzerinde yapılan araştırmada üniversiteli gençlerin %86'sı geldikleri orta öğretim kurumlarında sıra dayacağı ile cezalandırıldıklarını belirtmişlerdir. Van'da yürütülen araştırma bulguları gençler arasında argo ifadeler kullanma ve küfür etme davranışının %39,4 olduğunu ortaya koymuştur (Gökdaş, 2007, s.271). Pişkin (2005), Ankara'da yürüttüğü araştırmada ilköğretim okulu öğrencilerinin %44'ünün sözel şiddete başvurduğunu belirlemiştir.

Tablo 7.

Okul Başarı Durumlarına Ailelerinin Verdiği Tepkinin Dağılımı

Aileniz, okul başarı durumunuzu nasıl karşı- lar?	n	%	Yığılımlı %
Aşırı tepki verirler (Olumlu /Olumsuz)	241	26,6	27,9
Biraz severler/Kızarlar /Unuturlar	493	54,5	57,0
İlgisiz davranırlar	39	4,3	4,5
Bir ailem yok	12	1,3	1,4
Başka	80	8,8	9,2
Toplam	865	95,6	100,0
Cevapsız	40	4,4	
Toplam	905	100,0	

Araştırmaya katılan gençlerin (Tablo 7), %57'si, başarı veya başarısızlık durumunda ailelerinin ortalama bir tepki verdiğini, biraz sevip biraz kızdıklarını ve sonra da bu durumu unuttuklarını belirtmişlerdir. Akademik başarı/başarısızlık durumunda ailelerinin aşırı tepki verdiğini belirten gençlerin oranı %27,9 olarak belirlenmiştir. %4,5'i okuldaki başarı durumlarıyla ailelerinin hiç ilgilenmediğini ifade etmişlerdir. Ailelerin çocuklarının eğitim ve öğretimiyle yakından ilgilenmesi, onların karşılaşacakları çeşitli sorunlara çözüm üretme çabası içinde olması, hem aile içi ilişkileri güçlendirecek; hem genç ve ailesi arasında güçlü bir bağ kurulmasına olanak sağlayacak hem de gencin özellikle ergenlik döneminde kişilik gelişiminde ve karşılaşacağı çeşitli sorunları aşmasında yardımcı ve yol gösterici olacaktır. Gençlerin özellikle karne dönemlerinde okul başarısızlıkları karşısında aileleri tarafından verilen aşırı ve olumsuz tepkilerin hayati sonuçlarının olabileceği aileler tarafından göz ardı edilmemelidir.

Diğer yandan ailelerin gençlerin eğitimine önem verme durumlarının dağılımı değerlendirildiğinde %62,6'sı (n:558) "çok önem verdiğini", %30,5'i (n:272) "önem verdiğini" ifade etmişlerdir. Bir diğer ifadeyle araştırmaya dahil olan gençlerin %93,1'inin ailesi çocuklarının eğitimine az veya çok önem vermektedir. Gençlerin %6,2'si ise ailelerinin eğitimleriyle fazla ilgilenmediğini, % 0,7'si ise ailelerinin eğitimlerine hiç önem vermediğini belirtmişlerdir.

Tablo 8.

Huzursuz Aile Ortamına Göre Şiddetten Uzak Durma Konusunda Kendine Güven Duyma Durumu Dağılımı

Şiddetten uzak durma konusunda kendinize güvenir misiniz?	Ailenizde bağırış çağırış olur mu?				
	Her gün	Ayda bir kaç kere	Çok nadir	Hiç Olmaz	Toplam
Güveniyorum	N 32	145	453	79	709
	% 57,1%	75,9%	83,1%	87,8%	80,4%
Güvenmiyorum	N 24	46	92	11	173
	% 42,9%	24,1%	16,9%	12,2%	19,6%
Toplam	N 56	191	545	90	882
	% 100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

$X^2= 27,30$

sd=3

Cramer's V=0,176

P= 0,00

Araştırmada elde edilen bulgular gençlerin içinde yaşadıkları huzursuz aile ortamı ile şiddetten uzak durma konusunda taşıdıkları güven duygusu arasında anlamlı bir ilişki olduğunu ortaya koymaktadır. Ki kare analizi sonuçlarına göre (tablo 8), $P= 0,00 > 0,05$ bağlantısında “gençlerin içinde buldukları huzursuz aile ortamı” ile şiddetten uzak durma konusunda taşıdıkları güven” konusunda anlamlı ilişki bulunmuştur.

Ailelerinde “her gün” huzursuzluğa tanık olan gençlerin %57,1'i, “ayda birkaç kez” tanık olan gençlerin %75,9'u, ailelerinde “çok nadir” huzursuzluk gözlemleyen gençlerin %83,1'i, ailelerinde “hiç” bağırış-çağırışa tanık olmayan gençlerin %87,8'i şiddetten uzak durma konusunda kendilerine güven duyduklarını ifade etmişlerdir.

Kendilerine “güvenmeyen” gençlerin yaşadıkları aile ortamındaki huzursuzlukların sıklığı değerlendirildiğinde “her gün” huzursuzluk yaşanan ailelerde yaşayan gençlerin %42,9'unun, “ayda bir kaç kere” huzursuzluk yaşanan ailelerde bulunan gençlerin %24,1'inin, ailelerinde “çok nadir” huzursuzluk yaşanan gençlerin %16,9'unun şiddetten uzak durma konusunda kendilerine güvenmedikleri gözlenmektedir.

Tabloda yer alan oransal dağılımlar, şiddetten uzak durma duygusuyla gençlerin yaşadıkları ailedeki huzur ortamı arasında paralellik olduğunu ortaya koymaktadır.

Gençlerin “aile büyüklerinden şiddet görmesi” ile “şiddetten uzak durma konusunda kendine güven duyma” değişkenleri arasındaki ilişkiyi test etmek amacıyla gerçekleştirilen ki-kare analizi sonuçlarına göre (tablo 9), $P= 0,00 > 0,05$ bağlantısında anlamlı ilişki gözlenmiştir.

Tablo 9.

Aile Büyüklerinden Şiddet Görmeye Göre Gençlerin Şiddetten Uzak Durma Konusunda Kendilerine Güven Duyma Durumu Dağılımı

Şiddetten uzak durma konusunda kendinize güvenir misiniz?	Aile büyüklerinden sizi hiç döven oldu mu?				
	Her zaman	Ara sıra	Hiçbir zaman	Sadece çocukluğunda	Toplam
Güveniyorum	N 8	59	319	327	713
	% 57,1%	64,1%	85,8%	79,8%	80,3%
Güvenmiyorum	N 6	33	53	83	175
	% 42,9%	35,9%	14,2%	20,2%	19,7%
Toplam	N 14	92	372	410	888
	% 100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

$X^2=27,01$

sd=3

Cramer's V=0,174

P=0,00

Araştırmada elde edilen veriler incelendiğinde aile büyükleri tarafından “her zaman” dövülen gençlerin %57,1'i, “ara sıra” dövülen gençlerin %64,1'i, sadece çocukluğunda dövülerek aile büyüklerinden fiziki şiddet görmüş gençlerin %79,8'i, şiddetten uzak durmak konusunda kendilerine güven duyduklarını belirtmişlerdir. Şiddetten uzak aile ortamında yaşayan, aile büyüklerinin şiddetiyle karşılaşmayan gençlerde kendilerine karşı duydukları güvenin oranı %85,8 olarak gözlenmiştir. Bu dikkat çekici, yüksek bir orandır.

Araştırmaya katılan gençler arasında, aile büyüklerinden “her zaman” fiziki şiddet gören (dövülen) gençlerin %42,9'u “şiddetten uzak durmak” konusunda kendilerine güvenmediklerini belirtmişlerdir. Aile büyüklerinden “ara sıra” fiziki şiddet gören gençlerin %35,9'u, çocukluğunda şiddet gören gençlerin %20,2'si şiddetten uzak durma konusunda kendilerine güven duymadıklarını ifade etmişlerdir. Hiçbir zaman aile büyüklerinden şiddet görmeyen gençler arasında şiddetten uzak durma konusunda kendilerinde taşıdıkları güvensizliğin oranı %14,2 ile en düşük oran olarak tabloya yansımıştır.

Yapılan çeşitli araştırmalardan elde edilen bulgular çocuklarını döven, onlara sıklıkla şiddet uygulayan aile büyüklerinin genelde “erken evlenen, erken yaşlarda çocuk sahibi olan, geniş aile üyesi bireyler olduklarını” (Horton ve Cruise, 2001, s.16-17) ortaya koymaktadır. Bununla birlikte “aile içinde şiddete uğrayan çocuklar aile dışı yaşam alanlarında da sorunlu kişilik özellikleri (Kitzman, Gaylord vd., 2003, s.340) sergilemektedirler.

Elde edilen çeşitli veriler ne yazık ki ülkemizde çocuğa yönelik şiddet davranışının yaygınlığını ortaya koymaktadır. Ayan (2007, s.359-361); ilköğretim ikinci kademe öğrencilerinin %54’ünün anneleri tarafından %46’sının babaları tarafından dövüldüğünü belirlemiştir. Annelerin şiddet uygularken çoğunlukla terlikle vurma, babalar ise tekme-tokat gibi yöntemler kullanmaktadır. Avcı (2010-b, s.32-34); gençlerin %53’ünün ailelerinde aşağılanma, dışlanma, utandırılma gibi psiko-sosyal şiddet öğelerine, %42,4’ünün kaba kuvvete maruz kalma, dövülme türünden fiziksel şiddet öğelerine, %3,8’inin istismara uğradıklarını ifade etmektedir.

Toplumların sosyo-kültürel yapıları, değer yargıları çocuğa yönelik şiddet davranışını çoğu zaman meşrulaştırmaktadır. Özellikle geleneksel toplumlarda aile büyükleri tarafından çocuklarına uygulanan şiddet davranışları aslında iyi niyet çerçevesinde çocuğun eğitimine destek olması için ortaya çıkmakta dolayısıyla meşru kabul edilmektedir. Toplumumuzda da bu düşünce hala yaygınlığını korumakta, aile içi bir konu olarak değerlendirilmekte, yadırganmamaktadır. “Sosyolojik teoriler, bazı toplumlarda çeşitli yollarla kadınlara ve çocuklara şiddetin yöneltmesinin büyük oranda hoş görüldüğünü (Yıldırım, 1998, s.30) ortaya koymaktadır. Evde, okulda, sokakta gençlerin “şiddet” tanımı altında maruz kaldıkları birçok davranış onların iyiliği, gelişimi için evde aile büyükleri, okulda idareci ve öğretmenler, işte patron veya ustalar tarafından uygulanan davranışlardır.

Diğer Bazı Değişkenler

Bu başlık altında gençlerin başkaları tarafından dövülme, ihmal edilme duygusu ve kendini güvende hissettiği yer değişkenleri ile şiddetten uzak durma konusunda kendilerine güven duyma değişkeni arasında anlamlı ilişki bulunup bulunmadığı tablolar halinde sunulacaktır.

Tablo 10.

Başkaları Tarafından Dövülmeye Göre Şiddetten Uzak Durma Konusunda Kendine Güven Duyma Durumu Dağılımı

	Şiddetten uzak durma konusunda kendinize güvenir misiniz?	Geçen 12 ayda başkaları tarafından dövüldünüz mü?		
		Evet	Hayır	Toplam
Güveniyorum	N	50	666	716
	%	59,5%	82,9%	80,7%
Güvenmiyorum	N	34	137	171
	%	40,5%	17,1%	19,3%
Toplam	N	84	803	887
	%	100,0%	100,0%	100,0%

$X^2=26,79$ $sd=1$ $\chi=0,174$ $P= 0,00$

Gençlerin başkaları tarafından dövülmesi ile şiddetten uzak durma konusunda taşıdıkları güven duygusu arasındaki ilişkiyi test etmek amacıyla gerçekleştirilen ki-kare analizi sonuçlarına göre (tablo 10), $P= 0,00 > 0,05$ bağlantısında “gençlerin başkaları tarafından dövülmesi” ile “şiddetten uzak durma konusunda kendilerine güven duyma” değişkenleri arasında anlamlı ilişki bulunmuştur.

Tablo (10)'da görülen dağılım incelendiğinde geride kalan on iki aylık zaman içinde başkaları tarafından dövüldüğünü belirten gençlerin %59,5'i (dövülmeyen gençlerde oran %82,9) şiddetten uzak durma konusunda kendilerine güvendiklerini belirtirken, %40,5'i (dövülmeyen gençlerde oran %17,1) kendilerine güven duymadıklarını ifade etmişlerdir.

Gençler açısından aile dışında “başkaları” ifadesi genellikle, okul, iş, mahalle gibi sosyal yaşam alanlarında öncelikle akranları kapsamaktadır. Aile dışında en fazla şiddet olaylarıyla akran ilişkilerinde, özellikle okul ve okul çevresinde karşılaşıldığından son yıllarda ülkemizde özellikle okullardaki akran zorbalığına yönelik çalışmalar da artış gözlenmektedir.

TBMM (2007, s.63) tarafından yapılan araştırmanın sonuçlarına göre, öğrencilerin, kendi ifadelerine göre, şiddet gördükleri kişilerin başında %30,8 ile “arkadaş”, ikinci sırada %29,4'ünde “diğer kişiler”, üçüncü sırada %17,1 ile “öğretmen”, dördüncü sırada %13,5 ile baba ve %9,3 ile anne sıralanmaktadır.

Dünyadaki bazı örnekler de Türkiye’den pek farklı görünmemektedir. Örneğin, A.B.D’de gençlerin %13’ü arkadaşlarına şiddet uygularken, Chicago eyaletinde yaşayan Afrika kökenli yurttaşlar üzerinde yapılan araştırmada %42’sinin tabanca ile vurulduğu, %73’ünün ise bıçaklanarak yaralandığı (Sheahan vd, 1997, s.503) belirlenmiştir. Yeni Zellanda’da yapılan bir anket (Hogg ve Vaughan, 2007), çocukların yarısının diğer çocuklar tarafından yumruklandığını, tekmelendiğini ya da sopayla dövüldüğünü ortaya koymuştur.

Tablo 11.

Gençlerin İhmal Edilme Duygusuna Kapılma Durumu Dağılımı

Hiç ihmal edilmediğiniz duygusuna kapıldınız mı?	n	%	Yığılımlı %
Evet	521	57,6	60,6
Hayır	339	37,5	39,4
Toplam	860	95,5	100,0
Cevapsız	45	5,0	
Toplam	905	100,0	

Tablo (11)’de gençlerin ihmal edilme duygusuna kapılıp kapılmadıklarının dağılımı verilmiştir. Dağılım incelendiğinde %60,6’sının sevdikleri tarafından “ihmal edilme” duygusu yaşadıklarını belirttikleri görülmüştür. Araştırmaya dahil olan gençlerin %39,4’ü bu soruya “hayır” yanıtı vermiştir.

Tablo 12.

İhmal Edilme Duygusuna Kapılmaya Göre Şiddetten Uzak Durma Konusunda Kendine Güven Duyma Durumu Dağılımı

Şiddetten uzak durma konusunda kendinize güvenir misiniz?	İhmal edildiğiniz duygusuna kapıldınız mı?		
	Evet	Hayır	Toplam
Güveniyorum	N 401	291	692
	% 77,0%	85,8%	80,5%
Güvenmiyorum	N 120	48	168
	% 23,0%	14,2%	19,5%
Toplam	N 521	339	860

Tablo 12.

İhmal Edilme Duygusuna Kapılmaya Göre Şiddetten Uzak Durma Konusunda Kendine Güven Duyma Durumu Dağılımı

Şiddetten uzak durma konusunda kendinize güvenir misiniz?	İhmal edildiğiniz duygusuna kapıldınız mı?		
	Evet	Hayır	Toplam
Güveniyorum	N 401 % 77,0%	291 85,8%	692 80,5%
Güvenmiyorum	N 120 % 23,0%	48 14,2%	168 19,5%
Toplam	N 521 % 100,0%	339 100,0%	860 100,0%

$X^2=10,28$ $sd=1$ $\chi=0,109$ $P= 0,01$

Araştırma bulguları kapsamında gerçekleştirilen ki kare analizi sonuçlarına göre (tablo 12), $P= 0,01 > 0,05$ bağlantısında gençlerin “ihmal edilme duygusuna kapılması” ile “şiddetten uzak durma konusunda kendine güven duyma” arasında anlamlı ilişki bulunmuştur. Tablo (12)’de gözlenen veriler değerlendirildiğinde, ihmal edilme duygusuna kapılan gençlerin %77’si şiddetten uzak durma konusunda kendilerine “güven” duyduklarını belirtirken, %23’ü kendilerine güvenmediklerini ifade etmişlerdir.

İhmal edilme duygusu yaşamayan gençlerin %85,8’i şiddetten uzak durma konusunda kendilerine güven duyduklarını, %14,2’si ise güven duymadıklarını belirtmişlerdir.

Araştırmaya dahil olan gençlerin 78,8’i (n:708) sorunlarıyla ilgilenen bir aile büyüğü olduğunu, %21,2’si (n:190) ise sorunlarıyla kimsenin ilgilenmediğini ifade etmişlerdir. Gençlerin sorunlarıyla ilgilenen aile üyelerinin kimler olduğu sorulduğunda gençlerin % 30,2’si “anne-baba”, % 21,4’ü “anne-baba-kardeş”, % 17,1’i “sadece anne”, %11,7’si “sadece baba” diğerleri sadece erkek veya kız kardeş, yakın akrabalar seçeneğini işaretlemişlerdir. Araştırmada ihmal edildiklerine inanan gençlerin, ihmal edilmediğini düşünen gençlere oranla “şiddet” olgusuna daha yakın oldukları, birileriyle daha çok kavga ettikleri, son bir ayda daha çok kavgaya karıştıkları, kavga ortamlarında daha çok ve sık bıçak kullandıkları gözlenmektedir.

Gençler sorunlarıyla ilgilenilmemesinin gerekçelerini ise; beni anlamıyorlar (%16,8), bana ayıracak zamanları yok (% 14,6), benimle ilgilenmiyorlar (%11,7), aile içi ilişkilerimiz çok zayıf (%2,9) şeklinde açıklamaktadırlar. %17,5'i sorunlarını paylaşmayı sevmediğini belirtmişlerdir.

Son bir ayda yaşadıkları duygu durumu dağılımı incelendiğinde araştırmaya dahil olan gençlerin %19,8'i canının sıkıldığını, %11,8'i asabi olduğunu, %10,3'ü karamsar olduğunu, %8'i çok üzgün olduğunu, %9,2'si sekiz saatten az uyduğunu, %6,8'i sekiz saatten fazla uyduğunu, %32,3'ü ise bu seçeneklerin dışında "başka" seçeneğini işaretlemişlerdir. Anket formlarına "başka" seçeneği altında verilen yanıtlar incelendiğinde "hayattan zevk almamak", "kırıcı davranmak", "isyankar olmak" gibi ifadelerin yer aldığı görülmektedir.

Ben Ötesi Psikoloji Derneği tarafından (2011) İstanbul'da yaşayan 15-20 yaş arası 616 öğrenci üzerinde yapılan araştırmada; gençlerin %88,8'nin klinik düzeyde kaygı bozukluğu ve yoğun iç sıkıntısı yaşadığı, erkeklerin öfkeyi, kızların ise kaygıyı kontrol edemediği, her geçen yıl gençlerin duygusal açıdan yıprandığı belirlenmiştir. Ortaöğretim öğrencileri üzerinde yapılan bir başka araştırmada ise tüm öğrencilerin %32,9'u ruh sağlığı durumunu "çok iyi" olarak tanımlarken, %40,2'si "iyi" olarak tanımlamaktadır. "Orta" tanımını %17,4, "kötü" %6,2 ve "çok kötü" %3,2 olarak bulunmuştur. Ortaöğretim kurumlarında öğrenim gören her 10 öğrenciden biri ruhsal olarak desteklendiğini, her yedi öğrenciden biri ise ailesinden bir bireyin psikososyal destek aldığını belirtmiştir (Türkiye Büyük Millet Meclisi [TBMM], 2007, s.42).

Araştırmada, gençlerin kendini güvende hissettikleri yer ile şiddetten uzak durma konusunda taşıdıkları güven duygusu değişkenleri arasındaki ilişki test edilmiştir. Gerçekleştirilen ki kare analizi sonuçlarına göre (Tablo 13), $P= 0,00 < 0,05$ bağlantısında gençlerin "kendini güvende hissettikleri yer" ile "şiddetten uzak durma konusunda kendine güven duyma" değişkenleri arasında anlamlı ilişki bulunmuştur.

Tablo 13.

Kendini Güvende Hissettiği Yere Göre Şiddetten Uzak Durma Konusunda Kendine Güven Duyma Durumu Dağılımı

Şiddetten uzak durma konusunda kendinize güvenir misiniz?	Kendinizi en çok nerede güvende hissedersiniz?			
	Okulda	Evde	Diğer mekânlar	Toplam
Güveniyorum	N 12	635	70	717
	% 1,3	82,9%	66,0%	80,2%
Güvenmiyorum	N 10	131	36	177
	% 45,5%	17,1%	34,0%	19,8%
Toplam	N 22	766	106	894
	% 100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

$X^2=26,02$ $sd=2$ Cramer's $V=0,171$ $P= 0,00$

Tablo (13)'ün dağılımı incelendiğinde, kendilerini “okulda” güvende hisseden gençlerin %54,5'i, “evde” güvende hissedenlerin %82,9'u, “diğer” alanlarda güvende hissedenlerin %66'sı şiddetten uzak durma konusunda kendilerine güvendiklerini belirtmişlerdir. Örnekleme dahil olan ve şiddetten uzak durma konusunda kendilerine güven duymayan gençlerin dağılımı değerlendirildiğinde %45'inin okulda, %34'ünün diğer mekanlarda ve %17,1'inin evde kendilerini daha güvende hissettikleri gözlenmektedir.

En güvenli yaşam alanı olan “ev” dışındaki alanlarda gençlerin şiddete daha açık oldukları gözlenmektedir. Özellikle okul ortamı bu konuda dikkat çekici bir alandır. Chicago'da yapılan araştırma çocukların 2/3'nün (%65) dışarıda oynamaktan korkmadığını, ancak neredeyse yarısının (%43) okulda yaralanmaktan korktuğunu, % 90'nın ise kendisini evde güvende hissettiğini (Sheahan vd.,1997, s.503) ortaya koymaktadır.

Tartışma

Gençlerin tüm yaşam alanlarında (ev, okul, sokak) şiddet önemli bir sosyal sorundur. Bu sorunun çok çeşitli bireysel ve toplumsal nedenleri olmakla birlikte, gençlerin şiddetten uzak durabilme konusunda taşıdıkları güven duygusunun oluşabilmesi

ve güçlenmesi yaşam alanlarındaki şiddet öğeleri ile paralellik taşımaktadır.

Günümüzdeki yaygın uygulama, özellikle okullarda sorunlu öğrenciler üzerinden rehberlik hizmetiyle çözüm arama şeklindedir. Bu uygulama sorunların kaynağını belirleme ve çözüme yeterli değildir. Gençlik şiddetinin toplumsal kaynaklarının çeşitliliği ve yaygınlığı sorunun kökten çözümünü zorlaştırmakla birlikte, etkili müdahaleler ile sorunların karmaşıklaşması ve büyümesi önünde engeller oluşturulabilir. Bu çerçevede atılacak en kolay ve etkili adım gençlerin, ailede ve okulda genel olarak yaşamlarıyla, özel olarak sorunlarıyla yakından ilgilenmektir. Konu sadece okul rehberlik hizmetlerine bırakılmayacak kadar önemlidir.

Gençlerin şiddetle ilişkilerini azaltma konusundaki önerilerimizi şöyle sıralayabiliriz:

(i)Gençlik şiddeti konusunda yapılacak çalışmaların devlet politikası haline getirilmesi, organizasyonunu sağlayacak, program ve planlamalar yapacak, yapılmış araştırmaları ve sonuçlarını tek merkezde toplayacak, bilimsel faaliyetleri organize edecek, uluslararası yapılar ile koordineli çalışacak bağımsız bir yapının oluşturulması sorunun çözümünde kolaylık sağlayacaktır. (ii) Gençin yaşam alanlarının (aile, okul, akranlar, mahalle vb.) tamamında sorunu ele alıp çözüme yönelik çalışmalar üretebilecek yeni bir yapının oluşturulması, bu yapı içinde sosyal hizmet uzmanları ve sosyologlara görev verilmesi, (iii) gençlerin çok büyük kısmının örgün öğretimin bir parçası olması nedeniyle özellikle Milli Eğitim Bakanlığı tarafından her dönem belirlenecek özel bir günün, özel bir isimle anılarak şiddet konusunda farkındalığı arttıracak etkinlikler oluşturulması ve bu etkinliklere ailelerin de bir şekilde dahil edilmesi, (iv) özellikle ilköğretim sıralarında bu konudaki duyarlılığın sıklıkla ele alınması uygun olacaktır. (v) gençler arasında yaygın cep telefonu kullanımı dikkate alınarak GSM operatörleri tarafından belirli zamanlarda farkındalık arttıracak şiddet karşıtı mesajlar ile kitle iletişim araçlarında, özellikle radyo-tv'lerdeki kamu spotları duyarlılığı arttırmada etkili olacaktır. (vi) Ülkemizde gençler, önemli bir dönemi Türk Silahlı Kuvvetleri çatısı altında "asker" olarak geçirmektedir. Dolayısıyla gençlik şiddeti, aile içi ilişkiler hakkında bilinçlendirme konusunda bu dönem bir fırsat olarak değerlendirilip, asker gençlere bilinçlendirme programları uygulanabilir. (vii) Şiddetin ilk öğrenildiği yer ailedir. Çeşitli kampanyalar ile ailelerin bu konuda bilinçlendirilmesi sağlıklı sonuçlar doğuracaktır. Bu nedenle ailelerin eğitimi konusunda çeşitli kurumların koordinasyonu

nu ile aydınlatma, bilgilendirme faaliyetleri gerçekleştirilebilir. Halk Eğitim Merkezleri, mahalle muhtarlıkları, belediyeler, köy muhtarlıkları vb. kuruluşlar özendirici kurs organizasyonları ile aileleri bilgilendirme olanağı yaratabilirler. (viii) İdareci ve öğretmenler “öğrenci merkezli” eğitimi demokratik esaslar çerçevesinde uygulamalı, şiddet uygulamaktan uzak durmalı, öğrencilerle “güven” temelli ilişkiler kurmalı, öğrenci velileriyle olan ilişkilerini geliştirmelidirler. (ix) Özellikle Endüstri Meslek Liseleri üzerinde şiddet temelli şekillenen olumsuz imajın ortadan kaldırılması gerekli görülmektedir.

Gençlik şiddeti ciddi bir sorundur ve sorunun çözümü hem uzun vadeli politikalar, hem çok sayıda kurum ve kuruluş arasında koordinasyon, hem de genç-aile-okul ve dış çevre arasında kuvvetli ilişkiler ve bu ilişkilerdeki olumsuzluklara çözüm üretebilecek bir yapıyı gerektirmektedir.

Extended Abstract

Evaluation of Self-confidence Feeling of Youngsters for Refraining from Violence in Respect to Several Variables (A sample of Sivas)

Güney Nair^a

Abstract

While violent behaviors seen in almost all areas of everyday life are a common problem of all societies, they also date back to the onset of the history of humanity itself. One prominent type of violent behavior that is observed and categorized in various forms is youth violence. Youth-related acts of violence, which have been on the increase recently particularly in western societies and cause mass murder in various living spaces, had the attention of scientists focused on the matter. World Health Organization deems youth violence to be among the most important problems of world societies. While world societies have different socio-cultural characteristics, since adolescents and young adults are the practices and victims of this particular type of violence, it affects their families, friends and close circles, widely inflicts harm and constitutes a significant expense item in the public health expenditure. Both the affected areas and its content as well as societal mission of youth require a thorough analysis of youth violence. As violent incidents among youth gradually increase, the matter itself becomes an important issue which should be focused in our society similarly to the world societies. This article evaluates the self-confidence feeling of youngsters for refraining from violence in response to observed violent behaviors in respect to the variables of age, gender, non-attendance at school, academic success, unpeaceful family environment, exposure to violence from elders in family, exposure to violence from others, being neglected and place with feeling of safety.

Keywords: Youth, • Youth violence • Refraining from violence • Self-confidence • Adolescence

a Asst. Prof. Dr., Cumhuriyet University, Faculty of Letters, Department of Sociology, Sivas/Turkey.
E-mail:guneynair@gmail.com

A high number of socio-cultural factors cause youth violence, which is becoming increasingly widespread and accordingly, unexceptional. World Health Organization (2002, p.23) reveals that youth violence is a significant social problem. Youth-related prevalence of violent behaviors, which stem from the family, are maintained at school and gain further depth on the street, requires that this period is evaluated with its physical, psychological and cognitive development characteristics. "Youth is one of the most problematic segments of society. It is also the social segment that is most affected by social issues" (Armağan, 2004, p.1). The problem is too complicated for a solution merely addressed at personality traits, family environment, school or law enforcement measures on streets. Even if everything is satisfactory in a couple of these social factors, a factor of violence in another may drag individuals to a setting of violence.

This issue is common to the overall world. 2012 Youth Report by Centers for Disease Control and Prevention (www.cdc.gov) reveals that 4828 youngsters in 10-24 age group were homicide victims in 2010, approximately 13 youngsters everyday, and homicide has been statistically indicated as the second reason of death in 15-24 age group. According to TURKSTAT data, 32,181 cases of battery and 378 cases of homicide were recorded only for 15-17 age group in 2014 in Turkey (tuik.gov.tr).

If the self confidence of youngsters for refraining from violence in various area of life despite all these unfavorable factors is addressed and probed in respect to a number of variables, this will contribute to generation of solutions to an aspect of the problem.

Methodology

People are both the sources and the victims of acts of violence from cradle to grave, in all aspects of social life. Youth is a dynamic phase in human life and recognized as the important category encompassing individuals in 15-25 age group by international organizations and research bodies. Youth is most important source of not only a dynamic labor force but also of the continuance of generations and line of

descent; it contributes to social integration. In this sense, youth violence is an important social issue which requires solutions to be generated for societies.

This article evaluates the self-confidence feeling of youngsters for research on "Social Causes of Youth Violence" conducted in Sivas in 2014 is partly addressed in the article where relevant. The study attempts to reveal the relation of dependent variable (result) of "self confidence of youth for refraining from violence" with a number of independent variables (cause) (age, gender, academic success, non-attendance at school, reaction of family to academic failure, unpeaceful family environment, exposure to violence from elders in family, exposure to violence from others, being neglected and place with feeling of safety).

The initial literature review was followed by identification of problem at conceptual model stage, development of hypothesis and subquestions targeted at the objective, population was defined, data collection techniques and variables were determined at observation stage. "Survey" was the employed method of data collection for the present study. The research population consists of youngsters residing at the Merkez (Center) district of Sivas. Sample size (n:245) was determined with the formula of $n = N + t^2 \cdot p \cdot q / d^2$ ($N-1$) + $t^2 \cdot p \cdot q$ based on the number of youngsters in population (66.626), and surveys of 905 youngsters from the population were included in the evaluation through random sampling with convenience of research taken into consideration. Data obtained from analysis were evaluated in SPSS 17 software.

Findings

The evaluation of the research findings revealed a significant relation between the understanding of youngsters of refraining from violence and their gender. Young females were observed to have higher levels of self-confidence (85.5% / 77.2%) for refraining from violence as compared to young males.

Similar to many other societies, males and females in Turkish society pass through different processes of socialization to fulfill their social roles and become a part of social life. This process is influenced by biological, psychological and social factors. The relation between the variables of gender and violence were addressed from different aspects in several researches. The studies by Ögel, Tarı and Eke (2004),

Balkis, Duru and Buluş (2005), (Aygen, 2009), Avcı (2010), (Nair, 2015) revealed findings that are common to the gender factor, indicating that young males are more predisposed to violence as compared to young females. Tendency of young males to carry around sharp objects is higher by 4.2 times as compared to young females, and they easily use these objects in violent environments. The top elements ranking among young males and young females are physical violence and psychological violence, respectively. The ratio of young males involved in fights is nearly two-folds of young females (44.2% / 25.6%).

While age is a major variable in the context of scientific research, youth encompasses only a remarkably limited part of human life. International organizations categorize 15-25 age group as "youth". Even though this ten year period includes several psychical, psychological and cognitive changes in human organism, the maturation of emotions and thoughts and their transformation to behaviors become apparent only towards its end. Therefore, while significant behavioral relations are established between presence in violent environments and variable of age in various researches, different results may be observed in the aspects of emotions and thoughts while significant relation was not established between "self-confidence for refraining from violence based on age", significant relations of violence between "having been involved in a fight in the last one month" ($p = 0.00$), "using knife in fights" ($p = 0.02$) and violence were revealed in the research.

Even if human life begins in a family environment other than exceptions and the roles assumed by individuals in family context evolve, the feeling of family attachment remains to be one of the strongest emotions throughout life. Family plays a major role in development of identity and personality of individual. Therefore, the social values instilled at children by family become a part of their personality in the following years, individuals continue their life with such integrated formation to some extent and the accumulation from family becomes effective in decision-making thereafter. Rapid prevalence of industrial revolution, decreased demand to human labor and the threat posed by children against labor market led to enactment of statutory regulations initially on prohibition of child employment and then on mandatory school education, so that the responsibility of education and training, which used to predominantly belong to families until then, were assumed by

schools. School life constitutes a major part of the course of youth and everyday life. Similar to family, school environment has an important influence on violent behaviors of youngsters.

While 55.2% of the youngsters in research defined their educational life in previous year as "successful", 44.7% defined it as "moderate" or "unsuccessful". The ratio of those who state that they do not attend to school "2 to 3 days a week" is considerably high (17.9%). The ratio of those stating their non-attendance as "2 to 3 days a month" should not be disregarded either (22.5%). Even though no significant relation was found between the dependent variable of "self-confidence of youth for refraining from violence" and non-attendance at school $p=0.89 < 0.05$, the direct relation between violent behaviors and non-attendance at school were revealed in a high number of researches. A similar situation also applies to relation between academic success and violent behavior. It is observed in the research that the higher academic success of youngster is, the more self-confidence they have for refraining from violence. The relation found between two variables was $p=0.03 < 0.05$.

One of the most important variables that affect self-confidence of youngsters for refraining from violence appears to be "unpeaceful family environment". There is a relation between the frequency of unrest in the family environment of youngsters and their self-confidence for refraining from violence ($P=0.00 > 0.05$). The same situation is also observed in youngsters who are exposed to violence from elders in family. There is a relation between the frequency exposure to violence and the self-confidence for refraining from violence ($P=0.00 > 0.05$) in youngsters who are exposed to violence by elders in family. As the frequency of exposure to violence becomes higher, the lack of self-confidence in youngsters for refraining from violence is also increased. The ratio of youngsters who do not feel themselves self-confident for refraining from violence is 42.9% in those who are exposed to violence from elders in family at all times as compared to a mere 14.2% in those who are never exposed to such violence. The ratios of youngsters exposed to violence by others yield similar results. A significant relation was found between "youngsters being exposed to violence by others" and "self-confidence for refraining from violence".

60.6% of the youngsters included in the research stated that they felt being "neglected". Chi-square test conducted on the research findings revealed a meaningful

relationship between youngsters "feeling neglected" and "self-confidence for refraining from violence" with $P = 0.01 > 0.05$.

There is also a meaningful relation between the place where youngsters feel themselves safe and their self-confidence for refraining from violence. 82.9% of youngsters who felt safe at home, 54.5% of youngsters who felt safe at school and 66% of youngsters who felt safe in other places expressed that they felt self-confident for refraining from violence.

Discussion

Violence is an important issue in all living spaces of youngsters (home, school, street). While this problem has several individual and social reasons, development and reinforcement of self-confidence of youngsters for refraining from violence is parallel to elements of violence in their life spaces.

The common practice particularly at schools today is seeking solutions through guidance services aimed at problematic students. This practice falls short on identifying and resolving origins of problems. While wide array and prevalence of social origins of youth violence makes it more difficult to resolve the issue for good, effective responses may constitute barriers before complication and further aggravation of problems. The easiest and most effective step to be taken in this framework is being closely interested in their problems in their overall life in the contexts of family and school. The issue is too important to be confined with school guidance services.

The article suggests that any policy and practice to decrease the youth's engagements in violence should consider the following points:

(i) Development of state policies based on studies to be conducted on youth violence and establishment of an independent body that will organize the matter, conduct plans and programs, collect the researches and their results in one center, organize scientific activities and work in coordination with international organizations will facilitate the solution of the problem. (ii) A new body should be established to address the problem in all of the living areas (family, school, peers, neigh-

borhood etc.) of youngsters and to carry out solution-oriented activities, and social service workers and sociologists should be assigned therein, (iii) since the majority of youngsters are a part of formal education, a day to be determined by Ministry of National Education in each academic term should be named specifically and allocated to awareness raising activities on violence, in which families should also be involved (iv) the awareness in this respect should be frequently addressed particularly in primary education. v) Given the prevalence of mobile phone use among youngsters, text messages against violence to be communicated by GSM operators at certain times as well as public service ads in mass media, particularly on the radio and TV will be effective in raising awareness. (vi) Youngsters in Turkey spend an important duration in their life as "soldiers" under Turkish Armed Forces. Therefore, this period could be taken as an opportunity to raise awareness on youth violence and family relations through programs to be delivered to youngsters on military duty. (vii) The first place where violence is learnt is the family setting. Raising awareness of families with various campaigns will yield healthy results. Therefore, awareness raising and informing activities could be organized to train families in coordination with various trainings. Public Training Centers, neighborhood level administration points, municipalities, village administrations etc. may create opportunities to inform families by organizing encouraging courses. (viii) Administrators and teachers should deliver "student oriented" education based on democratic principles, refrain from resorting to violence, establish relationships based on "trust" with students and enhance their relationships with parents. (ix) The negative image formed on violence particularly in Industrial Vocational High Schools should be eliminated. (x) Youth violence is an important problem, the solution of which requires a body which will develop long term policies, ensure coordination among a high number of institutions and organizations, establish strong relationships between youth-family-school and external settings and generate solutions to negative aspects of these relations.

Kaynakça / Reference

- Armağan, İ. (2004). *Gençlik gözüyle gençlik*. İstanbul: Kırkısraklılar Vakfı Yayını.
- Avcı, A. (2010). *Eğitimde şiddet olgusu, lise öğrencilerinde şiddet, saldırganlık ve ablaki tutum ilişkisi: Küçükçekmece ilçesi örneği*, (Doktora tezi, Marmara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul). <http://tez2.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi> adresinden edinilmiştir.
- Avcı, A. (2010-b). Aile yapısı ve atmosferinin okul şiddetine etkisi, *Değerler Eğitimi Dergisi*, 8(19). content/IMG/PDF_Makaleler/ahmet_avci_ded1.pdf (04/12/2012).
- Aygen, M. (2009). *Elazığ ilinde gençlerde şiddete başvurma ya da maruz kalma sıklığı, etkileyen faktörler ve öfke ile ilişkisi*, (Doktora tezi, Fırat Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Elazığ). <http://tez2.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi> adresinden edinilmiştir.
- Balkıs, M., Duru, E., Buluş, M. (2005). Şiddete yönelik tutumların özyeterlilik, medya, şiddete yönelik inanç, arkadaş grubu ve okula bağlılık duygusu ile ilişkisi. *Ege Eğitim Dergisi*, 2(6), 81-97.
- C.D.C. (2012). *Facts at a glance youth violence*. Centers for Disease Control and Prevention, www.cdc.gov/ViolencePrevention/pdf/YV_DataSheet_2012-a.pdf (13.12.2012).
- Dahlberg, L., Krug, E. (2002). *Violence a global public health problem*. Geneva: World report on violence and health, WHO.
- Furlong, M., Morrison, G. (2000). *The school in school violence: Definitions and facts*. Journal of Emotional and Behavioral Disorders. 8(2), 71-81.
- Giddens, A. (2005). *Sosyoloji*. (Edit. C. Güzel). Ankara: Ayraç Yayınevi.
- Gökçe, B. (1991). *Aile ve aile tipleri üzerine bir inceleme*. Aile yazıları-1. (Der: B. Dikeçligil, A. Çiğdem). Ankara: T.C. Başbakanlık Aile Araştırma Kurumu, 205-223.
- Haskan, Ö., Yıldırım, İ. (2012). Şiddet eğilimi ölçeğinin geliştirilmesi. *Eğitim ve Bilim*. 37(163), 165-177.
- Hogg, M. A., Vaughan G. M. (2007). *Sosyal psikoloji*. (Çev: İ.Yıldız, A. Gelmez), Ankara: Ütopya Yayınları.
- Horton, B. C., Cruise, T.K. (2001). *Child abuse and neglect: The school's response*, Newyork: The Guilford Press.
- Johnson, D., Johnson, R. (1995), Training of elementary school students to manage conflict. *Journal of Social Psychology*, 135 (6), 673-686.

- Kitzmann, K.M., Gaylord, N.K.(2003). Child witnesses to domestic violence: A meta-analytic review. *Journal of Consulting and Clinical Psychology*, 71 (2), 339-352.
- Koç, B. (2011). *Okullarda şiddet*. İstanbul: e yazı yayınları.
- Köknel, Ö. (1996). *Bireysel ve toplumsal şiddet*. İstanbul: Altın Kitaplar Basımevi.
- Kulaksızoğlu, A. (1998). *Ergenlik psikolojisi*. İstanbul: Remzi Yayınevi.
- Macionis, J. (2012). *Sosyoloji*. (Çev: Vildan Akan). Ankara: Nobel Yayıncılık.
- Nair, G. (2016). Gençlik şiddetinin toplumsal nedenleri: Sivas örneği. *Kentsel güvenlik ve çocuk suçluluğu*. (Der:A. Ç. Kavuncu). Ankara: Polis Akademisi Yayınları. 309-325.
- Ögel, K., Tanı, I., Eke, C.Y. (2005). *Okullarda suç ve şiddeti önleme*. İstanbul: Yeniden Sağlık ve Eğitim Derneği Yayını.
- Özgür, G., Yörükoğlu, G., Arabacı, L. B. (2011). Lise öğrencilerinin şiddet algıları, şiddet eğilim düzeyleri ve etkileyen faktörler, *Psikiyatri Hemşireliği Dergisi*, 2 (2), 53-60.
- Özkalp, E. (2005). *Sosyolojiye giriş*. Bursa: Ekin Kitabevi.
- Seçer, İ. (2013). Lise öğrencilerinin genel saldırganlık düzeyleri bağlamında şiddet içeren davranışları sergileme sıklıklarının incelenmesi *Akademik Bakış Dergisi*, E-dergi. 36, <http://www.akademikbakis.org>.
- Sheahan, K., Dicara J.A. (1997). "Children's exposure to violence in an urban setting" *Arc Pediatr Adolesc Med*. 15.502-504.
- Solak, A. (2008). *Küresel süreçte medya ve şiddet*. İstanbul: Hayat Boyu Eğitim Gelişim Derneği Yayınları.
- T.B.M.M. (2007). *Çocuklarda ve gençlerde artan şiddet eğilimi ile okullarda meydana gelen olayların araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla kurulan (10/337, 343, 356, 35) esas numaralı meclis araştırması komisyonu raporu*. Ankara: TBMM.
- T.C. Başbakanlık Aile Araştırma Kurumu Başkanlığı. (1998). *Aile içinde ve toplumsal alanda şiddet*. Ankara: Başbakanlık Basımevi.
- World Health Organization. (2002). *World report on violence and health*. (Edited by Etienne G. Krug) Geneva.
- Yıldırım, A. (1998). *Sıradan şiddet*. İstanbul: Boyut Kitapları

Copyright © 2016 T.C. Gençlik ve Spor Bakanlığı

<http://genclikarastirmalari.gsb.gov.tr/>

Gençlik Araştırmaları Dergisi • Ağustos 2016 • 4(2) • 65-113

ISSN 2147-8473

Başvuru | 4 Temmuz 2016

Kabul | 12 Temmuz 2016

Makale

Risk Altındaki Suça Bulaşmış Çocuk Ve Ergenler: Suça İlişkin Nedenler ve Politika Önerileri*

Yaşar Üzbay^a

Didem Aydoğan^b

Hasan Eşici^c

Öz

Bu çalışmanın amacı hükümlü ve tutuklu çocuk ve ergenlerin suça bulaşmaya ilişkin nedenlerinin (risk faktörlerinin) tespit edilerek koruyucu faktörleri güçlendirmede politika önerilerinde bulunmaktır. Araştırmaya 13-18 arasında değişen 593 hükümlü ve tutuklu, Çocuk Kapalı Cezaevi ve Çocuk Eğitim Evi'nde bulunan çocuk ve ergen katılmıştır. Katılımcıların yaş ortalamaları 16.52'dir (Ss:1.35). Araştırmada veriler için Kişisel Bilgi Formu, Yaşam Olayları Formu ve Yılmazlık Ölçme Bataryası'ndan (Pathways to Resilience Youth Measure, PRYM) yararlanılmıştır. Bu çalışma çocuk ve ergenlerin yaşamlarında risk ve koruyucu faktörlerin anlaşılmasında, kültür ve bağlamı vurgulayan sosyal-ekolojik yapıya temellendirilmiştir. Araştırmada çocuk ve ergenlerin bireysel, aile ortamı ve ilişkiler, okul ve arkadaş çevresi ve toplumsal/sosyal bağlama ilişkin risk ve koruyucu faktörlere sahip oldukları bulunmuştur. Öne çıkan sonuçlar ise çocuk ve ergenlerin aile, akraba ve arkadaş ortamı içerisinde suça bulaşan birey sayısının fazla olduğu ve aynı zamanda hem kendilerinin hem de arkadaşlarının yüksek düzeyde alkol, uyuşturucu madde kullandıkları sonucuna ulaşılmıştır. Bununla birlikte büyük bir çoğunluğu ekonomik açıdan zorlandıkları ve güvenilir bir mahalle/toplum içerisinde yaşamadıkları sonucu elde edilmiştir. Tüm bu elde edilen sonuçlar kültürel boyutta değerlendirilmiş olup, risk grupları içerisinde yer alan çocuk ve ergenlere sunulacak olan koruyucu faktörleri güçlendirmek için toplumsal destek ve önleyici hizmetler bağlamında önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Suça bulaşma • Risk faktörleri • Koruyucu faktörler • Sosyal-ekolojik yaklaşım

* Bu çalışma Türkiye Bilimsel ve Teknik Araştırmalar Kurumu (TÜBİTAK) tarafından 112K301 nolu araştırma projesi kapsamında desteklenmiştir.

a Prof.Dr., Hasan Kalyoncu Üniversitesi, Psikolojik Danışma ve Rehberlik Anabilim Dalı.
E-mail: yozbay@hku.edu.tr

b Yetkilendirilmiş yazar: Yrd.Doç.Dr., Adnan Menderes Üniversitesi, Psikolojik Danışma ve Rehberlik Ana Bilim Dalı.
E-mail: didemaydogan42@gmail.com

c Yrd.Doç.Dr., Hasan Kalyoncu Üniversitesi, Psikolojik Danışma ve Rehberlik Ana Bilim Dalı.
E-mail: hsesici@gmail.com

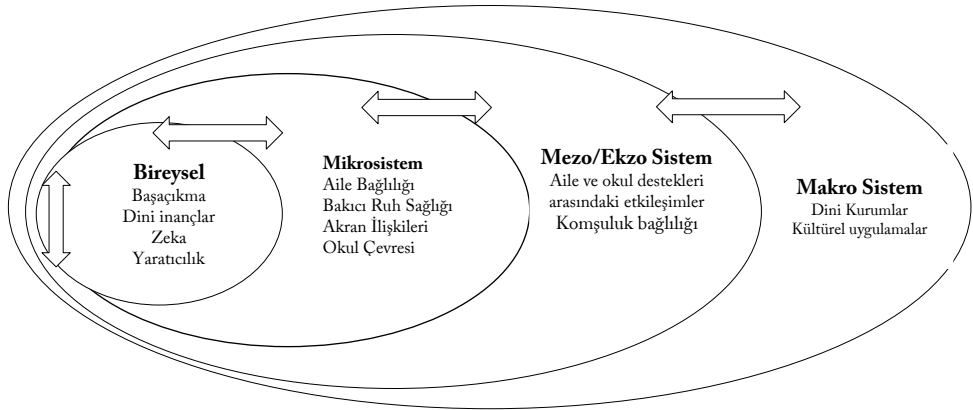
Akademisyenler, uygulamacılar, politika yapıcılar ve yasa hazırlayıcıların son yıllarda suça yönelmeye ilişkin nedenleri belirleme ve önlemeye ilişkin çalışmalar üzerinde daha fazla durdukları bilinen bir gerçektir. Bu durum ile ilgili cevap aramaya çalıştıkları sorular “*Hangi çocuklar suç işler? Suç işleme oranları artmakta mı, azalmakta mıdır? Hangi faktörler bu durumun artmasına neden olmaktadır? Suç farklı kurum ve kuruluş iş birliğinde nasıl önlenmelidir?*” şeklindedir. Türkiye’de suç işleyen çocukların gerçek sayısını bulmak zordur. Bu konudaki istatistikler de yeterli değildir. Çünkü mahkemelere intikal etmiş çocuk suçlarında, eğer çocuk ceza sorumluluğu dışında ise, yani 11 yaşını bitirmemiş ya da 15 yaşını doldurmamış ve temyiz kudreti bulunmuyorsa, hâkim çocuğun kişiliğine en uygun tedbirlerin uygulanmasına karar verir, ceza vermez. Bu yüzden haklarında tedbir uygulanan suçlu çocukların sayısı istatistiklerde yer almaz. Ayrıca karakol ve mahkemelere intikal ettirilmeyen çocuk suçlarının sayısının az olmadığı bir gerçektir (Güney, 2008). Buna göre Türkiye’de suça yönelmiş çocukların sayısının istatistiklere yansıyanın çok üstünde olduğu anlaşılmaktadır.

Suç, evrensel, genel ve sosyal bir olgu olup, içinde meydana geldiği toplumun şartlarına ve zamana göre bazı özellikleri içermektedir. Bu nedenle suçluluğa psikolojik, sosyolojik, ekonomik ve hukuksal yönleri kapsayacak bir anlayışla bakmak gerekir. Suç olgusunun birden fazla disiplin tarafından bir inceleme konusu olarak ele alınması, suçlulukla ilgili çok sayıda yaklaşımın ortaya çıkmasına neden olmuştur. İlgili literatürde yargı sistemlerindeki farklılıklar ve belirli davranışların kültürel yorumlarındaki farklılığından dolayı suça ilişkin açıklamalar da oldukça fazladır (Kiedrowski, 1998). Bazı teoriler suçun bir biyolojik yapısının olduğunu hatta kalıtımın önemli bir etken olduğunu belirterek kalıtsal bazı özelliklerin suça neden olabileceğini ileri sürmektedir (Kunt, 2003). Bunlar doğuştan gelen bazı bedensel ve ruhsal hastalıkları içermektedir. Bu açıdan bazı insanlar suç eğilimine sahip olarak doğarlar. Biyo-psikososyal yaklaşıma sahip olan Hans Eysenck (1977) ise eğer bir kişinin nevrozizmi yüksek ve dışa dönük ise aşırı duygusallığı olan uyarılma ve saldırganlık davranışlarının artacağını ve bu kurama göre suçluların aşırı nevroitik bir dışa dönüklük özelliği sergilemiş oldukları görüşünü ileri sürmektedir. Suça ilişkin açıklamalardan bir diğeri ise suçun öğrenilmiş bir davranış olduğunu, çocukların diğer insanların saldırgan olan ve kontrollü davranışlarını gözlem yoluyla ve taklit ederek

öğrendiklerini vurgulamaktadır (Bandura ve Walters, 1963). Bazı yaklaşımlarda suça yönelmeyi toplumsal, kültürel ve çevresel koşullarla beraber ele alan, dezavantajlı veya alt sınıflarda yer alan bireylerin, diğer bireylere göre eşit imkanlara sahip olamamaları, onları meşru olmayan davranışlar sergilemeleriyle açıklamaktadır (Cohen, 1985).

Homel, Lincoln ve Herd (1999) suça yönelmeyi risk ve koruyucu faktörler bağlamında ele alarak sosyal bağlama vurgu yapmışlardır. Bu sosyal bağlam, aile içinin formal destek kaynaklarını (akraba, komşular, arkadaşlar), yerel toplulukları, bölgede gelişimsel olarak ilişkili kuruluşları (örneğin anaokullarını, oyun gruplarını, kiliseleri ve çocuk bakım merkezlerini) ve çocuk ile aileleri etkileyen daha büyük elementleri içerir. Bundan dolayı gelişimsel yaklaşım, yalnızca kişinin ailesine ya da negatif sonuçların etkisinden koruyan bireysel özelliklerine değil aynı zamanda kişinin ilişki ve sosyal çevresi üzerine de odaklanır. Bu çalışma suça yönelmeye ilişkin risk ve koruyucu faktörleri anlama, sosyal-ekolojik bir yapı üzerine temellendirilmiştir.

Ekolojik Yaklaşım

Şekil 1: Yılmazlığı anlamada sosyal-ekolojik bağlam (Panter-Brick ve Eggerman, 2012)

Ekolojik görüşe göre birey merkezde bulunur ve bireyi çevreleyen iç içe geçmiş beş sosyokültürel katman, birbiri ile etkileşim halinde bireyin gelişimini biçimlendirir. Bu katmanlar sırasıyla; *mikrosistem*, *mezosistem*, *egzosistem*, *makrosistem* ve *kronosis-*

temdir. Her bir düzey, önceki düzeyi ve doğrudan ya da dolaylı olarak bireyi etkiler(Bronfenbrenner,1994). Bu bağlamda karşılıklı birey-çevre etkileşimi vardır. Aşağıda sunulan Şekil 1 içerisinde görüldüğü üzere, birey ve çevre etkileşimi oluşturan sistemler birbiriyle bağlantı halindedir.

Sistemlerin kendi içerisindeki dengesi ve etkileri önemlidir. Özellikle de güçlük ya da zor durumlar karşısında var olan sistemlerden yararlanma bu durumların üstesinden gelmelerini sağlayan önemli bir kaynaktır. Risk faktörleri ile olumlu sonuçları yordayan koruyucu faktörlerin kavramsallaştırıldığı çalışmalarda (Ungar, 2004, 2005) bireylerin içinde buldukları ekolojik ve kültürel bağlamların da ele alınması gerektiğine dikkat çekilmektedir. Ungar (2008) bu bağlamda yılmazlığın (*resilience*) kişisel özellikler yanında çevresel dinamiklerin de etkileşimiyle ortaya çıkan bir olgu olduğu üzerinde durur. Bir sistem bakış açısıyla değerlendirildiğinde, sistemin içerisinde her bir etkileşimin suça bulaşmada hem önleyici hem de riski arttırıcı bir unsur olduğu söylenebilir. O yüzden bireyi değerlendirmede içinde yaşadığı sistemden ayrı bir şekilde değerlendirme ve müdahale etmek yetersiz kalabilmektedir. Aşağıda sosyal-ekolojik bağlamda bir sistem yaklaşımıyla çocuk ve ergenlerin yaşamları içerisinde sahip olabilecekleri faktörler tartışılmıştır.

Bireysel Özellikler

Çocuklarda ve gençlerde zihinsel ve duygusal bozuklukların çeşitli şekilleri ve buna bağlı olan kişilik bozuklukları suçluluğu oluşturan dinamik etkenler olarak görülmektedir (Yavuzer, 2001). Pliszka, Sherman, Barrow ve Irick (2000), suçlu ergenlerle yaptıkları çalışmada duygulanım ve davranış bozukluğu sergileyen, alkol ve madde bağımlılığı tanısı alan ergenlerde çeşitli davranışsal ve duygusal sorunlar görülme oranının yüksek olduğunu ve bu sorunlar ile suç ilişkisinin araştırılması gerektiğini belirtmişlerdir. Suç eğilimi gösteren bireyler dürtülerini kontrol etmekte zorlanırlar ve saldırgan eğilimleri fazladır (Andrew ve Bonta, 2003). Bu bireyler yüksek oranda psikomatik şikayetlerle meşguldürler(Recklitis ve Noam1999; Williams ve Hollis, 1999) ve işlevsel olmayan ve kaçınmacı başa çıkma stratejilerini daha çok kullanmakta oldukları görülmektedir (Ruchkin, Eisemann ve Hagglöf, 2000).

Aile Yapısı ve Özellikleri

Aile yapısı ile ilgili özellikler, parçalanmış aileler, ailenin sosyo-ekonomik durumu, ailenin eğitim düzeyi, anne baba ve çocuk ilişkileri, ailedeki disiplin ve ceza anlayışı, aile içi şiddet, istenmeyen, ihmal ve istismara uğramış çocuklar, ilgisiz anne ve babanın olması, ailede suça bulaşmış olan olumsuz modellerin olması gibi birçok farklı nedenden dolayı çocuk ve ergenin suça yönelme davranışında önemli bir etken olduğunu gösteren araştırmalar literatürde oldukça yaygındır (Akduman, Akduman ve Cantürk, 2007; Canter, 2011; Ereş, 2009; Ersin, 2010; İpek, 2010; Loeber ve Loeber, 1986; Saran, 1991; Uluğtekin, 1991; West, 1982).

Loeber ve Loeber (1986) ergenlerin suça yönelmesinde önemli iki etken belirlemişlerdir. Bunlardan birincisi, ebeveynin çocuğa karşı ilgisizliği, çocuğunu reddetmesi ve ebeveyn çocuk arasındaki bağlılığın eksikliğidir. Belirledikleri ikinci önemli etken ise, ailenin parçalanmışlığı ve ailede suçluluk davranışlarıdır. Ersin (2010) anne-babası ayrı olan ergenlerin kural dışı davranma eğilimlerinin, anne-babası ayrı olmayan çocuklara göre daha yüksek olduğu sonucunu elde etmiştir. Uluğtekin (1991) ise 13-21 yaş aralığındaki hükümlü ergenlerle yaptığı araştırmada ergenlerin anne babaları tarafından kendilerine daha reddedici ve kısıtlayıcı davranıldığı kanısını taşıdıkları sonucuna ulaşmıştır. Suç davranışı gösteren ergenlerin ailesel özelliklerini inceleyen bir çalışmada aile ilişkilerinin yetersiz olduğu, parçalanmış ailelerden geldikleri, ailelerinde alkol ya da madde kullanan aile bireylerinin bulunduğu saptanmıştır (Akduman, Akduman ve Cantürk, 2007). Yapılan bir araştırmada ana baba tutumlarının ihmalci, kararsız, tutarsız, aşırı sert ya da cezacı olmasının ergen suçluluğunu yordadığı sonucuna ulaşılmıştır (Canter, 2011).

Özkan (1995) suçlu ergenlerde ailelerin belirli özellikleri ve suça yönelim ilişkisini araştırmıştır. Araştırma sonucunda ailede çocuk sayısı arttıkça suç kabul edilen davranışların arttığı görülmüştür. Ailede kişi sayısı arttıkça ebeveyn çocukla yeteri kadar ilgilenememektedir. Karabulut (2006) ise suçlu çocukların hepsinin sigara kullandığını, çeşitli ruhsal problemlerinin olduğunu, aynı suçtan veya daha farklı suçlardan sık sık çocuk şubesine getirildiklerini, ekonomik açıdan düşük ailelerden geldiklerini, temel ihtiyaçlarının aile tarafından yeterince karşılanmadığını, çocuğun ve ailesinin eğitim seviyesinin çok düşük olduğunu, çok kardeşe sahip olduklarını, ailede suç işleyen bireylerin olduğunu, yaşadıkları yere göç yaparak geldiklerini, aile

ya da başkaları tarafından fiziksel istismar gördüklerini ortaya koymuştur. West (1982) de suçluların, suç işlemiş anne-babaya sahip olmalarının, suç işlememiş olanlardan daha yüksek olduğu sonucunu elde etmiştir. İlgili bu araştırmalar suça ilişkin ailenin önemli bir faktör olduğunu ortaya koymaktadır.

Arkadaş Ortamı ve Okul İle İlgili Özellikler

Ergenlik, yetişkinliğin prova edildiği bir dönemdir. Bu dönemin meydana getirdiği birçok değişim söz konusudur. Özellikle de en belirgin durumlardan biri; ergenin arkadaş ortamına karşı ilgisi ve okul döneminde geçirdiği yaşantılardır. Okul ve arkadaş ortamı, çocuğun yaşamında doğrudan etkisinin görülmesinden dolayı çocuğun suça yönelmesinde önemli çevresel nedenlerdendir. Gullota, Adams ve Montemayor (1998) suçlulukta okul faktörünün, arkadaş ve aile faktörü kadar etkili ve önemli olduğunu ileri sürmektedirler. Halen eğitimlerine devam eden gençlerin suça karışma oranının oldukça yüksek olduğu görülmektedir (Ediz ve Türe, 2015). Araştırmalar ailenin etkisi azaldıkça akran grubunun çocuk üzerindeki anti-sosyal nitelikli etkisinin artırdığını göstermektedir (Ereş, 2009). Bruce (2006) suç eğilimi gösteren çocuk ve ergenlerin, okul başarısızlığı, düşük motivasyon, okul terk eğilimi gibi özellikler gösterdiği hatta bu özelliklerin zamanla suç eğilimi için bir risk faktörü oluşturduğu sonucuna ulaşmıştır.

Suça yönelmiş olanların okul yaşamında, akran ilişkileri zayıftır, çok az sayıda arkadaşları vardır ve okuldaki popülerlikleri düşük durumdadır (Ahmed ve Braithwaite, 2004). Akran gruplarının çocuk ve ergenler üzerinde büyük bir etkisi olduğunu ileri süren Sosyal Kimlik Kuramı (Tajfel, 1969), olumlu akran gruplarının çocuğun topluma hızlı bir şekilde uyumuna katkısı olduğunu bunun yanı sıra olumsuz özelliklerin baskın olan "çete" gruplarının, çocuk ve ergenlerde pek çok davranış bozukluğuna neden olduğunu ileri sürmektedir. Şiddet ve anti-sosyal davranışlar riski altında bulunan gençler, çetelere alınma ve üye olmaya karşı korunmasız durumdadırlar. Çete üyeliği, olayın ya kurbanı ya da faili olarak şiddet içeren davranışlardaki artışla doğrudan ilişkilidir. Gençlik çetelerinin büyük şehirlerden, küçük şehirlere, kenar mahallelere ve kırsal kesimlere doğru gittikçe artması bu durumun sistem bakışıyla, sosyal bağlamı da zorladığı söylenebilir.

Toplumsal ve Çevresel Özellikler

Çocuk suçluluğu ile çocuğun yakın çevresi arasında yakınlık bulunmaktadır. Çocuğun davranışları, eylemleri, içinde yetiştiği ortama göre şekillenmektedir (Kunt, 2003). Suça yönelmiş olan çocuk ve ergenlerin sahip olduğu sosyal, ekonomik ve kültürel yapının bilinmesi bu bağlamda önemlidir. Fagan ve Wexler (1987) bireylerin kriminojenik bir nitelik kazanmalarında; aile kurumunun dışında, okul, akran grubu ve cemaat yapısı gibi sosyal unsurların da çok etkili olduğunu ileri sürmüşlerdir. Buna göre bireyin yetiştiği ortamdan kaynaklanan çevresel nedenler arasında yakından uzağa doğru başta aile, akraba, okul, arkadaş, kitle iletişim araçları ve iş ortamı gibi birçok neden sayılabilir. Altuner, Engin, Gürer, Akyay ve Akgül (2009) yaptıkları çalışmada İstanbul Bayrampaşa Kapalı Cezaevinde erkek adli tutuklu ve hükümlülerde cezaevi öncesi alkol ve madde kullanım sıklığının, düşük eğitim ve gelir düzeyine sahip olanların suç ve suça yönelmeye daha yatkın oldukları sonucuna ulaşmışlardır.

Aile gelir durumu suça yönelme nedenlerini anlamada önemlidir. Suçlu çocukların genellikle gelir düzeyi düşük ailelerden geldikleri bilinen bir durumdur. Çünkü en basit anlamda açlık duygusu bir uyarıdır ve bu uyarım hırsızlık suçunun işlenmesine sebep olmaktadır (Demirbaş, 2001). Aksoy ve Ögel (2004) Türkiye’de suç işleyen ergenlerle yapılan araştırmaları gözden geçirdikleri çalışmalarında, suçlu çocuk ve ergenlerin ailelerinin %44’ünün asgari ücret ya da altında gelir düzeyine sahip olduklarını; anne ve babalarının okur-yazar olmadıklarını ya da ilkökul mezunu olduklarını; anne veya babanın ölümü, boşanma veya diğer sebeplerden parçalanmış aile oranının yüksek olduğunu; suça yönelmiş ergenlerin çoğunluğunun evde ve okulda şiddete maruz kaldıklarını; aile üyelerinin alkol ve uyuşturucu kullandığını; ailesinde veya yakın çevresinde suç işleyen ve cezaevine giren kişilerin olduğunu ve çoğunluğunun okuldan kaçma davranışı sergilediklerini ortaya koymuşlardır.

Son yıllarda gençler arasındaki yaygınlaşan problemlere yönelik müdahale ve programlarda “*Pozitif Genç Gelişimi (Positive Youth Development)*” temelli yeni yaklaşımlar önerilmektedir. Pozitif genç gelişim yaklaşımında çocuğu çevreleyen sistemler yani aile, okul, akran, toplumdaki sosyal ve ekonomik politikalar, sağlık ve adalet arasındaki etkileşim genç gelişimini etkiler görüşü temeldir (Lerner ve ark.,2005). Çocuk suçluluğunu önlemeye yönelik araştırmacılar ve politika geliştirenler, pozitif genç

gelişimi yaklaşımı ile tutarlı olarak gençlerle birlikte çalışmaya yönelik “kapsamlı” bir yaklaşıma yönelmiştir (Catalano ve Hawkins, 1996; Dryfoos, 1990). Bu durum, bireye ve belirli bir sorunlu davranışa sınırlı bir şekilde odaklanan patolojik, tek sorunlu yaklaşıma dair memnuniyetsizliklerle ilişkilidir. Weissberg ve Greenberg’e (1997) göre, uyuşturucu kullanmayan, okuldan atılmamış veya suçlu olmayan genç insanlar “sorunsuz” olabilirler, fakat bu insanların her biri toplumun üretken, yetkin, katkı sağlayıcı bireyi olmalarında gerekli yeteneklerden, tutumlardan ve bilgi birikiminden yoksundurlar. Problem davranışları ve suç önlemeye yönelik çalışanlar; ailelerdeki, akran gruplarındaki, komşular arasındaki ve bireyin kendi içerisindeki gençlik şiddeti dâhil olmak üzere sorunlu davranışların ihtimalini artıran durumları tanımlamıştır. Şiddet olasılığını artıran faktörlere “*risk faktörleri*” olarak atıfta bulunulurken, azaltanlara ise “koruyucu faktörler” olarak atıfta bulunulmuştur.

Risk altındaki gençlere yönelik olarak *koruyucu faktörler*, sorunlu davranışların ortaya çıkma olasılığını azaltır. Riske maruz kalma ve sorunlu davranışlar arasında bir ilişki olduğunu ortaya çıkaran çalışmalar, aynı zamanda koruyucu faktörlerin varlığına da kanıt olmuştur (Jenson, Potter ve Howard, 2001). Çoklu risk faktörlerine maruz kalan bazı gençlerin olumsuz sonuçlardan nasıl kaçınabildiği konusu dikkate alınarak risk altındaki çocukların incelenmesi, yılmazlık konusunda çalışmalar yapılmasını tetiklemiştir. Yılmazlık (*resilience*) kavramı son yıllarda pozitif psikoloji alanı içerisinde, ruh sağlığının gelişiminde önemli bir kavramdır. Yılmazlık, birey ve çevresi arasındaki etkileşimi yansıtan uygun ve erişilebilir olan kişisel gelişimi sağlayan fırsatlardaki davranışlar olarak tanımlanmaktadır (Ungar, 2010, 2011). Bu tanım içerisinde Ungar, yılmazlıkta bireyin iyi oluşunu devam ettiren psikolojik, sosyal, kültürel ve fiziksel kaynaklar için yolların neler olduğunu bilmeyi (navigate) ve bu kişisel ve kültürel kaynakların kullanımını kendi lehine çevirmeyi (negotiate) vurgular. Ungar (2006) yılmazlığı bireyin sağlığını güçlendirici kaynakları ve bu kaynakları sağlayan bireyin fiziksel ve sosyal ekolojilerini yönetme kapasitesi olarak açıklamıştır. Bireylerin, ailelerin, okulların, din adamlarının, kuruluşların ve toplulukların sağlıklı sonuçlar elde etmeleri ve olumlu işleyişi geliştirmeleri için yararlandıkları güçlü yönleri yılmazlık kaynakları olarak belirlenmiştir (Davis, 1999).

Pozitif genç gelişimine yönelik toplum temelli yaklaşım, yetişkinler için pozitif sonuçları geliştirmede gençlere hizmet eden birden fazla kuruluşu ve paydaşı hare-

kete geçirmektedir. Butts, Bazemore ve Meroe'ye (2010) göre pozitif genç gelişiminin, Çocuk Adalet Sistemi içerisindeki gençlerin özel ihtiyaçlarına uygun hale getirilmesi için uyarlanması gerekmektedir. Pozitif genç gelişimi kavramının Çocuk Adalet Sistemi içerisindeki gençlere uygulanabilmesi için çerçevenin, çocuk adalet sistemi içerisine giren farklı arka plana sahip gençlere uygun, çalışılabilir ve ulaşılabilir bir hale getirilmesi gerekmektedir (Butts ve diğ.,2010). Butts ve arkadaşları (2010) iki temel değeri ve altı uygulama alanını kapsayan pozitif genç gelişimini adalet modeline uyarlamışlardır. Bu iki temel değer, *öğrenme/uygulama* ve *bağlanma/aidiyettir*. Bu değerlerin altı uygulama alanı içerisinde geliştirilmesi gerekir: *İş, eğitim, ilişki, topluluk, sağlık ve yaratıcılık*. Öğrenme/uygulama değeri, anlamlı rollerin üstlenilmesinde ve kişinin ailesine ve topluma katma değer sağlamasında etkinlik ve dürüstlüğü öğrenmesi, uygulaması ve göstermesiyle ilgilidir. Bağlanma/aidiyet değeri ise sosyal bağlılığın önemini vurgulamaktadır. Bir grubun veya önemseyen birinin bir parçası olmak temel bir insani ihtiyaçtır.

Çocuk Adalet Sistemi içerisinde zorluklardan biri pozitif genç gelişimini uygulayacak kaynaklara erişilmesi ve bunların sürdürülmesidir (Butts ve diğ.,2010). Pozitif genç gelişimi programının Çocuk Adalet Sistemi'ne dahil edilmesi zaman alıcı ve karmaşıktır (Ruff-Brei, 2011). Çünkü eğitim ve topluluk üyelerini işe almayı; siyasi karar vericilerin ve personelin Çocuk Adalet Sistemine yönelik olarak pozitif genç gelişimini benimsemelerini; programların gerçekleşmesi için uygun ortamlar bulunmasını, personele ve kaynaklara yeterince fon ayrılmasını gerektirecektir. Nihai zorluk ise Çocuk Adalet Sistemi içerisinde pozitif genç gelişiminin uygulanmasına yönelik hazır kaynaklarının olmamasıdır. Mevcut müfredat risk altındaki gençlere yönelik önlemeye odaklanmaktadır. Fakat zaten suçlu olarak düşünülmüş gençlere yönelik tasarlanan belirli bir müfredat yoktur.

Genelde bir çok risk alanında önleme programları ve hizmetleri yaşam ya da güvenlik tehdit altına girdiğinde istenmektedir. Daha doğrusu durumun sonuçları felaketleşinceye kadar muhtemel sonuçların önceden tespit edilmesi ve öngörülmesi mümkün olmamaktadır. Bu istekler birçok kurban verildiğinde veya tehditler nedeniyle potansiyel kurbanlar bulunduğu daha da belirginleşmektedir. O nedenle risklerin sorunlara yol açmasını beklemek yerine, risk faktörlerini belirleyerek bazı önleme çalışmalarına başlamak akılcı bir yol olarak görülmektedir (Korkut vd.,

2004). Çocuk ve gençlerin, yeniden toplumsallaşması, topluma kazandırılması sürecinde davranışlarına rehberlik edecek değerleri kazanması ve toplumsal sorumluluklarını öğrenmesi konusunda yardıma gereksinimleri vardır. Bu nedenle öncelikle çocuk ve ergenlerin suç davranışı sergileme riskini artıran bireysel ve çevresel faktörlerin belirlenmesinin, önleme çalışmalarının temelini oluşturacağı düşünülmektedir. Yapılan çalışmalar incelendiğinde, bu tür uygulama çalışmalarına öncülük edecek kültürel-tabanlı yeterince bilgi bulunmamaktadır. Bu çalışma içerisinde pozitif genç gelişimini tehdit edici bir faktör olarak suça bulaşmış olan hükümlü ve tutuklu çocuk ve ergenlerin suça bulaşmaya ilişkin nedenleri (risk faktörleri) tespit edilerek koruyucu faktörleri güçlendirmede politika önerilerinde bulunmaktadır.

Suç, her ne sebeple ortaya çıkarsa çıksın çocuğun ve ergenin bedensel, zihinsel ve psikolojik olarak yetişkinlerden farklı özellikler göstermesi nedeniyle, suça yönelmiş çocuk ve ergenlere farklı yöntem ve uygulamalarla yaklaşılmasını gerektirmektedir. Çocukların ve ergenlerin tahliye sonrasında, onu suça teşvik eden koşullarla yeniden yüz yüze gelmesi, kişisel ve sosyal problemlerini çözmede ve fizyolojik ihtiyaçlarını karşılamada desteksiz bırakılması, çevresi ve ailesi tarafından dışlanması gibi durumlar çoğu kez çocuğun yeniden suç işleyerek ıslahevine ya da tutukevine dönmesiyle sonuçlanmaktadır. Bundan hareketle suça yönelmiş olan çocuk ve ergenlerin yaşadığı çevre, akran ve komşuluk ilişkileri, içinde bulunduğu toplumun yapısı ve kültürel özellikleri kendisine sunulan fırsatların farkındalığı ve anlamlılığı, dolayısıyla "koruyucu faktörler" in tespiti ve güçlendirilmesi bu risk altında pozitif gelişim sergilemesinde önemlidir. Bu çalışma, Türkiye'de ıslah evleriyle ilgili (çocuk ve ergen suçluluğu bağlamında) kapsamlı ilk çalışma olduğundan pozitif genç gelişimi içerisinden önemli bir yapı oluşturan yılmazlıkta sosyal-ekolojik yaklaşıma dayalı olarak bir model çerçevesinde ıslah evlerindeki çocukların ve ergenlerin sahip oldukları koşullarla beraber çok yönlü tanınmalarını sağlamaktadır.

Yöntem

Araştırma Deseni

Bu araştırma çocuk ve ergenlerde risk ve koruyucu faktörleri belirlemeye yönelik nicel deseni içeren, bir tarama çalışmasıdır.

Çalışma grubu

Araştırma evrenini, çocuk eğitim merkezlerinde (islahevlerinde) hükümlü ve tutuklu bulunan suça yönelmiş olan çocuk ve ergenler oluşturmaktadır. Araştırmanın çalışma grubunda tipik durum örnekleme yöntemiyle belirlenen yaşları 13-18 arasında değişen 593 hükümlü ve tutuklu çocuk ve ergen bulunmaktadır. Tipik durum örnekleme yaklaşımı araştırma problemi ile ilgili olarak evrende yer alan çok sayıda durumdan tipik olan bir durumun belirlenerek bu örnek üzerinden bilgi toplanmasını gerektirir (Büyüköztürk, Kılıç Çakmak, Akgün, Karadeniz ve Demirel, 2012). Tipik durum örnekleme yaklaşımı dikkate alınarak, her ildeki Ceza İnfaz Kurumları'nda bulunan hükümlü ve tutuklu çocukların son güncel sayılarına Adalet Bakanlığı aracılığıyla ulaşılmıştır. Elde edilen bilgiler çocukların eğitim, sağlık, engellilik, psikolojik özellikleri açısından tekrar incelenmiştir. Herhangi bir nedenle uygulamaya katılım konusunda engele sahip olan çocuklar uygulamaya alınmamıştır. Çocuk suçluluğunun yapısı ve doğası gereği, kurumlardaki tutuklu ve hükümlü çocukların değişkenliği göz önünde bulundurulmuştur. Aynı zamanda çocuk suçlularına yönelik politikalar gereği, tutuklu ve hükümlü çocukların büyük bir çoğunluğu Ankara, İstanbul ve İzmir illerindeki Ceza İnfaz Kurumlarında toplanmaktadır. Bu bağlamda araştırma grubunda bulunan katılımcıların 154'ü (26%) Ankara Çocuk ve Gençlik Kapalı Ceza İnfaz Kurumu'nda, 61'i (10.3%) Ankara Çocuk Eğitim Evi'nde, 135'i (22.8) İzmir Çocuk ve Gençlik Kapalı Ceza İnfaz Kurumu'nda, 195'i (32.9%) Maltepe Çocuk ve Gençlik Kapalı Ceza İnfaz Kurumu'nda, 29'u (4.9%) Balıkesir L Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu'nda ve 19'u (3.2%) ise Manisa E Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu'nda bulunmaktadır. Bu durumlar göz önüne alınarak araştırmanın çalışma grubunu farklı ceza infaz kurumlarında bulunan yaşları 13-18 arasında değişen 593 hükümlü ve tutuklu çocuk (katılımcıların hepsi erkektir) oluşturmaktadır. Katılımcıların yaş ortalamaları ise 16.52'dir (Ss:1.35).

Eğitim durumları açısından en son tamamladıkları sınıf düzeyinin 64'ü (10.7%) ilköğretim birinci kademe, 349'u (58.9%) ilköğretim ikinci kademeyi, 111'i (18.7%) liseyi tamamladıklarını belirtmişlerdir. Kurumda kalma süreleri açısından çocuk ve ergenlerin 418'i (74 %) bir yıldan daha az süre, 143'ü (25,3%) bir yıldan daha fazla süredir kurumda bulduklarını belirtmişlerdir. Buldukları kuruma gelmeden önce çocuk ve ergenlerin 369'u (63.3%) evli olan anne ve babasıyla birlikte, 4'ü

(.7%) evli olmayan anne ve baba ile birlikte, 27 çocuk ve ergen (4.6%) akrabalarıyla, 5'i (.9%) yetiştirme yurdunda, 2'si (.3% koruyucu aileyle), 6'sı (1%) kendi evinde yalnız, 15'i (2.6%) arkadaşlarıyla, 7'si (1.2%) sokakta, 98'i (16.8%) tek ebeveyn anne ile 23'ü (3.9%) tek ebeveyn baba ile birlikte yaşadıklarını belirtmişlerdir. Bununla birlikte çocuk ve ergenlerin kurumda bulunmalarına neden olan suç türlerine ilişkin bilgiler ise şu şekildedir:134'ü (23,8%) hırsızlık, 129'u gasp (22,8%), 114'ü cinsel istismar (26 %), 92'si cinayet (17.4%), 46'sı (16.5%) yaralama, 39'u (13.9%) uyuşturucu ve 2'si (7%) de kaçakçılık suç türlerinden dolayı kurumda bulunmaktadır. Çocuk ve ergenler yakın çevresindeki bireylerin suç işleme durumları ile ilgili annelerinin (n=27, 4.6%), babanın (n=142, 24.4%), kardeşlerinin (n=140, 24%), yakın akrabalarının (n=262, 44.9%), komşularının (n=145, 24.9%) ve arkadaşlarının 377'sinin (68%) bir suça bulaşmış olduklarını belirtmişlerdir.

Veri Toplama Araçları

Kişisel Bilgi Formu: Araştırma grubunda yer alan çocuk ve ergenlerin yaş, eğitim durumu, kurumda bulunma süreleri, nedenleri, aile yapıları, aile ve yakın çevresinin suç ve suça bulaşmış olma durumları, kurum içerisinde yardım aldıkları kişileri içeren soru maddeleri araştırmacılar tarafından belirlenmiştir.

Yaşam Olayları Formu (Risk Formu)

Çocuk ve ergenlerin yaşamlarında maruz kaldıkları travmatik yaşantılar ya da olumsuz yaşantıları öğrenmek amacıyla Yaşam Olayları Formu (Risk Formu) araştırmacılar tarafından geliştirilmiştir. Formun geliştirilme sürecinde sosyal-ekolojik yaklaşım temel alınmış olup, form bireysel, aile, eğitim, arkadaş ortamı ve ilişkiler ve toplumsal alanı kapsayan risk durumlarını içermektedir. 25 maddeden oluşmaktadır ve "Evet" ve "Hayır" şeklinde kolayca cevaplanabilen bir formdur.

Yılmazlık Ölçme Bataryası (Pathways to Resilience Youth Measure (PRYM))

Araştırma kapsamı içerisinde, sosyal-ekolojik bağlamda suça bulaşmış olan çocuk ve gençlerin sahip oldukları risk ve koruyucu faktörlerin belirlenmesinde, Kanada

Yılmazlık Araştırma Merkezi (Resilience Research Center) tarafından geliştirilen Yılmazlık Ölçme Bataryası (Pathways to Resilience Youth Measure, PRYM) kullanılmıştır^e. Bu bataryanın TÜBİTAK-1001 tarafından desteklenen "Çocuk suçlularında pozitif gelişim, yılmazlık ve psikolojik kaynaklarının incelenmesi" başlıklı çalışma içerisinde Türk kültürüne uyarlama çalışmaları yapılmıştır. PYRM, yılmazlıkta risk ve koruyucu faktörleri belirlemeye yönelik nicel yöntemi (ölçek ve anketleri) aynı zamanda nitel yöntemi (yarı-yapılandırılmış) içeren bir ölçme bataryasıdır.

PYRM, Uluslararası Yılmazlık Araştırma Merkezi tarafından geliştirilen ve merkez ile ortaklık içerisinde olan farklı ülkelerde yapılan uygulamalar sonucunda uluslar arası geçerlik ve güvenilirliği olan bir yılmazlık ölçme bataryasıdır. Uluslararası Yılmazlık Projesi (*International Resilience Project- IRP*) kapsamında yılmazlıkla ilgili psikolojik ve kültürel faktörlerin evrenselliği ya da farklı kültürdeki gençler için evrensel ilkelerin geçerli olup olmadığını belirlemeye yönelik 14 farklı kültürde 1500 genç üzerinde yapılan pilot çalışmalar sonucunda, yılmazlığın ölçülmesine ilişkin yaşanan problemleri çözmeye yönelik modeller önerilmiştir. IRP'nin batılı olmayan kültür ve bağlamlarda yılmazlık ile ilgili sonuçların ne olduğunun anlaşılması için yaptığı çalışmalarda yılmazlığın hem sonuç hem de süreç olarak çocuk ve gençlerde kültürel ve bağlam tanımlamaları üzerinde durulmuştur (Ungar, 2008). Bu batarya 9-23 yaş arasındaki riskli çocuk ya da genci sosyal ve fiziksel ekoloji içerisinde karşılaştırmaktadır. Bu kapsam içerisinde sorular; çocuk ve ergenlere ilişkin demografik bilgi formu, yaşam boyu hizmetleri kullanma şekillerini ve bu hizmetlere ilişkin doyumlarını, toplum destek ve kaynakları, aile, arkadaş, okul sorumluluğu (*school engagement*) ve akademik başarılarına ilişkin içeriklerden oluşmaktadır. Bu ölçekler aynı zamanda risk alma davranışı (örneğin, istismarı sürdürme, suça yönelme), prososyal davranış, depresyon riski, problemleri ve akran problemlerini sürdürme, toplumsal risk algısını aynı zamanda Çocuk ve Genç Yılmazlık (CYRM-28) ölçümlerini içermektedir. PYRM bataryası içerisinde bu çalışma kapsamında yararlanılan bölümler şu şekildedir: Kendilerine bakım veren kişiler (anne, baba, bakıcı ya da bakımını üstlenen diğer kişiler) ile birlikte yaptıkları aktiviteleri ve kendileriyle olan ilişki durumunu değerlendirmeyi içeren maddeler kullanılmıştır. Akademik amaçları belirlemek üzere batarya içerisinde Çocuk ve Gençlik Ulu-

^eResilience Research Center <http://resilienceproject.org/>.

sal Boylamsal Çalışması Kısa Envanteri (NLSYC) içerisindeki maddelerden yararlanılmıştır. Toplumsal ve sosyal bağlam içerisinde yaşadıkları mahalle ve komşuluk ilişkilerine dair bilgi almak amacıyla, batarya içerisindeki Boston Komşuluk Anketi (*The Boston Neighbourhood Survey*) kullanılmıştır. Son olarak ise batarya içerisinde çocuk ve ergenlerin aktivitelere katılma durumları ve nedenlerini değerlendirmek için kullanılan pozitif genç gelişim çalışmasında bulunan 4HSQ (Theokas ve Lerner, 2006) alt ölçeğindeki olumlu davranışlar boyutundaki maddelerinden yararlanılmıştır.

Veri Toplama Süreci

Araştırma verileri görüşme yöntemi kullanılarak elde edilmiştir. Uygulama sürecine dair aşağıdaki aşamalar gerçekleştirilmiştir.

1. Uygulama sürecinde her ildeki Ceza İnfaz Kurumlarında bulunan hükümlü ve tutuklu çocukların son güncel sayılarına Adalet Bakanlığı aracılığıyla ulaşılmıştır. Çocuk suçlularına yönelik politikalar gereği, tutuklu ve hükümlü çocukların büyük bir çoğunluğu Ankara, İstanbul ve İzmir illerinde Ceza İnfaz Kurumlarında toplanmaktadır. Bunun yanında Çocuk Eğitim Evi'nde kalan hükümlü çocukların büyük bir çoğunluğu Ankara Çocuk Eğitim Evinde toplanmaktadır. Adalet Bakanlığından gerekli izinler ve onay alındıktan sonra belirtilen kurumlarda çalışmalara yönelik uygulamaya başlanabilmektedir.
2. Adalet Bakanlığı tarafından uygulama yapılacak yerler önceden bilgilendirilmiştir. Bu bilgilendirilme ile birlikte mevcut tutuklu ve hükümlü çocuk sayıları belirlenmiş, belirlenen bu sayıların hepsine ulaşılmaya çalışılmıştır.
3. Güncel hükümlü ve tutuklu çocuk sayılarına ulaşıldıktan sonra, uygulamalar çocukların eğitim, sağlık, engellilik, psikolojik özellikleri açısından değerlendirilerek gerçekleştirilmiştir. Herhangi bir nedenle uygulamaya katılım konusunda engelle sahip olan çocuklar uygulamaya alınmamıştır. Adalet Bakanlığı aracılığıyla elde edilen Ceza İnfaz Kurumlarındaki hükümlü ve tutuklu çocukların akademik öğrenim bilgileri temel alınarak işbirliği yapabilecek, entelektüel, sosyal ve ruhsal yeterliliğe sahip olan çocuklar görüşmeye alınmıştır.

Görüşme Sürecine Dair

Görüşmeler, bazı kurumlarda avukat görüşme odalarında (birebir) ya da açık görüş odalarında (odalar çok büyük olduğu için aynı anda 5 uygulamacı aynı ortamda görüşme yapabilmektedir) yapılmıştır. Bununla birlikte Ceza İnfaz Kurumlarında fiziki yapının yetersizliği ve görüşme içeriğinin geniş ve kapsamlı olmasından dolayı görüşmeler uzun sürmüştür. Bu durumda uygulamacı, ortam üzerinde bir kontrole sahip şekilde görüşmeleri yürütmüştür. Burada infaz koruma memurlarının kolaylaştırıcı, güven sağlayıcı yaklaşımları görüşmenin etkili şekilde gerçekleşmesine katkıda bulunmuştur. Görüşme içerisinde, sözel olmayan davranışlara dikkat edilmiş olup, görüşme süresi uzun olduğu için çocuğun dikkatinin dağıldığını gözlemleyen uygulamacı bu duruma karşı tedbir almıştır. Anket içerisindeki soruların sırası uygulamacı tarafından çocuğun özelliğine dayalı olarak yerleri değiştirilmiştir.

Veri Analizi

Bu araştırmada tutuklu ve hükümlü çocuk ve ergenlere uygulanan ölçme bataryasından elde edilen verilere ilişkin öncelikli olarak risk ve koruyucu faktörler için detaylı betimsel istatistikler yapılmıştır. Araştırmada anketlerden elde edilen veriler süresiz veri olması nedeniyle frekans ve yüzdeler gibi betimleyici istatistikler kullanılmıştır. Verilerin istatistik çözümlenmelerinde SPSS.21 paket programları kullanılmıştır.

Bulgular

Bu araştırma içerisinde çocuk cezaevi ve eğitim evinde yer alan suça bulaşmış olan hükümlü ve tutuklu çocuk ve ergenlerin sahip oldukları risk durumları koruyucu faktörleri sosyal ekolojik bağlamda incelenmiştir. Bu verileri sağlamak için kullanılan kişisel bilgi formu, risk formu ve PYRM bataryasından elde edilen verilere ilişkin betimsel içerikli tablolar aşağıda sunulmuştur. Sosyal-ekolojik yaklaşım bakış açısından hareketle bireysel, aile, eğitim ve toplumsal/sosyal bağlamda bir değerlendirme yapılmıştır.

Bireysel Alan İçerisindeki Risk ve Koruyucu Faktörler

Çocuk ve ergenlerin sahip oldukları bireysel alan içerisindeki özellikler; kendilerine ilişkin duygusal ve davranışsal durumları, çocukluk dönemlerine ait bilgileri, maruz kalabilecekleri olumsuz yaşantıları, alkol ve madde kullanımını, arkadaş ortamını ve ilişkilerini, ceza infaz kurumuna gelmeden önceki yaşantılarına ilişkin aktiviteleri değerlendirmektedir.

Tablo 1.

Bireysel Alan İçerisindeki Risk Durumları

Risk Durumları	f	%
Alkol, uyuşturucu vb. madde kullanma	406	69.6
Evden kaçma	368	63.1
Okul yaşamında sürekli başarısızlıklar yaşama	318	54.5
Kendine zarar verme	283	48.5
Okul dönemi içinde para kazanma amaçlı çalışmak zorunda kalma	306	52.5
Şiddete maruz kalma	238	40.8
Erken yaşta anne/babanın boşanması	82	14.1
Kronik bir hastalığa sahip olma	101	17.3
Arkadaşlar tarafından reddedilme	71	12.2
Çok erken yaşta çocuk sahibi olma	17	2.9
Cinsel istismara maruz kalma	13	4.6
Arkadaşlarıyla birlikte hiç vakit geçirmeme	8	2.9
Alkol, uyuşturucu vb. madde kullanan arkadaş çevresine sahip olma	477	81.8

Tablo 1 incelendiğinde çocuk ve ergenlerin bireysel alan içerisindeki sahip oldukları risk durumu en fazla alkol ve uyuşturucu madde kullanan bir arkadaş çevresine sahip olma (n=477, 81.8%), ikinci olarak ise kendilerinin alkol ve uyuşturucu madde kullanmalarıdır (n=406, 69.6%). Bununla birlikte araştırmada çocuk ve ergenlerin 306'sı (52.5%) okul dönemi içerisinde para kazanma amaçlı bir işte çalışmak zorunda kaldıklarını belirtmişlerdir. Bireysel alan içerisindeki en az sahip oldukları risk durumları ise cinsel istismara maruz kalma, arkadaşlarla birlikte hiç vakit geçirmeme ve çok erken yaşta çocuk sahibi oldukları görülmektedir. Tablo 2 içerisinde ise çocuk ve gençlerin ceza infaz kurumuna gelmeden önce yapmış oldukları aktiviteler ve bu aktiviteleri yapma sıklıkları değerlendirilmiştir.

Tablo 2.

Çocuk ve Ergenlerin Yapmış Olduğu Aktiviteler ve Sürekliliği

Aktiviteler	Sıklığı- Her gün	
	f	%
Bir ücret almadan yardım	75	12.9
Ücretli bir işte çalışma	327	56.1
Arkadaşlarınızla vakit geçirme	417	71.5
Bir grup ya da organizasyonu yönetme	87	14.9

Tablo 2 incelendiğinde çocuk ve ergenlerin büyük bir çoğunluğunun ceza infaz kurumuna gelmeden önce bir işte çalışmış olmaları onların yaşamlarında önemli bir risk faktörü olarak görülmektedir (n=327, 56.1%). Aynı zamanda 75 (12.9%) çocuk ve ergenin gönüllü olarak bir ücret almaksızın yardım amaçlı çalışmalarını koruyucu bir faktör içerisinde değerlendirilmektedir. Bununla birlikte hükümlü ve tutuklu çocuk ve ergenlerin kendi pozitif genç gelişimlerine katkı sağlayacak olan okul sonrası programlar (*after school programme*) ya da aktivitelere katılımları Tablo 3 içerisinde değerlendirilmiştir.

Tablo 3.

Okul Sonrası Sosyal Aktivitelere Katılmalarını Engelleyen Durumlar

Nedenler	Asla		Nadiren		Arasına		Sıklıkla		Çok sık	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
Yeterli param yoktu	303	52	33	5.7	74	12.7	42	7.2	87	14.9
Ulaşım yoktu	402	69	29	5	46	7.9	25	4.3	34	5.8
Ailem izin vermedi	396	67.9	29	5.0	57	9.8	21	3.6	27	4.6
Evde çok fazla sorumluluğum var	430	73.8	25	4.3	33	5.7	21	3.6	17	2.9
Ücretli bir işte çalışma	333	57.1	15	2.6	44	7.5	49	8.4	87	14.9
Katılmak istememe	156	26.8	38	6.5	67	11.5	54	9.3	244	41.9

Tablo 3 içerisinde hükümlü ve tutuklu çocuk ve ergenlerin ceza infaz kurumlarına gelmeden önce sosyal aktivitelere katılma durumlarını engelleyen bilgiler sunulmuştur. Suça bulaşmış olan çocuk ve ergenlerin aile içerisinde evde çok fazla sorumluluğa sahip olmaları ve ailelerinin bir aktiviteye ya da programa katılmalarına izin vermemeleri (n=396, 67.9%), programlara katılacak yeterli maddi imkanlarının olmaması (n=303, 52%) ve programlara katılmada ulaşımda güçlük yaşamaları şeklinde (n=402, 69%) engelleyici durumlara sahip oldukları görülmektedir.

Aile Alanı İçerisindeki Risk ve Koruyucu Faktör

Suçta bulaşmış olan çocuk ve ergenlerin bu alan içerisinde aile ortamları, anne babanın alkol ve madde kullanım durumu, aile içerisinde olası risk durumları, beraber yapılan aile içi ritüeller, çocuk ve ergenlerin anne babalarıyla olan ilişki durumu değerlendirilmiştir.

Tablo 4.

Aile Alanı İçerisindeki Risk Durumları

Risk Durumları	f	%
Anne ve/veya babanın fiziksel ya da ruhsal bir hastalığa sahip olması	150	25.7
Anne ve/veya babanın suç işlemesi	138	23.7
Anne ve/veya babanın alkol, uyuşturucu vb. madde kullanması	132	22.6
Tek ebeveynle yaşama (erken yaşta anne ya da babayı kaybetmiş olma)	129	22.1
Bir engelliliğe veya engelli bir aile üyesine sahip olma	94	16.1
Üvey anne / baba ile yaşama	53	9.1
Anne ve babası çalışmayanlar	57	20
Toplum tarafından dışlanan bir aileye sahip olma	27	4.6

Bahsedildiği üzere suçta bulaşmış olan çocuk ve ergenlerin aile yapısı, ortamı ve ilişkileri bağlamında farklı şekilde olumsuz durumlara sahip oldukları bilinmektedir. Tablo 4 içerisinde görüldüğü üzere bu araştırma grubunda yer alan çocuk ve ergenlerden 150'sinin (25.7%) anne ve/veya babasının ruhsal bir rahatsızlığı olduğu yine büyük bir çoğunluğunun anne veya babasının bir suçta bulaştıkları (n=138, 23.7%) aynı zamanda 132'sinin (22.6%) anne veya

babasının alkol, uyuşturucu vb. madde kullandıkları görülmektedir. Bununla birlikte bir gün içerisinde ailede birlikte yapılan ritüeller aile bağlılığın en önemli göstergelerinden birisidir.

Tablo 5.

Çocuk ve Ergenlere Ait Aile İçi Rutin ve Ritüellere İlişkin Bilgiler

Aktiviteler	f	%
Sabahları birlikte uyanma	313	53.7
İş ya da okul çıkışında eve birlikte gelme	181	31
Gece uyuma saatinin aynı olması	257	44

Aile ortamı ile ilişkiler çocuk ve ergenler üzerinde önemli bir etkiye sahiptir. Tablo 5 incelendiğinde çocuk ve ergenlerin, ceza infaz kurumuna gelmeden önce 313'ü (53.7%) aileleriyle birlikte sabah saatlerinde birlikte uyanmış olduklarını, 257'si (44%) gece uyuma saatlerinin aynı olduğunu belirtmişlerdir. Aile üyeleri arasındaki bağlılığı sağlayıcı önemli durumlardan biride çocuk ve ergenin kendi bakımını üstlenen anne ve babasından hissetmiş olduğu sevgi, şefkat ve yakınlık durumudur.

Tablo 6.

Ailelerinden Yakınlık ve Şefkat Görme Durumları

Sevgi /Şefkat Görmeleri	Anne		Baba	
	f	%	f	%
Pek çok	512	87.8	369	63.3
Çok az	52	8.9	173	29.7
Yakınlık Görmeleri	f	%	f	%
Yakın	554	95.1	478	82.2
Yakın değil	12	2.1	63	10.8

Tablo 6 içerisinde görüldüğü üzere çocuk ve ergenlerin babalarına kıyasla annelerinden daha fazla sevgi/şefkat hissettikleri (n=512, 87.8%) görülmektedir. Katılımcıların 63'ü (10.8%) babalarını kendilerine yakın hissetmemektedirler. 173'ü (29.7%) ise babalarından sevgi, şefkat görmemektedirler.

Eğitim Alanı İçerisindeki Risk ve Koruyucu Faktör

Hükümlü tutuklu çocuk ve ergenlerin suça bulaşmadan önceki okul ve eğitim durumlarına ilişkin bilgiler bu alan içerisinde değerlendirilmiştir. Bu bağlamda, çocuk ve ergenlerin okula devam etme, sınıf tekrarı yapma, okuldan atılma, okuldan kaçma ve uzaklaştırılma durumları incelenmiştir.

Tablo 7.

Çocuk ve Ergenlerin Okul Durumlarına İlişkin Bilgiler

Risk Durumları	f	%
Suç işlediği anda okula gitmiyor	305	56.6
Şu an okul ya da uzaktan eğitim almıyor	339	60.05
Okuldan atılma	122	21.65
Sınıfta kalma ya da yıl tekrarı yapma	275	48.55

Çocuk ve ergenlerin okul durumuna ilişkin olarak ceza infaz kurumuna gelmeden önce ve kurum içerisindeyken eğitimlerine devam etme durumları değerlendirilmiştir. Katılımcıların büyük bir çoğunluğu Tablo 7 içerisinde de görüldüğü üzere suç işledikleri anda okula gitmediklerini belirtmişlerdir (n=305, 56.6%) ve 339 çocuk ve ergenin (60.05%) şuan bir okula devam etme ve ya da uzaktan eğitimi tamamlama (örneğin bir açık liseye devam etme) durumunda olmadıkları görülmektedir. Bununla birlikte eğitim alanı içerisinde okuldaki eğitim ve öğretim faaliyetlerine düzenli bir şekilde devam etme, eğitimsel alan içerisinde önemli bir faktördür.

Tablo 8.

Kuruma Gelmeden Önce Çocuk ve Ergenlerin Okuldan Kaçma Bilgileri

Okuldan Kaçma	f	%
Bir kez	19	3.3
Bir yıl içinde bir kez	60	10.3
Ayda bir kez	30	5.1
Ayda 2-3 kez	43	7.4
Haftada bir kez	52	8.9
Haftada birkaç kez	174	30
Her gün	119	20.4

Tablo 8 incelendiğinde araştırma grubunda yer alan çocuk ve ergenlerin okula düzenli bir şekilde devam etmedikleri hatta haftada birkaç kez (n=174, %30) okuldan kaçmış oldukları görülmektedir.

Tablo 9.

Eğitim Alanına İlişkin Koruyucu Faktörler

Koruyucu Faktörler	f	%
Suç işlediği anda okula gidiyor	210	51,8
Şuan okul ya da uzaktan eğitim alma durumu	168	29,7
Son bir yıl içerisinde okulda hiç kaçmadı	75	13,2
Okuldan hiç atılmadı	436	77,1
Bu zamana kadar hiç sınıfta kalmadı	310	54,85

Eğitime devam etme, okul ve sınıf ortamı, okulda öğretmenlere ve arkadaşlara bağlılık gencin bir riske bulaşmasını engelleyici durumlardır. Tablo 9 içerisinde görüldüğü üzere bu araştırma grubunda yer alan çocuk ve ergenlerin büyük bir çoğunluğunun okuldan atılmamış olmaları (n=436, 77.1%), okuldan uzaklaştırma cezası almamış olmaları (n=412, 72.8%) eğitim alanı içerisinde önemli koruyucu durumlardır.

Tablo 10.

Kuruma Gelmeden Önce Çocuk ve Ergenlerin Son Bir Yıl İçinde Okuldan Uzaklaştırılma Cezası Alıp Almamış Olması

Son Bir Yıl İçerisinde Okuldan Uzaklaştırılma	f	%
Asla	422	72.4
Bir kez	89	15.3
Devamsızlıktan dolayı bir kez	5	.9
Bir yıl içinde birkaç kez	39	6.7
Ayda 1 kez	2	.3
Ayda 2-3 kez	7	1.2
Haftada bir kere	4	.7

Tablo 10 içerisinde ise hükümlü tutuklu çocuk ve ergenlerin okuldan uzaklaştırılma durumları değerlendirilmiştir. Tablo 10'da görüldüğü üzere çocuk ve ergenlerin 146'sı (25.1%) bir veya daha fazla kez okuldan uzaklaştırma cezası alırken, 422

(72.4%) hükümlü ve tutuklu çocuk ve ergenin daha önceden okuldan uzaklaştırma almadıkları görülmektedir.

Toplumsal / Sosyal Bağlam içerisindeki Risk ve Koruyucu Faktör

Toplumsal /sosyal bağlam içerisinde çocuk ve ergenin içinde yaşadığı toplum ve özellikleri, ekonomik durumları ve şuan buldukları kurum içerisinde yararlandıkları hizmet türleri ve kurum içerisinde ihtiyaç durumunda yardım aldıkları kişiler değerlendirilmiştir.

Tablo 11.

Çocuk ve Ergenlerin Toplumsal Alana İlişkin Risk Durumları

Risk Durumları	f	%
Düşük maddi gelire sahip olma	331	56.8
Oturulan yerleşim yerinin sorunları (şiddet, terör, farklı tehlikeler gibi)	248	42.5
Doğal afetlere maruz kalma	71	12.2
Güvenilir bir mahallede oturma	150	25.7
Yaşadığımız yer kötü koşullara sahiptir(çöp, kırık dökük, sefil)	339	58.17

Araştırma grubunda yer alan katılımcıların 331'i (56.8%) düşük maddi gelire sahip olduklarını ve büyük bir çoğunluğu (n=339, 58.17%) yaşadıkları yerin kötü koşullara sahip olduğunu (fiziksel olarak) belirtmişlerdir. Bununla birlikte 248'i (42.5%) oturan yerleşim yerinin şiddet, terör gibi kendi yaşamlarını tehdit edici durumlar içerisinde olduğunu belirtmişlerdir. Bununla birlikte çocuk ve ergenlerin yalnızca 150'si (25.7%) yaşadıkları mahalleyi güvenilir bulmaktadırlar.

Tablo 12.

Çocuk ve Ergenlerin Yararlandıkları Hizmetler

Hizmet Türleri	f	%
Toplum temelli hizmetler	42	6.8
İslah hizmetler	477	79
Eğitsel hizmetler	80	13
Ruh sağlığı hizmetleri	189	33
Çocuk, gençlik ve aile hizmetleri	22	7.1

Tablo 12’de suça bulaşmış olan çocuk ve ergenlerin kendi yaşamları içerisinde yararlanmış oldukları hizmet türleri incelendiğinde toplum temelli hizmetler (örneğin gençlik programları, izci kampları, dans, müzik, spor) ve çocuk, gençlik ve aile hizmetlerinden (örneğin sosyal hizmetlerden yararlanma gibi) hizmet türlerini en az kullandıkları görülmektedir. Bununla birlikte çocuk ve ergenler şu an yaşamlarında en fazla adli hizmetlerden (n=477, 79%) ve ruh sağlığı hizmetlerinden (n=189, 33%) yararlanmaktadırlar. Tablo 13 içerisinde ise çocuk ve ergenlerin şu an buldukları kurum içerisinde yardım aldıkları görevlilere dair bilgiler sunulmuştur.

Tablo 13.
Bulunulan Kurum İçerisinde Yardım Alınan Kişiler

Yardım Aldıkları Kişiler	f	%
Müdür	101	17.9
Müdür yardımcısı	1	.4
İnfaz koruma baş memuru	120	21,3
İnfaz koruma memuru	107	18.8
Ruh sağlığı ya da psikolog	67	11.85

Ceza infaz kurumunda bulunan çocuk ve gençler kurum içerisinde herhangi bir konuda yardıma ihtiyaç hissettiklerinde en fazla infaz koruma memurlarından yardım almaktadırlar (n=227, 40.1%). Bununla birlikte çocuk ve ergenlerin 67’si (11.85%) ruh sağlığı ya da bir psikologdan destek aldıklarını belirtmişlerdir.

Tartışma ve Yorum

Bu çalışma içerisinde çocuk suçluların yaşamlarında suça bulaşmaya neden olabilecek olası nedenler sistematik bir bakış açısıyla değerlendirilmiştir. Hükümlü tutuklu çocuk ve ergenlerin yaşamlarını engelleyici risk durumlarının ortaya konulması ve onların yaşamlarındaki iyileştirici (koruyucu) faktörlerin tespit edilmesi, beraberinde önleyici, gelişimsel ve yılmazlık temelli müdahale program ve önerilerinin geliştirilmesi, disiplinlerarası çalışmalar için zemin oluşturacaktır. Pozitif genç gelişimi bağlamında bireysel alan risk faktörlerine ilişkin oranlar değerlendirildiğinde, gençlerin sahip olduğu bu olumsuz özelliklere veya risk faktörlerine vurgu yapmak yerine onların gelişimlerini destekleyebilecek düzeyde onları anlamaya çalışmak, onla-

rın ilgi ve yeterliliklerini arttırabilecek, üretken faaliyetlere yöneltmek gerekmektedir (Damon, 2004). Araştırma bu anlamda suçun doğası gereği tek bir faktör üzerinden değil çocuk suçluluğuna ilişkin olası risk ve koruyucu faktörleri hesaba katarak ve sosyal-ekolojik bakış açısından ortaya konulmasının gerekliliği ve önemi üzerine yapılandırılmıştır.

Araştırmanın sonuçları değerlendirildiğinde, suça bulaşmış olan çocuk ve ergenlerin yaşamlarının farklı alanları içerisinde pek çok risk durumuna sahip oldukları ortaya konulmuştur. Özellikle de çocuk ve ergenlerin mikro sistem bağlamında etkileşimde buldukları diğer bireylerin kendileri üzerinde doğrudan bir etkisi vardır. Bu bağlamda çocuk ve ergenin hem arkadaş ortamı hem de aile ortamı içerisindeki risk durumlarının anlaşılması önemlidir. Suça yönelmiş olan çocuk ve ergenlerin hem kendilerinin alkol ve uyuşturucu madde kullanmaları hem de yüksek düzeyde alkol ve uyuşturucu madde kullanan bir arkadaş çevresine sahip olmuş olmaları, aynı zamanda aralarında anne ve/veya babalarının da alkol ve uyuşturucu madde kullananların olması onların kendi yaşamları içerisinde önemli bir risk faktörüdür. Pliszka, Sherman, Barro ve Irick (2000) alkol ve madde bağımlılığı ile suç arasında ilişki olabileceğini ifade ederek bu konunun önemine dikkat çekmiştir. Bostwick ve Ashley (2009), aile içerisinde alkol/uyuşturucu kullanımının ve ruhsal hastalığa sahip olmanın bir suç işleme ve şiddet göstermede bir risk kaynağı olduğunu belirtmişlerdir. Evin içerisinde maddelere erişim, sigara, alkol ve esrar kullanımı çocuk ve ergenlerin zararlı davranışlarına yönelmeleri için ev çevresiyle ilgili önemli risk faktörleridir (Resnick, Bearman, Blum vd., 1997).

Aile içerisindeki rutin ve ritüelleri yerine getirme özellikle de kriz dönemlerinde oldukça önemlidir (Black ve Lobo, 2008; McCubbin ve McCubbin, 1988). Aile yemeği ve yatma saatleri gibi günlük rutinler aile üyeleri arasında düzen ve iletişim sağlar (McCubbin ve McCubbin, 1988). Risk altındaki çocuk ve ergenlerin aileleri genellikle çocuklarıyla etkin zaman geçirmeyen onlara ilgisiz olan ailelerdir ve çocuk ve ergenlerin yaşadıkları evlerde tutarlı ve uygun kuralların olmadığı görülmektedir (Dönmez, 1997). Bu çalışmada çocuk ve ergenlerin, ailede sabahları birlikte uyanma, işten ya da okuldan eve gelirken birlikte gelme ve gece uyuma saatlerinin aynı olma durumlarını ifade etmeleri bir koruyucu faktör olarak düşünülmelidir. Bu çalışma içerisindeki çocuk ve ergenlerin büyük bir çoğunluğu ebeveynlerini özellikle de annelerini daha fazla kendilerine yakın gördüklerini ve sevgi/şefkat almış olduk-

ları bununla birlikte babalarından çok az sevgi hissetmiş olduklarını belirtmeleri araştırma için önemli bir sonuçtur. Özellikle de gencin içinde bulunduğu gelişimsel dönem ve özellikleri değerlendirildiğinde baba figürü ve babayla olan ilişkiler oldukça önemlidir. Garnezy (1993) pozitif aile özelliklerinin (örneğin sıcaklık ve yakınlık) riske karşı önemli koruyucu faktör olduğunu belirtmiştir. Bir yetişkin tarafından alınan desteğin ergenler için koruyucu faktör olduğu ve ergenin suçlu davranışla meşgul olma ihtimalini azaltacağı bulunmuştur (Dishion ve Kavanagh, 2003; Hawley ve DeHaan, 1996; Stevens, Morash ve Park, 2011; Werner ve Smith, 1992). Özellikle de büyük aileleri disiplin altında tutmak daha zordur, çocuklarla bireysel olarak daha az ilgilenilir ve anne baba daha az bakım sağlayabilir.

Bu çalışma içerisinde hükümlü ve tutuklu çocuk ve ergenlerin aile içerisinde kendi yaşamlarını zorlayan risk durumları değerlendirildiğinde anne ve/veya babalarının fiziksel ya da ruhsal bir hastalığa sahip olması, aile yapısıyla ilgili olarak tek ebeveynli yaşama durumu içerisinde olmaları, aile üyeleri içerisinde engelli bir aile üyesinin bulunması aile yaşamı içerisinde tehdit edici durumlar olarak tespit edilmiştir. Aile yapısı, ortamı ve ilişkilerin suça bulaşmada önemli bir risk oluşturduğunu destekleyen pek çok araştırma bulguları ile örtüşmektedir (Akduman, Akduman ve Cantürk, 2007; Canter, 2011; Ereş, 2009; Ersin, 2010; Loeber ve Loeber, 1986; Saran, 1991; Uluğtekin, 1991; West, 1982).

Ebeveyn ve çocuk ilişkileri çocuğun yeterli ya da yetersiz toplumsallaşmasında, potansiyel olarak suçlu davranışın ortaya çıkmasında önemli bir rol oynamaktadır (Danış ve Şahbikan, 2014). Bir sistem olarak aile ele alındığında, aile ve ailedeki üyelerin birbirleriyle olan etkileşimlerinin yanında, akraba, komşu ve arkadaş gibi sosyal çevrenin de zarar verici davranışları ya da suça yönelimleri çocuk ve ergenler üzerinde bir risk kaynağı oluşturmaktadır. Araştırmanın sonuçları incelendiğinde çalışmada çocuk ve ergenlerin suça bulaşmalarında önemli bir etkenin hem aile içerisinde hem yakın akrabaları içerisinde hem de suça bulaşmış olan bir arkadaş çevresine sahip olma “suça ilişkin çevresel nedenler” anlamaya yönelik çalışmalar açısından oldukça önemli olduğu söylenebilir. Weissberg ve Greenberg (1997) problemlili davranışları ve suçu önlemeye dönük ailelerdeki, akran gruplarındaki, komşular arasında ve bireyin kendi içerisindeki gençlik şiddeti dahil olmak üzere sorunlu davranışların ihmalini arttıran durumları risk faktörleri olarak tanımlamış-

lardır. İlgili literatür içerisinde de, suç işlemiş anne-babaya sahip olanların daha fazla suça bulaştıklarını ortaya koyan çalışmalar bu sonuçları desteklemektedir (Aksoy ve Ögel, 2004; Uluğtekin, 1991; West, 1982). Bu çalışmaya dayalı olarak suça ilişkin toplumsal ve sosyal yapının anlaşılmasının önemi bir kez daha vurgulanmaktadır. Pozitif genç gelişim yaklaşımında gencin gelişimsel güçlerinin ortaya çıkarılmasında dışsal güçler bağlamında sahip olunan ailenin ve yakın çevrenin özelliklerini anlamak önemlidir (Lerner, Almerigi, Theokas, ve Lerner, 2005). Çocuk ve ergenlerin yaşamları içerisinde aile alanında önemli bir risk olduğu ortaya konulmakla birlikte suça bulaşmada içinde yaşanılan toplumun hatta daha küçük bir toplum alt kültürünü oluşturan “mahalle yapısının” anlaşılması ve ailenin sosyo-ekonomik yapısının bilinmesi kültürel ve bağlamsal yaklaşımlar için önemlidir. Bu çalışma içerisindeki hükümlü tutuklu çocuk ve ergenler büyük bir çoğunluğu düşük maddi gelire sahiptirler, oturlan yerleşim yerinin sorunları (şiddet, terör, farklı tehlikeler gibi), yaşanılan yerlerin kötü koşullara sahip olması (çöp, kırık dökük, sefil) ve oturlan mahalleyi çok güvenli bulmamaları bu çalışmanın suça ilişkin risk ve koruyucu faktörleri anlamada ekolojik yapı boyutunda sistemin diğer önemli yapısı olan toplumsal bağlam açısından önemlidir. Bu sosyal yapı ve bağlama ilişkin özelliklerin suça bulaşma riskini artırdığı söylenebilir. Düşük sosyo-ekonomik gelire ve yoksulluğa sahip olmanın suça yönelmede önemli faktörler olduğunu gösteren araştırmalar literatürde yaygındır (Aksoy ve Ögel, 2004; Ediz ve Türe, 2015; Glicken ve Sechrest, 2003; Ngale, 2009; Schoon, Parsons ve Sacker, 2004; Özkan, 1995). Bu sonuç temelinde çocuk ve ergenlerin aynı zamanda okul dönemi içerisinde para kazanma amaçlı bir işte çalışmak zorunda bırakılabilemiş olduğu söylenebilir. Benzer risk durumuna İpek (2010) tarafından Ankara, İzmir ve İstanbul Çocuk Merkezi’nde bulunan suça sürüklenen çocuklar içerisinde de ekonomik sıkıntılar nedeniyle okulu bırakıp para kazanma amaçlı bir işte çalışmak zorunda olan çocuklara rastlanılmıştır. Okula gitme çağındaki çocukların beraberinde ücretli bir işte çalışması onların yaşamları için önemli bir risktir. Aynı zamanda araştırma grubundaki çocuk ve ergenler için bu durum okul sonrası sosyal aktivitelere ya da programlara katılmalarını (örneğin, bir sinemaya gitme gibi) durumlarını engelleyen faktörlere yeterli paralarının olmayışı, ulaşım sağlamada güçlük yaşama ve ücretli bir işte çalışmak zorunda olmaları onların programlara katılmalarını engelleyici durumlara neden olmaktadır.

Sosyal bağlam içerisindeki yapının anlaşılmasında genç gelişiminde sunulan imkanların değerlendirilmesi önemlidir. Bu çalışma içerisinde çocuk ve ergenlerin arasında okuldaki eğitim-öğretim faaliyetlerine düzenli bir şekilde katılan, sınıf tekrarı yapmayan ve okuldan uzaklaştırılmayan çocuk ve ergenler bulunmakla birlikte özellikle sınıfta kalan ya da yıl tekrarı yapan ve okul yaşamı içerisinde sürekli başarısızlıklar yaşayanların sayısı da oldukça fazladır. Okuldan kaçma, okul terki, devamsızlık, düşük motivasyon, başarısızlık gibi davranışların risk faktörleri içinde değerlendirilmek gerektiği belirtilmektedir ve bunlar suç eğilimi için önemli durumlardır (Bruce, 2006; Bostwick ve Ashley, 2009; İpek, 2010). Bununla birlikte ceza infaz kurumuna gelmeden önce okuldaki eğitim-öğretim faaliyetlerine devam etmede çocuk ve ergenlerin büyük bir çoğunluğu okuldan kaçmaktadırlar. Bu durum, eğitimsel alan içerisindeki risk faktörlerinin azaltılıp, koruyucu faktörlerin güçlendirilmesine yönelik müdahalelerin suça bulaşmayı önlemede önemli bir tedbir olduğunu göstermektedir. Okula bağlılık, okul etkinliklerine katılım gibi faaliyetlerin bireyler için koruyucu bir faktör olduğu başka yazarlar tarafından da vurgulanmaktadır (Hawkins, Graham, Williams ve Zahn, 2009). İlgili literatür incelendiğinde, okul yaşamında mutsuz olan, okuldaki performansı kötü olan, başarısızlık yaşayan çocuk ve ergenlerin suça yönelme eğiliminde olduğunun belirtildiği görülmektedir (Ahmed ve Braithwaite, 2004; İpek, 2010). Ripple ve Luthar (2000) bir öğrencinin akademik kariyerindeki başarısı yaşamının sonraki yıllarında ergenlik döneminde negatif durumlara karşı örneğin suçlu davranışa karşı koruduğunu kişisel gelişiminde önemli bir faktör olduğunu belirtmişlerdir. Çocuk ve ergenler için okul yaşamı, güçlüklerle başa çıkma becerilerinin, problem çözme becerilerinin geliştirildiği, başarı kimliğinin oluşuna önemli katkıların yapıldığı, yaşam becerilerinin geliştirildiği, kişilerarası ilişkilerde önemli yeterliklerin geliştirildiği yaşam alanıdır. Bu sonuca rağmen ceza infaz kurumunda bulunan hükümlü ve tutuklu çocuk ve ergenler arasında şu an buldukları kurum içerisinde eğitime devam edenlerin (çok az da olsa) mevcudiyeti, başka bir deyişle bu kişilerin cezaevi koşullarında olmalarına rağmen hala eğitimlerini sürdürmek istemeleri ve eğitime devam etmeleri, geleceğe yönelik olumlu bir inancı da beraberinde getirmektedir.

Bununla birlikte araştırma grubunda yer alan çocuk ve ergenlerin bir ücret almadan gönüllü bir şekilde başkalarına yardım etmeleri, arkadaşlarıyla zaman geçirmeleri ve

bir grup ya da organizasyonu yapabilmeye ilişkin özellikleri sosyal ilişkilere karşı duyarlılıklarının, sosyal ilgilerinin olduğunun göstergeleri arasında sayılabilir. Ancak akranlarla iyi ilişkiler kurmak, olumlu akran etkinliklerine katılım durumları koruyucu faktör olmakla birlikte (Bostwick ve Ashley, 2009) bu araştırma grubunda yer alan çocuk ve ergenlerin arkadaş ortamı içerisinde madde ve alkol kullanımının ve suça bulaşmış olmanın yüksek olması sonuçları doğrultusunda akran ilişkilerinin kendileri için bir risk olabileceği söylenebilir.

Toplum içerisinde kişilerin kendilerine sunulan fırsatların farkında olması özellikle de zor zamanlarla karşı karşıya kalmış olan bireyler için oldukça önemlidir. Bu çalışma içerisinde hükümlü tutuklu çocuk ve ergenlerin kendi yaşamlarında son altı ay içinde hem ıslah hizmetlerinden hem de sağlık hizmetlerinden oldukça fazla yararlandıkları sonucu elde edilmiştir. Yapılan bir başka araştırmada adalet hizmetlerinden ve sağlık hizmetlerinden yararlanan gruplarda bulunan gençlerin içselleştirilmiş ve dışsallaştırılmış bozukluklar riski incelenmiştir (Lienberg ve Ungar 2014). Araştırmada ruh sağlığı hizmetlerinden yararlanan gençlerin muhtemelen daha az dışsallaştırılmış bozukluk için bir riske sahip oldukları, adalet hizmetlerinden yararlananların ise daha fazla dışsallaştırılmış bozukluklara sahip oldukları görülmüştür. Yüksek risk altındaki gençlerin (çok boyutlu hizmet kullananların) ve adalet hizmetini kullananların daha yüksek düzeyde davranış bozukluğunu devam ettirmede riske sahip oldukları, ruh sağlığıyla ilgili fazla endişelere sahip oldukları bulunmuştur. Bu araştırmadan elde edilen sonuç da benzer şekilde ele alınabilir. Araştırma grubunda yer alan çocuk ve ergenlerin, alkol ve madde kullanımı, suça yönelme gibi olumsuz davranışlara ve ruh sağlığı açısından önemli bir riske sahip olduklarını söylemek mümkündür. Bu durumda çocuk ve ergenlerin daha fazla suça yönelmesine ve daha fazla ıslah hizmetleri almalarına neden olabilmektedir. Bununla birlikte kurum içerisinde hükümlü ve tutuklu çocuk ve ergenler ihtiyaç ya da gereksinim durumunda yardım almak için başta infaz memurlarından ve müdürlerden ikinci olarak ise ruh sağlığı hizmetlerinden yararlanmaktadırlar. Bu sonuç iki durum içerisinde değerlendirilebilir. İhtiyaç ya da gereksinim durumunda yardım almak, pozitif bir gelişim açısından oldukça önemlidir ve sağlıklı gelişimin göstergesinde önemli bir koruyucu faktördür. İkinci durum ise, kurum içerisinde yardım almak için infaz koruma memurları ve müdürleri daha fazla tercih etmeleri, bu durumun ruh sağlığı hizmetlerine dikkat çekilmesi gerektiğini de göstermektedir.

Bununla birlikte bu araştırmada yer alan çocuk ve ergenler arasında toplum temelli hizmetler (örneğin, gençlik programları, izci kampları, dans ve spor kulüpleri) ve eğitimsel hizmetlerden destek alanların olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Eğitime devam ediyor olmak, eğitim öğretim faaliyetleri içerisinde yer almak aynı zamanda bireylerin iyi oluşlarını ve pozitif duygulanımlarını olumlu etkileyen bir unsur olarak görülmektedir (JohannaWyn, Cahill, Holdsworth, Rowling ve Carson, 2000). Tobin ve Sprague (2000) alternatif eğitimsel programların örneğin bireyselleştirilmiş öğretim, pozitif davranışı değerlendirme, amaç-yönelimli aktiviteler ve daha küçük gruplara katılım, küçük grup aktiviteleri suçlu davranışın azaltılmasında etkili olduğu sonucuna ulaşmışlardır. Bu araştırma grubunda yer alan suça yönelmiş çocuk ve ergenlerde aynı şekilde, buldukları ceza infaz kurumunda bireyselleştirilmiş plan ve programlarla beraber, grup çalışmaları ile eğitim hizmetleri almaktadır. Bu durumun çocuk ve ergenin kendini daha değerli hissetmesine, başarı duygusunun gelişmesine ve böylelikle kişisel gelişimine büyük bir katkı yaptığını söylemek mümkündür.

Yukarıdaki araştırma sonuçlarına dayalı olarak bir çocuğun suça yönelmesi durumuna pek çok risk faktörü eşlik etmektedir. Risk tek başına bir anlam ifade etmez ve bir risk durumunun tek olduğunu da söyleyemeyiz. Risk durumunu azaltıcı koruyucu faktörleri güçlendirici çalışmalara ve müdahalelere gereksinim olduğu açıktır. Son yıllarda da bireylerin zorlu yaşam koşullarının altından başarılı bir şekilde gelişim gösterdiğini inceleyen "yılmazlık" odaklı pek çok çalışma bulunmaktadır (Seccombe, 2002;Ungar, Teram ve Picketts, 2001). Çocuk suçluluğu kavramı disiplinlerarası çalışılabilecek bir kavramdır. Özellikle kriminoloji uzmanları, sosyologlar, psikiyatristler, psikologlar, psikolojik danışmanlar, siyaset bilimciler, sosyal çalışmacılar ve eğitimciler başta olmak üzere daha başka birçok alanda uzman olan kişiler, hem çocuk suçluluğu alanında kendi disiplinlerinin gerektirdiği çalışmalar hem de farklı disiplinlerle işbirliği yaparak disiplinler arası çalışmalar yürütmektedirler. Bu anlamda riskli davranışları azaltmayla meşgul olma, gençlere sunulacak olan eğitim, istihdam ve aile kurma gibi durumlara yönelik bilgi ve rehberlik sağlamayla mümkündür. Dolayısıyla bu çalışmanın ülkemizde risk ve koruyucu faktörlerin tespit edilmesinde önemli bir veri kaynağı oluşturduğu da söylenebilir. Bu çalışmanın bulgularına dayalı

ve pozitif genç gelişimini sağlamada kaynakları (bireysel ve ilişkisel) güçlendirme de gençlik üzerine çalışanlara yönelik öneriler aşağıda sunulmuştur.

Gençler Üzerinde Çalışanlara Yönelik Politika Geliştirme Önerileri

Bir riskli davranışın etkisini azaltmada, koruyucu faktörü güçlendirmede bireyin kişisel özellikleri ve içinde bulunduğu koşullar incelenmeden, onun yararına en uygun kararın verilmesi zordur. Gençlerin yaşamlarında farklı kurumlarla tanıştırma onların kendilerini topluma ait olma hissini güçlendirerek, vatandaşlık sorumluluklarını yerine getirmede bir fırsat sunar. Özellikle de gençlere yönelik hizmet sağlayan ulusal ve uluslararası kurum ve kuruluşları bilmek; gençlerin bu hizmetlerden yararlanabilmelerinde bir farkındalık için önemlidir. Bu bağlamda güçlendirici müdahaleler için başlangıçta politika geliştiricilerin planlamada aşağıdaki hususlara dikkat etmeleri önemlidir:

1. Sağlıklı gelişimin göstergelerinden biri en az bir yetişkinle kurulan destekleyici ve güçlendirici ilişkiler kurmadır. Tüm gençler destekleyici ilişkilerden yararlanma hakkına sahiptirler. Hazırlaması planlanan program ve müdahalelerin genç-yetişkin ilişkilerini ve sağlıklı bağlılığı oluşturmada tüm gençlerin yararlanabilme durumunu içermesi sağlanmalı,
2. Her bir müdahale ve yaklaşımın açık bir şekilde yapılandırılmış olması, nasıl bir çıktı sağlanacağına dair iyi felsefi ve psikoloji temellerine dayandırılması,
3. İçinde yaşanan toplumun ve kültürün ihtiyacını, yapısını dikkate alarak yerel yaklaşımların geliştirilmesi,
4. Çocuk ve ergenlerin yapamadığı ya da olumsuz özelliklerine odaklanmaktan ziyade güçlü özelliklerin belirlenmesi,
5. Hazırlanacak programlara ve müdahalelere genç gelişim ihtiyaçlarını dikkate alarak, tek bir yönleriyle değil, tüm gelişim alanlarını da düşünerek, gençleri de bu hazırlık sürecine bilfiil dahil edecek şekilde hazırlanmaması,
6. Geliştirilmesi planlanan programların yapısında sosyal bağlam dikkate alınarak, yaşam becerilerini geliştirme için fırsatlar sağlama gibi temel unsurlara dayandırılması önemlidir.

Gençleri güçlendirici müdahaleler için toplum temelli hizmetlerde projeler ve müdahale/etkinlikler geliştirmede şu durumların dikkate alınması önemlidir. (I) *Uygunluk*: Hedeflenen grubun ihtiyacını kapsıyor mu? (II) *Yeterlilik*: Kullandığımız tüm kaynaklar bu çalışma için yeterli miydi? (III) *Etkililik*: Yapmayı planladığımız müdahaleyi/programı ne kadar yaptık? (IV) *Sürdürülebilirlik*: Yapmaya devam edeceğimiz şey nedir?(V) *İzleme*: Yapılan müdahalelerin etkinliğinin boylamsal çalışmalarla izlenmesi.

Politika önerileri geliştirmede söz konusu gençlik hizmeti sunan pek çok kurum, kuruluş ve vakfın bir arada çalışmasını gereklidir. Modern toplumda değişimlerle başa çıkmada ihtiyaç duyulan becerilerin ne olduğunu cevaplamakla başlanılmalıdır. Gençlerin eğitim alması, istihdam edilmesi, aile kurması ve riskli davranışlarla meşgul olmaktan kaçınması, doğru ve etkili bilgi ve rehberlik sağlamaya mümkündür. Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı, Adalet Bakanlığı, Gençlik ve Spor Bakanlığı, Milli Eğitim Bakanlığı, Belediyeler, Üniversiteler ve Sivil Toplum Örgütleri planlanan programların ve projelerin geliştirilmesinde aşağıdaki hususlara dikkat etmelidir.

Adli Hizmetlere İlişkin Öneriler

- Yetişkin suçluluğundan farklı olarak çocuk suçlularında kapsamlı gelişimsel rehberlik modelinin esas alınması gerekmektedir. Bu çerçevede bu tür risk gruplarıyla belirtilen modelde yetkin alan uzmanların (psikolojik danışman, psikologlar vb.) çalıştırılmasının önemi ortaya çıkmaktadır.
- Tahliye sonrasında gencin temel ihtiyaçlarını karşılamada örneğin, barınma gibi durumlar için fırsatlar ve gencin yaşamını iyileştirici (örneğin, eğitime devam ettirme ve bir meslek kazandırmaya ilişkin) fırsatlar sunulması gerekmektedir.
- Çocuk ve ergenlerin "cezaevinde" bulunma durumu yaşamlarının en önemli çağı içerisinde damgalanma sorunu nedeniyle en az düzeyde yaşayabilecekleri olumsuzluğu azaltmada adli psikoloji çalışmaları önemlidir.
- Denetimli serbestlik kapsamında gençleri riskli durumlardan koruyan ve onların pozitif gelişimlerine katkı sağlayacak şekilde toplumsal hizmet ve

desteklerin yapılandırılması ve buna ilişkin düzenlemelerin listelerinin çocuk mahkemeleriyle paylaşılması önemlidir.

Gençlik Hizmetlerine İlişkin Öneriler

- Gençler, bugün dünyada karşı karşıya kaldıkları güçlükler içerisinde kişisel ve kişilerarası beceriler geliştirme ihtiyacındadırlar. Modern toplum içerisinde, değişimlerle başa çıkmada gençlerin ihtiyaç duydukları becerilerin ne olduğunu cevaplamakla başlanılmalıdır.
- Gençlere okul sonrası programlara aktif katılım sağlamalarında Milli Eğitim Bakanlığı ve Belediyeler ile iş birliği çalışmaları artırılmalıdır.
- Karakter eğitimi ve manevi temelli koruyucu faktörleri artırmaya yönelik diğer paydaşlarla birlikte çalışmaların planlanması pozitif genç gelişimine katkı sağlamaktadır.
- Dezavantajlı gruplar içerisinde yer alan gençler için örneğin sokakta yaşama ya da engele sahip olma gibi durumlarla başa çıkmalarına yardımcı olacak yılmazlık temelli müdahaleleri oluşturmaya yönelik projelerin hazırlanması önemlidir.

Eğitsel Hizmetlere İlişkin Öneriler

- Suça yönelmiş bireyleri topluma kazandırmada bireyin iyi oluşunun göstergeleri olan başkalarıyla iyi ilişkiler kurabilme, duygusal bağlar geliştirme, amaç belirleme ve amaçlara bağlanma, bir topluma ait olma duygusu ve problem çözme becerisine ve sorunlar karşısında etkili başa çıkma yöntemlerini kullanma gibi özelliklere sahip olmaları için gerekli çalışmaların yapılması önemli görülmektedir.
- **Okul Temelli Programlar:** Cezaevi koşulları içerisinde hükümlü ve tutuklu çocuk ve ergenlerin eğitimsel açıdan desteklenerek yaşam becerilerinin geliştirilmesine akademik başarı ve okula bağlılık durumlarının arttırılmasına yönelik çalışmaların planlanması önemlidir.
- **Aile ve Okul İş Birliği:** Okul ve aileler genç gelişimi üzerinde etkili olan en önemli kurumlardır. İş birliğini artırıcı, genci riskli durumlardan koruyucu çalışmaların tüm okul odaklı olarak planlanması oldukça yarar sağlar.

- **Okul Sonrası Programları Yaygınlaştırma:** Gençlere okul sonrası programlara katılabilecek fırsatların sağlanması önemlidir. Özellikle de bu noktada belediyeler ve okullar iş birliği yaparak, çocuk ve gençlerin pozitif gelişimlerini sağlayabilecek fırsatlar oluşturmada birlikte hareket etmeleri gerekmektedir ve bu kurumlar işbirliği sergilemelidirler.
- **Okul güvenliği:** Sosyal bağlamın gencin suça bulaşması üzerinde önemli bir etkisi vardır. Bundan dolayı, okulun güvenliğini sağlamada ilgili birimlerle iş birliği çalışmaları artırılmalıdır.
- Sosyal bağlamda toplum içerisinde çok erken yaşlarda önleyici ve müdahale edici çalışmalara yol göstermesi açısından erken dönemde risk haritasının oluşturulması gerekmektedir.

Aile Çalışmaları İçin Öneriler

- Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı tarafından sağlanan Çocuk Destek Merkezlerini yaygınlaştırma ve etkililiğini değerlendirmeye yönelik çalışmalar erken dönemdeki müdahaleler için önemlidir,
- Çocuk Eğitim Evi ve Çocuk Sevgi Evleri'nde çocukların psiko-sosyal gelişimini takip edici çalışmalar önemlidir. Bu çalışmalar ergenlik dönemindeki değişimlerle başa çıkabilmede etkili bir unsur oluşturur.
- Suça bulaşmış olan gençlerin ailelerinin temel gereksinimlerini karşılamada ilgili bakanlıklarla iş birliği çalışmalarının yapılarak temel ihtiyaçlara odaklanmak pozitif aile gelişimini artırma ve suça yönelmeyi azaltma üzerinde bir etki yapar.
- Ailelere yapılacak güçlendirme müdahaleleri, makro sistem bağlamında sosyal politika çalışmaları, erken dönemde çocuğun suça bulaşmasını önlemede önemli bir hizmet olacaktır.

Sağlık Hizmetlerine İlişkin Öneriler

- Gençlerin erken yaş dönemlerinden itibaren fiziksel sağlık ve ruh sağlığı hizmetlerinin ne olduğunu, nasıl ulaşabileceklerini ve bunun kendi yaşamlarındaki önemine ilişkin bilgi ve rehberlik edici yaklaşımların yapılması gerekmektedir.

- Ruh sağlığı hizmetlerinden (psikolog, psikiyatrist, sosyal hizmet, psikolojik danışmanlar) yararlanabilmeyi kolaylaştırma önemlidir. Yararlanmada ekonomik düzenlemeler için diğer kurumlarla iş birliğine yönelik çalışmalar yapılması gerekmektedir.
- Sağlıklı cinsel gelişime yönelik, erken yaşta gebeliği önleyici ve sağlığı artırıcı çalışmaların planlanmasının gerekli olduğu düşünölmektedir.

Extended Abstract

Children and Youth at Risk of Involvement or Who Are Already Involved in Juvenile Delinquent: Reasons for Crime and Policy Recommendations*

Yaşar Özbay^a

Didem Aydoğan^b

Hasan Eşici^c

Abstract

The aim of the current study is to determine the reasons (risk factors) associated with involvement in crime for the juvenile delinquent children and youth and to offer policy advice as strengthening protective factors. The participants for this investigation were 593 children and youth juvenile delinquents, and they were recruited from five prison correctional facilities in Ankara, İstanbul, İzmir, Manisa and Balıkesir. The children's and youth's ages ranged from 13 to 18. The mean age of the group is 16.52 (SD:1.35). The Personal Information Form, Life Events Form and Pathways to Resilience Youth Measure were used in this study. This study is based on socio-ecological structures emphasizing cultural and contextual backgrounds in order to understand risks and possible protective measures. The study found that children and adolescents have risks and possible protective factors relating to individual, interpersonal, domestic relationships, school and peer-group social dependency. The prominent results of the study suggest that the number of the individuals involved in crimes was higher among children and adolescents whose families and peer groups consume high amounts of alcohol and drugs. All these results and outcomes were evaluated in terms of cultural dimensions to contribute to protective policies and practices for children and youth at risk.

Keywords: Juvenile delinquents • Risk factors • Protective factors • Social-ecological approach

* This study was supported by The Scientific and Technological Research Council of Turkey (TÜBİTAK) (Project no: 112K301)

a Prof.Dr., Hasan Kalyoncu University, Department of Psychological Counseling and Guidance.
E-mail: yozbay@hku.edu.tr

b **Corresponding author:** Yrd. Doç.Dr., Adnan Menderes University, Department of Psychological Counseling and Guidance. E-mail: didemaydogan42@gmail.com

c Yrd.Doç.Dr., Hasan kalyoncu University, Department of Psychological Counseling and Guidance.
E-mail: hsesici@gmail.com

Crime is a universal, general and social concept and has features based on time and the society within which it occurs. Thus it is necessary to consider crime from a point of view which includes psychological, sociological, economical and legal aspects. Homel, Lincoln and Herd (1999) approach the propensity to crime within the concept of risks and protective factors and emphasized the social context. This social context includes formal family support resources (relatives, neighbors, friends), local communities, regional developmental institutions (i.e. Kindergartens, play groups, churches and child care centers) and bigger elements, which affect the children and families.

In the face of hardships benefiting from existing systems is an important resource, which helps them to overcome these situations. In studies where risk factors and protective factors, which predict the positive consequences, are conceptualized (Ungar, 2004, 2005), the need to consider the ecological and cultural contexts within which people stand draws attention. According to the ecological view individuals are the center and five interbedded socio-cultural layers that surround the individual, shapes the individual by interacting with each other. Respectively these layers are: microsystem, mezosystem, egzsystem, macrosystem and kronosystem (Bronfenbrenner, 1994). In this context there is a mutual individual-environment interaction. It can be claimed that every interaction within the system is both a protective and risk-increasing factor. So it might be insufficient to evaluate and interfere to the individual apart from the system s/he lives in.

In child and adolescents different forms of mental and emotional anomalies and personality disorders caused by these are seen as dynamic reasons behind crime (Yavuzer, 2001). Individuals who have criminal tendencies have difficulty in controlling their impulses and they show aggressive tendencies (Andrew and Bonta, 2003), generally they suffer from psychopathic complaints (Williams and Hollis, 1999). There are many researches in the literature which underline that family structure has a key role in child and adolescent tendency to commit crime. Many reasons like, separated families, family's socio-economic status, family's education level, the relationship between parents and children, understanding of discipline and punishment in family, domestic violence, neglected and abused children, existence of negligent parents, existence of negative role models who had committed crime in the family are seen as some of the reasons for child and adolescent's criminal tendencies. (Loeber and Loeber, 1986; Uluğtekin,

1991; West, 1982). Nevertheless, Adams and Montemayor (1998) argued that school is important and influential as family and friends in criminality. Research shows that there is a negative correlation between family's influence and peer's influence. When family influence on children decreases, peer's anti-social effect on children increases (Ereş, 2009).

Lately, new approaches that are based on "*Pozitif Genç Gelişim (Positive Youth Development)*" have been applied to interventions and programs aiming at increasing problems in adolescents. Parallel to positive youth development approach, researchers and policy makers who work against juvenile delinquency have turned towards an approach which foresees working together with adolescents (Catalano and Hawkins, 1996). Protective factors decrease the rate of delinquent behavior in children who are in the risk group. Research, which have stated that exposure to risk and delinquent behavior are relevant, also prove that protective factors exist (Jenson, Potter and Howard, 2001).

Research Problem

Following their release from detention homes and prisons, child and adolescent's exposure to the same circumstances, which led to criminality in the first place, lack of support in solving personal and social problems and physiological needs, alienation from family and social environment is the reason for the child and adolescents to commit crime and go back to the detention home or prison again. Hence, the environment they live in, peer and neighborhood relations, the social structure, cultural features and the awareness regarding the opportunities provided for them and thus determination and strengthening of "protective factors" are crucial for children and adolescents who have shown delinquent behavior, in order for them to show positive development. The aim of this research is to determine the reasons behind juvenile delinquent's criminality (risk factors) and forming policy recommendations, which will robust preventive factors.

Method

Research Model

This is a quantitative screening study which aims to determine risk and protective factors for child and adolescents.

Research Group

The research group consists of 593 male juvenile delinquents between the ages 13 and 18 in different confinement facilities. Average age of the participants is 16.52 (Ss:1.35). Participants who were sampled by Typical Situation Sampling Method are in Ankara Child and Adolescents Prison, Ankara Children's House, İzmir Child and Adolescents Prison, Maltepe Child and Adolescents Prison, Balıkesir Type L Prison and Manisa Type E Prison.

Instrument

Personal Information Form

This was developed by the researchers to determine child and adolescent's demographic information (such as age, education level).

Life Event Form (Risk Form)

In order to find out about the traumatic or negative events in child and adolescent's lives, the researchers have developed Life Event Form. It consists of 25 points.

Pathways to Resilience Youth Measure (PRYM)

Pathways to Resilience Youth Measure (PRYM), which was developed by Canada Resilience Research Center, was used in order to determine the risk and protective factors that child and adolescents have, who are involved in criminal acts within the socio-ecological context¹.

PRYM is a measurement battery with an international validity and reliability based on the applications done in different countries in cooperation with the center, which was developed by International Resilience Research Center. This battery discusses the comparison of child and adolescents between ages 9 and 23 within a social and physical ecology. The benefited chapters as a part of this study within PRYM battery are: Points evaluating the activities they do with people who provide care for them (mother, father, care taker or other people who takes care of them) and their relationship status with them were used.

In order to determine the academic goals, the points in Short Inventory of National Longitudinal Survey of Children and Youth were used in battery. In order to obtain information about their neighborhood and neighborhood relations within the social context, Boston Neighborhood Survey, which was in the battery, was used. Lastly, positive behaviors points in 4HSQ (Theokas and Lerner, 2006) subscale, which was used in positive adolescent development study, was used in order to evaluate the attendance situations of child and adolescents to the activities and the reasons behind it.

Data Analysis

First detailed descriptive statistics for risk and protective factors were produced based on the data from measurement battery, which was applied to juvenile delinquents. Since the data from surveys are discontinuous, descriptive statistics like frequency and percentage were used. For the analysis of the data SPSS.21 package program was used.

Findings

The risk situation of the child and youths in personal settings are; first having a circle of friends who use drugs and alcohol (n=477, 81.8%) and second using drugs and alcohol themselves (n=406, 69.6%). In addition to that, most of the child and adolescents have worked somewhere before they come to juvie. This is seen as an important risk factor in their lives (n=327, 56.1%). 75 (12.9%) of child and youth have worked voluntarily, which is evaluated as protective factors. Juvenile delinquents have too many responsibilities in the household and they are not allowed to attend any activities by their families (n=396, 67.9%), they do not have enough financial resources to attend these activities (n=303, 52%) and they have difficulties regarding transportation (n=402, 69%). These show that their situations are hampering.

The mother and/or father of 150 (%25.7) child and youths, who participated in this study, have a mental disorder, a clear majority of the mothers or fathers (n=138, %23.7) are involved in crime and the mother or the father of 132 of the

child and youths (%22.6) use alcohol or drugs. In addition to that child and youths receive more love and affection from their mothers (n=512, 87.8%) in comparison with their fathers. 63 of the participants (10.8%) do not feel close to their fathers and 173 of them (29.7%) do not receive love or affection from their fathers.

Child and youth's educational status –their continuation to their education before and during their time in juvie- was evaluated. Most of the participants have stated that they were not going to school, when they committed the crime (n=305, %56.6) and it was noted that 339 child and adolescents (60.05%) do not have the chance to further their education or receive distant education. Child and youth in the research group did not go to school regularly and they were even skipping school a few times a week (n=174, %30). 146 of the child and youth (25.1%) were suspended once or more; on the other hand, 422 of them (72.4%) were never suspended before.

331 of the participants (56.8%) stated that they have low income, most of them (n=339, 58.17%) stated the physical conditions of their living area is bad and 248 of them (42.5%) claimed that the residential area that they are living has life threatening situations like violence or terror. In addition to that, these child and youths are benefiting mostly from legal services (n=477, 79%) and mental health services (n=189, 33%). When they need help during their time in juvie, they mostly receive help from guardians (n=227, 40.1%). 67 of child and youths (11.85%) receive support from a psychologist.

Discussion and Interpretation

When the results of the survey are examined, it was found that many risk situations are present in different aspects of the lives of juvenile delinquents. It is important to understand the risk situations within the family and circle of friends of child and adolescent. The fact that juvenile delinquents themselves and their friends have used a high amount of alcohol and drugs and at the same time some of them have mothers and/or fathers who have abused alcohol and drugs; is an important risk factor within their own lives.

In this research child and youths stating that they wake up all together as a family, they drive back home from school or work together, the go to bed at the same time; should be considered as a protective factor. Most of the child and adolescents in this study stated that they feel close to their parents, especially to their mothers, since they have received more love/compassion from them; but they have received very little love from their fathers. This is an important result of this study. Garmezy (1993) stated that positive family traits (i.e. warmth and intimacy) are important protective factors against risk.

When approached as a system, in addition to the family and the interactions between family members, the harmful behaviors or criminal tendencies of the relatives, neighbors, social circles including friends provide risk factors for child and adolescents. In the related literature it can be found that children with criminal parents involve in crime more often. These studies support the results of this research (Aksoy and Ögel, 2004; Uluğtekin, 1991; West, 1982). Most of the juvenile delinquents in this study come from a low income level family; the fact that they think the neighborhoods that they live in have bad conditions (garbage, dilapidated, miserable) and low safety levels is important, since it helps us to understand the risk and protective factors within the context of ecological structure.

There are child and youth participating in this study who attends school regularly, pass their classes and have no suspension; in addition to that there many child and adolescents who failed the classes or repeated the whole year and constantly failing in school. It should be stated that behaviors like skipping school, dropping out, absenteeism, low motivation, failure should be evaluated as risk factors and these are important situations for criminal tendencies (Bruce, 2006; Bostwickve Ashley, 2009).

In addition to that, before coming to the penalty institutions, most of the children and youth skip the school; this shows that undermining the risk factors and strengthening the protective factors in educational area has a significant effect on juvenile delinquents. School life for child and adolescents is an area where they develop their coping abilities, problem solving skills, important competences for mutual relationships. Despite this result, the fact that the number of juvenile delinquents who are continuing their education in the institution they are currently stay-

ing is very low. But even though they are in prison, their will to proceed with their education bring along the hope they have about the future.

In addition to that, child and youths in the research group were volunteering, helping other people, spending time with their friend or a group of friends or their organizational features show that they have susceptibilities to social relations, social interests. Having good relations with peers, joining positive peer activities are protective factors (Bostwick and Ashley, 2009), but the child and adolescents in the research group have a high percentage of using alcohol or drugs or juvenile delinquents in their peer groups. It might be stated that this situation makes these peer relations a risk for them.

It is important for the individuals, especially the ones who had faced hard times, to be aware of the opportunities provided for them in the society. This study showed that juvenile delinquents have benefited both from juvie and health services in the last six months of their lives. There are also child and youths who have participated in this study and who are supported by society based services (i.e. youth programs, scout camps, dance and sports clubs) and educational services.

Based on the results of the research, it can be stated that there is a clear need for protective factor strengthening studies and interventions, which reduces the risk situations. Reducing risky behavior is possible by providing information and guidance to the adolescents about education, employment and starting a family. Below there are suggestions aimed at people working with adolescents for strengthening the resources (individual and relational) about ensuring positive adolescent development based on the findings of this study.

Suggestions for Developing Policies Aimed at People Working with Adolescents

It is hard to make the best decision for the benefit of individual without examining the personal features and the environment s/he lives in, while decreasing the effect of the risky behavior and strengthening the protective factor. Knowing the national and international institutions that provide services for adolescents is important for them, since it creates awareness for them to benefit from these services. It is neces-

sary for many institutions and foundations, which provide services for adolescents, to work together, while developing policy suggestions. It should be started by answering the question; what are the necessary abilities for coping with the changes within the modern society. Youth receiving education, being employed, starting families and avoid risky behaviors is possible through effective knowledge and guidance. It is important for the Ministry of Family and Social Policies, Ministry of Youth and Sports, Ministry of Education and NGO's to consider the points below, while developing programs and projects.

1. The planned programs and interventions should include adolescent-adult relations and the opportunity for all youths for constituting the healthy engagement,
2. Every intervention and approach should be constituted openly and have a solid philosophical and psychological base about what kind of an outcome will be provided,
3. Local approaches should be developed by considering the need and the structure of the society and the culture that youth live in,
4. Focusing on the strong features of child and adolescents rather than focusing on their inabilities or negative features,
5. Preparing the programs and interventions considering the needs of developing adolescents and all development areas rather than just one and including the youths to the preparation process,
6. It is important to consider the social context for the programs that are planned to be developed and base them to basic factors like providing opportunities for developing abilities related to life.

Kaynakça/References

- Ahmed, E., & Braithwaite, V. (2004). "What, me ashamed?" Shame management and school bullying. *Journal of Research in Crime and Delinquency*, 41, 269-294.doi:10.1177/0022427804266547
- Akduman, G., Akduman B. ve Cantürk, G. (2007). Ergen suçluluğunda bazı kişisel ve ailesel özelliklerin incelenmesi. *Türk Pediatri Arşivi*, 42(4), 156-161.
- Aksoy, A. ve Ögel, K. (2004). *Tutuklu ve hükümlü ergenlerle ilgili yapılan tezlerin özetleri*. Adalet Bakanlığı Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü'nün Gözetimindeki Çocuklara Yönelik Hizmetlerin iyileştirilmesi Projesi İhtiyaçlarının Belirlenmesi Çalışması, İstanbul: Yeniden Sağlık ve Eğitim Derneği.
- Altuner, D., Engin, N., Güner, C., Akyay, İ. ve Akgül, A. (2009). Madde kullanımı ve suç ilişkisi: kesitsel bir araştırma. *Tıp Araştırmaları Dergisi*, 7(2), 87-94.
- Andrews, D. A., & Bonta, J. (2003). *Psychology of criminal conduct*. Cincinnati, OH: Anderson.
- Black, K.,& Lobo, M. (2008). A conceptual review of family resilience factors. *Journal of Family Nursing*, 14, 33-55.doi:10.1177/1074840707312237
- Bostwick, L.,& Ashley, J. (2009). *Examining at-risk and delinquent girls in Illinois*. Illinois Criminal Justice Information Authority.
- Bronfenbrenner, U. (1994). Ecological models of human development.T. Husen& T. N. Postlethwaite (Ed.), *The international encyclopedia of education* (2. Baskı) içinde (s. 1643-1647). New York, NY: Elsevier Science.
- Bruce, F. (2006). Foreword. AnnHagell& R. Jeyarajah-Dent (Ed.) *Children who commits acts of serious interpersonal violence: Messages for best practice* içinde (s. 11). London, UK: Jessica Kingsley.
- Butts, J. A., Bazemore, G.,& Meroe, A.S. (2010). *Positive youth justice: Framing justice interventions using the concepts of positive youth development*. Washington, DC: Coalitionfor-JuvenileJustice.
- Canter, D. (2011). *Suç psikolojisi* (Çev.Dönmez, A., Başer Çoklar, I. ve Güler, M.) İstanbul: İmge Yayınevi.

- Catalano, R. F., & Hawkins, J. D. (1996). The social development model: A theory of antisocial behavior. J. D. Hawkins (Ed.), *Delinquency and crime: current theories* içinde (s. 149–197). New York, NY: Cambridge University Press.
- Cohen, J. (1985). Strategy or identity: new theoretical paradigms and contemporary social movements. *Social Research*, 52, 663–716.
- Danış, M. Z. ve Şahbikan, İ. (2014). Suça sürüklenmiş çocukların yeniden toplumsallaşma sürecinde ve insan hakları bağlamında sosyal hizmet yaklaşımlarının yeri ve önemi. *Tarih Okulu Dergisi*, 7, 627–651.
- Davis, N. J. (1999). Resilience: Status of the research and research-based programs. Retrieved July 21, 2001 from Substance Abuse and Mental Health Services Administration, Center for Mental Health Services, Division of Program Development, Special Populations & Projects, Special Programs Development Branch Web site: <http://www.mentalhealth.org/schoolviolence/5-28resilience.asp>.
- Demirbaş, T. (2001). *Kriminoloji*. Ankara: Seçkin Yayınları.
- Dishion, T. J., & Kavanagh, K. (2003) *Intervening in adolescent problem behavior: A Family-centered approach*. New York: Guilford Press.
- Dönmez, E. (1997). Aile özellikleri. (Ed: Ögel, K.). *Riskli davranış gösteren çocuk ve ergenler*. İstanbul: Yeniden Yayınevi
- Dryfoos, J. (1990). *Adolescents at risk*. New York, NY: Oxford University.
- Ediz, A., & Türe, H. (2015). Ankara ilinde çocuk suçluluğuna yönelten sebeplerin çaid analizi ile incelenmesi. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 54(14), 247–250.
- Ereş, F. (2009). Toplumsal bir sorun: suçlu çocuklar ve ailenin önemi. *Aile ve Toplum-Eğitim, Kültür ve Araştırma Dergisi*, 5(17), 88–96.
- Ersin, B. (2010). *Lise öğrencilerinin suç eğilimleri ile anne baba tutumları arasındaki ilişki; Beyoğlu İlçesi Örneği*. (Yüksek Lisans Tezi, Beykent Üniversitesi/Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara) <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/> adresinden edinilmiştir.
- Fagan, J., & Wexler, S. (1987). Family origins of violent delinquents. *Criminology*, 25(3):643–669 doi: 10.1111/j.1745-9125.1987.tb00814.x
- Garnezy, N. (1993). Children in poverty: Resilience despite risk. *Pediatrics*, 56, 217–136.

- Glicken, M.D., & Sechrest, D.K. (2003). *The role of the helping profession in treating the victim and perpetrators of violence*. Boston: Pearson Education, Inc.
- Gullotta, T. P, Adams, G. P.,& Montemayor, R. (1998), *Delinquent violent, theory and interventions*, SagePub. USA
- Güney, H. (2008). *Sosyolojik açıdan çocuk suçluluğu ve nedenleri* (Yüksek Lisans Tezi, Kırıkkale Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kırıkkale) <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/> adresinden edinilmiştir.
- Hawley, D. R., & DeHaan, L. (1996). Toward a definition of family resilience: integrating life-span and family perspectives. *Family Process*, 35, 283–298. doi: 10.1111/j.1545-5300.1996.00283.x
- Hawkins, S. R., Graham, P. W., Williams, J., & Zahn, M. A. (2009). *Resilient girls-factors that protect against delinquency*. U.S. Department of Justice, Office of Juvenile Justice and Delinquency Prevention.
- Homel, R., Lincoln, R., & Herd, B. (1999). Risk and resilience: crime and violence prevention in aboriginal communities. *Australian and New Zealand Journal of Criminology*, 32(2), 182-196.doi:10.1177/000486589903200207
- İpek, A. (2010). *Suçta sürüklenen çocukların okul dönemlerinin incelenmesi ve bu dönemde barındırdıkları risk faktörlerinin değerlendirilmesi*. (Yüksek Lisans Tezi, Kara Harp Okulu, Savunma Bilimleri Enstitüsü, Ankara) <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/> adresinden edinilmiştir.
- Jenson, J. M., Potter, C. C., &Howard, M. O. (2001). American juvenile justice: recent trends and issues in youth offending. *Social Policy and Administration*, 35, 48–68.doi: 10.1111/1467-9515.00219
- Johanna Wyn, J., Cahill, H., Holdsworth, R., Rowling, L.,& Carson, S. (2000). Report of the mind matters (National mental health in schools project) Evaluation Project, vols. 1-4. Newcastle: Hunter Institute of Mental Health.
- Karabulut, S. (2006). *Suçlu çocukların Türkiye profili*. (Yüksek Lisans Tezi, Niğde Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Niğde) <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/> adresinden edinilmiştir.
- Kiedrowski, J. (1998). Development and Crime. CIDA Publication Fran and ccedil; ais(2).

- Korkut, F., Arıcıoğlu, A., Tagay, Ö. ve Sarı, T. (2004). Altındağ ilçesi gençliğin olumlu gelişimini sağlama ve sorunlarını önleme projesinin pilot uygulaması. www.baskent.edu.tr/~tugba/Tuba-Sosyal%20hizmetler.doc (erişim tarihi: 05.09.2006)
- Kunt, V. (2003). *Suç ve çocuk*. (Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara). <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/> adresinden edinilmiştir.
- Lerner, R.M., Almerigi, J.B., Theokas, C.,& Lerner, J. (2005). Positive youth development: a view of issues. *Journal of Early Adolescence*, 25(1), 10-16. doi:10.1177/0272431604273211
- Loeber, R., & Loeber, M. S. (1986). Family factors as correlates and predictors of juvenile conduct problems and delinquency. In M. Tonry & N.Morris (Eds.), *Crime and justice: A review of research: Vol:7* (pp 29-149). Chicago: University of Chicago Press.
- Lienberg, L., &Ungar, M. (2014). A comparison of service use among youth involved with juvenile Justice and mental health. *Children and Youth Services Review*, 39, 117-122. doi:10.1016/j.chilyouth.2014.02.007
- McCubbin, H. I., & McCubbin, M. A. (1988). Typologies of resilient families: emerging roles of social class and ethnicity. *Family Relations*,37(3), 247-254. doi: 10.2307/584557
- Ngale, I. F. (2009). Family structure and juvenile delinquency: Correctional centre Betamba, centre province of Cameroon. *Internet Journal of Criminology*. www.internetjournalofcriminology.com'dan 13.10.2014 tarihinde alınmıştır.
- Özkan, H. (1995). *Ailenin bazı özelliklerinin çocuğun suça yöneliminde etkisi*.(Yüksek Lisans Tezi, 19 Mayıs Üniversitesi/Sosyal Bilimler Enstitüsü, Samsun). <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/> adresinden edinilmiştir.
- Panter-Brick, C., & Eggerman, M., (2012). *Understanding culture, resilience, and mental health: the production of hope*. In M Ungar (ed.) *The Social ecology of resilience: a handbook of theoryand practice*. New York: Springer, pp.369-86
- Pliszka, S., Sherman, J., Barrow, M., & Irick, S. (2000). Affective disorder in juvenile offenders: a preliminary study. *American Journal of Psychiatry*, 157(1), 130-132. doi:10.1176/ajp.157.1.130
- Resnick, M.D., Bearman, P.S., Blum, R. W., Bauman, K. E., Harris, K. M., Jones, J., &diğ.(1997). Protecting adolescents from harm. *JAMA: Journal of the American Medical Association*, 278, 823-832.

- Ripple, C.H.,&Luthar, S. (2000). Academic risk among inner-city adolescents: The role of personal attributes. *Journal of School Psychology, 38*(3), 277–298. doi:10.1016/S0022-4405(00)00032-7
- Ruff-Brei, A. M. (2011). *Positive youth development for the juvenile justice system*. (Philosophical Paper). Department of Youth Development, University of Wisconsin-Extension.
- Schoon, I.,Parsons, S., & Sacker, A. (2004). Socio economic adversity, educational resilience and subsequent levels of adult adaptation. *Journal of Adolescent Research, 19*(4), 383-404.doi:10.1177/0743558403258856
- Secombe, K. (2002). Beating the odds versus changing the odds: Poverty, resilience, and family policy.*Journal of Marriage andFamily, 64*(2), 384-394. doi: 10.1111/j.1741-3737.2002.00384.x
- Stevens, T.,Morash, M.,& Park, S. (2011). Late-adolescent delinquency: Risks and resilience for girls differing in risk at the start of adolescence. *Youth & Society, 43*(4), 1433-1458. doi:10.1177/0044118X10386078
- Tajfel, H. (1969). *Cognitive aspects of prejudice. Human group and social categories: Studies in social psychology*. Cambridge: Cambridge University.
- Theokas, C.,& Lerner, R. M. (2006). Observed ecological assets in families, schools, and neighbourhoods: Conceptualisation, measurement and relations with positive and negative developmental outcomes. *Applied Developmental Science, 10*(2), 61-74.doi:10.1207/s1532480xads1002_2
- Tobin, T., &Sprague, J. R. (2000). Alternative education strategies: reducing violence in school andthe community. *Journal of Emotional and Behavioral Disorders ,8*(3), 177-186.doi:10.1177/106342660000800305
- Uluğtekin, S. (1991). Hükümlü çocuk ve yeniden toplumsallaşma. Ankara: Bizim Büro.
- Ungar, M. (2004). A constructionist discourse on resilience: Multiple contexts, multiple realities among at-risk children and youth. *Youth and Society,35*, 341-365.doi:10.1177/0044118X03257030
- Ungar, M. (2005). Introduction: resilience across cultures and contexts. Michael Ungar (Ed.) *Handbook for working with children and youth: Pathways to resilience across cultures and context* içinde (s. xv-xxxix). ThousandOaks, CA: Sage.

- Ungar, M. (2006). Final report: international resilience project. [Erişim tarihi: 27.03.2006]. <http://www.resilienceproject.org>
- Ungar, M. (2008). Resilience across cultures. *British Journal of SocialWork*, 38, 218-235.doi:10.1093/bjsw/bcl343
- Ungar, M. (2010). What is resilience across cultures and contexts? Advances to the theory of positive development among individuals and families under stress. *Journal of Family Psychotherapy*, 21(1), 1-16.doi:10.1080/08975351003618494
- Ungar, M. (2011). The social ecology of resilience: Addressing contextual and cultural ambiguity of a nascent construct. *American Journal of Orthopsychiatry*, 81(1), 1-17. doi: 10.1111/j.1939-0025.2010.01067.x.
- Ungar, M.,Teram, E.,&Picketts, J. (2001). Young offenders and their communities: Reframing the institution as an extension of the community. *Canadian Journal of Community MentalHealth* , 20(2), 29-43.
- Yavuzer, H. (2001). *Çocuk ve Suç*. İstanbul: Remzi Kitabevi
- Weissberg, R.,& Greenberg, J. (1997). School and community competence-enhancement and prevention programs. W. Damon (Seri Ed.) & I. E. Sigel & K. A. Renninger (Böl. Ed.), *Handbook of childpsychology*:Vol. 5. Child psychology in practice (5. Baskı). New York: John Wiley and Sons.
- Werner, E. E. & Smith, R. S. (1982). *Vulnerable but invincible: a study of resilient children*.New York: McGraw-Hill.
- West, D. J. (1982). *Delinquency: its roots, careersand prospects*. London: Heinemann.
- Williams R. A. & Hollis H. M. (1999). Health beliefs and reported symptoms among a sample of incarcerated adolescent females. *Journal Adolescence Health*, 24, 21-27. doi: [http://dx.doi.org/10.1016/S1054-139X\(98\)00032-9](http://dx.doi.org/10.1016/S1054-139X(98)00032-9)

Copyright © 2016 T.C. Gençlik ve Spor Bakanlığı

<http://genclikarastirmalari.gsb.gov.tr/>

Gençlik Araştırmaları Dergisi • Ağustos 2016 • 4(2) • 115-148

ISSN 2147-8473

Başvuru | 9 Temmuz 2016

Kabul | 20 Temmuz 2016

Makale

Yeni Felsefe Mecmuası: Modern Felsefeyi Gençliğin Gözü ile Okumak

Fatih Taştan^a

Öz

Yeni Felsefe Mecmuası II. Meşrutiyet döneminde yaklaşık 8 ay yayımlanmış bir dergidir. Dergi, Osmanlı gençlerini dönemin bilimsel ve felsefi akımlarından haberdar etmek amacını taşımaktadır. Bu amaç, salt entelektüel bir kaygıyla hayata aktarılmış değildir. Dergi, siyasi değişimi müteakip toplumsal bir değişimin de hayata geçirilmesi gerektiği kanaatindedir. Bunu ise, yayıncılara göre, ancak Türk gençliği gerçekleştirebilir. Osmanlı gençliği eskiye karşı yeniyi, başka bir deyişle geleneğe karşı modernliği savunmak üzere yayınlanan Yeni Felsefe Mecmuası vasıtasıyla hem yerli hem yabancı yazarların başta felsefe olmak üzere sosyoloji, psikoloji, tarih, antropoloji ve iktisat gibi alanlar hakkındaki yazılarıyla tanışmaktadır. Dergide yer verilen yazıların tamamı geleneksel düşünce, tutum ve davranışlarla zıt fikirleri içermesi bakımından aslında bir kuşak çatışmasının da habercisidir. Çalışmamız, derginin yayın politikası ile köriklediği söz konusu kuşak çatışmasının izlerini, genel olarak İslam, özel olarak ise Türk düşünce tarihinde klasik ve modern felsefeyle karşılaşmaların sergilediği olağandışılığın bir devamı olarak ele almaktadır.

Anahtar Kelimeler: Yeni Hayat • Felsefe • Din • Bilim • Mefkûre • Sekülerizm • Türkçülük

^a Öğr. Gör. Dr., Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi.
E-mail: fatihtastan@gmail.com

Klasik Yunan felsefesinin İslam dünyasına girişi ile modern felsefenin Osmanlı entelektüel çevreleri arasında kabul görmeye başlaması arasında benzer bazı noktalardan bahsetmek mümkündür. Genel olarak İslam, özel olarak ise Türk düşüncesinin “felsefe” ile “olağan” denilebilecek bir temas kurma şansına sahip olmaması söz konusu ortak noktalar arasında en fazla dikkat çekici olanıdır. Bir diğer ortak nokta ise, her iki dönemdeki karşılaşmaya konu olan felsefenin, yeni entelektüel muhitte ciddi bir dirençle karşılaşmasıdır. Bu direnç, müteakip dönemlerin entelektüel faaliyetlerine yön verecek, İslam ve Türk düşünürlerinin felsefeye bakışlarını belirleyecek kadar derin olabilmektedir.

Abbasiler dönemindeki yoğun çeviri faaliyetleri vasıtasıyla İslam dünyasına aktarılan klasik Yunan felsefesini İslam düşüncesi ile uzlaştırmak baştan sona mümkün olmasa da bir uzlaşma noktası yakalanabilmiştir. Nitekim başta Farabi ve İbn Sina olmak üzere, Müslüman filozoflar bu uzlaşımın imkânını ortaya koyan eserler kaleme almışlardır. Ne var ki İslam düşüncesi ile antik Yunan felsefesi arasındaki ilişkiyi belirleyen şey uzlaşmadan ziyade, dozu zamanla artan ve gücünü gelenekten alan entelektüel veya ideolojik tepki olmuştur.

Klasik Yunan felsefesine yönelik direnç başlangıçta belli belirsiz bir şekilde var olmuştur. Bununla birlikte, direncin daha çeviri faaliyetlerinin henüz tamamlanmadığı dönemde dahi mevcut olduğuna işaret etmek uygun olacaktır. En az direncin kendisi kadar, onu örgütleyen kesimin kimliğine de dikkat etmek gerekmektedir. Örneğin Dimitri Gutas, çeviri faaliyetleri karşısında eleştirel tavır takınanların bir kısmının sabık Emevi hanedanı taraftarları olduğu bilgisini vermektedir. Gutas’a göre, söz konusu kişilerin Yunan bilim ve felsefesine karşı takındıkları olumsuz tutum, doğrudan bilime ve felsefeye yönelik olmaktan ziyade, bunların Abbasilerce teşvik ediliyor olmasından kaynaklanmaktadır (Gutas, 1998, s. 156-57).

Klasik felsefe karşısındaki eleştirilerini doğrudan İslam inancından türetenlerin mevcudiyeti elbette ki tartışma konusu edilemez. Bununla birlikte, direnci örgütleyenlerin zorunlu olarak dinî gerekçelere sahip olduklarını söylemek zordur. Esasen felsefe karşıtlıklarını İslam akidesine dayandıranlar, yukarıda bahsedilen olağandışılığın önemli gerekçelerinden birini sunmaktadırlar: Özgüven.

Bunlara göre, İslam’ın tamamlanmış olması Müslümanları dinî ve ahlaki bir ödevle karşı karşıya bırakmaktadır. Bu ödev, İslam’ı yabancı bir kültürün ürünü olan felsefe ile

irdelemek/sorgulamak ve böylece hem dünyevi hem uhrevi bir riske girmek değil, onun ortaya koyduğu ilkelere bi-lâ-kayd-u-şart itaat etmektir.

Felsefeyi bir risk olarak tanımlayan bir zihniyetin onu reddetmesi beklenebilecek en tutarlı davranışlardan biri olacaktır. Bu bakımdan, kimi Müslüman düşünürlerin özgüveni, bir ret ve inkâr rüzgârı yaratmıştır ki Gazali bunun zirvesidir.^b Oysaki özgüven, yine tutarlı bir sonuç olarak, temasa geçmeyi ve kavramayı da doğurabilir. Bu ihtimal büyük oranda dışlanmış gözükmektedir.

Modern Batı felsefesinin son dönem Osmanlı aydınları arasında kabul gördüğü dönem ise olağandışılığın bir diğer gerekçesini sunmaktadır: Teslim.

Hiç şüphesiz bu tutum Osmanlı aydınlarının tamamı için geçerli değildir. Bununla birlikte, başta incelememizin konusunu teşkil eden *Yeni Felsefe Mecmuası* olmak üzere, Osmanlı toplumunun içinde bulunduğu tarihsel koşulları geleneksel düşünce ve inanç unsurlarının ürettiği kanaatinde olan ve büyük bir kısmı konuya seküler bir zaviyeden yaklaşan aydınlara göre, yapılması gereken şey Batılı zihniyeti kabul etmektir. Başka bir deyişle, dönemin entelektüelleri bi-la-kayd-u-şart itaati mucip bir diğer şeyin ardına düşmüşlerdir. Bu defa itaat edilecek şey Batılı bilim ve felsefedir.

Son dönem Osmanlı entelektüel yaşamı, felsefe muarızlarının klasik felsefe karşısında üretilene benzer bir direnci örgütlemesini kolaylaştıracak her türlü gerekçeyi sunmuştur, denilebilir. Aşağıda ayrıntılı bir şekilde ele alınacağı üzere, modern felsefî kavramlar doğrudan doğruya geleneksel düşünceyi yıkmak üzere birer araç olarak kullanılmıştır. Üstelik söz konusu kavramları ithal edenler, bunu gizleme gereği dahi duymamış,

^b Hakkaniyete uygun bir irdeleme yapmış olmak bakımından ilave edilmesi gereken bazı hususlar vardır. Kültürler tıpkı organizmalar gibidirler. Onlar da tıpkı organizmalar gibi kendi mevcudiyetlerini korumak amacıyla müteyakkız bulunmak durumundadırlar. Harici unsurların bir kültürel varlığı tehdit edebileceği ortadadır. Üstelik müteyakkızane tavır ve davranışlar İslam toplumlarına özgü de değildir. Bunların mevcudiyetini her toplumda gözlemlemek mümkündür. Örneğin klasik felsefenin sistematik bir hale gelmesinde ve sonraki kuşaklara aktarılmasında büyük payı olan Sokrates, mensubu olduğu toplum tarafından, tam da bu teyakkuz hassasiyeti ile idam edilmiştir. Ona yöneltilen suçlamalar arasında gençlerin ahlakını bozmak ve Atina'ya yeni Tanrı'lar sokuşturmayaya çalışmak yer almaktadır. Söz konusu suçlamalar, klasik felsefenin babasının bizzat kendi toplumu tarafından öldürülmesine neden olmuştur. Antik Yunan filozofu Sokrates'i öldüren bizzat antik Yunan toplumudur. Bu bakımdan, klasik felsefenin İslam düşünce tarihinde takip ettiği rota irdelenirken akıl ile vahiy veya felsefe ile din arasında zorunlu bir çatışmanın mevcudiyetini iddia etmekten ziyade sosyal, siyasal, kültürel vb. tarihsel koşulların da göz önünde bulundurulması makul sonuçlara ulaşmayı mümkün kılacaktır.

amaçlarını hemen her fırsatta açıkça ortaya koymuşlardır. *Yeni Felsefe Mecmuası* bil-hassa geleneksel yaşam ve din hakkındaki tahkire varan yayınları dolayısıyla Türk düşünce tarihindeki din-felsefe ilişkisini çok sert bir mecraya sevk etmiştir. Derginin gerek din hakkındaki yaklaşımı gerekse benimsediği bilimsel ve felsefi çizgi dolayısıyla tabii tutulacağı bir irdelemenin, Türk düşünce tarihinin modern felsefe karşısındaki serencamının olağandışlığını anlamaya katkıda bulunması umulabilir. Felsefi serüvenimiz “inkâr” ve “teslim” arasında sallanmaktadır. Olağandışlıkla kasıt tam olarak budur.

Felsefe Alanında Genç Bir Ses: *Yeni Felsefe Mecmuası*

İkinci Meşrutiyet’in ilanını takip eden yıllar Türk matbuatı açısından fevkalade verimli bir döneme işaret etmektedir. Meşrutiyetin yeniden ilanını da sağlayan basın-yayın camiasına hemen her hafta yeni süreli yayınlar eklenmiştir. Araştırmalar, 1909 yılına gelindiğinde Osmanlı vilayetlerinde piyasaya çıkan süreli yayın sayısının 300 ila 700 arasında değiştiğini göstermektedir (Kocabaşoğlu, 2010, s. 7-8).

Söz konusu yayınların tamamı uzun soluklu ve ciddi yayınlar değildir şüphesiz. Nitekim bunların bir kısmı sadece birkaç nüsha yayımlandıktan sonra faaliyetine son vermiş, bir kısmı ise aralıklar halinde yayımlanmıştır. Her hâlükârda, basın-yayın hayatındaki canlılık dikkat çekicidir.

Meşrutiyet döneminde siyasi ve gündelik mevzulara dair yayın yapan süreli yayınların yanı sıra bilimsel ve felsefi meselelere hasredilmiş yayınlar da vardır. İncelememize konu olan *Yeni Felsefe Mecmuası* siyasi mevzuları bilimsel ve felsefi bir gözle irdeleme amacı doğrultusunda yayımlanmıştır. Zekeriya Sertel aşağıdaki satırlarda derginin yayın politikasını açıklarken amaçlarına da vurguda bulunmaktadır:

Türkü tevekküle, tembelliğe, işsizliğe götüren köhne geleneklere çatıyorduk. Özellikle bağnazca gelenekler ve önyargılar başlıca hedeflerimizdi. O vakitler bağnazlık kafaları zincirlemiş, ruhumuzu boğmuştu. Kadın, köle hayatı yaşıyordu. Peçe ve çarşaf kadını küçültüyordu. Toplumsal gelenekler ayaklarımızda ağır bir zincir gibiydi. Bu geçmişti yıkmak, halkı geçmişin kötü geleneklerinden kurtarmak gerekti. Her genç gibi biz de atalarımızı beğenmiyoruz, yeni bir ufuk açmak, yeni bir âlem yaratmak istiyorduk. Dergimize *Yeni Felsefe* adını verişimizin nedeni de buydu. Biz, memlekete yeni bir görüş getirdiğimizi iddia ediyorduk. Olayları yeni bir açıdan görüyor, Doğu’nun zincirlerini kırmaya çalışıyorduk. Bunun için de yeni bir felsefi görüşe ihtiyaç vardı. Bu, büyük bir işti.

Bilgi isterdi, savaş isterdi, yeni ilkelerle ortaya çıkmayı gerektirirdi. Fakat biz gençtik. Aşkımız vardı. Azmimiz vardı. Yenilmez idealimiz vardı. (Sertel, 2001, s. 35-36.)

Bu ifadelerden de anlaşılacağı üzere, dergiyi yayımlayanlar, içerisinde yaşadıkları toplumsal yapı ile büyük bir fikrî anlaşmazlık halindedirler. Aşağıda ayrıntılı bir şekilde ele alınacağı üzere, takip ettikleri yol ve kullandıkları dil/üslup bakımından, *Yeni Felsefe Mecmuası* çevresi tam anlamıyla bir kuşak çatışmasının merkezinde yer almaktadır. Osmanlılık yerine Türklüğün, din yerine bilimin, gelenek yerine yeniliğin (modernliğin) ikame edilmeye çalışılması, felsefenin bir kez daha Türk düşünce tarihindeki araçsallığına işaret etmektedir.

Yeni Felsefe Mecmuası, o zaman henüz 21 yaşında olan M. Zekeriya ve 23 yaşında bulunan Nebîzâde Ahmed Hamdi beyler tarafından 1911 yılında Selanik'te yayımlanmaya başlamıştır. Bu genç kurucuların hitap ettiği kitle, kendileri gibi genç Osmanlı vatandaşlarıdır. Onlara göre, toplumu dönüştürmek ancak zamanın ruhunu tanıyan ve o ruhla uyum içerisinde yaşamak isteyen gençler sayesinde mümkün olacaktır. Toplumsal dönüşümü teminen gençleri dönemin bilimsel ve felsefî hareketlerinden haberdar etmek arzusu, genç M. Zekeriya ve Nebîzâde Ahmed Hamdi beyleri *Yeni Felsefe Mecmuası*'nı kurmaya teşvik etmiştir.

Dergi esasen *Mubît-i Mesâ'i* isimli başka bir derginin devamı olarak yayımlanmıştır. *Mubît-i Mesâ'i* 10 nüsha yayımlanmış bir dergidir. *Yeni Felsefe Mecmuası*'nın ilk 4 nüshası, derginin *Mubît-i Mesâ'i*'nin devamı olduğunu gösterecek şekilde 10-1, 10-2, 10-3 ve 10-4 olarak numaralandırılmıştır. 5. nüshadan itibaren numaralandırmanın normal şekilde, örneğin "Numara: 5" olarak yapıldığı görülmektedir.

Yeni Felsefe Mecmuası'nın ilk nüshası Rumi 15 Ağustos 1327 [Miladi 30 Ağustos 1911] tarihini taşımaktadır. Toplam 17 sayı yayımlanmış olan derginin son nüshası ise Rumi 15 Nisan 1328 [Miladi 28 Nisan 1912] tarihinde piyasaya çıkmıştır. Bu açıdan bakıldığında, derginin bir yıldan daha az bir süre (8 ay), ayda iki defa yayımlandığı görülmektedir. Nitekim kapak sayfasında derginin 15 günde bir yayımlandığı belirtilmektedir.

Yeni Felsefe Mecmuası'nın kapak sayfasında yer alan "yeni hayat müdâfi'idir" ibaresi, dergiyi yayımlayanların sahip olduğu zihniyete işaret etmesi bakımından önemlidir. "Yeni Hayat", başta Ziya Gökalp olmak üzere, dönemin Türk milliyetçileri tarafından

bir “mefkûre” (ideal) haline getirilmiş kalıptır. Ziya Gökalp “Yeni Hayat” isimli kitabında bu mefkûrenin bileşenlerine dair şiirler kaleme almıştır (Gökalp, 1918a). İncelememizin bir kısmı bu mefkûrenin ayrıntısına hasredilmiş bulunmaktadır. M. Zekerriya Bey, hatıralarında *Yeni Felsefe Mecmuası*’nı yayınlarken Ziya Gökalp’ten ilham aldıklarını ifade etmektedir (Sertel, 2001, s. 35).

Sorumlu yazı işleri müdürlüğünü Nebîzâde Ahmed Hamdi’nin yaptığı derginin kapak sayfasında “müessisler” olarak Nebîzâde Ahmed Hamdi ve M. Zekerriya isimlerine yer verilmektedir. Yine nüshaların kapak sayfalarından anlaşıldığı kadarıyla, dergi Rumeli matbaasında basılmıştır.^c Ayrıca, idarehane olarak da kimi sayılarda Rumeli matbaası, kimi sayılarda ise “Selanik’te Yeni Felsefe” adreslerine yer verilmektedir.

Dergide toplam 87 makale yer almaktadır. Makalelerin 17’si imzasızdır. 13 makale ise “Tahrir Heyeti” imzasıyla yayımlanmıştır. 1 makalede “müessisler” imzası yer almaktadır. Ayrıca 1 makale “M. T.”, 4 makale ise “Y. F.” kısaltması ile imzalanmıştır.^d

Dergide isimlerine açık bir şekilde yer verilen yazarlar ve yayımlanmış makalelerinin sayısı şu şekildedir:

Alfred Fouillée (2), Ali Haydar (3), Charles Letourneau (3), D. A. Mensi (3), İsmail Hakkı (1), Kazım Nami (3), M. Nermî (2), M. Zekerriya (10), Marc de Toledo (1), Nebîzâde Ahmed Hamdi (1), Nezihi Cevdet (3), Rasim Haşmet (6), Rıza Nüzhet (3), Selahaddin Asım (4), Subhi Edhem (6).

Dergide yayımlanan makalelerin yalnızca bir kısmı doğrudan salt felsefî meselelerle alakalıdır. Bununla birlikte, makalelerin büyük bir kısmının farklı bilim dallarına ait meseleleri irdelediği gözlenmektedir. Örneğin sosyoloji, psikoloji, tarih, antropoloji,

^c Rumeli matbaası İttihat ve Terakki Cemiyeti’ne (İTC) aittir. Bu bakımdan, *Yeni Felsefe Mecmuası* ile İTC arasında organik bir ilişki olduğu söylenebilir. İTC ile dergi arasındaki bir diğer bağlantı noktasını ise derginin ilham kaynakları arasında yer alan Ziya Gökalp sağlamaktadır. Ziya Gökalp 1909 yılında Selanik’te gerçekleştirilen kongre ile birlikte İTC merkez-i umumi üyesi olmuştur. Esasen Gökalp yalnızca bir ilham kaynağı olmakla kalmayıp, dergiye yazılarıyla katkı vermiş gibi de gözükmektedir. Fakat onun ismi *Yeni Felsefe Mecmuası*’nda açık bir şekilde zikredilmez. Bunun gerekçesi de, muhtemelen, dergi ile iktidardaki İTC arasında organik bir bağ bulunduğu izleniminin verilmek istenmemesidir. Dergide yayımlanan kimi makaleler kamuoyunda infial yaratmaktadır ve İTC’nin bu infialden zarar görmesi engellenmek istenmiş olabilir.

^d Y. F. kısaltmasının Yeni Felsefe tamlamasının ilk harfleri olduğu değerlendirilmektedir.

iktisat gibi alanlara dair makaleler büyük bir yekûn oluşturmaktadır. Bu, felsefe alanında yayın yapma iddiasındaki bir dergi için ilginç bir durumdur şüphesiz. Bunun gerekçesi ne olabilir?

Bu soruya teorik ve pratik açıdan iki cevap verilebilir gözükmektedir. Teorik gerekçe, dönemin pozitivist bilim ve felsefe anlayışından kaynaklanmaktadır. Dergide yer verilen makalelerde pozitivistimin açık etkilerini gözlemek mümkündür. Nitekim dergi son dönem Osmanlı entelektüelleri üzerinde etkisi gözlemlenen 19. yüzyıl modern bilim ve felsefe anlayışlarının (pozitivizm, evrimcilik ve materyalizm) da bir aktarıcısı konumundadır (Taştan, 2013). Auguste Comte tarafından teori haline getirilmiş pozitivist düşüncede bilimler artık deney ve gözlem vasıtasıyla, olgusal bir şekilde faaliyet göstermektedir. Bu bakımdan, spekülatif felsefenin pozitivist bilim anlayışında yeri yoktur. Nitekim Auguste Comte'un yaptığı meşhur bilimler tasnifinde (Comte, 1896) eskiden felsefenin işgal ettiği yer artık sosyal fizik adı altında sosyolojinin uhdesine verilmiştir. Bu bakımdan, pozitif felsefeye düşen görev, bilimlerin elde ettiği veriler üzerinde kavramsal çözümlenmeler yapmaktan ibarettir. *Yeni Felsefe Mecmuası*'nın da bu yöntemi uyguladığı söylenebilir.

Yeni Felsefe Mecmuası'nı yayımlayanlar nezdinde felsefe ile sosyoloji ve felsefe ile diğer bilimler arasında net bir ayırma şansı yok gibi gözükmektedir. Başka bir deyişle, dergideki makaleler göz önünde bulundurulduğunda, neyin felsefe ve neyin sosyoloji (veya psikoloji, tarih vs.) olduğunu söyleme imkânı kimi zaman net bir şekilde mevcut değildir. Bu yöntemsel açıdan bir güçlüğü neden olduğu gibi bir kolaylık da sağlamaktadır elbette. Bilimlerin 19. yüzyılda belirginleşen ihtisaslaşması henüz tekemmül etmiş değildir. Bu nedenle, genç bir sosyal bilim disiplini olan sosyolojinin yöntemi netleşmediği için onun sınırlarını belirleme imkânı da yakalanamamıştır. Söz konusu sınır henüz net olarak belirlenmediği içindir ki dergide yazarlar felsefe yaparken sosyoloji yapmakta veya tam tersi, sosyoloji yaparken felsefe yapmaktadırlar. Bu bakımdan, *Yeni Felsefe Mecmuası*'ndaki felsefeyi sosyal felsefe olarak nitelendirmek ve insana dair tüm konuları bu felsefenin problemleri olarak belirlemek mümkündür.

Bunun açık bir örneği İsmail Hakkı'nın dergideki bir makalesinde (1912) bulunabilir. İsmail Hakkı, insan ve toplumla alakalı bilimlerin araştırma konularını sıraladıktan sonra, tüm bunların toplamını sosyoloji olarak isimlendirmektedir. Benzer şekilde, Ziya Gökalp *Yeni Mecmuası*'da yayınlanan bir makalesinde (1918b) sosyolojiye dayalı bir

felsefeden bahsetmektedir ki bu, temas etmeye çalıştığımız yaklaşımın bir ifadesi olarak görülebilir.

Bu nokta, yukarıdaki soruya verilebilecek pratik cevabın da ipuçlarını taşımaktadır. Buna göre, *Yeni Felsefe Mecmuası*, dönemin Osmanlı aydınlarının zihnini kurcalayan temel problemi, Osmanlı toplumunun çöküşten nasıl kurtarılabilceği sorusunu cevapladığını düşündükleri bütün bilimsel verilere sayfalarını açmıştır. Bu verilerin doğrudan “felsefe” başlığı altında türetilmiş olması gerekmemektedir. Soru sosyal fizik alanına müteallik bulunduğu için, verilen cevaplar da felsefi olarak değerlendirilmiş ve dergide bunlara yer verilmiştir.

Yeni Felsefe Mecmuası’nda Öne Çıkan Başlıca Temalar

İctimai İnkılap

Yeni Felsefe Mecmuası’ndaki dikkat çekici makalelerden biri “Yirminci Asırda Türk Gençliği” başlığını taşımaktadır. Söz konusu makale (Rıza Nüzhet, 1911a), Meşrutiyetin ilanı ile birlikte, yapılması gereken şeylerden ilkinin, yani siyasi inkılabın hayata geçirildiğini ve sırada toplumsal bir devrimi gerçekleştirmek gibi güç bir görev bulunduğunu dile getirmektedir.

Siyâsî bir inkılâb terakkiler için zemîn ihzâr eder. Bir terakkî değildir. Yalnız o bizi kurtaramaz. Yalnız onunla yaşamaya hakkımız bulunduğunu iddi’â edemeyiz. Şimdi de ictimâ’î bir inkılâb vücûda getirmeliyiz. Nasıl ve ne sûretle? ... Eski hayâtı yıkmak, bu hayâtın terakkîye mâni’ kaydalarını kaldırmak ve onun yerine yeni ictimâ’î esaslara istinâd eden bir yeni hayat vücûda getirmek sûretiyle. (Rıza Nüzhet, 1911a, s. 14.)

Aynı düşünce daha önce Ziya Gökalp tarafından *Genç Kalemler* dergisinde (Demirtaş [Gökalp], 1911) ve uzunca bir aradan sonra *Yeni Mecmuası’da* (Gökalp, 1917) farklı başlıklarla yayımlanan özdeş bir metinde de ele alınmaktadır. Benzer bir tespit *Yeni Felsefe Mecmuası’ndaki* bir diğer makalede gündeme getirilmektedir (“İctimâ’î İnkılâb”, 1911). Makale imzasız yayımlanmıştır. Bununla birlikte iddia hemen hemen aynıdır: “Pek âşikâr bir hakikatdir: İctimâ’î inkılâbın ta’kib etmediği siyâsî bir inkılâb ne kadar dehşetli, ne kadar büyük olursa olsun bir hiçtir” (“İctimâ’î inkılâb”, 1911, s. 25). Aynı temanın başka yazarlar (örneğin Nezihî Cevdet, 1912b) tarafından da çeşitli vesilelerle

gündeme getirilmesi, toplumsal devrime verilen önemi göstermesi bakımından not edilmelidir.

Peki, nedir ictimai inkılap?

İctimai inkılap, Osmanlı toplumuna mensup bireylerin bilimsel, teknolojik ve felsefi cereyanları muhakeme etmekten kaçınmayacak bir hale getirilmesidir (“İctimâ’î İnkılâb”, 1911, s. 27). Bir diğer tanıma göre ise, ictimai inkılap “muhi’ti, ‘an‘anevî, i’tikâdî, ahlâkî ve iktisâdî Türk varlığına yeni ve ibdâ’î bir mevki’ bahşetmek” demektir (Tahrir Heyeti, 1912h, s. 2). Toplumsal hayatın eskiden işlevsel olmakla birlikte bugünün ihtiyaçlarını karşılamaktan aciz kabul ve uygulamaları karşısında huzursuzluk duyan, bütün bu eskiliklere, köhneliklere karşı yenilikler ortaya koymak isteyen gençler bu inkılabı gerçekleştirecek esas gücü teşkil etmektedir. (Nezihi Cevdet, 1912c). *Yeni Felsefe Mecmuası* toplumsal devrimle birlikte ortaya çıkacak köklü bir zihinsel dönüşüme ihtiyaç olduğunu düşünen gençler tarafından, bu dönüşümü gerçekleştirmesi arzu edilen gençlere yönelik bir proje olarak yayımlanmıştır. Dergiyi yayınlayanlar toplumsal dönüşümü hızlandırmak için gençlerin düşünsel terbiyesine önem vermek gerektiği kanaatinde idirler (“İctimâ’î İnkılâb”, 1911). Bu amaçla, gençleri Batılı bilimsel ve felsefi akımlardan haberdar etmeye (Müessisler, 1911) yönelik bir program takip etmektedirler.

Her ne kadar ictimai inkılabın hedefi bireylerin düşüncelerinde bir devrim yaratmak ise de bunu gerçekleştirmek için müracaat edilecek merci birey değil, toplumdur.

İctimâ’î hayâtımızın bu muhtelif safhalarında bir inkılâb, bir teceddüd vücûda getirebilmek için, o safhaları ayrı ayrı tedkik etmelidir. Bunun için ise ferdin ve ferdlerin mu’avenetine değil yine “ictimâ’î vicdân”ın rehberliğine istinâda mecbûruz. ... İnkılâblar ictimâ’î vicdânlardan doğarlar. Siyâsî inkılâblar böyle olduğu gibi ictimâ’î inkılâblar da böyledir. (Tahrir Heyeti, 1912h, s. 2).

Yeni Felsefe Mecmuası, ictimai vicdanı, “bir cem’iyyetin zihniyyet-i hâkimesini teşkil eden arzu, fikir ve i’tikâdlar” olarak tanımlamaktadır (Y. F. 1912b, s. 30). Ayrıca ictimai vicdan, bireylerin bir araya gelmesi neticesinde ortaya çıkan fakat bireylerden tamamen bağımsız olan bir bilinç diye nitelendirilmektedir. Açığı ki bu Durkheim’in kolektif bilinç olarak tanımladığı unsurdur (Durkheim, 1984). İctimai vicdanın ortaya çıkması için bireyin mevcudiyeti zorunludur. Bununla birlikte, ictimai vicdan bir defa ortaya çıktıktan sonra bireyi kendi içinde eriten ve şekillendiren bir kalıp halini alır.

Yeni Felsefe Mecmuası, o kalıbın şekillendirdiği ürünler (bireyler) yerine, doğrudan kalıbın kendisini dönüştürmeyi amaçlamaktadırlar. Toplumsal hadiselerde asıl olan bireyler değil toplumsal vicdandır. Bireylerin toplumsal hadiselerdeki rolleri toplumsal vicdandaki bilinçsiz temayülleri bilinçli bir hale dönüştürmekten ibarettir (“İctimâ’iyyâtda ta’kîb edilecek usûl”, 1911, s. 13).

Bireyin ikinci plana itildiği bu düşünce, toplumsal devrimin mütemmim bir cüzü olarak görülen yeni ahlakın inşasında ön plandadır. Yeni ahlak ictimai vicdandan doğmaktadır (M. Zekeriya, 1912c) ve böyle olmakla bireyin kendisini toplum için feda ettiği (Tahrir Heyeti, 1912e, s. 3) ve bireysel her türlü arzu ve isteğini toplum lehine olacak şekilde inkâr etmek zorunda kaldığı bir sisteme işaret etmektedir. Bireyler “fânî ve ‘âciz”, ictimai vicdan ise “bâkî ve kâdirdir” (“Yeni hayat etrafında”, 1911, s. 11). Şayet birey, ictimai vicdanı değil de kendi bireysel vicdanını mikyas olarak benimseyecek olursa yine Durkheimci bir niteleme ile patolojik bir vakıa halini alacaktır. İctimai vicdandan doğan bir vakıa olarak yeni hayat (Tahrir Heyeti, 1912d) ve yeni ahlak, patolojik olan bireyi veya yaygın bir davranışı gerektiğinde zecrî tedbirlere başvurmak suretiyle ıslah etme, normalleştirme mekanizması olarak görülebilir. Yeni ahlak, ictimai vicdanda oluşturulacak inkılâbın en verimli semeresidir.

Bu noktada önemli bir hususa işaret etmekte yarar vardır. İctimai inkılabın aslî unsuru konumundaki “ictimai vicdan” a müracaat etmek demek, onun doğru dediklerine doğru, yanlış dediklerine yanlış demek değildir. İctimai vicdan ancak üreteceği yeni değerlerle yeni hayatı mümkün kılacaktır. Hiç şüphesiz bu, ictimai vicdandan sadır olan inanç, tutum ve davranışların yeri ve zamanı gelince işlevsiz kalabileceği ve zarar vermeye başlayabileceği anlamına gelmektedir. Bir zamanlar hayati olan inanç ve uygulamalar başka bir zamanda toplumu zehirlemeye başlayabilir. *Yeni Felsefe Mecmuası*’nda çeşitli vesilelerle kullanılan tabirlerle ifade etmek gerekirse, eskiden “aslî” olan şeyler, zamanın tahavvülü ile “marazî” bir hal alabilmektedir. İctimai inkılap marazî olanların ayıklanmasını hızlandırmaya, aslî olanların yaşamda kalmasını sağlamaya matuf bir çabadır (Tahrir Heyeti, 1911e, 1912a, 1912h). Kimi hadiseler aslî olma niteliğine potansiyel bir şekilde sahip bulunabilir. Bu durumda yapılması gereken şey ise bu potansiyeli aktüel hale getirmek ve o inanç veya davranışı yaşatmaktır. Fakat marazî

olanların korunmasına yönelik çaba muhafazakâr bir toplumun ayırt edici vasfı olacaktır ki yeni hayat buna bütünüyle karşıt bir toplum tasavvuruna dayanmaktadır (M. Zekeriya, 1911f; Tahrir Heyeti, 1912b, 1912c, 1912g; Y. F., 1912d).

Böyle bir durumda ictimai vicdana müracaat etmenin anlamı nedir?

Ona müracaatı kayıtsız bir onay değil, yeniden-inşa olarak tanımlamak gerekmektedir. Dönemin bilim ve felsefesine vakıf olanlar ictimai vicdanın neyi arzu ettiğini, ondan sadır olması muhtemel hangi inanç, tutum ve davranışın isabetli hangilerinin ise yanlış olacağını belirleme salahiyetini yed-i inhisarlarında bulundurmaktadırlar.

Bu niteliklere sahip kişilerin arzu ettikleri amaca ulaşabilmeleri ve bir ictimai inkılap vücuda getirmeleri için ellerinde etkili bir aracın olması gerekir. *Yeni Felsefe Mecmuası*, ictimai inkılabı gerçekleştirmek ve ictimai vicdanı yeniden inşa edebilmek bakımından en etkili aracın “telkin” olduğu kanaatindedir: “İctimâ’î inkılâbı hazırlamaya çalışanlar siyâsî inkılâbcıların tüfenglerinden, süngülerinden, bombalarından mahrûmdurlar. Onların yalnız bir âletleri, bir vâsıtaları vardır: Telkîn!” (“İctimâ’î İnkılâb”, 1911, s. 28).

Telkinin kendisinden beklenen etkiyi yaratabilmesi bazı şartlara bağlıdır. Örneğin telkini yapan kişinin, telkine muhatap olan kişiden düşünsel olarak geride bulunmaması gerekmektedir (Nezihi Cevdet, 1912a). Telkin yüce bir hakikatin tebliğinden ibaret bulunduğu için hakikate sahip olmayan biri tarafından ancak tebellüğ edilir. Telkine muhatap olan kişi ne kadar cahilse telkinin etkisi o kadar fazla olur. Toplum bilinçli bir şekilde cahil bırakıldığı için telkine açıktır. *Yeni Felsefe Mecmuası*’nın telkinci bir dil kullanmasının temel nedeni de budur. Bunun elitist bir yaklaşımı ifade ettiğini söylemek mümkündür. Nitekim dergide “biz münevverler” ve “avam” tabirleri çeşitli yerlerde karşımıza çıkmaktadır (Y. F., 1912c, 1912d). Münevverler telkin, avam ise taklit eder (Y. F., 1912c).

Bir Mefkûre Olarak Türkçülük

Yeni Felsefe Mecmuası’nın yayınlanma gerekçesi gençlere yerleşik toplumsal zihniyetin yenilenmesinde ihtiyaç duyacakları zihinsel ve entelektüel takviyeyi sağlamaktır. Dergide yer verilen makaleler, söz konusu takviyeyi çoğunlukla propagandist bir yolla ger-

çekleştirmeye çalışmaktadır. Bu nedenle, entelektüel derinliğin hissedildiği makale sayısı nispeten azdır. Bununla birlikte, yazarların ortak bazı tema ve kavramları yoğun bir şekilde ele alıyor olması, derginin hem yayın politikası hem de yarattığı etki açısından dikkat çekici olmasını sağlamaktadır. Söz konusu kavramlar arasında en sık vurgu yapılan kavram “mefkûre”dir.

Mefkûre, yayın kurulunun diliyle ifade edilecek olursa, “ictimai vicdandan doğan bir gaye”dir (Tahrir Heyeti, 1912g, s.3). *Yeni Felsefe Mecmuası*’nı yayınlayan çevre, Osmanlı toplumunun zihinsel bakımdan yenilenmesinin ancak onun bir ideale bağlanması ile mümkün olabileceği kanaatindedir. Subhi Edhem bu durumu şöyle ifade etmektedir:

İtikâdimca “ideal”e sâhib olmadan bir kavim arasında ne bir şahıs, ne bir hizb-i kalil, ne de bir zümre-i muktedire hiçbir vakit yenilik meydâna getiremezler. Şahsın fikrinde temerküz eden yeni bir fikr ‘umûmîleşmedikden sonra neticede zuhûr edecek tekâsül ve lâ-kaydî, bi’l-hassa dimâğların hazırlanmayışı dâimâ onun menba’ını da kurutacak kadar bi-insâf ve zâlimdir. (Subhi Edhem, 1911a, s. 12).

Toplumun bir ideale bağlanması, bir mefkûreye sahip olması onun birlik ve bütünlüğünü sağlayacak, kuvvetini tek bir hedefe yöneltmesini mümkün kılacaktır. Bu bakımdan, mefkûre toplumu “inkıraz”dan kurtaracak en etkili araçtır (Tahrir Heyeti, 1912a). Bu itibarla, mefkûre, ictimai inkılap talebinin dayandığı rasyonel gerekçeyi açıklığa kavuşturmak üzere üretilmiş bir kavram gibi gözükmektedir. Mefkûre, ölü bir topluma hayat vermek umuduyla müracaat edilen gizli bir güçtür.

Kavramın, dergi çevresince saygı duyulduğu çeşitli makalelerden çıkarsanabilecek Alfred Fouillée’nin etkisi altında türetildiği söylenebilir. Alfred Fouillée “kuvvet-fikir” düşüncesinin kurucuları arasında yer almaktadır. Fouillée’ye göre, her fikir kendisinde bir güç taşır. Bir fikre sahip olmak, o fikrin fiili olarak hayata geçirilmesini mümkün kılan bir gücü de ortaya koymak demektir. Fikirlerin pasif bir mahiyete sahip olduğu iddia edilemez. Bu nedenle, fikirlerin dış dünya hakkında birer temsilden ibaret olduğunu söylemek yanlıştır. Bir fikir, haddizatında, fiziksel nesnelere dünyası ile düşünsel dünya arasındaki bir bağlantıyı teşkil eder. Her fikir aktif bir şekilde kendini gerçekleştirme imkânını taşır (Copleston, 2003). Başka bir deyişle, fikirler etkide bulunma ve aktif bir şekilde dönüştürme gücüne sahiptir. Yeter ki hakikatle temas içerisinde bulunsunlar. Bu son kayıt, zihnimizde tasarladığımız her düşüncenin apriori hayata geçirilme hasasına sahip olmadığı anlamına gelmektedir. Fikrin evveliminde mümkün bir durumla

ilintili olması gerekir. Mefkûre tam da böyle bir imkânı bünyesinde barındıran bir fikirdir. M. Mermî'nin Fouillée'ye atfen yaptığı tanımlamayı göz önünde bulunduracak olursak, hakikatle bağlantısı kopmuş olan bir fikir mefkûre değil, ancak bir mevhûme (ütopya) olabilir. Yalnızca mümkün arzular, temayüller tahakkuk eder. İmkân hâricinde bulunanlar ölmeye mahkûmdur. Hakiki bir mefkûre ise bir imkânlar manzumesi, bir imkân terkididir (M. Nermî, 1912b).

Mefkûre kavramı, merkezî bir temayı teşkil etmekle birlikte, dergideki makalelerde genellikle soyut bir şekilde kullanılmıştır. Özellikle yayın kurulu imzasını taşıyan makaleler, kavramı detaylandırmaya özen göstermektedir. Örneğin söz konusu makalelerden birinde, “mefkûre” ile kastın “yeni hayat” olduğu ifade edilmektedir (Tahrir Heyeti, 1912d).

Kavramın en somut biçimi, onun Türkçülük olarak nitelendirildiği makalelerde yer almaktadır.

Türklüğün uzak mâzilerde olduğu gibi şanlarla, büyüklüklerle yaşamasını arzû ediyoruz, işte mukaddes mefkûremiz... Şu mefkûreyi her şey'den yüksek bilen metîn ve 'azmkâr bir Türk gençliği bugün 'ırklarını evlâdlarının kaydsızlığı 'arızasından kurtarmak, ona nâmi kadar muhteşem bir istikbâl hazırlamak için uğraşıyorlar. ... Biliyorlar ki Türklüğün ufûlüne seyirci kalmak en büyük bir cinâyetdir; biliyorlar ki Türklük yaşarsa, Türklük mevcûdiyyetini korsa onu şereflendiren, onun ölü adını, nasıl söyleyelim, Türklük kadar yükselten –biz “Türklük”deki büyüklüğü, yüksekliği tasvîr edecek bir kelime bulamadık– eski Türkler, kahramanlar kendilerine la'net okuyacaklardır. (Tahrir Heyeti, 1911b, s. 3.)

Görüldüğü üzere, bir mefkûre olarak müşahhaslaştırılan Türkçülüğün imkânı, tarihten türetilmektedir. Mefkûrenin zorunluluğu ve bağlayıcılığı sürekli tarihsel referanslara dayandırılmaktadır. Bu bağlamda dikkat çekilmesi gereken unsurlardan biri de mefkûrenin Türkçülük olarak belirlenmesini müteakip makalelerde “millet” kavramı yerine “ırk” kavramının kullanılmasıdır (Rıza Nüzhet, 1911a; Tahrir Heyeti, 1911a, 1911b, 1912a, 1912b, 1912d, 1912e). Bu bakımdan, mefkûrenin tam da arzu edildiği biçimiyle bir yeniliği taşıdığı söylenebilir. Aşağıda din mevzuuna dair yapılacak tartışmalarda da görüleceği üzere, tarihe müracaat etmek aynı zamanda onu farklı bir merkezden hareketle yeniden inşa etmeyi gerekli kılmış gözükmektedir. Toplum İslami kavramlara dayalı olarak değil, daha seküler ve dönemin şartlarına uygun (milliyetçi) bir bakış açısıyla tanımlanmaya başlanmıştır.

Yeni Felsefe Mecmuası'ndaki milliyetçi ve seküler dil, derginin Türk Yurdu Cemiyeti ile birleştiğinin ilan edildiği 16. sayıda daha keskin bir hal almıştır. Örneğin Türk Yurdu Cenevre temsilcisi sıfatıyla dergide makalesi yayımlanan Nezihi Cevdet, milletin birliğini gerçekleştirme hususunda dinin yapabileceği herhangi bir şeyin bulunmadığını, bunun için milliyet ve dil unsurlarına başvurmak gerektiğini dile getirmektedir. (Nezihi Cevdet, 1912b). Aynı nüshada, Tahrir Heyeti, dinî mefkûrelerin uzun bir süre hâkim rolünü oynadığını, şimdi dinî mefkûrelerin yerini millî mefkûrelerin alması gerektiğini zira dönemin şartlarının bunu icap ettirdiğini belirtmekte ve mefkûreyi “millî iman” yaratmak olarak tanzih etmektedir (1912g). Tahrir Heyetine göre, bilhassa gençlerin millî bir imana sahip olması şarttır. (1912h).

Türkçülük, Meşrutiyet dönemi yayın organlarında sıkça boy gösteren bir ideolojidir. Süreli yayınlar siyasal gücün de desteğiyle Türkçülüğü olabildiğince propaganda malzemesi haline getirmişlerdir. Kimi zaman bilimsel bir mevzu olarak meşrulaştırılmaya çalışılan Türkçülük kimi zaman ahlaki, kimi zaman ise dinî veya estetik bir mevzu olarak aktarılmaya çalışılmıştır (Taştan, 2013, 2015). *Yeni Felsefe Mecmuası* bu bakımdan bir istisna olmamakla birlikte, söz konusu ideolojiyi dolaysız ve mümkün olan en sarıh bir şekilde ortaya koyduğu için dikkat çekmektedir.

İctimai inkılapta olduğu gibi, mefkûrenin inşasında da müracaat edilecek yer ictimai vicdandır. Bunun için yapılması gereken iki önemli şey vardır. Birincisi “eskiliğe hücum etmek, köhne amilleri yıkmak, mütefessih unsurların mazarratını def etmek”, ikincisi ise “ictimai vicdana nüfuza çalışarak yeni mefkûreyi meydana çıkarmak.” Yani “hücum ve istihraç” (Tahrir Heyeti, 1912a).

Mefkûrenin taklide dayanmaması gerektiği hususunda dergi yazarları mutabık gözükmektedir. *Yeni Felsefe Mecmuası*'nı yayımlayanların Batıya yönelik tutumunu özetlemesi bakımından bu hususun özellikle irdelenmesi gerekmektedir.

“Yeni hayat” taraftarları geleneksel düşünce ve davranış biçimlerine baştan sona karşıdırlar. İctimai bir inkılabın peşinde olmaları da bunun bir göstergesidir. Onlar “müterakki” toplumların takip ettiği yolu takip etme arzusundadırlar. Onlara göre, bu, “terakkî kanunu”nun zorunlu bir unsurudur (“Kara kuvvet karşısında Türk kadınları”, 1912; Kazım Nami, 1911; M. T., 1911; M. Zekeriya, 1911g; Rıza Nüzhet, 1911a;

Tahrir Heyeti, 1912b; “Yeni Hayat Etrafında”, 1911). Bu, ictimai inkılabı gerçekleştirmeyi arzulayanların önünde bir modelin bulunduğu anlamına gelmektedir: Batılı toplumlar.

Böyle olmakla birlikte, “yeni hayat” taraftarları, Batıyı yalnızca bilimsel açıdan model olarak almak (taklit etmek) gerektiği kanaatinde idirler. *Yeni Felsefe Mecmuası’*nda, Batının ahlaki bir çöküş içerisinde olduğuna işaret eden çok sayıda makale mevcuttur (M. Zekeriya 1911b, 1911c, 1911d, 1912a; Tahrir Heyeti, 1911c, 1911d, 1912e). Bu nedenle, dergi çevresinin tıpkı dönemin İslamcılarını gibi “Batının ilmini alalım fakat ahlakını almayalım” şeklinde özetlenebilecek bir yaklaşımı benimsediği söylenebilir.

Bir toplumun bilim ve ahlak anlayışlarını birbirinden soyutlamak ve soyutlamayı müteakip yalnız bilimsel zihniyetini ve/veya ürünlerini “ithal etmek” mümkün müdür? Mümkün olduğu düşünülüyorsa bunun gerekçesi ne olabilir?

Yeni Felsefe Mecmuası, bunun mümkün olduğu kanaatinde dir. Bunun çeşitli gerekçeleri vardır. Her şeyden önce, dergi çevresi mutlak bir ahlak anlayışına karşıdır. Onlara göre, ahlak ancak belirli bir toplumsal yaşamdan türeyebilir. Bu nedenle, Batılı toplumların sahip olduğu ahlak ile Osmanlı toplumunun ahlak anlayışı birbirinden ayrı olmak mecburiyetindedir. Bu, ahlak anlayışı bakımından rölativist bir tutuma işaret etmektedir. Nitekim dergide, ahlak alanı da dâhil olmak üzere hiçbir alanda mutlak bir hakikatten bahsedilemeyeceğine dair yaygın bir kanaat vardır (M. Nermî, 1912a; M. Zekeriya, 1911f; Rasim Haşmet, 1911; Rıza Nüzhet, 1911b; Tahrir Heyeti, 1912e). Ahlak, sürekli bir değişim halindedir (Fouillée, 1912; M. Zekeriya, 1911c, 1911d, 1912a, 1912b; Nebîzâde Ahmed Hamdi, 1911; Tahrir Heyeti, 1911e, 1912c). Yeni hayat, bu değişime uygun bir ahlaki çerçeve yaratma hülyasıdır aynı zamanda.

İkinci gerekçe ise Fouillée’nin makalesinde genel çerçevesi çizilen ve ırkları birbirine yaklaştırma yolları olarak tarif edilen “işbirliği” kavramından türetilmektedir. Buna göre, ırkları birbirine yaklaştırmanın çeşitli yolları vardır. Bunların arasında din ve ahlak yer almamaktadır. Din (dolayısıyla dine dayalı ahlak), ırkları birbirine yaklaştırmak ve aralarında işbirliği yaratmak bir tarafa, karşılıklı bir nefreti körüklemektedir. Her din yalnızca kendini hakikat olarak görmekte ve diğerlerini dışlamaktadır. Dolayısıyla, işbirliği dini bir zeminde oluşturulamaz. İşbirliğini temin etmenin yolu bilim, felsefe

ve ticaretten geçmektedir (Fouillée, 1911). Üstelik işbirliği milletlerin keyfi bir şekilde tesis edebilecekleri bir husus olmaktan ziyade, zorunlu bir durumdur.

Öyle anlaşılmaktadır ki “bilimi, onu üreten toplumun ahlakından soyutlamak mümkün müdür?” sorusu dergiyi yayınlayanlar tarafından üzerinde düşünülmesi gereken bir soru gibi görülmemiştir. Bu anlaşılır bir durumdur. Zira benimsemiş gözüktükleri pozitivist yöntemin objektiviteye yaptığı vurgu açıktır. Bilimsel bilgi bir kişi veya topluluğun sübjektif yönlerini yansıtmaz. Bu itibarla o evrenseldir. Ne var ki bu kolayca kestirilip atılabilecek bir mevzu değildir.

Mefkûre kavramı bağlamında işaret edilmesi gereken hususlardan biri de, dergi çevresinin mefkûreyi müphem bir halde bırakmak gerektiğine dair ortak kanaatidir. Bu kimi zaman bilimsel bir tutum olarak gerekçelendirilmeye çalışılmaktadır.

“Yeni hayat” nazarımızda ictimâ’î vicdândan doğmak üzere bulunan bir mefkûredir. Bu mefkûre, bugün, zarûrî olarak biraz mübhem bir hâlde kalacaktır. ... kat’î bir kâ’ide veya esâsın mevcûd olmaması bizi “yeni hayat”ı müdâfa’adan men’ edemez. ... ictimâ’î vicdânın tevliid etdiği mefkûrenin evvelâ mübhem bir mâhiyyetde bulunması zarûrîdir. ... “Yeni hayat”ın müdâfa’asına i’tirâz edecek olanlar düşünmelidirler ki eğer herkes yalnız pek zâhir ve âşikâr hakikatlerin müdâfa’ası ile iştigâl etmiş olsaydı ‘ilm pek zavallı bir mevki’e düşmüş, pek az hakikatler meydâna çıkmış olacaktı! (Tahrir Heyeti, 1912d, s. 1-4.)

Yeni bir hayat yaratmak gerektiği konusunda cesur bir iddiayla ortaya çıkan bir çevrenin, o hayatın kilit kavramını zorunlu bir şekilde muğlak bırakması ve bunu bilimsel bir tutum olarak meşrulaştırmaya çalışması son derece ilginçtir.

Din

Yeni Felsefe Mecmuası “eski”ye ait olduğunu düşündüğü her şeyi eleştiri konusu yapmıştır. Yerleşik siyasi, ekonomik, kültürel inanç, tutum ve davranışlara karşı olduğu gibi dine karşı da benzer eleştirel yaklaşım daima korunmuştur. Din hakkındaki makalelerde kimi zaman eleştiriden ziyade tahkir ve tezyif edici bir dil kullanıldığına dahi şahit olunmaktadır.

Örneğin materyalist bir antropolog ve filozof olan Charles Letourneau’nun eserlerinden yapılan çeviriler, dini inancı insanlığın çocukluk dönemine ait ilkel bir inanç türü

olarak tanımlamakta ve dine atfedilen büyük haleyı söndürmek gerektiğinden bahsetmektedir (Letourneau, 1911a). Şüphesiz bu çeviriler, toplumsal şartlar göz önünde bulundurulduğunda oldukça cesur bir tavra işaret etmektedir. Nitekim bilhassa 6. sayıda yayımlanan iki makale (Letourneau, 1911b; Rıza Nüzhet, 1911b) çok ciddi bir tepki ile karşılanmıştır. Söz konusu sayıda, Letourneau ahiret inancıyla açıkça alay ederken Rıza Nüzhet dini “mevhum” bir inanç olarak nitelendirmekte ve Hz. İsa’nın doğumunu “şüpheli” bir hadise olarak nitelendirmektedir:

Din mü’essisleri kimlerdir? Şübhesiz artık onların yetişilmez ‘ulviyyetlerinden, kutsiyetlerinden bahsetmek bütün ‘aklî ve fennî deliller karşısında biraz gülünç olur. Bununla berâber i’tirâf olunur ki din mü’essisleri büyük insanlardır. Fakat bu büyüklükleri ‘avâmın i’tikâd ettiği, dinin, mukaddes kitâbların telkîn ettiği gibi mevhûm semâvî i’tikâdlardan değil belki insâniyyete hizmet edebilmelerinden neş’et ediyor. (Rıza Nüzhet, 1911b, s. 21).

Rıza Nüzhet dini “mevhum” inançlar bütünü olarak görmekte yalnız değildir. M. Nermî ve M. Zekeriya da din hakkında benzer nitelemelerde bulunmaktadırlar (M. Nermî, 1912b; M. Zekeriya 1911d). Rasim Haşmet ise, bilimin karşısına “semâvî ve kâzib ifşâlar”ı (Rasim Haşmet, 1911, s. 12) yerleştirirken dine işaret etmektedir.

Dini inançlar birer vehimden ibaret olduğu gibi, toplumsal yaşamı da olumsuz yönde etkilemektedir. Başka bir deyişle, dine yönelik eleştiri yalnızca metafizik boyutla sınırlı olmayıp sosyolojik alanı da içerecek şekilde geniş tutulmaktadır. Aslına bakılırsa Meşrutiyet dönemi yayınlarında din eleştirisi yapmak alışılmış bir durum olarak görülebilir. Zira dönemin hâkim felsefi yaklaşımları pozitivism, evrimcilik ve materyalizmdir ki bunların hepsi dinin bilhassa metafizik hakikatini inkâr etmektedir. Fakat söz konusu yayınlar daha temkinli bir dil kullanmakta, metafizik hakikate dair duydukları şüpheyi, sosyolojik boyuta yöneltmemek suretiyle bir denge tutturmaya gayret gösterdikleri izlenimini vermektedirler. *Yeni Felsefe Mecmuası*’nı farklı kılan, dinin hem metafizik hem sosyolojik hakikatini sert bir şekilde eleştirmesidir.

Bu düşünceyi yaymaya başlayan bir derginin kamuoyundan tepki görmemesi imkânsızdır. Nitekim Letourneau ve Rıza Nüzhet’in mezkûr makaleleri sonrasında kamuoyunda bir infial meydana gelmiştir. Dergi, bu infiali dindirmek amacıyla 7. sayısında kurucular adına bir özür açıklaması yayınlamak zorunda kalmıştır (Müessisler, 1911). Söz konusu açıklamada, derginin hiçbir kurumla bağlantısının olmadığı vurgulanmış-

tır. Bunun amacı muhtemelen iktidardaki İTC'nin siyaseten zarar görmesini önlemektir. Zira dergi İTC'ye ait olan Rumeli matbaasında basılmaktadır. Ayrıca derginin idarehane adresi olarak yine Rumeli matbaası gösterilmektedir. Bu infial neticesinde, derginin 7. ve 8. sayılarının kapaklarından "Rumeli matbaasında tab' olunmuştur" ibaresinin kaldırıldığı görülmektedir.

Hiç şüphesiz bu idare-i maslahat türünden bir adımdır. Zira derginin sonraki sayılarında Letourneau'dan çeviriler yapılmaya devam edilmiş, diğer yazarlar da dine yönelik eleştirilerinde ihtiyatlı bir tutum göstermemişlerdir. Dergi yine Rumeli matbaasında basılmıştır. Ne var ki Şeyhülislamlığın tesettür konusunda yayımladığı bir emirnameye 17. nüshada verilen sert tepki ("Kara kuvvet karşısında Türk kadınları", 1912) derginin yayın hayatının sona ermesine neden olmuş gözükmektedir. Mezkûr sayı *Yeni Felsefe Mecmuası*'nın son sayısıdır.

Yeni Felsefe Mecmuası din eleştirilerine sıklıkla yer veriyor olmakla birlikte, laik bir siyasal sisteme geçiş yönünde herhangi bir talebi açıkça içermemektedir. Bununla birlikte, dergiyi çıkaranların aslında laiklik taraftarı olduklarını, derginin kurucularından M. Zekeriya Sertel'in anılarından öğreniyoruz:

Meşrutiyet ilan edilmiş, parlamentolu bir rejim kurulmuştu, fakat din hükümetten ayrılmamıştı. Yine de şeyhülislamlık müessesesi hükümetin içinde bağdaş kurmuş oturuyor ve fetvalar veriyordu. Biz, din devletiyle sivil devletin bir arada yaşayamayacağını söylüyorduk. Dinle devletin ayrılmasını istiyorduk. O vakit için bu, cesurca bir istekti. Yankı uyandırmaktan da geri kalmıyordu. Yine bunun gibi sivil adliye yanında şeriat mahkemeleri de yaşıyordu. Biz bir devlet içinde iki türlü adalet olamayacağını iddia ediyorduk. Şeriat mahkemelerinin kapatılmasını istiyorduk. Okullarda bilim ve fen derslerinin yanında din derslerine yer olmadığını söylüyorduk. (Sertel, 2001, s. 37.)

Dergi çevrelerinin dinî düşünce ile olan çatışmasını derinleştiren müşahhas bir konu vardır: Türk kadının toplumsal statüsü. *Yeni Felsefe Mecmuası* bu konuya tahsis edilmiş çok sayıda makaleyi içermektedir ("Kara kuvvet karşısında Türk kadınları", 1912; M. Zekeriya, 1911a, 1911b, 1911c, 1911e; Selahaddin Asım, 1911a, 1911b, 1912a, 1912b; Y. F., 1912c, 1912d).

Kadının mevcut konumundaki geriliği doğrudan dinin yarattığı (M. Zekeriya, 1911e) şeklindeki iddia dergiyi yayımlayanların ortak kanaati gibi gözükmektedir. Dergi, kadının ikinci sınıf bir vatandaş olarak görüldüğü ve tesettür gibi uygulamaların kadın

özgürlüğünü sınırladığı düşüncesinden hareketle, Türk kadınlarının toplumsal konumunu değiştirmenin ancak dinin toplum üzerindeki etkisinin gevşetilmesi ile mümkün olacağı iddiasındadır. Bu bakımdan, kadın konusunun, laikleşme yönündeki talebin bir işareti olarak ele alınması mümkün gözükmemektedir.

Her ne kadar kadın mevzuu ideolojik bir kırılmaya işaret ediyor ise de, tartışma baştan sona dini uygulamalara olan karşıtlık üzerinden yürütülmüş değildir. Derginin yayınlandığı dönem Batı’da feminist akımın gittikçe güçlendiği bir dönemdir. Bu bakımdan derginin yayın politikası bakımından bu akımla bağlantılı meseleleri de gündeme getirmesi anlaşılır bir durumdur. Dergi kadın mevzuuna önem atfetmekle birlikte feminizme karşıt bir tutum içerisindedir. Feminizmin Türk toplum yapısına uygun olmayacağı düşünülmektedir. Örneğin, Y. F. imzası ile yayımlanan bir makalede feminizm kadın haklarının yüceltilmesi olarak değil genel bir eşitlik kuramı olarak tanımlanmak şartıyla desteklenmektedir (Y. F., 1912c).

Kadınla ilgili meseleler, Selahaddin Asım tarafından (1911a, 1911b, 1912a, 1912b) çok daha ilginç bir şekilde irdelenmektedir. Selahaddin Asım’ın makaleleri son derece karmaşık bir üslupla kaleme alınmıştır. Böyle olmakla birlikte, onun, kadının toplumsal statüsünün yükseltilmesi gerektiği kanaatini anatomik bir takım tahlillerle ortaya koyduğunu görmek ilginçtir. Kadın insanlığın mevcudiyeti için olmazsa olmaz unsurdur. Onun beden üzerindeki belirleyiciliği toplum üzerinde de geçerli olmalıdır. Başka bir deyişle, yapılması gereken şey kadını erkekle eşit statüye kavuşturmak değil, toplumsal ve siyasal yapıyı doğrudan kadının idaresine terk etmektir. Bu tabii bir kanundur ve kadın *tabiatın vekilidir* (1912b).

Kadın mevzuununun bir çözüme kavuşturulması ancak bilime kulak vermek suretiyle olur.

Sosyolojisini anatomik, fizyolojik ve psikolojik mevcüdiyetlerine, vazîfelerine, ihtiyâclarına istinâd etdirmeyen hiçbir cem’iyyet maraziyyetlerini tedâvî ile tabîî tekâmüllere mâlik olarak temâdî edemez. Çünkü mevcüdiyyet ancak tabîî tekâmül ile kâbilidir. Maraziyyet de bi’t-tab’ mevt ve inkrâz ile netîce bulur. Sâbık ve lâhık bütün cem’iyyetlerin en büyük tefessüh ve indirâs sâiki, “intânî ‘âmil”i kadının hâkimiyetsizliği kültüründe neşvünemâ bulan bu sosyolojik mikrobudur. Binâenaleyh beşeriyyetde ictimâî hastalıkların “anti-toksin”i kadın ve onun tabîî mevcüdiyetleri, vazîfeleri, hâkimiyetine ‘âid mü’essiriyyetleridir. O hâlde kadın tabî’at gibi, beşer için hem müdâvî tabib, hem de

bi'z-zât devâdır. Bu cihetle, insâniyyet her şey'yle asıl ve esasta kadın üzerine mü'esses-tir. (Selahaddin Asım, 1911b, s. 18.)

Selahaddin Asım'ın makaleleri içerik itibarıyla ilginç bir yaklaşımı temsil ediyor gö-zükse de esasen dönemin ruhunu yansıtmaktadır. Sosyolojik meselelere birer tıp dok-toru gibi yaklaşılmakta ve çözümler bu zaviyeden üretilmeye çalışılmaktadır.

Sonuç

*Yeni Felsefe Mecmuası'*nda ele alınan meseleler yukarıdaki başlıklarla sınırlı değildir. Bu-nunla birlikte, söz konusu başlıklar dergiyi yayınlayanların sahip oldukları zihniyeti yansıtmaları bakımından önemlidir.

Yeni Felsefe Mecmuası Ziya Gökalp'in teorileştirdiği "yeni hayat" anlayışının bir takip-çisidir. Dergide yer alan hemen hemen bütün makalelerin toplumsal bir yenileşmenin gerekliliği üzerinde durması bu gerekçeye dayanmaktadır.

Ziya Gökalp Türk milliyetçiliğinin kurucu ideoloğu olarak nitelendirilebilir. Bu ba-kımdan, onun bir şekilde katkıda bulunduğu bir yayın olarak *Yeni Felsefe Mecmuası'*nın Türkçülük ideoloji doğrultusunda yayın yapması şaşırtıcı değildir. II. Meşrutiyet dö-nemi, Türkçü ideolojinin çok sayıda süreli yayınına şahit olmuştur. *Yeni Felsefe Mec-muası* dışında, *Genç Kalemler*, *Yeni Mecmua* ve *İslam Mecmuası* bu ideolojinin başlıca yayın organları olarak görülebilirler.

Yeni hayat, eskiye dair her şeyi yıkmak ve sil baştan yeni bir Osmanlı toplumu inşa etmek gibi çok genel bir amaca atıfta bulunmaktadır. Türkçülük bu bakımdan yeni hayatın tutarlı bir ifadesi olarak görülebilir. Eskinin sınırsız siyasal gücü yerine gücün sınırlandırıldığı parlamenter bir yapı (Meşrutiyet) yerleştirilmiştir. Eskiden "Osmanlı-lık" kavramıyla anasır arasındaki birliğe yapılan vurgu ortadan kalkmış, yerine "ırkımız" ve "yüce Türklük" gibi kavramlar ikame edilmiştir. Eskinin toplumsal yapısını derin-den etkileyen İslam artık bir kenara atılmış, onun yerine bilim ve felsefe yerleştirilmeye çalışılmıştır. Ahlak dahi yeniden üretme çabalarına konu edilmiştir.

Yeni Felsefe Mecmuası çevresinin İslam ile olan ilişkisi problemlidir. Derginin yayın po-litikası göz önünde bulundurulduğunda, İslam her açıdan eskinin bir yadigarı olarak görülmekte ve başta kadının toplumsal statüsü olmak üzere zamanın gerisinde kalan

toplumsal tutum ve davranışlara kaynak teşkil ettiği düşünülmektedir. Bu nedenle, İslam da dâhil olmak üzere eskiye dair her şeyin sıkı bir eleştiriye tabi tutulması gerektiği kanaati hâkimdir. Bu doğrultuda kullanılan dil, kimi zaman dinî inanç sahiplerini ve benimsedikleri itikadi umdeleri tahkir edici bir mahiyet arz etmektedir.

Türk milliyetçiliğinin sonraki dönemlerde kullanmaya başladığı İslami kavram ve söylemler yukarıda temas edilen hususu ilginç kılabılır. Fakat Türk milliyetçilerinin sonraki dönemde kullanmaya başladıkları İslami söylem, onların İslamcılığa rücu ettiği anlamına gelmemektedir. Ziya Gökalp'in, ölümüne kadar pozitivist bir düşünceye sahip olduğu söylenebilir. Pozitivist bir yaklaşımın din hakkında kullanabileceği olumlu ifadeler en fazla onun sosyolojik realitesine dair olabilir. Din toplumsal yapının bir unsurudur. Nitekim başta Auguste Comte olmak üzere hemen tüm pozitivist düşünürler dinin toplumsal realitesini teslim eden bir yaklaşıma sahiptirler. Ne var ki bu dinin yalnız sosyolojik boyutuna matuf bir tutum olabilir. Pozitivizmin bilgi felsefesi göz önünde bulundurulduğunda, dinin metafizik boyut, iddia ve hakikati hakkında pozitivistlerce benzer bir dilin kullanılması düşünülemez. Dinin metafizik hakikatinin bulunup bulunmadığı yönündeki bir soruya onların vermesi muhtemel olan en olumlu cevap "bilmiyorum" olabilir. Zira pozitivist zihniyet, din konusunda daha ziyade agnostik bir tutumu yansıtmaktadır.

Ziya Gökalp ve çevresinin İslami referanslara başvurmalarının iki nedeni olduğu söylenebilir. Birincisi, onlar dönemin İslamcılarında çok sert eleştiriler almaktadırlar ve bu eleştirilere cevap verme ihtiyacı duymuş olmaları kuvvetle muhtemeldir. *İslam Mecmuası*'nın yayınlanması bu cevabın bir parçası olarak düşünülebilir. İkincisi, *Yeni Felsefe Mecmuası*'nda telkin ile ilgili olarak dile getirilen yöntemi uygulamak istemeleridir. Buna göre, yeni hayatın yeni değerlerini yaratacak olanlar, bir toplumsal dönüşümü gerçekleştirmek zorundadırlar. Fakat onların bu amaca ulaşmak için kullanması gereken kavramlar yeni ve yabancı olmak zorunda değildir. Aynı amaca pekâlâ yerleşik terminolojiyi kullanarak da ulaşabilirler. Ziya Gökalp'in şeriat, içtihat, örf, fıkıh vs. gibi kavramları kullanarak yaptığı tahliller bu yaklaşımın somut birer örneğini teşkil etmektedir. *Yeni Felsefe Mecmuası*'na göre, bunu yapabilecek olanlar ancak dâhilerdir. Dâhi, kavramları yeni hayatın gerekleri doğrultusunda yeniden üretir, fakat avam o kavramlara dikkat ettiği için sanki kendisini tasdik eden ifadeler kullanılıyormuş zanneder.

Oysaki yapılan şey avamın tüm benliği ile bağlandığı eski ve köhne anlayış ve itikatların kökten değiştirilmesidir.

Yeni Felsefe Mecmuası'nın Türkcülük ideolojisini yayma konusundaki çabaları onun İslam karşısındaki tutumu ile birlikte değerlendirildiğinde, Türk milliyetçiliğinin seküler bir ideoloji olarak üretildiği tebarüz eder. Türk milliyetçiliğindeki İslami motifler sonraki dönemde politik bazı gerekçelerin tazyiki ile söz konusu ideolojiye eklenmiştir.

Türkcülük aynı zamanda bilimsel bir mevzu olarak da meşrulaştırılmaya çalışılmıştır. Örneğin, Darvinci “doğal seleksiyon” kuralı, milletler/ırklar arasındaki mücadeleye de teşmil edilmiş ve yeni ideoloji Türklüğün hayatta kalma mücadelesi olarak nitelendirilmiştir.

Tüm bunların yanı sıra, *Yeni Felsefe Mecmuası*'nı önemli kılan husus, onun gençlere yönelik bir yayın olmasında yatmaktadır. Dergiyi çıkaranlar yirmili yaşlarının başında bulunan kişilerdir. Derginin hedef kitlesi de gençlerdir. Zira dergiyi yayınlayanlara göre, yeni hayat ancak entelektüel donanıma sahip gençler tarafından yaratılabilir. Bu nedenle, gençlerin dönemin bilimsel ve felsefi akımlarından mutlaka haberdar edilmeleri gerekir.

Derginin gençler tarafından çıkarılmış olması ister istemez yayınlanan yazıların niteliğine de etkide bulunmaktadır. Makalelerin çoğunun propagandist bir üslupla yazılmış olması ve entelektüel derinlikten yoksun bulunması büyük oranda bundan kaynaklanmıştır denebilir. Örneğin merkezi bir rol atfettikleri “mefkûre” kavramının içeriği tamamen boş bırakılmıştır. Her ne kadar bunu bilimsel bir gerekçeye dayandırmaya çalışmış iseler de bunun gerekçesini kavramın içeriğini dolduracak donanıma sahip olmamalarında aramak daha makul gözükmektedir.

Bununla birlikte, dergide özellikle Rasim Haşmet ve Ali Haydar tarafından kaleme alınan makalelerin dikkate değer bir üslup farklılığını yansıttığına işaret etmek uygun olacaktır. Rasim Haşmet'in sosyalist akımları, Ali Haydar'ın ise ahlak felsefesini konu edinen makaleleri ele aldıkları mevzuların hakkını vermektedir.

Yeni Felsefe Mecmuası Osmanlı imparatorluğunun son döneminde, modern felsefenin Osmanlı aydınları tarafından nasıl yorumlandığının ayrıntılı bir tasvirini sunmaktadır. Bu nedenle gerek gençlik ve felsefe, gerekse gelenek ve modernlik arasındaki ilişkinin seyri açısından dikkat çekicidir.

Extended Abstract

Yeni Felsefe Mecmuası [The Journal of New Philosophy]: Reading the Modern Philosophy through the Eyes of Youth

Fatih Taştan^a

Abstract

Yeni Felsefe Mecmuası is a journal published between 1911 and 1912, for approximately 8 months, during the second Constitutional era. The journal aspires after acquainting Ottoman youth with the scientific and philosophical movements of the time. This purpose is not put into practice by a pure intellectual concern. Yeni Felsefe Mecmuası promotes the idea that the political revolution is meaningless unless it is followed by a social revolution. The political revolution is created when Constitutionalism is announced for the second time. Now it is time to create the social revolution which can only be achieved by Turkish youth, according to the publishers of the journal. Turkish youth is introduced by the journal to the articles of both local and foreign writers on disciplines like philosophy, sociology, psychology, history, anthropology and economics. All of the pieces published in the journal indicate a conflict of generations in the sense that they include contrarious ideas to the traditional thinking, attitudes and behaviors. This study regards the indications of this conflict of generations as a continuation of the unusualness displayed by the encounters with the classical and modern philosophy in the history of both Islamic and Turkish thinking.

Keywords: New Life • Philosophy • Religion • Science • Ideal • Secularism • Turkism

One can refer to a number of similarities between the influx of the classical Greek philosophy into Islamic world and the reception of the modern philosophy by late Ottoman intellectuals. The fact that the Islamic thought in general and Turkish thought in particular did not have the opportunity of coming into “usual” contact with “philosophy” seems to be the most remarkable one of these similarities. Another common ground is that philosophy, subjected to the encounter in both periods, is confronted with a serious resistance within the new intellectual environment. This resistance happened to be so powerful and deep that it steered the intellectual activities of the subsequent periods and determined Islamic and Turkish thinkers’ approach towards philosophy.

Although it has not been possible to associate the classical Greek philosophy, which is transferred to Islamic world through the intense translation activities during Abbasid era, and Islamic thought entirely, a reconciliatory point has been achieved. Thus, Muslim philosophers, Avicenna and Avicenna in particular, have written works putting forward the possibility of this reconciliation. However, it is the intellectual and ideological reaction that determined the relationship between Islamic thought and ancient Greek philosophy but not the point of reconciliation.

The resistance against classical Greek philosophy existed tentatively at the outset. Nevertheless, it would be suitable to note that the resistance is felt even at the time when translation activities are not completed yet. One needs to pay as much attention to the identity of circles organized the resistance as the resistance itself. Dimitri Gutas, for example, informs us that certain parts of those who posed a negative attitude towards the translation activities were the proponents of the former Umayyad dynasty. According to Gutas, the negative attitude of these people against the Greek science and philosophy was not depending on their opposition to science or philosophy, but rather on the fact that these were being encouraged by Abbasids (Gutas, 1998, p. 156-57).

The presence of those who derived their criticisms against classical philosophy from Islamic belief is obvious and cannot be subjected to a dispute. However, it is difficult to argue that the organizers of the resistance necessarily had religious reasons. Essentially, people who based their opposition to philosophy upon Islamic belief provide us an important reason of the above mentioned *unusualness*: Self-confidence.

For them, the fact that Islam is completed exposes Muslims to a religious and ethical duty ordering Muslims to abide by the rules of Islam unconditionally. It excludes the options of examining Islam with reference to philosophy, which is a product of an alien culture, and thus taking worldly and ethereal risk.

It would be one of the consistent behaviors of a mentality defining philosophy as a risk to reject it. Therefore, one can say that the self-confidence of some of the Muslim thinkers created a wind of rejection and denial of which al-Ghazali represents the peak.

The period wherein the modern western philosophy received wide acceptance among late Ottoman intellectuals, however, presents another reason of the *unusualness*: Surrender.

There is no doubt that this attitude is not true of all Ottoman intellectuals. But, according to highbrows, including those who published in *Yeni Felsefe Mecmuası*, a great deal of whom approached the subject from a secular angle and had the idea that the historical conditions of the Ottoman society are produced by the elements of traditional thinking and belief, the first thing to be done is to accept the Western *weltanschauung*. In other words, the intellectuals of the time followed another element to which one must obey unconditionally. What one needs to obey this time is the modern Western science and philosophy.

The late Ottoman intellectual life can be said to have supplied all the justifications needed by the opponents of philosophy to organize a resistance similar to the one produced against classical philosophy. Modern philosophical concepts are used as instruments of destructing the traditional thinking. Moreover, those who imported these concepts did not even feel the necessity of hiding their purpose and put it forward openly on every occasion. *Yeni Felsefe Mecmuası* dispatched the relationship between religion and philosophy, in the history of Turkish though, to a rigid course particularly because of its publications insulting tradition and religious beliefs. Turkish philosophical adventure oscillates between “denial” and “surrender”. It is exactly what is meant by the term of *unusualness*.

Years following the announcement of second Constitutionalism point to a productive period for Turkish press. New periodicals added up to the press which contributed also to the efforts leading to the announcement of the Constitutionalism for the second time. Researches show that in 1909 the number of periodicals released within Ottoman provinces varies between 300 and 700 (Kocabaşoğlu, 2010, p. 7-8).

In addition to the periodicals dealt with the political and daily topics of the time, there were periodicals devoted to scientific and philosophical issues. *Yeni Felsefe Mecmuası* has been published in accordance with the purpose of scrutinizing the political issues from a scientific and philosophical angle.

As Zekeriya Sertel, one of the founders of the journal, puts it, publishers of the journal are in a great dissidence with their own society (Sertel, 20015, p. 35-35). In terms of the route they followed and the language they used, the circle of *Yeni Felsefe Mecmuası* stays at the center of a conflict of generation. The efforts of substituting Ottomanness with Turkness, religion with science and outdatedness (tradition) with newness (modernity) indicates the instrumentality of philosophy within the history of Turkish thought once more.

Yeni Felsefe Mecmuası is published by M. Zekeriya, who was just 21, and Nebîzâde Ahmed Hamdi, who was 23, in Thessaloniki, in 1911. The audience whom these young publishers addressed to is the young Ottoman citizens. According to them, the transformation of society will be possible only through young persons who recognize the zeitgeist and who want to live in accordance with that. The desire to acquaint the youth with scientific and philosophical movements of the time, in order for ensuring the social transformation, emboldened young M. Zekeriya and Nebîzâde Ahmed Hamdi to the install *Yeni Felsefe Mecmuası*.

Although the journal bears the name of *Yeni Felsefe Mecmuası*, just a part of the articles published in it are related to pure philosophical issues. It is being observed that the great majority of the articles deal with topics belonging to different disciplines. The articles on disciplines like sociology, psychology, history, anthropology or economics, for example, constitute a big amount. This, of course, is an interesting situation for a journal purporting to publish within the area of philosophy.

One can say that there is a theoretical and a practical reason for it. The theoretical reason seems to be resulting from the positivistic understanding of science and philosophy of the period. The impact of Comtean positivism on the articles published in *Yeni Felsefe Mecmuası* is clear. Hence, the journal acts as a transmitter of the modern scientific and philosophical understandings of the 19th century which have influenced the late Ottoman intellectuals (Taştan, 2013). In the Comtean positivism, disciplines function experimentally on the basis of factuality. This is why speculative philosophy has no place within positivistic hierarchy of science. Thus, Auguste Comte's famous classification of science (Comte, 1896) gives the position occupied previously by philosophy to sociology under the title of "social physics". The duty of philosophy now consists of making conceptual analysis on the data achieved by sciences. *Yeni Felsefe Mecmuası* can be said to have applied this method.

It seems that there is not, for the publishers of *Yeni Felsefe Mecmuası*, an opportunity of making clear distinction between philosophy and sociology or other scientific disciplines. In other words, when the articles published in the journal are taken into consideration, it is difficult to refer exactly to what is seen as philosophy and what is seen as sociology, or psychology, history etc. While this situation causes to a methodological difficulty it can also be said to provide a convenience. The specialization of sciences, started in 19th century, was not completed. Since the method of sociology was not clarified, the opportunity of determining its limit was not found yet. This is the reason why the writers of the journal thought that they are philosophizing when making sociology or vice versa. Therefore, once can characterize the philosophy witnessed in *Yeni Felsefe Mecmuası* as social philosophy and designate the whole issues related to human being as its problems.

A clear-cut example of this can be found in an article by İsmail Hakkı (1912) published in the journal. İsmail Hakkı enumerates the research subjects of sciences relative to human being and society and calls the sum total of them as sociology. Similarly, Ziya Gökalp, in one of his articles published in *Yeni Mecmua* (1918b), refers to a philosophy based upon sociology which can be seen as an expression of the approach touched upon within our study.

This point carries the clues of the practical answer to be given to above mentioned question. Accordingly, *Yeni Felsefe Mecmuası* opened its pages to all scientific data

thought to be proposing solution to the basic problem (“the way of rescuing the Ottoman society from an ultimate collapse”) which worried Ottoman intellectuals for a long time. These data do not have to be produced directly under the title of “philosophy”. Since the question is related with the area of social physics, the answers given to it are regarded as philosophical and published in the journal.

Although many issues are examined in *Yeni Felsefe Mecmuası*, three themes become prominent. These are *social revolution*, *ideal (mefkûre)* and *religion*.

There are remarkable articles in the journal about the necessity of social revolution (Rıza Nüzhet, 1911a; “İctimâ’î İnkılâb”, 1911; Nezihi Cevdet, 1912b). As a matter of fact, this theme can be said to be constructed by Ziya Gökalp, the theoretician of the understanding of “new life”. His identical article which is published first in the journal of *Genç Kalemler* (Demirtaş [Gökalp], 1911) and then in *Yeni Mecmuası* (Gökalp, 1917) shows that it is introduced by Ziya Gökalp.

What is social revolution?

It is to turn the members of Ottoman society into persons not abstaining from reconsideration of the scientific, technological and philosophical movements (“İctimâ’î İnkılâb,” 1911, p. 27). According to another definition, social revolution is “to grant a new and original position to the environmental, traditional, creedal, ethical and financial Turkish existence” (Tahrir Heyeti, 1912h, p. 2). Young Turks, who are feeling uncomfortable with the approval and applications of the social life which were functional before but are incapable of supplying with the needs of the day now, constitute the real power of creating this revolution (Nezihi Cevdet, 1912c). Publishers of *Yeni Felsefe Mecmuası* are of the opinion that in order to accelerate the social transformation, importance must be given to the intellectual discipline of youngsters (“İctimâ’î İnkılâb,” 1911). To that end, they followed a program towards informing youth about Western scientific and philosophical movements (Müessisler, 1911).

The purpose of the publication of *Yeni Felsefe Mecmuası* is to supply youngsters with notional and intellectual reinforcement they would need in their struggle of renewing the established social mentality. Articles in the journal try, in general, to materialize this purpose within a propagandist way. Therefore, articles in which intellectual depth is felt are relatively few. Nevertheless, the fact that writers are handling some

common themes and concepts intensely makes the journal remarkable for both its publication policy and the effect it created.

Another most frequently emphasized theme is *ideal*.

Defined within the words of the editorial board, *ideal* is “a purpose arising from social consciousness” (Tahrir Heyeti, 1912g, p. 3). The circle publishing *Yeni Felsefe Mecmuası* believes that the mental renewal of the Ottoman society is possible only if it attaches itself to an *ideal* (Subhi Edhem, 1911a).

While the concept of *ideal* seems to be produced to crystallize the rational justification of the demand for social revolution, it is generally used in an abstract way in the journal. Articles by editorial board in particular try to elaborate the concept. It is said, in one of these articles, for example, that the *ideal* means “new life” (Tahrir Heyeti, 1912d).

The most concrete form of the concept of *ideal* takes part in the articles where it is defined as *Turkism*.

The possibility of *Turkism* solidified as an *ideal* is produced from history. The necessity and binding nature of the *ideal* is regularly attributed to historical references. One of the elements to which one needs to pay attention at this point is that the articles published right after the definition of *ideal* as *Turkism* use the term of “race” (ırk) instead of “nation” (millet) (Rıza Nüzhet, 1911a; Tahrir Heyeti, 1911a, 1911b, 1912a, 1912b, 1912d, 1912e).

Turkism is an ideology showing up frequently in publications of Constitutionalism era. Periodicals worked up *Turkism* into a material of propaganda by the support of political power. They tried to justify it as a scientific issue. And sometimes *Turkism* is narrated as an ethical, religious and aesthetical issue (Taştan, 2013, 2015). *Yeni Felsefe Mecmuası* is not an exception within this regard. However, it is remarkable because of its effort to put forward this ideology in a direct and clear way.

Proponents of “new life” believe that Turkish society must take the West as a model only in scientific area. There are articles in *Yeni Felsefe Mecmuası* promoting the idea that the West is in a moral collapse (M. Zekeriya 1911b, 1911c, 1911d, 1912a; Tahrir Heyeti, 1911c, 1911d, 1912e). Consequently, one can argue that the circle of *Yeni*

Felsefe Mecmuası adopted an approach similar to that of the Islamists of the time, which is “take the science of the West but not its morality.”

Is it possible to “import” just the scientific mentality or technological productions of a society by isolating its understandings of science and morality?

Yeni Felsefe Mecmuası considers that it is possible. There are various reasons for this. First of all, circle of the journal is opposed to an absolute understanding of morals. According to them, morality can only be derived from a certain social life. Therefore, the understanding of morals of the Western societies must be different than the one accepted by Ottoman society. This refers to a relativistic attitude in terms of the moral sentiment. Hence, there is a prevailing opinion among writers of the journal that no absolute truth can be said to exist in any area, including the area of morals (M. Nermî, 1912a; M. Zekeriya, 1911f; Rasim Haşmet, 1911; Rıza Nüzhet, 1911b; Tahrir Heyeti, 1912e). Morality is in a constant change ((Fouillée, 1912; M. Zekeriya, 1911c, 1911d, 1912a, 1912b; Nebîzâde Ahmed Hamdi, 1911; Tahrir Heyeti, 1911e, 1912c). The new life is also a reverie of creating a moral framework suitable for this change.

The second reason is being derived from the concept of “cooperation”, the general framework of which is set within the article of Alfred Fouillée and defined as the way to rapprochement of races. According to Fouillée, there are different ways of rapprochement of races. Religion and morals are not among them. Religion and a morality depending on it are far from doing this. They instigate reciprocal hate. Each religion sees itself as the ultimate truth bearer and excludes the other. Therefore, the cooperation cannot be created on a religious basis. The tools for insuring cooperation are science, philosophy and commerce (Fouillée, 1911). Moreover, cooperation is not something that can be created by nations arbitrarily. It is necessary.

It is understood that the question on the possibility of isolation of the scientific understanding and moral sentiment of a given society is not seen a question worthy of attention by the circle of the journal.

Negative approach toward religion is always vindicated in *Yeni Felsefe Mecmuası*. One can witness that the articles on religion use an insulting language rather than a critical one.

Translations from the works of Charles Letourneau, a materialist philosopher of the period, for example, define religion as a kind of primitive belief belonging to the childhood stage of humanity and refer to the necessity of turning off the aureole attributed to religion (Letourneau, 1911a). There is no doubt that these translations point to a bold manner when the social conditions are taken into consideration. Thus, two articles (Letourneau, 1911b; Rıza Nüzhet, 1911b) in particular, published in 6th issue, met with a serious reaction. In this issue, Letourneau makes fun of the belief in the hereafter and Rıza Nüzhet characterizes religion as an “illusory” (mevhum) belief.

Rıza Nüzhet is not alone in calling religion “illusory”. M. Nermî and M. Zekeriya also use similar characterizations about religion (M. Nermî, 1912b; M. Zekeriya 1911d). Rasim Haşmet, on the other hand, points to religion when he compares “heavenly and pseudo revelations” with science (Rasim Haşmet, 1911, p. 12).

Criticisms of religion are not confined to metaphysical dimension of it. Its sociological feature is also criticized severely. In fact, criticism of religion can be seen as something usual within publications of Constitutionalist era. For, the dominant philosophical understandings of the period are positivism, evolutionism and materialism (Taştan, 2013), all of which can be said to reject the metaphysical truth of religion in particular. However, these publications use a more deliberate language and give the impression that they are trying to be balanced by not directing their doubt about the metaphysical truth of religion to sociological dimension of it. What makes *Yeni Felsefe Mecmuası* different is that it harshly criticizes religion both on metaphysical and sociological terms.

There is a particular issue deepening the confrontation of the circle of journal with religious thought: Social status of Turkish women. *Yeni Felsefe Mecmuası* includes many articles devoted to this subject (“Kara kuvvet karşısında Türk kadınları”, 1912; M. Zekeriya, 1911a, 1911b, 1911c, 1911e; Selahaddin Asım, 1911a, 1911b, 1912a, 1912b; Y. F., 1912c, 1912d).

The assertion that the backwardness of the current status of Turkish women is created directly by religion (M. Zekeriya, 1911e) seems to be common view of the publishers of the journal.

Issues related with women are examined by Selahaddin Asım (1911a, 1911b, 1912a, 1912b) in a much more interesting way. Selahaddin Asım's articles are written in an extremely complicated style. However, to see him putting forward his idea, to the effect that the social status of women must be made higher, by means of anatomical analysis is quite interesting. Woman, in his understanding, is sine qua non for the existence of humanity. Her decisiveness on body must be prevailing on society as well. In other words, we need not to talk about providing women with an equal status with men. Rather we must leave the social and political structure to the administration of women. It is a natural law and the woman is surrogate of the nature (1912b).

Kaynakça/ References

- Comte, A. (1896) *The positive philosophy of Auguste Comte*. London: G. Bell and Sons.
- Copleston, F. (1994). *A history of philosophy*. Vol. 9. New York: Doubleday.
- Durkheim, E. (1984) *The division of labor in society*. London: The Macmillan Press Ltd.
- Fouillée, A. (1911). İctimâ'iyât nokta-i nazarından 'ırkların yekdigerine tekarrübü. *Yeni Felsefe Mecmuası*, 9, 1-5.
- Fouillée, A. (1912). İctimâ'iyât nokta-i nazarından ırkların yekdigerine tekarrübü. *Yeni Felsefe Mecmuası*, 10, 1-5.
- Gökalp, Z. [Demirtaş]. (1911). Yeni hayat ve yeni kıymetler. *Genç Kalemler*, 10, 138-141.
- Gökalp, Z. (1917). Türkçülük nedir? *Yeni Mecmua*, 25, 481-485.
- Gökalp, Z. (1918a). Yeni hayat. İstanbul: Evkâf-ı İslamiye Matbaası.
- Gökalp, Z. (1918b). Eski Türkçülük, yeni Türkçülük. *Yeni Mecmua*, 42, 302-304.
- Gutas, D. (1998). *Greek thought, Arabic culture: the Graeco-Arabic translation movement in Baghdad and early 'Abbasid society (2nd-4th/8th-10th centuries)*. New York: Routledge.
- İctimâ'î inkılâb. (1911). *Yeni Felsefe Mecmuası*, 7, 25-30.
- İctimâ'iyâtta ta'kib edilecek usûl. (1911). *Yeni Felsefe Mecmuası*, 8, 7-14.
- Kara kuvvet karşısında Türk kadınları. (1912). *Yeni Felsefe Mecmuası*, 17, 19-25.
- Kazım Nami. (1911). Yeni ahlâk-3. *Yeni Felsefe Mecmuası*, 5, 19-24.
- Kocabaşoğlu, U. (2010). *"Hürriyet" i beklerken: ikinci meşrutiyet basımı*. İstanbul: Bilgi Üniversitesi Yayınları.
- Letourneau, C. (1911a). 'Umûmiyyet i'tibârıyla din. *Yeni Felsefe Mecmuası*, 10-4, 26-30.

- Letourneau, C. (1911b). Allahlar-2: 'umûmiyyet i'tibâriyle dîniyyât. *Yeni Felsefe Mecmuası*, 6, 28-31.
- M. Nermî. (1912a). Alfred Fouillée ve kuvvet-fikirci ahlâk. *Yeni Felsefe Mecmuası*, 11, 18-27.
- M. Nermî. (1912b). Alfred Fouillée'nin kuvvet-fikirci ahlâkı. *Yeni Felsefe Mecmuası*, 14, 1-17.
- M. T. (1911). Yeni hayat cereyânı. *Yeni Felsefe Mecmuası*, 10-2, 1-7.
- M. Zekeriya. (1911a). Feminizm korkuları-kızların düşünceleri. *Yeni Felsefe Mecmuası*, 10-2, 22-24.
- M. Zekeriya. (1911b). Feminizm korkuları-kızların düşünceleri. *Yeni Felsefe Mecmuası*, 10-3, 21-24.
- M. Zekeriya. (1911c). 'Ayb ne demektir? *Yeni Felsefe Mecmuası*, 10-4, 16-20.
- M. Zekeriya. (1911d). Ne için utanıyoruz? *Yeni Felsefe Mecmuası*, 5, 25-29.
- M. Zekeriya. (1911e). Yirminci 'asrda Türk kızları ve Türk kadınları. *Yeni Felsefe Mecmuası*, 6, 15-20.
- M. Zekeriya. (1911f). Târih muzırrdır. *Yeni Felsefe Mecmuası*, 7, 10-17.
- M. Zekeriya. (1911g). Târihin fâidesi. *Yeni Felsefe Mecmuası*, 8, 15-19.
- M. Zekeriya. (1912a). Ahlâk, fazîlet ve nâmûsun ma'nâsı. *Yeni Felsefe Mecmuası*, 16, 13-20.
- M. Zekeriya. (1912b). Ahlâk ve ahlâkiyyet. *Yeni Felsefe Mecmuası*, 16, 24-29.
- M. Zekeriya. (1912c). Ahlâk ve 'ilm. *Yeni Felsefe Mecmuası*, 17, 6-10.
- Müessisler. (1911). Hakikat karşısında. *Yeni Felsefe Mecmuası*, 7, 1-2.
- Nebîzâde Ahmed Hamdi. (1911). San'atda güzelliik, 'ilmde hakikat. *Yeni Felsefe Mecmuası*, 10-4, 21-25.
- Nezihi Cevdet. (1912a). Max Nordau'ya göre telkin. *Yeni Felsefe Mecmuası*, 15, 7-12.
- Nezihi Cevdet. (1912b). Cenevre Türk Yurdu ve Müslümanlık – Türklük. *Yeni Felsefe Mecmuası*, 16, 7-17.
- Nezihi Cevdet. (1912c). İnkılâbı kimler yapabilir? *Yeni Felsefe Mecmuası*, 17, 11-12.
- Rasim Haşmet. (1911). Felsefe karşısında fenn. *Yeni Felsefe Mecmuası*, 5, 8-19.
- Rıza Nüzhet. (1911a). Yirminci asırda Türk gençleri. *Yeni Felsefe Mecmuası*, 10-4, 12-15.
- Rıza Nüzhet. (1911b). Hıristiyanlık, mâzisi ve âtisi. *Yeni Felsefe Mecmuası*, 6, 21-27.
- Selahaddin Asım. (1911a). Kadının dimâğî tekâmülleri. *Yeni Felsefe Mecmuası*, 8, 20-25.
- Selahaddin Asım. (1911b). Dimâğî tekâmüllerde kadının 'amiliyyeti. *Yeni Felsefe Mecmuası*, 9, 14-20.
- Selahaddin Asım. (1912a). Kadının dimâğî tekâmüllerde 'amiliyyeti. *Yeni Felsefe Mecmuası*, 10, 23-30.
- Selahaddin Asım. (1912b). Kadının ictimâ'î mevcûdiyyeti. *Yeni Felsefe Mecmuası*, 13, 8-13.
- Sertel, Zekeriya. (2001). Hatırladıklarım. İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Tahrir Heyeti. (1911a). M. T. Bey'e cevap. *Yeni Felsefe Mecmuası*, 10-3, 1-5.

- Tahrir Heyeti. (1911b). Yeni hayat. *Yeni Felsefe Mecmuası*, 6, 1-6.
- Tahrir Heyeti. (1911c). Yeni hayat. *Yeni Felsefe Mecmuası*, 7, 3-9.
- Tahrir Heyeti. (1911d). Yeni hayat. *Yeni Felsefe Mecmuası*, 8, 1-6.
- Tahrir Heyeti. (1911e). Yeni hayat. *Yeni Felsefe Mecmuası*, 9, 6-13.
- Tahrir Heyeti. (1912a). Yeni hayat. *Yeni Felsefe Mecmuası*, 10, 6-11.
- Tahrir Heyeti. (1912b). Yeni hayat. *Yeni Felsefe Mecmuası*, 11, 1-6.
- Tahrir Heyeti. (1912c). Yeni hayat. *Yeni Felsefe Mecmuası*, 12, 1-10.
- Tahrir Heyeti. (1912d). Yeni hayat. *Yeni Felsefe Mecmuası*, 13, 1-7.
- Tahrir Heyeti. (1912e). Yeni hayat. *Yeni Felsefe Mecmuası*, 15, 1-6.
- Tahrir Heyeti. (1912f). Yenilik düşmanlarına: Yakup Kadri Bey'in makalesi münasebetiyle. *Yeni Felsefe Mecmuası*, 15, 29.
- Tahrir Heyeti. (1912g). Yeni hayat. *Yeni Felsefe Mecmuası*, 16, 1-6.
- Tahrir Heyeti. (1912h). Yeni hayat. *Yeni Felsefe Mecmuası*, 17, 1-5.
- Taştan, F. (2013). *Philosophical movements in ottoman intellectual life at the beginning of the 20th century and their impact on Young Turks' thought*. (Doktora Tezi, Orta Doğu Teknik Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara).
- Taştan, F. (2015). Türk milliyetçiliğini estetize etmek: II. meşrutiyet döneminde yayınlanmış bazı süreli yayınlarda Türk milliyetçiliği ile estetik ve sanat felsefeleri arasında kurulan bağlantı üzerine bir inceleme. *Düşünen Siyaset*, 30.
- Y. F. (1912a). İctimâ'iyâtı nasıl anlamalıdır? *Yeni Felsefe Mecmuası*, 12, 11-16.
- Y. F. (1912b). İctimâ'iyâtı nasıl anlamalıdır? *Yeni Felsefe Mecmuası*, 13, 24-31.
- Y. F. (1912c). Yeni hayat karşısında Türk kadınları. *Yeni Felsefe Mecmuası*, 15, 21-28.
- Y. F. (1912d). Türk kadınları ne isteyebilirler? *Yeni Felsefe Mecmuası*, 17, 13-18.
- Yeni hayat etrafında. (1911). *Yeni Felsefe Mecmuası*, 10-3, 6-13.

Extended Abstract

Role of the Mass Communication Tools About Political Participation of Youth*

Gökhan Tekin^a

Abstract

This study focuses on the political participation of youth. Political behaviors of this group play an important role in the general process of participation. Youth participate actively in politics and use mostly massive communication tools to get and/or deliver political information and consider them as an alternative political participation tools. We focus on youth's political participation and the role of the communication tools in this participation process. In this study, data obtained from the youth is statistically evaluated. Such issues as the level of political interest of youth; degree of political participation and activeness; kinds of political participation; importance of the massive communication tools and methods at political participation process, are analyzed.

Keywords: Political communication • Political participation • Youth participation • Mass communication tools

* This work consists in a summary of master's thesis which has been submitted to Selcuk University, Institute of Social Science.

^a Lecturer, İstanbul Esenyurt University, Vocational School of Health Services.
E-mail: gokhan-1778@hotmail.com

Copyright © 2016 T.C. Gençlik ve Spor Bakanlığı

<http://genclikarastirmalari.gsb.gov.tr/>

Gençlik Araştırmaları Dergisi • Ağustos 2016 • 4(2) • 150-184

ISSN 2147-8473

Başvuru | 14 Nisan 2016

Kabul | 20 Haziran 2016

Makale

Gençlerin Siyasal Katılımında Kitle İletişim Araçlarının Rolü*

Gökhan Tekin^a

Öz

Toplumun önemli bir yapı taşı olan ve ülke nüfusumuzun yarıya yakınına oluşturan gençler, siyasal katılım açısından önemle üzerinde durulması gereken bir gruptur. Bu grubun siyasal davranışları ise katılım sürecinde önemli bir rol oynamaktadır. Kitle iletişim araçlarındaki baş döndürücü gelişim ve dönüşüm ile siyasal katılım sürecinde aktif olarak yer alan gençler siyasal bilgilenmede kitle iletişim araçlarından önemli ölçüde istifade etmekte ve kitle iletişim araçlarını alternatif bir siyasal katılım aracı olarak görmektedirler. Biz de bu çalışmamızda gençlerin siyasal katılımlarını ve bu katılım sürecinde kitle iletişim araçlarının rolünü ortaya koymaya çalıştık. Çalışmamız da gençlerin siyasal ilgi düzeyleri, siyasal katılım düzeyleri, siyasal katılım türleri, siyasal katılım sürecinde kitle iletişim araç ve yöntemlerinin önemi üzerinde durulmuş ve katılımcı gençlerden alınan cevaplar istatistikî olarak yorumlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Siyasal İletişim • Siyasal Katılım • Gençlik Katılımı • Kitle İletişim Araçları

* Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsünde yayınlanmış yüksek lisans tezi özetidir.

^a İletişim Uzmanı. İstanbul Esenyurt Üniversitesi, Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksek Okulu öğretim görevlisi.

E-mail: gokhan-1778@hotmail.com

The ultimate expectation from the works of political communication, perhaps, is the arousal of a kind of political interest, namely, a pushing power into political participation. Political participation can appear on a beginner's level such as voting or following the political the agenda; or it can appear on a rather advanced manner such as subscription to a political party, participation in political events and subscribing to political and/or non-governmental institutions. Mass communication tools, which are one of the main elements supplying political informing and political participation, lead the tools that people prefer most in terms of political informing. Mass communication tolls have been an indispensable point because the tools convey the message to a wide area at the moment and they address visual and hearing senses of people. It is fact that mass communication tools and especially TV are inevitable parts of daily life and they affect every part of social life. In other words, massive communication tools have become the most important tool making social life much possible (Gökçe, 2010 p. 223).

Treatment of political contents by means of mass communication tools brings about a massive interest in political system, and this interest along with consciousness has important impacts on even the simplest political behaviors such as voting; ultimately resulting in a better functioning democracy. (Dilber, 2012 p. 84)

Mass communication tools have a crucial role in terms of informing young people and getting them actively participate in politics. Hence, youth's political information and political participation should be studied duly. While the degree of political participation of youth and their political behaviors provide important points in political management, the youth who have important place in this process obtain information by means of mass communication tools and have the chance of participation in different shapes in politics. So, mass communication tools have become important apparatuses in the process of youth's political participation, fulfilling the role of manipulation and informing.

Description of Youth and Youth's Participation

Youth has been defined in reference to a particular period of life that is the most vivacious and fastest in which search for identity and character is apparent, whereby it is beginning of a new life (Akın, 2014 p. 10). That is why in terms of development

youth is seen in the period of identity construction (Gür vd., 2012 p. 13). It is also seen as a period of life in which biological, psychological and sociological changes occur (Burcu vd., 2014 p. 56).

Participation can be defined as a process in which the subjects participate in decision makings on public life and have impacts on those decisions (Yentürk, 2014 p. 10). Wohlfart defines public participation as a praxis by means of which the citizens attempt to have impact upon the institutions which are capable of implementing policies about the lives of citizens (2012 p. 149). Participation is not static but it is repeatable and changeable along with the cultural context (Kovacheva, 2014 p. 14). Participation, which on a broader sense means taking role in social processes, is fully possible only in democratic societies. A social structure which is respectful to the human rights, internalizing global values, democratic, responsible, transparent and participatory can be built by generations with a high civic consciousness. In this context, participation of young generation to every part of social life is essential (Gençlik ve Spor Bakanlığı, 2013 p. 25). In order to establish a pluralist and libertarian democracy in our country, young generations should keep democratic values at the center of their goals. Participation of youth in politics is an essential quality of advanced democracy (Gençlik ve Spor Bakanlığı, 2012 p. 120). For that reason, taking part in the democratic structure of a country should not be limited to voting once a couple of years. It is essential for the citizens to take roles in non-governmental organizations and political parties, since these kinds of role-taking behaviors are crucial for the citizens to take permanent places in decision making processes and practices (Gençlik ve Spor Bakanlığı, 2011 p. 25).

Decrease of young people's participation in traditional policy making processes does not necessarily mean a refusal of politics. It may also show the changes of less publicized and flexible participation norms (Pleyers, 2014 p. 108). Non-governmental agents as political pressure groups play very important role for the creation of participatory government. Consequently, in contemporary democratic societies, it is very important for individuals to be members of non-governmental bodies and to express themselves freely to defend their rights (Bayhan, 2013 p. 154). Approval of participation to political decision process of youth in non-governmental organizations depends on two main conditions (Denstad, 2014 p. 50). First, there must be a fully

operational internal democracy in youth organizations, in which the leaders are elected by the votes of members. Second, the youth organizations should be under the control of the youth and be administered by them; thus the idea that the youth are the group which is defended by the adults is challenged; while the idea that the youth organizations are autonomous bodies is empowered.

In Turkey, some suggestions have been made for improvement of youth's participation and those suggestions are listed in National Youth and Sports Politics Document, which is revealed by the Turkish Ministry of Youth and Sport (Gençlik ve Spor Bakanlığı, 2013 p. 25-26). The suggestions are threefold. First, it is suggested that when teaching and training politics are determined, the aim of spreading democratic consciousness among the youth should be targeted. Second, the number of the youth in national and local councils should be increased and the lack of communication between the youth and local administrations should be recovered. Third, the youth should get positions in non-governmental organizations as administrators, managers and members.

A book written in 1997 for UNICEF by Roger Hart, an American psychologist, titled "Children's Participation: The Theory and Practice of Involving Young Citizens in Community Development and Environmental Care" gives crucial information on how to measure different levels and degrees of children's and youth's participation. In his theory, youth participation ladder consists in rungs (Denstad, 2014 p. 52-53). He starts with the 8th rung and counts back to 1st rung:

8th rung: Decisions which are initiated by the youth and shared with adults; the situations which projects and programs started by the young and decisions made by both young and adults. These projects make youth stronger, giving them the chance to learn from adults' life experiences.

7th rung: The works initiated by youth and administered by them; On this rung, youth start a project or program and arrange it. Adults play just a supportive role.

6th rung: The works started by adults and decision making is shared with youth; Decision making processes are shared with youth but projects and programs are started by adults.

5th rung: Consulted and informed participation; Situation in which youth are given advice about projects or programs designed and arranged by adults. The young are informed about how their contributions will be used and what the results of decisions taken by adults will be.

4th rung: Assigned but informed; Situations where young people are given special tasks and informed about how and why they are included.

3th rung: Tokenism; The young are used just as a mascot. They are not included in any decision making process or arrangement.

2th rung: Decoration; Cases in which the adults do not behave in the way young people have contributed where in reality the young people have been used for support.

1th rung: Manipulation; The young are used for support by adults and adults act like the source of inspiration source is youth.

At the first rung of this ladder which has been created by Roger Hart, no importance is given to young people's ideas while their participations are used by adults. There is not talking about participation of the young. The ideal of participation of youth is just on the 8th rung where projects and programs are initiated by the young and adults are asked for their opinions in decision making processes.

Youth Political Participation Types

Political participation can be classified as conventional, non-conventional and political participation of post-modern. Conventional political participation is the participation of political parties who are the theoretical actors of representative democracy and real organic connection. For example for conventional participation being a member of party or the youth public foundation and publishing pronouncement for a party. Non-conventional participation contains participation activities to the process of political decision except elections. For example for non-conventional participation present a petition for local or personal problems or join a boycotting or demonstration (Yılmaz ve Oy, 2014 p. 27-28).

When we handle the young political participation with conventional, non-conventional and post- modern participations ways, research show that the youth political participation is so low in Turkey. According to the result of research made in Turkey rate of political participation like joining a political party or joining protest or demonstration walks in Turkey is so low (Yılmaz ve Oy, 2014 p. 28). According to Erdoğan non-conventional participation which means boycotting and passivity demonstration is so low (2014 p. 38).

Youth and Media

The means of communication are technological tools performing the mass communication phenomenon. These tools require a huge capital and expertise. When the word mass communication is uttered, first of all, print media (newspaper, magazine, journal, and book), radio, television and movie come up (Erdoğan ve Alemdar, 2005 p.17). The Internet and social media can also be added to these means of communication. The means of communication were essentially born with the modernity and have been actively utilized to organize the consent of the community by the political powers (Bostancı, 1998 p. 167).

Klapper, interpreting the findings regarding the influence of the means of communication in terms of manipulating the interests of the youth, states that the interests of the youth changes continuously; mediator factors like peer group interests, cultural norms incites this change, in this process of change, contributory causes are seen as the means of communication (Cited by: Tokgöz, 1979 p. 5). Participating in the politics and the process of taking political decisions occur generally with media or other communication means. In this process, the media play an important part as a member, allowing for the views and ideas of the citizens. Thanks to the new communication technologies and political communication studies, making the decision to vote for which political party or candidate has come to be easier and more effective for the individuals during the electoral period (Karaçor, 2009 p.130).

The quick change in the communication technologies takes hold of people of all ages in this day and age, nearly the half of the population utilizes the internet in Turkey. Utilization of the internet other than computers in mobile environments with the

name "new media," causes radical changes in the life habits of, especially, the youth. Shares committed with the social environment are now carried out via the "social networks," formed in the new media (Sezgin, 2014 p. 140). The youth express their identities and attitudes in life the way they want through these environments, addressing the civil and political motivations of the youth; as well as participating in the global campaigns (Aydemir, 2011 p. 286). The political parties, which are aware of this, decided to reach the youth with a distinct method, different than that of adults and ensured this accession via the internet (Ward, 2009 p. 105).

Methodology

In the study, the field research method; and in the data collecting the survey technique is used. The survey form is created after the research is conducted over the role of the mass media in the political participation of the youth. After the survey form was sampled in 50 person control group, the necessary corrections were made and the survey was applied. As a result of the survey, the collected data were transferred to the computer, utilizing the SPSS 16 package program; the chi-square test was done for the purpose of determining whether the relationship between the frequency, percentage, valid percent, crosstab analyses and binary variable were statistically significant.

Population and Sampling Selection

The population of the conducted survey consists in the university students, studying in the vocational school, the college, the faculty and the institute of Alaeddin Keykubat Campus of Selçuk University. The research was conducted for the purpose of revealing the relationship between the political interest levels, political participation types, political participation rates, political attitudes and their loyalty levels, the communication tools and methods they utilize in the political enlightenment, influential factors in the political participation and the demographic characteristics and political participation. The Heterogeneity Sampling, which is within the Purposive Sampling that is one of the non-statistical sampling kinds of Nonprobability Sampling, constitutes the research sampling of the survey. The research survey was ap-

plied to 520 students, aged 18-29, in Gökkuşığı Shopping Mall, the shared area of all the students, between the dates of 27th of May-6th of June, 2015. In the survey distribution, any stratification was not applied other than gender and age. The incomprehensible questions in the survey were explained to the participants.

Question Form and Measurement Tools

The survey form, which was formed after the conceptual framework was prepared, consists of seven main sections. In the first section, the political interest levels of the participating youth were tried to be measured.

In the second section, there is an 18 entry scale, oriented to explore the political participation behaviors. In this section, the political participation scale was adopted from a scale, (Balcı et al., 2013 p.193-194) utilized in a research, rearranged and made ready for use. The prepared scale was formed with two yes-no options. The test of reliability of the scale was conducted and Cronbach's Alpha coefficient was found to be .828.

In the third section, there are questions oriented to measure the political attitudes of the youth and their political loyalty levels (time-of-voting-decision, the voted party loyalty level, the voted leader loyalty level, etc.).

In the fourth section, there are 9 questions prepared as 5-point Likert scale to identify the importance of the communication tools and methods in political enlightenment. In the utilized scale, there are answers as such: 1=Strongly Disagree, 2=Disagree, 3=Neutral, 4=Agree, 5=Strongly Agree. The test of reliability of the scale is found to be Cronbach's Alpha=.861.

In the fifth section, there are questions oriented to measure the usage frequency of the means of communication used in obtaining the political information. There are 6 questions with 5-point Likert scale. In the utilized scale, there are answers as such: 1=Never, 2=Once/ Twice a Week, 3=Three/Four Times a Week, 4=Five/Six Times a Week, 5=Every Day. The reliability of the scale is found to be Cronbach's Alpha=.795.

In the sixth section, there are 16 questions prepared as 5-point Likert scale to identify the influential factors in political participation. Participating youth answered questions as such: 1=Not At All Important, 2=Not Important, 3=Neutral, 4=Important, 5=Very Important. The reliability of the scale is found to be Cronbach's Alpha= .919.

In the seventh section of the survey form, the socio-demographic characteristics of the participating youth are tried to be identified with questions age, sex, marital status, income status. The survey form consists of 4 different scales and 58 questions.

Data Analysis and Utilized Tests

The field survey was performed with the face to face survey technique with the participants in the Alaeddin Keykubat campus of Konya Selçuk University, between dates of May 27th, 2015 and June 6th, 2015, and the collected data were processed electronically utilizing the SPSS 16 statistical package program. The scales subject to Cronbach's Alpha test of reliability and in order to find answers to the research questions and test the hypotheses, the data were subject to proper statistical analyses. In order to reveal the total sum data and compare the data, the frequency analysis and crosstab methods were utilized. This data was tabulated and the valid percent, average value and the number of participants who answered the questions were found out.

Another utilized test is chi-square test. The chi-square independence test is utilized to identify whether two variables are statistically significant (Eymen, 2007 p. 148). Accordingly, chi-square test is utilized in order to measure the relationship between the interest level to the political campaigns and matters and political participation rate; gender and political participation rate; gender and political participation types; time-of-voting-decision and gender; party loyalty and political participation level; party loyalty and gender distribution; leader loyalty level and political participation rate.

Hypotheses

Hypothesis 1: As the participants' interest level in political campaigns and matters increase, so does their political participation rate.

Hypothesis 2: The political participation rate differs with respect to the gender of the participants.

Hypothesis 3: The voting behavior, one the political participation types, differ with respect to gender.

Hypothesis 4: The time-of-voting-decision differ with respect to the gender of the participants.

Hypothesis 5: As the party loyalty level of the participants increase, so does the political participation rate.

Hypothesis 6: The party loyalty differs with respect to the gender of the participants.

Hypothesis 7: As the leader loyalty increase, so does the political participation rate.

Findings and Comments

The findings collected as a result of the field survey conducted for the purpose of revealing the relationship between the political interest levels of the youth, political participation types, political participation rates, political attitudes and their loyalty levels, the communication tools and methods they used in political enlightenment, the influential factors in political participation and demographic characteristics and political participation.

Socio-Demographic Characteristics of the Participants

The distribution of the socio-demographic characteristics of the youth, who has taken part in the survey, is presented with frequency analysis. As socio-demographic characteristics, the age, gender, marital status and income status are analyzed. The age characteristics are shown in detail in Table 1; the gender characteristics in Table 2; the marital status characteristics in Table 3; the income status characteristics in Table 4.

Table 1.
Age Distribution of the Participants

Age Distribution	Number	Percentage	Valid Percent
18-20	116	22.3	22.7
21-23	300	57.7	58.8
24-26	76	14.6	14.9
27-29	18	3.5	3.5
Total	510	98.1	100.0
No answer	10	1.9	
Grand Total	520	100.0	

The age distribution of the participants is shown in Table 1. 98.1 percent of the participants answered the question concerning the age distribution. When the age range of the participating youth was specified, the age range, which is 14-29 ages, in the description of youth given in the National Youth and Sports Policy Document was adopted (Ministry of Youth and Sports, 2013 p.1). Since the voting right is given to individuals who are 18 years or older in Turkey, the age range is rearranged as 18-29. 57.7 percent of the participants are in the age range of 21-23; 22.3 percent is in the age range of 18-20; 14.6 percent is in the age range of 24-26, and 3.5 percent is in the age range of 27-29.

Table 2.
Gender Distribution of the Participants

Sex Distribution	Number	Percentage	Valid Percent
Female	247	47.5	48.7
Male	260	50.0	51.3
Total	507	97.5	100.0
No answer	13	2.5	
Grand Total	520	100.0	

The gender distribution of the participants is shown in Table 2. 50 percent of the participants are male and 47.5 are female. 2.5 percent of the participants did not

answer this question. Even though the percentage of men is higher in gender distribution, it is seen that the sex distribution has a balanced validity for analysis.

Table 3.

Marital Status of the Participants

Marital Status	Number	Percentage	Valid Percent
Single	426	81.9	97.7
Married	10	1.9	2.3
Total	436	83.8	100.0
No answer	84	16.2	
Grand Total	520	100.0	

The marital status information of the participants is shown in Table 3. 81.9 percent of the participants are single and 1.9 are married. 16.2 percent of the participants did not answer this question. It is seen that the large majority of the participants are single.

Table 4.

Income Status of the Participants

Income Status	Number	Percentage	Valid Percent
0-500 TRY	225	43.3	44.4
501-1000 TRY	168	32.3	33.1
1001-1500 TRY	54	10.4	10.7
1501-2000 TRY	28	5.4	5.5
2001 TRY and more	32	6.2	6.3
Total	507	97.5	100.0
No answer	13	2.5	
Grand Total	520	100.0	

The income status of the participants is shown in Table 4. 97.5 percent of the participants answered the income status question. 43.3 percent of the participants have an income of 0-500 TRY; 32.3 percent have 501-1000 TRY; 10.4 percent have 1001-1500 TRY; 5.4 percent have 1501-2000 TRY, and 6.2 percent have 2001

TRY and more. As seen in Table, a large majority of the participating youth, which is 43.3 percent, have a low income of 0-500 TRY.

Political Participation Rate of the Participants

The political participation rate of the participating youth is shown in Table 5. It is seen that the activities involving watching are predominating when compared with others and participation in high-level politics is in low level among youth.

Table 5.
Political Participation Rate of the Participants

	Number	Percentage	Valid Percent
I am not much interested in politics	130	25.0	26.1
I only vote	91	17.5	18.2
I watch political shows/talk about politics other than voting	195	37.5	39.1
I take active part in politics	73	14.0	14.6
I highly take part in politics	10	1.9	2.0
Total	499	96.0	100.0
No answer	21	4.0	
Grand Total	520	100.0	

25 percent of the youth participating in the survey state that they are not interested in the politics; 17.5 percent only vote; 37.5 percent watch political shows/talk about politics other than voting; 14 percent takes active part in politics, and 1.9 percent highly take part in politics. 4 percent of the participants did not answer this question. It is seen that the participating youth in between the ages of 18-29 was not interested in the politics; 55 percent only voted and talked about politics. High-level participation in politics was only 1.9 percent.

Interest Level of the Participants in the Election Campaign and Matters

The frequency distribution of the interest level in political campaigns and matters of the youth and its percentage is shown below.

Table 6.

Interest Level of the Participants in the Election Campaign and Matters

	Number	Percentage	Valid Percent
Strongly Disagree	71	13.7	14.3
Disagree	105	20.2	21.1
Neutral	101	19.4	20.3
Agree	181	34.8	36.3
Strongly Agree	40	7.7	8.0
Total	498	95.8	100.0
No answer	22	4.2	
Grand Total	520	100.0	

Table 7.

Correlation Between the Political Participation Rate and the Interest Levels in Political Matters of the Participants

	Interest Level in the Election Campaign and Matters					
	Strongly Disagree	Disagree	Neutral	Agree	Strongly Agree	
Political Participation Rate	I am not much interested in politics	47 70.1%	42 40.4%	25 24.8%	11 6.2%	3 7.7%
	I only vote	11 16.4%	29 27.9%	30 29.7%	15 8.4%	3 7.7%
	I watch political shows/talk about politics other than voting	5 7.5%	28 26.9%	42 41.6%	102 57.3%	14 35.9%
	I take active part in politics	3 4.5%	4 3.8%	3 3.0%	47 26.4%	15 38.5%
	I highly take part in politics	1 1.5%	1 1.0%	1 1.0%	3 1.7%	4 10.3%
	Total	67 100.0%	104 100.0%	101 100.0%	178 100.0%	39 100.0%

13.7 percent of the participants characterized their interest level to the political campaigns and matters as very low; 20.2 percent as low; 19.4 percent as neutral; 34.8 percent as high; and 7.7 percent as very high. 4.2 percent of the participants did not answer this question. Examining table 6, it can be stated that many of the

participating youth have strong political interest. In the chi-square test, data below were collected regarding the correlation between the political participation rate and the interest levels in political matters of the participants.

It is seen that the 70.1 percent of the participants who described that their interest level in political campaigns and matters as too low in the electoral period were not much interested in the politics; 16.4 percent only voted; 7.5 percent watched political shows/talked about politics other than voting; 4.5 percent took active part in politics; and 1.5 percent highly took part in politics. It is seen that the 38.5 percent of the youth who described that their interest level in political campaigns and matters as too high has taken active part in politics; 35.9 percent watched political shows/talked about politics other than voting; 10.3 percent highly took part in politics; 7.7 percent only voted; and 7.7 percent were not interested in the politics. It is found out that there is a significant relationship between the interest level in political campaigns and matters and political participation rate ($X^2=2.194$, $sd=16$, $p<0.05$) and the *Hypothesis 1* is confirmed.

Table 8.
Political Participation Rate with respect to the Gender of the Participants

Political Participation Rate With respect to the Sex of the Participants		Sex	
		Female	Male
Political Participation Level	I am not much interested in politics	75 31.1%	54 21.7%
	I only vote	44 18.3%	47 18.9%
	I watch political shows/talk about politics other than voting	93 38.6%	96 38.6%
	I take active part in politics	27 11.2%	45 18.1%
	I highly take part in politics	2 0.8%	7 2.8%
	Total	241 100.0%	249 100.0%

As a result of the survey, 31.1 percent of the female participants state that they are not much interested in the politics; 18.3 percent only voted; 38.6 percent watch political shows/talk about politics other than voting; 11.2 percent takes an active

part in politics, and 0.8 percent highly take part in politics. 21.7 percent of the male participants state that they are not much interested in the politics; 18.9 percent only vote; 38.6 percent watch political shows/talk about politics other than voting; 18.1 percent takes an active part in politics, and 2.8 percent highly take part in politics. It is found out that there is a significant relationship between the sex of the participants and their political participation rate ($X^2=10.715$, $sd=4$, $p<0.05$) and the *Hypothesis 2* is confirmed.

Political Participation Types of the Participants

The political participation scale prepared as yes-no questions to identify the political participation types of the youth, consists in 18 entries. The mentioned entries were adopted from a scale (Balcı et al., 2013 p.193-194) utilized in a research, rearranged and made ready for use. The answers given to the political participation type entries in the scale are shown in Table 9.

Table 9.
Percentage Distribution of the Entries Concerning the Political Participation

Political Participation Scale	Yes (%)	No (%)	No answer (%)	$\bar{X}$
1- I have voted in a political election	87.1	12.1	0.8	1.87
2- I watch political TV shows broadcasted on television	73.3	26.3	0.4	1.7355
3- I watch the political advertisements broadcasted on TV by the parties	72.9	26.3	0.8	1.7345
4- I write a petition regarding a problem I have to the authorized municipality or similar authorities	67.9	31.9	0.2	1.68
5- I become informed about the actual political matters and share my knowledge with people around me	64.8	34.8	0.4	1.65
6- I follow the actual news and columns regarding politics published in the newspaper	53.5	45.2	1.3	1.54
7- I state my views by participating in the surveys made during the electoral period	49.0	50.2	0.8	1.49
8- I post political content (image, video, music, comment, etc.) on the social media	42.1	57.1	0.8	1.42
9- I have participated in a meeting, demonstration,	37.9	61.2	1.0	1.38

march, etc. of a political party				
10- I have taken part in a mass march	34.2	64.8	1.0	1.34
11- I participate in political panel discussions, conferences and meetings as an audience	33.5	65.8	0.8	1.33
12- I try to persuade people around me to vote for the political party or candidate I support	31.7	67.9	0.4	1.31
13- I would like to take active part in politics in the future	29.0	70.4	0.6	1.29
14- I have taken part in a protest carried out on the internet	26.7	72.3	1.0	1.26
15- I work for a non-governmental organization	21.9	77.7	0.4	1.22
16- I took part in the election campaign of a political party/candidate	12.1	86.7	1.2	1.12
17- I take charge in a political party	9.4	90.2	0.4	1.09
18- I work in the city council/youth assembly	8.7	91.0	0.4	1.08

Note: In the Political Participation Scale, 1 is coded as No, 2 as Yes.

The most common political participation activity among the participating youth aged 18-29 in the survey is voting with 87.1 percent. Watching political TV shows broadcasted on television follows this with 73.3 percent; watching the political advertisements broadcasted on TV by the parties with 72.9 percent; writing a petition regarding a problem they have to the authorized municipality or similar authorities with 67.9 percent; becoming informed about the actual political matters and sharing their knowledge with people around them with 64.8 percent; following the actual news and columns regarding politics published in the newspaper with 53.5 percent; stating their views by participating in the surveys made in the electoral period with 49 percent; posting political content (image, video, music, comment, etc.) on the social media with 42.1 percent; participating in a meeting, demonstration, march, etc. of a political party with 37.9 percent; taking part in a mass march with 34.2 percent; participating in political panel discussions, conferences and meetings as an audience with 33.5 percent; persuading people around them to vote for the political party or candidate they support with 31.7 percent; taking active part in politics in the future with 29 percent; taking part in a protest carried out on the internet 26.7 percent; working in a non-governmental organization with 21.9 percent; taking part in the election campaign of a political par-

ty/candidate with 12.1 percent; taking charge in a political party with 9.4 percent; and working in the city council/youth assembly with 8.7 percent.

As a result of the survey, the first three activities: voting, watching political TV shows broadcasted on television and watching the political advertisements broadcasted on TV by the parties are low-level political participation activities. Particularly, the second and third entries, which are watching political TV shows broadcasted on television and watching the political advertisements broadcasted on TV by the parties can be characterized as political enlightenment.

The survey shows that voting is the most preferred political participation activity with 1.87 percent of the arithmetic mean.

Table 10.
Political Participation Types of the Participants with respect to Their Gender

	Answer	Sex		Chi-Square Test
		Female (%)	Male (%)	
1- I have voted in a political election	No	10.7	13.5	X ² =0.899 sd=1 P>0.05
	Yes	89.3	86.5	
2- I take part in a political party	No	95.9	85.8	X ² =15.393 sd=1 p<0.05
	Yes	4.1	14.2	
3- I work for a non-governmental organization	No	83.3	72.7	X ² =8.170 sd=1 p<0.05
	Yes	16.7	27.3	
4- I work in the city council/youth assembly	No	94.3	89.2	X ² =4.337 sd=1 p<0.05
	Yes	5.7	10.8	
5- I would like to take active part in politics in the future	No	78.4	64.1	X ² =12.468sd=1 p<0.05
	Yes	21.6	35.9	
6- I write a petition regarding a problem I have to the authorized municipality or similar authorities	No	30.5	33.8	X ² =0.653 sd=1 p>0.05
	Yes	69.5	66.2	
7- I post political content (image, video, music, comment, etc.) on the social media	No	59.0	56.4	X ² =0.360 sd=1 p>0.05
	Yes	41.0	43.6	
8- I watch political TV shows broadcasted	No	24.5	29.2	X ² =1.441

on television	Yes	75.5	70.8	sd=1 p>0.05
9- I watch the political advertisements broadcasted on TV by the parties	No	20.5	32.8	X ² =9.722 sd=1
	Yes	79.5	67.2	p<0.05
10- I follow the actual news and columns regarding politics published in the newspaper	No	47.7	44.7	X ² =0.449 sd=1
	Yes	52.3	55.3	p>0.05
11- I become informed about the actual political matters and share my knowledge	No	38.0	33.1	X ² =1.314 sd=1
	Yes	62.0	66.9	p>0.05
12- I try to persuade people around me to vote for the political party or candidate I support	No	70.2	66.5	X ² =0.783 sd=1
	Yes	29.8	33.5	p>0.05
13- I state my views by participating in the surveys made in the election periods	No	53.3	48.5	X ² =1.161 sd=1
	Yes	46.7	51.5	p>0.05
14- I participate in political panel discussions, conferences and meetings as an audience	No	67.9	63.8	X ² =0.917 sd=1
	Yes	32.1	36.2	p>0.05
15- I took part in the election campaign of a political party/candidate	No	90.6	85.8	X ² =2.771 sd=1
	Yes	9.4	14.2	p>0.05
16- I have participated in a meeting, demonstration, march, etc. of a political party	No	67.8	55.8	X ² =7.66 sd=1
	Yes	32.2	44.2	p<0.05
17- I have taken part in a protest carried out on the internet	No	78.8	67.7	X ² =7.874 sd=1
	Yes	21.2	32.3	p<0.05
18- I have taken part in a marching demonstration	No	72.7	58.5	X ² =11.219 sd=1
	Yes	27.3	41.5	p<0.05

The political participation types of the participants are shown in Table 10. According to this, while the percentage of the participating women, who stated that they have voted in a political election, is 89.3 percent; it is 86.5 percent in men. As a result of the conducted chi-square test, it is found out that there is not a significant relationship between the sex and voting behavior (X²=0.899, sd=1, P>0.05) and the *Hypothesis 3* is not confirmed. While 85.8 percent of the men who stated that they

do not take part in a political party; it is 95.9 percent in women. While the percentage of women who work for a non-governmental organization is 16.7 percent; it is 27.3 percent in men. 89.2 percent of men and 94.3 percent of women do not work in the city council/youth assembly. 21.6 percent of women and 35.9 percent of men state that they would like to take an active part in politics in the future. While the percentage of women who state that they write a petition regarding a problem they have to the authorized municipality or similar authorities are 69.5 percent; this percentage decreases down to 66.2 in men. 41 percent of the participating women and 43.6 percent of men post political content (image, video, music, comment, etc.) on the social media. While the percentage of men who state that they watch political TV shows broadcasted on television is 70.8 percent; it is 75.5 percent in women. While the percentage of men who state that they watch the political advertisements broadcasted on TV by the parties is 67.2 percent; this percentage increases up to 79.5 percent in women. While 52.3 percent of women follow the actual news and columns regarding politics published in the newspaper; it is 55.3 percent in men. While the percentage of men who state that they become informed about the actual political matters and share their knowledge is 66.9 percent; this percentage decreases down to 62 percent in women. 29.8 percent of women and 33.5 percent of men persuade people around them to vote for the political party or candidate they support. 46.7 percent of women and 51.5 percent of men state their views by participating in the surveys made in the election periods. While the percentage of women who state that they participate in political panel discussions, conferences and meetings as an audience is 32.1 percent; it is 36.2 percent in men. 9.4 percent of women and 14.2 percent of men state that they took part in the election campaign of a political party/candidate. While the percentage of women who state that they have participated in a meeting, demonstration, march, etc. of a political party is 32.2 percent; this percentage increases up to 44.2 in men. While the percentage of women who state that they have taken part in a protest carried out on the internet is 21.2 percent; this percentage increases up to 32.3 in men. 27.3 percent of the participating women and 41.5 percent of men state that they have taken part in a marching demonstration. Examining the political participation types of youth, on the whole, it can be stated that the most pre-

ferred participation type is the first-level participation types and active political participation is low.

Time-of-Voting-Decision of the Participants

More than half of the participants (51.5%) state that it is already certain which party they will vote for. This shows resemblance with previously conducted research results. In the research conducted by Ertürk in 2014 as a postgraduate thesis, more than half participants (63.8%) state that it is already certain which party they will vote for (2014 p. 107). Based on this result, it can be stated that more than half of the participating youth have strong party loyalty.

Table 11.
Distribution of the Time-of-Voting-Decision

	Number	Percentage	Valid Percent
Even if there is not an election, it is already certain which party I will vote for	268	51.5	54.0
When the candidates are determined, after the election decision is made	135	26.0	27.2
In the midst of the political campaign	36	6.9	7.3
Few days before the election	33	6.3	6.7
Before ballot box	24	4.6	4.8
Total	496	95.4	100.0
No answer	24	4.6	
Grand Total	520	100.0	

51.5 percent of the participants state that it is already certain which party they will vote for; 26 percent state that they decide when the candidates are determined, after election the decision is made; 6.9 percent state that they decide in the midst of the political campaign; and 4.62 percent state that they decide before ballot box.

Table 12.
Distribution of the Time-of-Voting-Decision with Respect to Sex

	Sex		
	Female	Male	
Time-of-Voting-Decision	Even if there is not an election, it is already certain which party I will vote for	138 57.0%	128 52.0%
	When the candidates are determined, after the election decision is made	64 26.4%	67 27.2%
	In the midst of the political campaign	12 5.0%	23 9.3%
	Few days before the election	13 5.4%	19 7.7%
	Before ballot box	15 6.2%	9 3.7%
	Total	242 100.0%	246 100.0%

52 percent of participating men and 57 percent of women state that even if there is not an election, it is already certain which party they will vote for. It is already certain which party more than half of the participating women and men will vote for. While the percentage of women who make their decision when the candidates are determined, after the election decision is made is 26.4 percent; it is 27.2 percent in men. 5 percent of women and 9.3 percent of men make their decision in the midst of the political campaign. While 5.4 percent of women and 7.7 percent of men make their decision few days before the election; 6.2 percent of women and 3.7 percent of men make their decision before ballot box. It is found out that there is not a significant relationship between the time-of-voting-decision to a party or a candidate and the sex of the participants ($X^2=6.494$, $sd=4$, $p>0.05$) *Hypothesis 4* is not confirmed.

Levels of Loyalty of the Participants to the Party

A 5-point Likert scale (1=Strongly Disagree, 2=Disagree, 3=Neutral, 4=Agree, 5=Strongly Agree) is used to identify the loyalty levels of the participants. The answers of the participants are shown in Table 13.

Table 13.
Levels of Loyalty of the Participants to the Party

	Number	Percentage	Valid Percent
Very Weak	53	10.2	10.4
Weak	60	11.5	11.7
Neutral	116	22.3	22.7
Strong	200	38.5	39.1
Very Strong	82	15.8	16.0
Total	511	98.3	100.0
No answer	9	1.7	
Grand Total	520	100.0	

38.5 percent of the participants state that their party loyalty is strong. As a result of the survey, 22.3 percent of the participants state that their party loyalty is neutral; 15.8 percent state that their party loyalty is very strong; 11.5 percent state that their party loyalty is weak; and 10.2 percent state that their party loyalty is very weak.

Table 14.
Party Loyalty Levels and Political Participation Rate Crosstab

	<i>Loyalty to Party</i>				
	Very Weak	Weak	Neutral	Strong	Very Strong
I am not much interested in politics	34	24	37	29	4
	66.7%	42.1%	33.0%	14.7%	5.1%
I only vote	3	17	23	33	15
	5.9%	29.8%	20.5%	16.8%	19.0%
I watch political shows/talk about politics other than voting	9	13	42	96	35
	17.6%	22.8%	37.5%	48.7%	44.3%
I take active part in politics	3	3	10	38	19
	5.9%	5.3%	8.9%	19.3%	24.1%
I highly take part in politics	2	0	0	1	6
	3.9%	.0%	.0%	.5%	7.6%
Total	51	57	112	197	79
	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%

In the party loyalty levels and political participation rate crosstab, it is seen that 66.7 percent of the participants, who state that their party loyalty level is very weak,

are not much interested in the politics; 5.9 percent only vote; 17.6 percent watch political shows/talk about politics other than voting; 5.9 percent takes active part in politics; and 3.9 percent highly take part in politics. 5.1 percent of the participants, who described that their party loyalty level was very strong, state that they are not much interested in the politics; 19 percent only vote; 44.3 percent watch political shows/talk about politics other than voting; 24.1 percent takes active part in politics; and 7.6 percent highly take part in politics. As the party loyalty level of the participants increase, so does the political participation; that is, there is a significant relationship between the party loyalty level and political participation rate ($X^2=1.247$, $sd=16$, $p<0.05$) and *Hypothesis 5* is confirmed.

Table 15.
Sex Distribution of the Loyalty Levels to the Party

		Sex	
		Female	Male
Loyalty Level to Party	Very Weak	20 8.2%	33 12.8%
	Weak	33 13.5%	27 10.5%
	Neutral	58 23.8%	54 21.0%
	Strong	95 38.9%	100 38.9%
	Very Strong	38 15.6%	43 16.7%
Total		244 100.0%	257 100.0%

Examining the distribution of the party loyalty level with respect to sex, 8.2 percent of the participating women state that their party loyalty level is very weak; 13.5 percent state it to be weak; 23.8 percent state it to be neutral; 38.9 percent state it to be strong; and 15.6 percent state it to be very strong. Examining the party loyalty level of men, 12.8 percent state it to be very weak; 10.5 percent state it to be

weak; 21 percent state it to be neutral; 38.9 percent state it to be strong; and 16.7 percent state it to be very strong. It is found out that there is not a significant relationship between the sex and party loyalty ($X^2=4.034$, $sd=4$, $p>0.05$) *Hypothesis 6* is not confirmed.

Levels of Loyalty of the Participants to the Leader

Table 16.
Levels of Loyalty to the Leader

	Number	Percentage	Valid Percent
Very Weak	66	12.7	12.9
Weak	93	17.9	18.2
Neutral	126	24.2	24.7
Strong	158	30.4	30.9
Very Strong	68	13.1	13.3
Total	511	98.3	100.0
No answer	9	1.7	
Total	520	100.0	

98.3 percent of the participants answered the questions concerning the loyalty to the leader. 30.4 percent of the participants, who answered the question, characterize their loyalty level as strong; 24.2 percent as neutral; 17.9 percent as weak; 13.1 percent as very strong; and 12.7 percent as very weak.

While 56.2 percent of the participants, who describe their leader loyalty very weak, is not much interested in the politics; 10.9 percent only vote; 23.4 percent watch political shows/talk about politics other than voting; 7.8 percent takes an active part in politics, and 1.6 percent highly take part in politics. While 7.4 percent of the participants, who describe their leader loyalty strong, is not much interested in the politics; 22.1 percent only vote; 41.2 percent watch political shows/talk about politics other than voting; 22.1 percent takes an active part in politics, and 7.4 percent highly take part in politics. It is found out that there is a significant relation-

ship between the leader loyalty and political participation rate ($X^2=83.273$, $sd=16$, $p<0.05$) and the *Hypothesis 7* is confirmed.

Table 17.
Loyalty to the Leader and the Political Participation Rate

		<i>Loyalty to Leader</i>				
		Very Weak	Weak	Neutral	Strong	Very Strong
Political Participation Rate	I am not much interested in politics	36 56.2%	28 31.8%	37 30.6%	22 14.2%	5 7.4
	I only vote	7 10.9%	23 26.1%	20 16.5%	26 16.8%	15 22.1%
	I watch political shows/talk about politics other than voting	15 23.4%	30 34.1%	51 42.1%	71 45.8%	28 41.2%
	I take active part in politics	5 7.8%	7 8.0%	13 10.7%	33 21.3%	15 22.1%
	I highly take part in politics	1 1.6%	0 .0%	0 .0%	3 1.9%	5 7.4
Total	64 100.0%	88 100.0%	121 100.0%	155 100.0%	68 100.0%	

Importance of the Communication Tools and Methods in Political Enlightenment of the Participants

A 5-point Likert scale is used to identify the importance of the communication tools and methods in the political enlightenment of the participating youth and the arithmetic mean of the answers are calculated and the importance level of the communication tools and methods in political enlightenment is determined.

Table 18.
Importance of the Communication Tools and Methods in Political Enlightenment

	Not at all Important (%)	Not Important (%)	Neutral (%)	Important (%)	Very Important (%)	No answer (%)	$\bar{X}$
1. Internet/Social media	4.8	4.2	8.7	33.7	46.7	1.9	4.15
2. Face-to-face communication with the candidate	10.2	9.4	12.9	28.5	38.1	1.0	3.75
3. Television	9.0	8.8	8.5	49.6	23.1	1.0	3.69
4. Newspaper/Magazine	8.1	13.3	14.2	48.7	14.4	1.3	3.48
5. Public opinion surveys	10.4	13.5	21.7	32.3	21.0	1.2	3.40
6. Family/Relatives	11.9	14.8	17.3	32.7	21.9	1.3	3.38
7. Meetings and Demonstrations	13.8	14.2	20.8	29.4	20.6	1.2	3.28
8. Brochures, posters, advertisements, photographs, movies	13.1	16.2	20.4	32.1	16.7	1.5	3.23
9. Radio	14.8	24.4	22.9	25.6	10.6	1.7	2.92

The importance of the communication tools and methods in political enlightenment is asked to the survey participating youth and the new media (internet/social media) is the most important tool in the political enlightenment of the youth with 4.15 percent. The face-to-face communication with the candidate follows the new media in political enlightenment with 3.75 percent average; television with 3.69 percent average; newspaper/magazine with 3.48 percent average; public opinion surveys with 3.40 percent average; family/relatives with 3.38 percent average; meetings and demonstrations with 3.28 percent average; brochures, posters, advertisements, photographs, movies with 3.23 percent average; and radio with 2.92 percent average. In conclusion, it can be stated that the internet and social media are the most important tools in political enlightenment.

Frequency of Media Consumption of the Participants

The usage frequency of the mass media in the political enlightenment of the participants is shown in Table 19. The internet and social media are utilized in political enlightenment every day routinely with over 50 percent.

Table 19.
Usage Frequency of the Communication Tools and Methods in Political Enlightenment

	Never	Once/ Twice a Week	Three/ Four Times a Week	Five/ Six Times a Week	Every Day	No answer	$\bar{X}$
1. Internet	3.7	6.9	12.3	19.0	56.3	1.7	4.19
2. Social Media	5.6	7.3	11.7	17.3	56.3	1.7	4.13
3. Television	14.0	34.2	23.7	7.1	19.4	1.5	2.83
4. Newspaper	24.4	36.3	17.3	7.1	12.5	2.3	2.45
5. Radio	51.0	21.7	11.3	6.3	6.9	2.7	1.93
6. Magazine	53.8	25.0	10.0	4.0	4.4	2.7	1.76

Examining the arithmetic means of the mass media utilized in political enlightenment by the participants, the internet is the most commonly used mass communication tool by the youth with 4.19 percent. The social media follows the internet with 4.13 percent average; the television with 2.83 percent average; the newspaper with 2.45 percent average; the radio with 1.93 percent average; and the magazine with 1.76 percent average.

It can be stated that the internet and social media among the mass media utilized by youth in political enlightenment get ahead of the conventional mass media.

Influential Factors in Ensuring the Political Participation of the Participants

A 5-point Likert scale consisting of answers: not at all important, not important, neutral, important, and very important is used to identify the influential factors in the political participation of the survey participants. The arithmetic means of the answers are calculated and sorted by the most influential to least influential factor.

Table 20.
Influential Factors in Political Participation

Influential Factors in Political Participation	Not at all Important (%)	Not Important (%)	Neutral (%)	Important (%)	Very Important (%)	No answer (%)	X̄
1. Candidate ideology	3.1	3.5	8.1	38.3	44.8	2.3	4.21
2. Party ideology	2.9	4.6	9.6	36.7	43.7	2.5	4.16
3. Party's actions and promises	3.7	6.0	8.1	34.6	46.0	1.7	4.15
4. Candidate himself/herself	4.8	6.5	10.8	42.7	33.5	1.7	3.95
5. Internet	4.6	6.9	14.6	35.2	36.7	1.9	3.94
6. Social media	5.0	8.3	15.6	32.1	36.5	2.5	3.89
7. Face-to-face meetings with the voter	9.4	12.5	19.4	32.1	24.4	2.1	3.50
8. Television broadcasts	9.0	11.5	22.7	35.6	18.8	2.3	3.44
9. Meetings and demonstrations	13.8	12.5	21.2	28.8	21.7	1.9	3.32
10. Family and relatives	9.6	18.5	23.7	28.5	17.5	2.3	3.2638
11. Effectiveness of the election campaign	11.5	14.4	22.1	35.2	13.8	2.9	3.2614
12. Brochures, posters, advertisements, photographs, movies	12.5	16.5	23.1	29.6	16.0	2.3	3.20
13. Public opinion poll results	13.7	16.3	24.4	29.6	14.0	1.9	3.14
14. News/Magazine publishing	12.1	16.5	26.7	32.3	10.4	1.9	3.12
15. Radio broadcasts	15.8	24.0	27.3	21.9	8.5	2.5	2.82
16. Winning chance of the candidate	17.7	26.2	20.8	24.0	9.2	2.1	2.80

As a result of the sequence, the most influential factor in the political participations of the youth is the candidate ideology with 4.21 percent of the arithmetic mean.

The party ideology is second with 4.16 percent of the arithmetic mean; the party's actions and promises are third with 4.15 percent of the arithmetic mean.

The candidate himself/herself ($\bar{X}=3.95$); internet ($\bar{X}=3.94$); social media ($\bar{X}=3.89$); face-to-face meetings with the voter ($\bar{X}=3.50$); television broadcasts ($\bar{X}=3.44$); meetings and demonstrations ($\bar{X}=3.32$); family and relatives ($\bar{X}=3.2638$); effectiveness of the election campaign ($\bar{X}=3.2614$); brochures, posters, advertisements, photographs, movies ($\bar{X}=3.20$); public opinion poll results ($\bar{X}=3.14$); news/magazine publishing ($\bar{X}=3.12$); radio broadcasts ($\bar{X}=2.82$); winning chance of the candidate ($\bar{X}=2.80$) follows the first three factors.

Results and Evaluation

The study titled the role of the mass media in the political participation of the youth elaborates on being a member of a political party, participating in a political party, donating to a candidate/party they support, being a candidate, writing a petition regarding a problem they have to the authorities, working in the city council/youth assembly, talking about a political matter, participating in a political conference, watching political TV shows and debates other than voting in terms of political participation. In the field survey carried out before the General Election of June 7th, 2015, according to the data collected by the political participation rate questions answered by 96 percent of the participants, it is found out that 37.5 percent of the participants watched political shows on TV/talked about politics other than voting; 25 percent were not much interested in the politics; 17.5 percent only voted; 14 percent took active part in politics; and 1.9 percent highly took part in politics.

Looking at the youth period and active political participation of youth, which has been tried to be explained with many concepts like restless, dynamic, problematic, transition period, it is seen that the active political participation of youth, working for the non-governmental organizations and being a member of a political party are at a low level either in Turkey, Europe or in many countries around the world. According to the data collected in the field survey we have conducted, 14 percent of youth state that they take an active part in politics and 1.9 percent highly take

part in politics. Looking at the youth participation on the basis of political participation type, the first five most preferred political participation types are watching political TV shows broadcasted on television, watching the political advertisements broadcasted on TV by the parties, writing a petition regarding a problem they have to the authorities, becoming informed about the actual political matters and sharing their knowledge with people around them. Working in a non-governmental organization remains at 21.9 percent; taking part in the election campaign of a political party/candidate at 12.1 percent; taking charge in a political party at 9.4 percent, and working in the city council/youth assembly at 8.7 percent. 29 percent of the youth would like to take an active part in politics in the future. According to the data we have collected, being a member of a political party and taking part in the election campaign of a political party/candidate, which are the representative democracy and the main institutional factors of the representative democracy, explained by Yilmaz and Oy as conventional participation (2014 p. 27), are the political participation forms preferred among the participating youth at a low level.

It can be stated that television, newspaper, magazine, radio, movies, the internet and social media, which take a set of roles in the process of political enlightenment, interpret the political incidents and have the power to manipulate them; which are characterized as the fourth power in the democracies, came more into prominence in this day and age. According to the data, we have collected in the field survey we have conducted, young people utilize the mass media frequently in political enlightenment. When the data is examined, it is seen that the youth utilize the internet with 56.3 percent; the social media with 56.3 percent; the television with 19.4 percent; the newspaper with 12.5 percent; the radio with 6.9 percent; and the magazine with 4.4 percent in political enlightenment every day. The internet and social media are the most regarded mass media with 46.7 percent for participating youth among these communication means utilized in the process of political enlightenment. The internet is the fifth influential factor in political participation ranking with an average of 3.94.

Other data featured by this study are as follow:

- 37.5 percent of the participants characterize their political participation rate as I watch political shows/talk about politics other than voting. With this characteriza-

tion, it can be stated that a large majority of the youth's political participation level remains in the political interest dimension.

- It is seen that the percentage of youth, who characterize their political interest level as very strong, has higher political participation (38.5%). It can be stated that the mass media, which play an important role in the process of political enlightenment, also play a role in the active political participation.

- Looking at the political participation type with respect to the sex of the participating youth, the percentage of men is higher than that of women in terms of taking charge in a political party (14.2%); working in a non-governmental organization (27.3%); working in the youth assembly (10.8%); posting political content on the social media (43.6%); following the news and columns regarding politics published in the newspaper (55.3%); becoming informed about the actual political matters and sharing their knowledge (66.9%); persuading people around them to vote for the political party or candidate they support (35.5%); stating their views by participating in the surveys made in the election periods (51.5%); participating in political panel discussions, conferences and meetings as an audience (36.2%); taking part in the election campaign of a political party/candidate (44.2%); taking part in a protest carried out on the internet (32.3%); taking part in a marching demonstration (41.5%); and desiring to take active part in politics in the future. The percentage of women is higher than that of men in terms of voting in a political election (89.3%); watching political TV shows broadcasted on television (75.5%); watching the political advertisements broadcasted on TV by the parties (79.5%) and writing a petition regarding a problem they have to the authorities (69.5%). In light of this information, it can be stated that young women participate less in the conventional political participation forms compared to men.

- More than half of the participating youth (51.5%) state that it is already certain which party they will vote for. According to that percentage, it can be stated that more than half of the participating youth are decisive electors (but one should take into consideration the fact that the survey was conducted right before the 2015 general elections, which possibly had a polarizing effect).

- The internet, utilized in creating distinct political speech and activities for the youth, who do not feel pleased in the conventional political platforms (Schlozman and Smith et al.: Wyngarden, 2012 p. 7), is the fifth mass communication tool: with an average of 3.94 in ensuring political participation and it is the most regarded means (46.7%) used every day in political enlightenment (56.3%).

Based on these findings, we can safely argue that the youth utilizes the mass media in political enlightenment significantly. The political enlightenment, which has an important role in ensuring active political participation, reaches the youth with mass media. Therefore, in order to increase the political participation of youth:

- Innovational and youth-friendly models like new media must be developed and utilized actively in the political participation process;
- The initiatives/ventures, initialized by youth or the youth take part in like the Youth Organizations Forum, must be introduced to young individuals and their participation must be ensured;
- Matters regarding the politics must be broadcasted in the mass media, the experiences of the youth, which take active role in the political matters and non-governmental organizations, must be shared with their young peers;
- Informative procedures about setting up a party, association, foundation, and institutions like these must be broadcasted and public service ads promoting the political participation of youth must be broadcasted.

References

- Akın, M. Hakkı (2014). Gençlik toplumsallaşmasında akran ve arkadaşlık grupları. *Gençlik Araştırmaları Dergisi*, 2(04), 8-21.
- Aydemir, A.Telli (2011). Gerçek zaman/sanal etkileşimi: toplumsal paylaşım ağları, işlevsel katılım odakları ve sivil yeterlik. <http://ekitap.alternatifbilisim.org/files/katilimin-e-hali.pdf>.
- Balcı, Ş., Tarhan, A. ve Bal, E. (2013). *Medya ve siyasal katılım*. Konya: Sebati Ofset Matbaacılık.

Bayhan, V. (2013). Gençlik ve postmodern kimlik örüntüleri-üniversite gençliğinin sosyolojik profili (İnönü Üniversitesi uygulaması), *Gençlik Araştırmaları Dergisi*, 1(1), 134-157.

Bostancı, N.(1998). Siyaset, medya ve ötesi. Ankara: Vadi yayınları.

Burcu, E., Taş, L. ve Sırma, Ç. Sema (2014). İstatistiki bölge birimleri sınıflamasına (İBBS düzey 1) bağlı olarak Türkiye’de gençlerin sosyo-demografik profili. *Gençlik Araştırmaları Dergisi*, 2 (03), 56-77.

Denstad, F. Yrjar (2014). Ulusal gençlik stratejisi nasıl geliştirilir? *Gençlik Politikaları Kılavuzu*. (Çev. GENDER. Akay). İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları.

Dilber, F. (2012). Seçmenlerin kitle iletişim araçlarından aldığı siyasal içerikli bilgilerden etkilenme düzeyi; Karaman ili seçmenleri üzerine bir alan araştırması. *E-Journal of New World Sciences Academy*. 7(3),154-191.

<http://dergipark.ulakbim.gov.tr/nwsahuman/article/viewFile/5000062403/5000058668>

Erdoğan, E. (2014). Türkiye’de gençlerin siyasal katılımı: karşılaştırmalı bir perspektif. yeni zamanlarda genç yurttaşların katılımı konferansı bildiriler kitabı. 9-11 Mayıs 2014, içinde (s.37-51). İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları.

Erdoğan, İ. ve Alemdar, K. (2005). Öteki kuram-kitle iletişim kuram ve araştırmalarının tarihsel ve eleştirel bir değerlendirilmesi (Geliştirilmiş 2. baskı). Ankara: Erk Yayınları.

Ertürk, G. (2014). Adalet ve Kalkınma Partisi ve Cumhuriyet Halk Partisi’nin 2014 yerel seçimlerindeki halkla ilişkiler faaliyetlerinin Konya seçmeni üzerinde incelenmesi. (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Selçuk Üniversitesi, Halkla İlişkiler ve Tanıtım Anabilim Dalı, Konya).

Eymen, U. Erman (2007). SPSS 15.0 Veri analiz yöntemleri. http://yunus.hacettepe.edu.tr/~tonta/courses/spring2009/bby606/SPSS_15.0_ile_Veri_Analizi.pdf.

Gençlik ve Spor Bakanlığı (2011). Gençlerin yerel ve bölgesel yaşama katılımına ilişkin yeniden düzenlenmiş avrupa şartı. Ankara: Neyir Matbaacılık.

Gençlik ve Spor Bakanlığı (2012). II. Gençlik şûrası. Ankara: Avşar Matbaacılık.

Gençlik ve Spor Bakanlığı (2013). Ulusal gençlik ve spor politika belgesi. Ankara: Gençlik ve Spor Bakanlığı.

Gökçe, O. (2010). İletişim bilimine giriş (2. Baskı). Konya: Dizgi Ofset.

Gür, Bekir S., Dalmış, İ., Kırmızıdağ, N., Çelik, Z. ve Boz, N. (2012).Türkiye’nin gençlik profili. Ankara: Pelin Ofset.

Karaçor, S. (2009). Yeni iletişim teknolojileri, siyasal katılım, demokrasi. *Yönetim ve Ekonomi*, 16 (2), 121-131.

http://www2.bayar.edu.tr/yonetimekonomi/dergi/pdf/C16S22009/121_131.pdf.

- Kovacheva, S. (2014). Gençlik siyasi katılım kalıplarını gençleştirecek mi? V. Yılmaz ve D. Bahçeci (Ed.). *Gençlerin siyasi katılımı içinde* (s.13-29). İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları.
- Pleyers, G. (2014). Genç insanlar ve alter-küreselleşme: Hayal kırıklığından yeni bir siyasi katılım kültürüne doğru. V. Yılmaz ve D. Bahçeci (Ed.). *Gençlerin siyasi katılımı içinde* (s.99-110). İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları.
- Sezgin, A. Aslı (2014). Yeni medya da gençliğin temsili: Türkiye’de gençlerin sanal ağ günlüklerine eleştirel bir bakış. *Gençlik Araştırmaları Dergisi*, 2(3), 140-149.
- Tokgöz, O. (1979). *Siyasal haberleşme ve kadın*. Ankara: Sevinç Matbaası.
- Ward, J.R. (2009). *Youth websites during an election campaign*. (Doctoral dissertation, Amsterdam School of Communication Research) Retrieved from <http://dare.uva.nl/document/2/60486>.
- Wohlfarth, A. (2013). *Demokrasinin şekillendirilmesinde yurttaşların rolü*. (Haz. İ. Gökhan ŞEN). *Demokrasi ve Siyasal Katılım*. 23-24 Haziran 2012. (s.147-150). İstanbul: Ezgi Ofset.
- Wyangarden, K. E. Van (2012). *New participation, new perspectives? Young adults’ political engagement Using, Facebook*. (Master’s thesis). Retrieved from https://dspace.library.colostate.edu/bitstream/handle/10217/67321/VanWyangarden_colostate_0053N_10909.pdf?sequence=1&isAllowed=gender.
- Yentürk, N. (2014). Şebeke projesi deneyimi ve gençlerin katılımına yönelik politika önerileri. *Yeni Zamanlarda Genç Yurttaşların Katılımı Konferansı Bildiriler Kitabı*. 9-11 Mayıs 2014. (s.9-14) İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları.
- Yılmaz, V. ve Oy, B. (2014). *Türkiye gençler ve siyasi katılım: sosyo- ekonomik statü fark yaratıyor mu?*. İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları.

Extended Abstract

Students' Perceptions on Public High School Teachers' Classroom Management and Democratic Attitude

Yusuf Özdemir^a

Abstract

This research is done to determine to what degree Anatolian High Schools' teachers manifest democratic attitude and behavior towards their students in classroom management. In addition it attempted to gauge teachers' democratic attitude and behavior as they manage their respective classrooms and student learning. Equally important, how much degree of democratic classroom management is applied is accentuated in the discussion perceptions are valued and analyzed in the light of relevant theories and practices. Research sample was selected from Bosna Anadolu İmam Hatip High School and Emine Akdoğan Sarayönü Anadolu High School in Konya Province. The researcher had utilized a 10-item survey questionnaire. This covers 3 statements for traditional approach and 6 statements for contemporary approach of classroom management. It is found out that teachers provide opportunities for the students to express themselves about class-related decision making and provide enjoyment inside the classroom. Teachers are perceived democratic by students as well.

Keywords: Classroom management • Democratic behavior • Traditional approach • Contemporary approach

* This work consists in a summary of master's thesis which has been submitted to Selcuk University, Institute of Social Science.

^a Lecturer, İstanbul Esenyurt University, Vocational School of Health Services.
E-mail: gokhan-1778@hotmail.com

Copyright © 2016 T.C. Gençlik ve Spor Bakanlığı

<http://genclikarastirmalari.gsb.gov.tr/>

Gençlik Araştırmaları Dergisi • Ağustos 2016 • 4(2) • 186-197

ISSN 2147-8473

Başvuru | 24 Haziran 2016

Kabul | 5 Temmuz 2016

Makale

Devlet Liseleri Öğretmenlerinin Sınıf Yönetiminde Demokratik Tutumlarına Dair Öğrenci Algıları

Yusuf Özdemir^a

Öz

Bu araştırma Anadolu liseleri öğretmenlerinin sınıf yönetiminde öğrencilere karşı demokratik tutum ve davranışlarının boyutunu belirlemek için yapılmıştır. İlave olarak öğretim yaparken öğrencilerin öğrenme durumuna karşı öğretmenlerin sınıf yönetiminde tutum ve davranışlarını ölçmeyi amaçlamaktadır. Eşit derecede önemli olan öğretmenlerin demokratik sınıf yönetimi durumunun ne aşamada olduğu tartışma bölümünde ele alınmıştır. Algılar ilgili teori ve uygulamaların ışığında değerlendirilmiş ve analizi yapılmıştır. Araştırma evreni Konya İli Bosna Anadolu İmam Hatip Lisesi ve Emine Akdoğan Sarayönü Lisesidir. Araştırmacı 10 maddelik anket sorusu kullanmıştır. Anket çalışması 3 adet klasik sınıf yönetimi yaklaşımı ve 6 adet çağdaş sınıf yönetimi yaklaşımını ihtiva eden ifadeleri konu edinmektedir. Araştırma sonucunda öğretmenlerin sınıfı ilgilendiren karar verme ve sınıfta memnuniyet sağlama konularında öğrencilere fırsatlar sağladığı bulgusuna varılmıştır. Öğrenciler öğretmenlerinin sınıf yönetiminde demokratik olduğunu düşünmektedirler.

Anahtar Kelimeler: Sınıf yönetimi • Demokratik tutum • Klasik tutum • Çağdaş yaklaşım

^a Yrd. Doç. Dr. Mevlana Üniversitesi, İletişim Fakültesi
E-mail: yozdemir@mevlana.edu.tr

Effective classroom management does not promise neither a flower-bed nor thorn-rich experience. In principle and practice, classroom management is a collaborative effort that active players inside must be complementing and supplementing each other. Teachers cannot do his / her best or play role in a classroom which is mis-handled or mismanaged. Students likewise cannot learn in a classroom which is hostile. For a classroom and the affairs thereat to be successful, management is a necessity. No teacher could be said effective until he manages the classroom well. It is in this light that classroom management must be looked into by all stakeholders.

Needless to say, a good teacher is always best in every aspect of his career. From the time that is held from the confines of teacher-training institution and after which, his discharge, classroom management should never be compromised. Classroom management is a serious concern that every teacher should be aware of and ready to address. It is such a wonderful barometer of success in the teaching and learning process should the facilitator-teacher can be able to realize the importance of effective classroom management. A teacher's performance in classroom management is vitally important for learners to be successful (Kosapaglu, 2015).

However, having defined specific rudiments of classroom management, it does not guarantee an immediate success. One must bear in mind that learners are persons of diverse characteristics. They are human beings who are so fragile to handle. Thus, any classroom management that has been proven effective in one class might be ineffective in another. This is the very reason why teachers should be able to mix up things to ensure that academic success of the learners would never be prejudiced. A classroom is an environment where learners and teachers share their existing and gained knowledge and experiences through a suitable process in order to manage educational purposes (Kosapaglu, 2015).

The researcher is prompted to find out whether teachers prefer traditional methods or contemporary methods. Survey questions are prepared based on traditional approach and contemporary approach. In this specific research, classroom management pertains to the behavioral aspect of teachers. It must be underscored herein that teachers are not rated on their teaching performance neither their personality. The study is limited only to the perceptions of the students as regards to classroom management.

Classroom is one of the places where educators play role to shape souls, in other words, to build individuals. Kratochwill, De Roos & Blair (2015) claim that classroom management is the process where the teachers and schools work hand in hand towards the creation and maintenance of student behavior in any classroom setting. For this, Emmer & Sabornie (2015) emphasize that the end goal of implementing classroom management is to enhance positive behavior and academic engagement of the students.

It is human nature to get accustomed to his/her environment where he/she stays longer period of time. Students spend most of their time in classroom as well. After family environment classroom is an irrevocable place for students and cannot primarily substitute with anywhere else. Marzano & Marzano (2003) argue that classroom management has the largest effect on student achievement. Further, they claim that studies show that the level of engagement and quality of teacher-student relationships is the keystone for all other aspects of classroom management. The behavior and the attitude of the teacher is perhaps the single most important factor in a classroom, and thus can have a major effect on discipline (Devecioğlu & Kurt, 2013). Teachers who had high-quality relationships with their students had fewer discipline problems and rule violations than those who did not have high-quality relationships. Kunter, et. al. (2007) found out that the classroom management strategies have effects on students' interest development in secondary mathematics classes. In a two-pronged study they conducted (one cross-sectional, with data from 400 students; the other longitudinal, with 1900 students), results show that students' perceptions of rule clarity and teacher monitoring have positively related to their interest to learn. This particular study strengthens the fact that pleasant environment and intact support system could bring positive results to learning. Meanwhile, Emmer (1984) provided an overview of a research on classroom management with emphasis on the results from a research program conducted at the University of Texas during the last 5 years. In such research, it is apparent that classroom management is viewed as the results of three phases of activity. These are the pre-active, active, and post-active phase. Accordingly, during the pre-active phase, defined as moment where students haven't arrived, teachers expect student behaviors, plan rules and procedures, prepare classroom setting, and identify activities for student learning (Emmer, 1984). In the active phase, teachers introduce

their students to classroom policies and procedures, engage them to activities, and solicit cooperation from them. This is to ensure that the classroom will be managed appropriately. In the post-active phase, the teacher is monitoring the implementation, progress, or status of the planned and desired classroom milieu.

Classroom management is not only disciplining students. Versatile personalities have impact on students. Erdogan & Kurt (2015) reviewed and critiqued classroom management research in Turkey. In addition, they present the emerging themes and findings of their selected studies, covering the period of 2002 to 2014. In a vast meta-analysis they had conducted, found out that teachers' ability to create interactive classroom environment was influenced by teachers' beliefs and expectations of their students. In furtherance, it has been established that classroom management is a complex interplay of forces or variables – attributable to the teachers themselves, their learners, the school climate, organizational structure, and a lot more. Also, such studies earlier conducted had paved way to the pre-service and in-service trainings for teachers, with focus on efficient classroom management. Lastly, Erdogan & Kurt (2015) pointed out that critical areas of classroom management are at hand for further investigation.

In line with this, Adeyemo (2012) also finds out that the causes of classroom disruptive behavior are traceable in general to the society and in particular to the schools, teachers, children and the homes. Both teachers and students should go along well when it comes to implementing effective classroom management. In the study, Adeyemo (2012) defined the need to determine the strategies teachers perceive to be effective in handling disruptive behavior in secondary school.

Well preparation before class and adopting new skills empower teachers, teacher who feel themselves comfortable what they are doing, feel more self-confident and more contributive. Akar, Feyza, Erden, Tor, & Tuba (2010) highlights that classroom management requires teachers to enhance their skills and preparation to affect a well-brought-up school setting. In their study, it is stressed that teachers are challenged with little physical classroom contexts that prevent them to become constructivist practitioners; that is, student-centered teachers. While it is true that most of the time teachers are the ones who set the rules, regulations, and routines inside the classroom, teachers should afford opportunities to their students to parti-

cipate in decision making. The practice of this will never lessen the authority of the teachers but will accord more respect upon them. Akar, et. al. (n.d.) concluded in their study that teachers are inclined more for conventional approach of classroom management where less chance is given to the most important elements of the teaching-learning process, the students. This is lest of the nineteen voluntary teachers teaching in various private and public schools in Ankara who constructed the sample of their study.

Classroom management may forestall of any other qualification of a teacher. For audience teacher is always on stage to observe and evaluate. Kasapoglu (2015) contributes significantly in her study which presents students' expectations of lessons and their thoughts about an ideal effective teacher. The subjects of her study include 24 students from the 6th 7th and 8th grade who attend school in the center of Ankara city. He employed a mixed method of research to generate data such as interviews and content analysis. According to the research conducted, it can be inferred that students' expectations of effective teacher behaviors are gathered upon three plots as communication-interaction, individual leadership and profession field knowledge (Kasapoglu, 2015). Lamentably, teachers are perceived by the student participants needing improvement as regards to classroom management.

Methods

Models of the Research

This research was designed according to descriptive research model. Descriptive research aims to describe any situation which exist today or existed in the past as is (Karasar, 2012) without manipulating the result. The study attempted to describe the perception of groups of students from different school towards the same matter of fact.

Sampling

This research was conducted in 2013-14 with 50 male and 50 female 9th grade students at Bosna Anadolu İmam Hatip High School and Emine Akdoğan Sarayönü Anadolu High School in Konya Province. Students' perception on classroom mana-

gement as the main research variable is taken into consideration. Demographic profile of research group is presented at Table 1.

Table 1.

Distribution of research group

Bosna Anadolu İ.H.L			Akdoğan Sarayönü Anadolu Lisesi		
Boys	Girls	Graders	Boys	Girls	Graders
25	25	9 th	25	25	9 th

Collection and Analysis of Data

The researcher had utilized a 10-item survey questionnaire. This covers 3 statements for traditional approach and 6 statements for contemporary approach of classroom management. Traditional Approach, which is teacher-centered, gives substantial authority and prominence to the teachers inside the classroom (Aydin, 2013). Statements 3, 4, and 7 represent this approach in the questionnaire utilized by the researcher. On the other hand, Contemporary Approach, which is student-centered, is democratic in nature, participative in its extremity (Aydin, 2013). Statements 1-2, 5-6, and 8-10 represent this approach in the questionnaire.

Table 2.

Distribution of Survey Items

Statement	Approach	Assigned number in the questionnaire
Teachers value you as an individual.	Contemporary	1
Teachers give you right to speak.	Contemporary	2
Teachers behave like dictator in class.	Traditional	3
Teachers threaten you about grades.	Traditional	4
Teachers appreciate your success justly.	Contemporary	5
Teachers try to understand you.	Contemporary	6
Teachers humiliate you in class.	Traditional	7
Teachers give you right to speak about class-related decision making.	Contemporary	8
Teachers trust you.	Contemporary	9
Teachers conduct class with the enjoyment of the students.	Contemporary	10

Table 2 exhibits the distribution of survey items for the two approaches of classroom management. It can be gleaned from the table above that there are 3 (30 %) of the survey items are traditional in approach while there are 7 (70 %) of the survey items are contemporary in approach. Students had rated their teachers' behavior as regards to classroom management. Below is the scale of values that had guided the researcher in interpreting the computed weighted means.

Table 3.
Scale for Verbal Interpretations of Computed Weighted Means

Scale	Student Perceptions	Traditional Approach (for items 3, 4, and 7)	Contemporary Approach (for items 1-2, 5-6, and 8-10)
1.00 – 1.49	Never	Not Traditional	Undemocratic
1.50 – 2.49	Seldom	Less Traditional	Less democratic
2.50 – 3.49	Sometimes	Moderately Traditional	Moderately democratic
3.50 – 4.49	Usually	Traditional	Democratic
4.50 – 5.00	Always	Highly Traditional	Most democratic

The preceding table necessitated the researcher to discuss the results of the survey separating items of traditional approach from contemporary approach. Such decision gives more appropriate analysis of the data. For traditional approach, interpretation is that “always” would mean higher traditional index. For contemporary approach, it would mean higher democratic index.

Results and Discussion

Table 4 exhibits the perceptions of the student respondents about their teachers on the classroom management as regards to traditional approach.

Table 4.
Perceptions on the Classroom Management as regards to Traditional Approach

Statement	Weighted Means	Student Perceptions	Verbal Interpretation
Teachers behave like dictator in class.	2.23	Seldom	Less traditional
Teachers threaten you about grades.	2.38	Seldom	Less traditional
Teachers humiliate you in class.	1.82	Seldom	Less traditional
Average Weighted Means	2.14	Seldom	Less traditional

It can be gleaned from the table that the lowest weighted mean of 1.82 is assigned by the students to statement "Teachers humiliate you in class," which is seldom experienced by them. The highest weighted mean of 2.38 is assigned by the students to statement "Teachers threaten you about grades," which is likewise seldom experienced by the respondents. The average weighted mean of 2.14 suggests that the students perceived the classroom management of their teachers as less traditional. This finding contradicts the study of Akar, Feyza, Erden, Tor, & Tuba (2010) who concluded in their study that teachers are inclined more for conventional approach of classroom management where less chance is given to the most important elements of the teaching-learning process, the students. Based on experiences and a number of observations, the researcher is confronted with the fact that dynamism in the classroom contributes to the accomplishment or spoil of a system. Elias (2011) declares that a social rule structures eventually rest on one of two things: trust or fear. According to Elias, when homeroom rules and regulations are based on trust, learners will find themselves freer to participate in the class; problem-based learning can exist wholesome. In an environment full of trust and respect, students can challenge a status quo, ask questions, and disagree safely with one another. In such learning environment, students can serve as co-creator or partner for more effective classroom management guidelines. This is because they want to be there and they want the classroom to be engaging and work well (Elias, 2011). Communication helps teachers determine the readiness, interest, needs and competence of learners and also helps determine the arrangement of educational aims and materials with the guidance of a teacher (Basar 2011).

High academic performance lies on trust, not on strict classroom discipline. Fear and anxiety cast out success and self-confidence. Fear and apprehension conceal potential of individuals. If teachers are considered as expert, then students are apprentices.

Therefore one of another role of a teacher is to individuate classroom participants. Teacher leave trace to student’s entire life. On its own after family school life and memories shaped at the school build the life step. That’s why humanely side of the students must be observed. Elias (2011) and Adeyemo (2012) studies are confirmatory. Elias (2011) emphasizes that a social rule structures eventually rest on one of two things: trust or fear. If it is founded on fear, teachers should not be expecting good academic performance and behavior from their students, goodwill too. Capitalizing on the teachers’ authority in the classroom is so conventional to consider. In the 21st century, learners are far different and far shy from the old school concept of discipline and classroom management. Meanwhile, Adeyemo (2012) suggests that teachers should find ways to make their presence felt and respected. Teachers are pivotal to learning. They must do away from the conventional notion that students follow and learn from them through a carrot-and-stick approach. Gone are the days when teachers’ demanding character is effective.

Table 5 exhibits the perceptions of the student respondents on the classroom management as regards to contemporary approach.

Table 5.
Perceptions on the Classroom Management as regards to Contemporary Approach

Statement	Weighted Means	Student Perceptions	Verbal Interpretation
1. Teachers value you as an individual.	3.81	Usually	Democratic
2. Teachers give you right to speak.	4.18	Usually	Democratic
3. Teachers appreciate your success justly.	4.17	Usually	Democratic
4. Teachers try to understand you.	3.88	Usually	Democratic
5. Teachers give you right to speak about class-related decision making.	3.68	Usually	Democratic
6. Teachers trust you.	4.06	Usually	Democratic
7. Teachers conduct class with the enjoyment of the students.	3.65	Usually	Democratic
Average Weighted Means	3.92	Usually	Democratic

It can be gleaned from the table that the lowest weighted mean of 3.65 is assigned by the students to statement “Teachers conduct class with the enjoyment of the students,” which is usually experienced by the students. The highest weighted mean of 4.18 is assigned by the respondents to statement “Teachers give you right

to speak,” which the respondents claim that they usually experience. The average weighted mean of 3.92 suggests that the students perceived the classroom management of their teachers as democratic.

Interspersing these findings, the claims of Kratochwill, De Roos & Blair (2015) are well received. To be more effective, teachers and schools must work together towards the creation and maintenance of right behavior of the students in all classroom setting. Classroom management requires teachers to enhance their skills and preparation to affect a well-brought-up school setting. Teachers must be constructivists and student-centered. Bearing in mind that learners are fragile, teachers should afford opportunities to them to participate in decision making. The practice of this will never lessen the authority of the teachers but will accord more respect upon them. Basar (2011) added that communication helps teachers determine the readiness, interest, needs and competence of learners and also helps determine the arrangement of educational aims and materials with the guidance of a teacher.

Conclusion

Classroom management is a growing concern of teachers. The usual approach of it that most of the teachers have been accustomed to might not work well nowadays. This is due to the diversity of learners and their prior-to-school behaviors. Previously, authoritative classroom management style operated fine. However, due to the influx of new developmental approaches, alongside evolution of technology, human thinking, and learning environment, the school system has experienced a great paradigm shift. This paradigm shift is evidently experienced by the selected 9th grade students at Bosna Anadolu İmam Hatip High School and Emine Akdoğan Sarayönü Anadolu High School in Konya Province. They perceived that their teachers are democratic and less traditional. It is concluded that said students have operational knowledge about their teachers' management of the classroom. They seldom experience or encounter dictator-like teachers in class who humiliate and threaten them about their grades.

Further concluded is that teachers are perceived to be democratic in approach to classroom management. The high index given by the students support the claim that their teachers give them the right to speak, appreciate their success justly, trust

them squarely who also try to understand them as they are valued. Similarly, they perceived that their teachers usually give opportunities to speak about class-related decision making and provide enjoyment inside the classroom.

Recommendations

Teachers of Anadolu İmam Hatip High School and Emine Akdoğan Sarayönü Anadolu High School to maintain high democracy index in their classroom management. Respective school administrations to support teachers in their individual classroom management strategies which are found out to be effective and loved by their students. Future researchers to explore how private schools in Konya Province manifest democratic classroom management.

References

- Adeyemo, S. (2012). The relationship between effective classroom management and students' academic achievement. *European Journal of Educational Studies*, 4(3), 367-381.
- Akar, H. Feyza, T., Erden, Tor, D. & Tuba, D. (2010). Study on teachers' classroom management approaches and experiences. , 9(9), 792-806.
- Aydin, A. (2013). *Classroom management*. Ankara: Ani Publishing.
- Basar, H. (2011). *Classroom management*. Ankara: Ani Publishing.
- Devecioglu, Y. & Kurt, İ. (2013). Educating teachers for the global world. *International Journal of Humanities and Social Science*, 3(19), 115-124.
- Elias, M. (2011). *What's the secret to effective classroom management?* Retrieved on August 28, 2015, from Student Engagement, <http://www.edutopia.org/blog/good-classroom-management-secret-maurice-elias>
- Emmer, E. (1984). *Current research on effective classroom management*. Making Our Schools More Effective: Proceedings of Three State Conferences.
- Emmer, E., & Sabornie, E. J. (2014). *Handbook of classroom management*. Routledge.
- Erdogan, M. & Kurt, A. (2015). A review of research on classroom management in Turkey. *The Proceedings of 5th World Conference on Learning, Teaching and Educational Leadership* doi:10.1016/j.sbspro.2015.04.212
- Karasar, N. (2015). Bilimsel araştırma yöntemi, 23rd Edition. *Ankara: Nobel Academic Publication*.

Kasapoglu, H. (2015). Efficient teacher behavior in classroom management according to the views of primary school students. *Anthropologist*, 22(2): 424-434

Kratochwill, T., De Roos, R., & B. Samantha. (2015). Classroom Management (Teachers Modules). University of Wisconsin-Madison. Retrieved through <https://www.apa.org/education/k12/classroom-mgmt.aspx>

Kunter, M., Baumert, J. & Köller, O. (2007). Effective classroom management and the development of subject-related interest. *Learning and Instruction*, 17(5), 494-509. doi:10.1016/j.learninstruc.2007.09.002

Marzano, R. & Jana S. Marzano. (2003). The key to classroom management *Educational Leadership*; 6, 6-13.

GENÇLİK ARAŞTIRMALARI DERGİSİ

Yazarlara Notlar

Gençlik Araştırmaları Dergisi, T.C. Gençlik ve Spor Bakanlığı'nın "gençlik" konusunu disiplinler veya disiplinlerarası açıdan ele alan kuramsal ve uygulamalı çalışmalarını yayımladığı akademik, resmî yayındır.

Bu çerçevede; (i) gençlerin eğitim yönelimlerini ve bilgilenme kaynaklarını ortaya koyan, (ii) gençlerin meslek edinme süreçlerine, iş piyasası içerisindeki konumlanışlarına ve ihtiyaçlarına odaklanan, (iii) gençlere yönelik psikolojik, psikiyatrik, sosyolojik ve antropolojik içerikli sorunları tespit eden, çözüm arayışlarına katkı sunan,

(iv) gençlerin kimlik oluşumlarını, boş zaman tercihlerini, suç yönelimlerini, sosyalleşme pratiklerini ve akran ilişkilerini irdeleyen vb. yazılara yer verilmektedir.

*Gençlik Araştırmaları Dergisi'*nde;

- Gençlik alanı ile ilgili nicel, nitel araştırmalara, en son literatürü kapsamlı biçimde değerlendiren derlemelere, meta-analiz çalışmalarına, model önerilerine ve benzeri özgün yazılara yer verilir.
- İleri araştırma/istatistik yöntem ve teknikleri kullanılan güncel çalışmalara öncelik tanınır.
- Çalışmaların yöntembilim açısından yetkinlikleri kadar alana orijinal ve yeni katkı sunmaları da temel yayımlanma kriteridir.
- Yayımlanan yazıların sorumluluğu yazarına aittir. Yayımlanan yazılar, düşünsel planda *Gençlik Araştırmaları Dergisi'*ni bağlamaz.
- Yayımlanmış yazıların yayım hakları T.C. Gençlik ve Spor Bakanlığı'na aittir.
- *Gençlik Araştırmaları Dergisi* ve yazar/ların ismi kaynak gösterilmeden alıntı yapılamaz.
- *Gençlik Araştırmaları Dergisi'*nin yayın dili Türkçe ve İngilizce'dir.

Dergiye gönderilecek yazılar;

- A4 boyutlarındaki kağıda üst, alt, sağ ve sol boşluk 2,5 cm bırakılarak (16 x 24,7 cm'lik alana) 1,5 satır aralıklı, iki yana dayalı, satır sonu tirelemesiz ve 10 punto Times New Roman yazı karakteri kullanılarak yazılmalıdır.
- Gönderilen tablo, şekil, resim, grafik ve benzerlerinin derginin sayfa boyutları dışına taşmaması ve daha kolay kullanılmasını amacıyla 10 x 17 cm'lik alanı aşmaması gerekir. Bundan dolayı tablo, şekil, resim, grafik vb. unsurlarda daha küçük punto ve tek aralık kullanılabilir.
- İngilizce uzun özet de dâhil olmak üzere çalışmalar 35 sayfayı aşmamalıdır.
- Çalışmanın, MS Word ile yazılmış bir kopyasının dergi e-posta adreslerine ekli dosya olarak gönderilmesi editöryal sürecin başlaması için yeterlidir.
- Çalışma gönderildikten sonra en geç bir hafta içinde alındığını teyit eden bir elektronik posta mesajı gönderilir.

Gönderilen çalışmaların aşağıda koyu yazılan bölümleri içermesi gerekmektedir;

- *Türkçe Başlık Sayfası* (makale başlığını, yazar/lar/ın tam adlarını ve unvanlarını, çalıştıkları kurumlarını, adres, telefon, faks ve elektronik posta bilgilerini içermelidir)
- *Türkçe Öz* (150-200 kelime arası)
- *Anahtar Kelimeler* (5-8 kelime arası)
- *Ana Metin* (Nicel ve nitel çalışmalar giriş, yöntem, bulgular, tartışma bölümlerini içermelidir)

Yöntem kısmında ise eğer yeni bir model kullanılmışsa model alt bölümü ile mutlaka örneklem/çalışma grubu, veri toplama araçları ve işlem alt bölümleri bulunmalıdır. Derleme türü çalışmalar ise problemi ortaya koymalı, ilgili literatürü yetkin bir biçimde analiz etmeli, literatürdeki eksiklikler, boşluklar ve çelişkilerin üzerinde durmalı ve çözüm için atılması gereken adımlardan bahsetmelidir. Diğer çalışmalarda ise konunun türüne göre değişiklik yapılabilir, fakat bunun okuyucuyu sıkacak ya da metinden faydalanmasını güçleştirecek detayda alt bölümler şeklinde olmamasına özen gösterilmelidir.

- Tablo, şekil, resim, grafik vb. metin içerisinde yer almalıdır.
- *İngilizce Başlık Sayfası* (makale başlığını, yazar/lar/ın tam adlarını ve unvanlarını, çalıştıkları kurumlarını, adres, telefon, faks ve elektronik posta bilgilerini içermelidir)
- *Abstract* (150-200 kelime arası)
- *Key Words* (5-8 kelime arası)
- *İngilizce Ana Metin* (En az 2,000 kelimelik çalışma Türkçe metindeki alt bölümlerini ve kaynakçada yer alan her bir referansı içermelidir. İngilizce ana metin çalışma yayıma kabul edildikten sonra gönderilir)

Kaynakça (Hem metin içinde hem de kaynakçada Amerikan Psikologlar Birliği (APA) tarafından yayınlanan *Publication Manual of American Psychological Association* adlı kitapta belirtilen yazım kuralları uygulanmalıdır).

Yayın Süreci Üzerine Notlar

- Yazar ya da yazarların tamamının ıslak imzasını taşıyan aşağıdaki içeriğe sahip bir mektup yayımcıya posta ile gönderilmelidir: *yazının tüm yazarlarca okunduğu, onaylandığı, başka bir dergiye gönderilmemiş olduğu, yazının hazırlanmasının her aşamasında bilimsel etik kodlara uyulduğu, yazı yayımlandığı takdirde tüm yayın haklarının yayımcıya devredildiği.*
- Birden çok yazarlı makalelerde editoryal yazışmanın kiminle yapılacağı belirlenmeli ve açık bir şekilde belirtilmelidir.
- Yayınlanan yazıların içeriğinde ya da alıntılarında olabilecek çarpıtma, yanlış, telif hakkı ihlali, intihal vb. hususlardan yazar/yazarlar sorumludur.
- Yayınlanan yazıların içeriğinden yazarları sorumludur. İlgili çalışmada, eğer etik onay alınması gereken durumlar söz konusu ise yazarların etik kurullardan ve kurumlardan onay aldığı var sayılmaktadır. Hem metin içinde hem de kaynakçada *TDK Yazım Kılavuzu (Yazım Kılavuzu, 2009, Türk Dil Kurumu, Ankara)* veya www.tdk.gov.tr adresindeki online hali) yazım kuralları, akademik atıf ve gelenekler bağlamında ise *Publication Manual of American Psychological Association* [6. Baskı] esas alınır.

JOURNAL OF YOUTH RESEARCH

Notes for Contributors

Journal of Youth Research, founded in 2012, is the official open-access, double-blind peer-reviewed, international journal of The Republic of Turkey Ministry of Youth and Sports.

Journal of Youth Research is a scientific journal for the publication of research and studies covering all aspects of youth and related issues.

The journal's aim is to facilitate both international and interdisciplinary scientific communication, to strengthen the links between scientific research and management policy in Turkey, and to stimulate and enhance the quality of debate.

Representing an interdisciplinary forum for the exchange of recent data and expert opinions, it reflects the importance of a comprehensive approach to resolve the problems of youth in Turkey.

Journal of Youth Research publishes peer-reviewed research reports on youth, bringing together research conducted within a variety of disciplines. Articles include theoretical, philosophical, and political essays; research papers; case reports; and historical research related to all youth issues. In addition to original research, the journal features articles.

Studies that clearly contribute to the current knowledge of youth issues, social policy are given priority. Scholarly commentaries on topical issues and systematic reviews are also encouraged.

Journal of Youth Research publishes its research articles unrestricted with open access as early as possible after acceptance of a manuscript.

Contributors submitting their work to *Journal of Youth Research* (JYR) Journal should be informed that:

- JYR seeks to publish articles from all areas of youth. Articles should include quantitative, qualitative research, comprehensive literature reviews, meta-analysis, model proposals and original writings of similar quality.
- JYR gives priority to current studies using advanced research and statistical methods and techniques.
- JYR considers original contribution to the field and competency in methodology the main criterion for publication.
- Authors bear responsibility for the content of the published articles.
- Authors are assumed to have conformed to an ethical code of conduct during research. Ethical problems that may arise after publication are binding for authors only.
- Published articles are not intellectually binding on JYR.
- Publishing rights of the manuscripts belong to JYR.
- Articles may not be quoted without citing JYR and the author(s).
- JYR publishes manuscripts in Turkish and English.

The manuscripts that have been submitted to JYR are first assessed by the editorial board in terms of purpose, topic, content, presentation style and mechanics of writing.

As part of the submission process, authors are required to ensure their submission's compliance with all of the following items;

- manuscripts should be typed on a A4-sized paper, with top, bottom, right and left margins 2.5 cm (16 x 24.7 cm area), 1.5 line spacing, justified, no end of line hyphenation, using Times New Roman font 10.
- tables, figures, pictures, graphics, and the like should not exceed an area of 10 x 17 cm, and a smaller font and single spacing is recommended.
- manuscripts must not exceed 25 pages,

- the editorial process starts when a copy of the manuscript is forwarded to the following e-mail address as an attached file written in MS Word: editor@genclikarastirmalari.gsb.gov.tr
- within one week after the submission of the manuscript an electronic mail message is sent to confirm receipt.
- Submitting authors will be asked to mail, fax or e-mail a letter to the publisher bearing the signatures of all authors, with the following content: This letter should clearly indicate that the manuscript is the product of a collaborative study of the authors; it has not been submitted to another journal; and ethical codes have been complied with at every stage of the study. If there are co-authors, the letter should specify with whom editorial correspondence will be conducted.
- All submissions will be first reviewed and assessed by the Editorial and Advisory Boards in terms of subject matter, contents, suitable presentation and accordance with spelling rules.
- The manuscripts which are found suitable and acceptable by the mentioned boards will be submitted for scientific assessment to referees who are well-known and distinguished by their works in related branches.
- Referees' reports are secret. Authors have to take into consideration the suggestions, criticisms and corrections made by both Referees and Editorial- Advisory Boards.
- Authors are responsible for opinions expressed in the articles.
- Quotation from the articles in the journal is allowed in condition that the journal should be indicated and acknowledged as source.
- Quoting person or institutions are responsible by law for distortions.
- No payment will be made for published articles.

The manuscripts submitted should comply with the sample manuscript format and contain the following sections:

- *English Title Page* (article title, author(s)' full names and titles, address, phone, fax and electronic mail)
- *Abstract* (between 150-200 words)
- *Key words* (between 5-8 words)
- *Main Text* (quantitative and qualitative studies should include introduction, methodology, findings, and discussion sections. If the study has used a new model, the methodology section must include sample/working group, data collection tools and subdivisions of the procedure. Papers that are based on compilation of other studies should lay down the problem, analyze the relevant literature comprehensively, underline the gaps and contradictions in the field, and discuss the solution to the problem. Other studies may vary the sections depending on the subject, but there should not be too many subsections that will impede fluency. Tables, figures, pictures, graphics and so on should be included within the text.)
- *References* (for in text citations and references section, APA style (Publication Manual of the American Psychological Association [6th edition] published by the American Psychological Association) must be used.